

zima 2023/2024

BLĘDOWA ZGŁOBIĘŃSKA ❖ BRATKOWICE ❖ DĄBROWA ❖ MROWLA ❖ RUDNA WIELKA ❖ ŚWILCZA ❖ TRZCIANA ❖ WOLICZKA

KWARTALNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY SAMORZĄDU GMINY ŚWILCZA I GMINNEGO
CENTRUM KULTURY SPORTU I REKREACJI W ŚWILCZY Z SIEDZIBĄ W TRZCIANIE

Trzcionka

*Wesołych świąt
i szczęśliwego Nowego 2024 Roku!*

nr 108

cena 6 zł

Szanowni Państwo Mieszkańcy Gminy Świlcza

Życie jest jak książka składająca się z wielu rozdziałów. Właśnie zakończył się mój rozdział pod tytułem: „Wójt Gminy Świlcza”.

Mam pełną świadomość, że dwie owocne kadencje (2014-2023) na stanowisku wójta były możliwe dzięki wytrwałej, codziennej, niekiedy upartej, ale i satysfakcjonującej pracy, nie tylko mnie i mojej Rodziny, ale także zbiorowemu wysiłkowi – wielu osób. Dzięki osobistemu zaangażowaniu, codziennej życzliwości i wsparciu wielu wspólnych osób, mogę dziś powiedzieć: było trudno, ale „to były piękne dni...”.

Serdecznie dziękuję za 9 lat wspólnego, konstruktywnego działania. To był dobry czas dla naszej Gminy. Wspólnymi siłami osiągnęliśmy wiele znaczących sukcesów jako wspólnota i samorząd. Możemy być dumni z naszych osiągnięć, dzięki którym Gmina Świlcza jest uważana za jedną z najbardziej rozwijających się gmin w regionie. Razem zrealizowaliśmy kilkadziesiąt inwestycji, z których mieszkańcy będą korzystać przez następne dziesięciolecia.

Te wszystkie pozytywne zmiany były możliwe dlatego, że jako wójt, któremu bliskie są idee Ruchu Ludowego, doskonale rozumiałem potrzeby wsi czy też wspólnoty samorządowej – mogłem bez problemów współpracować ze wszystkimi zmieniającymi się władzami na szczeblu krajowym, powiatowym, a nawet wojewódzkim. Samorząd to wspólnota mieszkańców niezależna od władz państwowych, która sama decyduje o rozwiązywaniu lokalnych problemów. Dlatego powinien składać się z ludzi, którzy rozumieją ideę samorządu – a nie takich, którzy bezwolnie wypełniają partyjne polecenia. Samorząd powinien łączyć, a nie dzielić!

Jako Wójt zawsze starałem się realizować ideę samorządu jako wspólnoty wszystkich mieszkańców – a nie prywatnego interesu niewielkiej grupy osób. Uczciwie rozmawiałam o problemach naszej gminy bywałem wszędzie, w każdym sołectwie, nie tylko służbowo, ale również biorąc udział w spotkaniach wielu organizacji czy lokalnych środowisk. Starałem się jak najlepiej wysłuchiwać uwagi, sugestie tak, aby dobrze służyć jej mieszkańcom.

Jestem przekonany, że nasze dokonania zostaną właściwie ocenione, gdyż gmina Świlcza w ciągu ostatnich lat osiągnęła ugruntowaną, wiarygodną i stabilną pozycję wśród samorządów. Tęgo nie możemy zmarnować! Przed gminą olbrzymie stoją wyzwania, zaplanowane inwestycje, które przyczynią się do szeroko rozumianej dalszej poprawy warunków nauczania, życia, czy pracy. Wymagają one rozsądku, doświadczenia i wiedzy cech, które są niezbędne w każdej pracy, szczególnie tej samorządowej. Strategia rozwoju wypracowana przez zespół naszych samorządowców i pracowników, skonsultowana z mieszkańcami powinna być nadal realizowana, gdyż przynosi ona wymierne korzyści dla mieszkańców.

Szczególne podziękowanie składam redakcji kwartalnika „Trzcionka” za współpracę oraz za rzetelnie przekazywaną

*Nigdy nie ma wystarczającej ilości czasu,
by zrobić wszystko, ale zawsze jest
wystarczająca ilość, by zrobić to,
co najważniejsze.*

Brian Tracy

informację. Możliwość działania z tak znamienitą osobą jaką jest redaktor naczelna pani Zofia Dziedzic była dla mnie wielkim zaszczytem i nobilitacją. Wskazówki, sugestie i olbrzymie doświadczenie, z którego miałem możliwość skorzystać były dla nie bardzo pomocne.

Dziękuję moim kolegom i koleżankom z rady gminy Świlcza, a w szczególności z KWW „Razem dla Gminy Świlcza”, sołtysom, wszystkim pracownikom JST i Wam Szanowni Mieszkańcy za poparcie, za wspólne szeroko rozumiane działanie.

Szanowni Państwo

Powoli opadają emocje związane z kampanią wyborczą do parlamentu. Zapewniam Państwa, że w nowej roli – posła na Sejm RP, dalej będę wspierał inicjatywy samorządowe. Chcę nadal służyć swą działalnością ludziom, społecznościom lokalnym i Polsce – Ojczyźnie naszej.

Wspomnę tylko smutną rzeczywistość – niespotykaną dotąd. Nikt z nas nie był przygotowany na to, co wydarzyło się w marcu 2020 roku, kiedy nagle musieliśmy się wszyscy zmierzyć z tym, co najtrudniejsze – z nieznanym, a nasze życie zmieniło się dramatycznie. Lockdown, kwarantanna, obostrzenia, testy, szczepienia – te słowa na stałe zagościły w naszym codziennym języku. Zostaliśmy postawieni z dnia na dzień przed niespotykanym dotąd wyzwaniem, które zmieniło funkcjonowanie instytucji, firm, organizacji i nasze codzienne życie.

Trudny czas pandemii dotknął każdego z nas, ale poradziłyśmy sobie. Z wielkim wyzwaniem mierzyły się nasze placówki oświatowe, jednostki pomocy społecznej, służby porządkowe i działające w naszej gminie placówki opieki medycznej. Organizowaliśmy akcje szczepień, staraliśmy się wspierać nasze organizacje i firmy w tym trudnym dla wszystkich czasie.

Wszyscy chcemy zapomnieć o obostrzeniach, braku spotkań, zdalnej nauce i wielu niespotykanych wcześniej ograniczeniach, którym musieliśmy się podporządkować. Ale z perspektywy czasu możemy też zobaczyć, jak wielką wykazaliśmy się odwagą i aktywnością

Drugi przykład naszych działań wspólnotowych – nieprzewidywalnych – to agresja Rosji na Ukrainę. Też to przetrwaliśmy – to już prawie 700 dni wojny. Musimy być nadal silni i świadomi zagrożeń – ale jak mówi porzekadło: „w jedności siła”.

Kończąc tę fascynującą część mojego życia zawodowego związanego z samorządem Gminy Świlcza oraz pełnieniem funkcji wójta zapewniam Państwa, że samorząd pozostawiam z kompetentnym zespołem pracowników, w doskonałej kondycji, z dobrze zaplanowaną strategią, dającej gminie olbrzymie możliwości dalszego rozwoju.

Dziękując Państwu za współpracę pragnę podkreślić, że każde doświadczenie życiowe wzmacnia, jeżeli tylko wyciągnie się z niego właściwe wnioski. Życzę Państwu wszystkiego najlepszego w życiu osobistym i rodzinnym.

Adam Dziedzic, były wójt Gminy Świlcza

PODZIĘKOWANIA-POŻEGNANIA .. 4

Pożegnanie „Trzcionki” z Czytelnikami ... 4 (styczeń 1997 – grudzień 2023)	4
Podziękowanie Wójtowi Gminy Świlcza w latach 2014-2023 oraz Dyrektorowi GCKSiR z/s w Trzcieńcu	5
To już ostatni numer „Trzcionki!”	6
Gmina Świlcza informuje	6

WIADOMOŚCI SAMORZĄDOWE... 7

Dawid Homa pokieruje Gminą Świlcza	7
Nowa nawierzchnia na drodze gminnej Trzciana – Kolonia Wschodnia	8
Wojna w Ukrainie	8
Gmina Świlcza ponownie doceniona!	9
Projekt „ESKA – razem przeciw depresji” z Gminą Świlcza	11

Trzcionka

Rok założenia:
17.01.1997

WYDAWCA: Samorząd Gminy Świlcza
i Gminne Centrum Kultury, Sportu
i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcieńcu.

ISSN 1506-1086

REDAGUJE KOLEGIUM w składzie:

Zofia Dziedzic, Władysław Kwoczyński,
Zbigniew Lis, Artur Szary.

ADRES REDAKCJI: 36-071 Trzciana
– Gminne Centrum Kultury w Świlczy
z siedzibą w Trzcieńcu,
tel. 17 85 14 438, www.swilcza.com.pl,
e-mail: gcksir1212@gmail.com.

NAKŁAD: 500 egz. Nr ident. 690473296.
Pismo zarejestrowano

w Sądzie Wojewódzkim w Rzeszowie,
Sygn. Akt. I Ns Rej. Pr. 18/97.

OPRAC. GRAFICZNE: Dorota Wadiak.

DRUK: Nasza Drukarnia
Justyna Adamiec, tel. 506 792 965.

*Za treść poszczególnych artykułów od-
powiadają autorzy. Nie przyjmujemy
przedruków z książek, gazet czy Inter-
netu. Nie zwracamy materiałów nie za-
mówionych i zastrzegamy sobie prawo se-
gregacji nadsyłanych materiałów, dokony-
wania skrótów i poprawek. Nie płacimy
wierszówki.*

Do druku oddano: 13.12.2023 r.

2023 – rokiem jubileuszowym Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Świlczy ...	12
Czy należycie chronimy zasoby wodne w naszej Gminie?	14
„Bezpieczna droga do szkoły”	16

W KRĘGU WIARY I TRADYCJI 17

„Św. Jan Paweł II. Cywilizacja życia” ...	17
Z parafii Bratkowice	18
Godnie uczcili Święto Niepodległości	22

RAZEM DLA KULTURY 26

39. Ogólnopolski Konkurs Tradycyjnego Tańca Ludowego	26
Koncert galowy	32
Narodowy Dzień Niepodległości Polski obchodzony przez Grupę Obrzędową im. Marii i Józefa Dziedzic ze Trzciany wraz ze swoimi węgierskimi przyjaciółmi w Budapeszcie	35
Podkarpacka Jesień Jazzowa – koncert w GCKSiR w Trzcieńcu	38
Historia Gminnego Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcieńcu (cz. III)	39
Harmonogram działań GCKSiR (2017-2022)	44
Jest w orkiestrach dętych jakaś siła....	50
II Jarmark Bożonarodzeniowy	53
„Gmina Świlcza – wierna dziedzictwu”	54
Wielkoformatowy i popularnonauko- wy album o historii i przyrodzie Gminy Świlcza	55
Działania Towarzystwa Przyjaciół Świlczy jesienią 2023 r.	56

EDUKACJA I WYCHOWANIE 59

Dzień Edukacji Narodowej 2023 r. – Zespół Szkół Dąbrowa	59
Dzień Edukacji Narodowej 2023 – święto szkolnictwa i nauczycieli	62
Światowy Dzień Pluszowego Misia w Bibliotekach Publicznych gminy Świlcza	63
Promowanie czytelnictwa w Przedszkolu w Trzcieńcu	65
Międzynarodowy miesiąc bibliotek szkolnych	66
Święto Patrona Szkoły Podstawowej im. hr. S. Dąbskiego w Rudnej Wielkiej	69
Rok z życia Środowiskowego Domu Samopomocy w Woliczce	74
Ostatnie pożegnanie p. Danuty Bieleckiej	79
Kondolencje dla A. Trawki	79

HISTORIA JEST NAUCZYCIELKĄ
ŻYCIA 80

Obelisk Konstytucyjny w Trzcieńcu	80
Wielka Wojna (1914-1918)	82
Skazani na niepamięć	85
Skazani na zapomnienie?	86
Józef Pisula – obrońca Twierdzy Przemysł w 1914 r.	87
Jan Hul – telegrafista/telefonista Legionów Polskich	87
Odsłonięcie odnowionego Pomnika Konstytucyjnego w Trzcieńcu	88
105 lat Niepodległości Polski (1918-2023)	89
Opowiedz nam, nasza Ojczyzno... 11 XI 2023 r.	91
Współczesny patriotyzm – niejedno ma imię	92
Obchody Narodowego Święta Niepodległości w Gminie Świlcza	93

GŁOS MŁODYCH Z ZST-W
W TRZCIEŃCU 95

Branżowe Centrum Umiejętności	95
Jak pomóc nastolatkom z zaburze- niami nastroju?	96
Podkarpacka Konferencja Rolnictwa Ekologicznego z udziałem uczniów kl. III i IV TŻiUG z ZST-W w Trzcieńcu ...	97
Fryzura dla seniora	99
Od poprawnego rzemiosła po szaleństwo kreacji	100
Ośrodek jeździecki „rusza z kopyta”!	101

PRZYRODA I EKOLOGIA 102

„Pożegnanie Lata”	102
Konferencja „Czyste powietrze, a eko gospodarowanie”	104
Sadzimy rośliny miododajne	105
Rolnictwo ekologiczne w teorii i praktyce	106

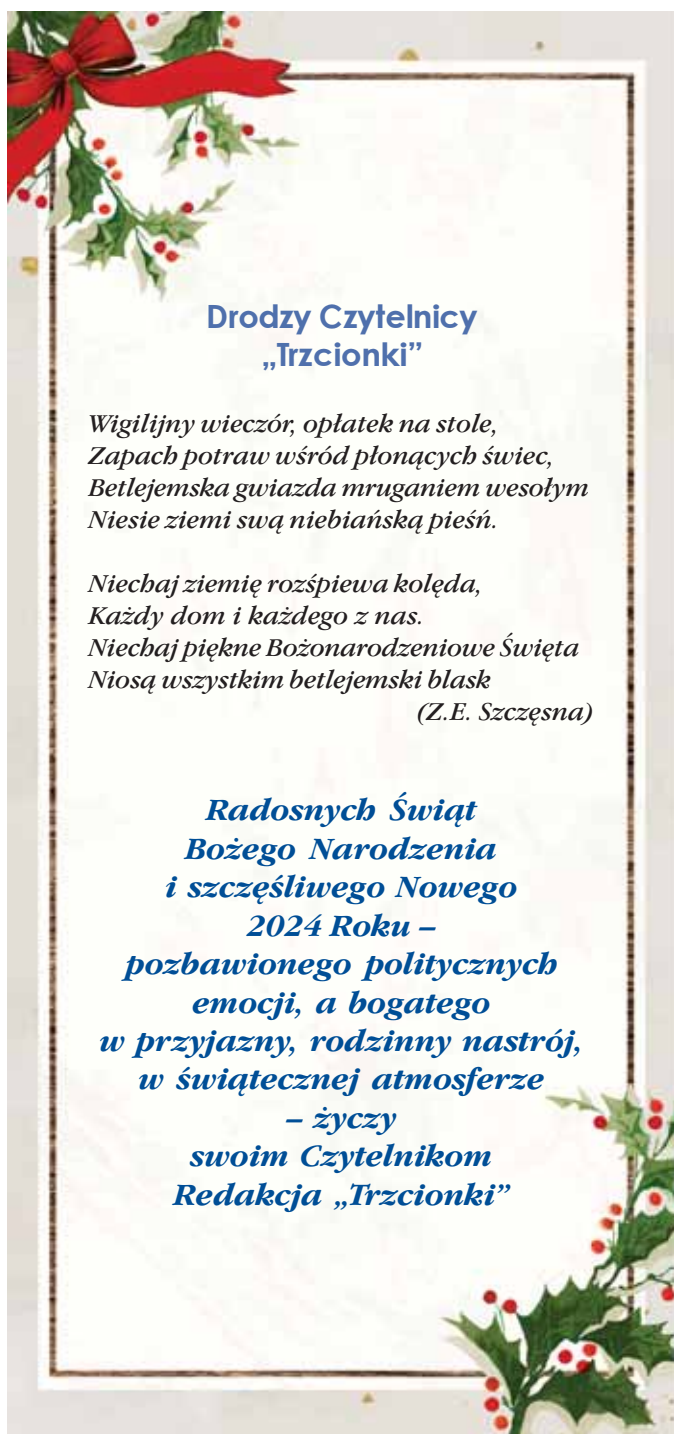
SPORT – TURYSTYKA
– ZDROWIE 108

Czad jest bardzo groźny dla naszego życia i zdrowia	108
Podsumowanie rundy jesiennej sezonu piłkarskiego 2023/2024	109
Z życia Akademii Piłkarskiej „Bratek” Bratkowice	112
„Szkoła – Zdrowie – Sport”	114
Żarty i „złote myśli” grudniowe i noworoczne	114
Zajęcia na pływalni	115
Sukcesy lekkoatletów z Bratkowic trenujących pod okiem Lesława Lassoty	115
Sport szkolny w Gminie Świlcza	117

Pożegnanie „Trzcionki” z Czytelnikami (styczeń 1997 – grudzień 2023)

Po raz 25 gościemy w Święta Bożego Narodzenia w Państwa, mieszkańców Gminy Świlcza, domach. Zbyt szybko przebiega czas! Jakże to doniosły fakt.

Niech Wasze serca wypełni nadzieja i pokój, a rok 2024 będzie pomyślny w życiu osobistym i zawodowym. Niech wszelkie zło, straty, odrzucenia i przykrości pozostaną tylko w pamięci. Tego życzymy – Redakcja „Trzcionki” – Naszym Czytelnikom na święta Bożego Narodzenia i Nowy Rok.

Kilka wspomnień

Przeżyliśmy wspólnie wiele pięknych, radosnych, ale i smutnych chwil. Na łamach „Trzcionki” pojawiało się wiele ciepłych życzeń z różnych okazji, ale zdarzały się też kondolencje. Były artykuły, zdjęcia ciekawe i była poezja, żarty i komiksy – w każdym numerze.

Dobiegła kresu nasza ponad 25-letnia praca redakcyjna, a była to praca w połowie społeczna. Dzięki niej mogliśmy bliżej poznać ludzi i środowiska, w których żyliśmy, pracowali. Dzięki Waszym opowieściom, wspomnieniom i udostępnianym chętnie archiwom rodzinnym, mogliśmy w ciągu wielu lat pracować i wydawać kwartalnik gminy Świlcza. Zdobywaliśmy nagrody, nawet w skali kraju, ale otrzymywaliśmy również prostackie anonimy i donosy. Patrzyliśmy na to z wyrozumiałością (wszak wszyscy mamy jakieś wady), Zawsze domyślaliśmy się ich autorów, ale... nie interesowały nas one. Kosz ze śmieciami je przyjmował z rozbawieniem. Carl Jung: pisał „Patrz w głąb siebie, nie porównuj, nie oceniaj”. Arystoteles twierdził, że „DOBRO jest celem wszelkiego dążenia”, a nie ZŁO!

Patrząc na czas miniony myślę, że udało się nam wszystkim Twórcom „Trzcionki” postępować w miarę rozumnie i dobrze, starałam się też, poprzez publikacje i interwencje gazety, pomagać rozwiązywać w sposób konkretny różne problemy, by choć odrobinę poprawić jakość życia w tej naszej przepięknej podrzeszowskiej krainie.

Wszystkim Autorom Wszystkich artykułów i zdjęć, i tabel, i wykresów, komiksów, rysunków itp., Grafikom komputerowym, Drukarzom, Dystrybutorom, Doradcom i rzetelnym Krytykantom – serdecznie dziękujemy – możecie być z siebie PAŃSTWO – dumni! Łatwo nie było, ale było!

– Od kilkunastu lat cały proces przygotowywania „Trzcionki” do druku odbywał się nie w budynku wydawcy gazety, ale w prywatnych mieszkaniach, na prywatnym sprzęcie. Nieocenionymi i wspaniałymi osobami okazali się współtworzący kwartalnik „Trzcionka” Współpracownicy (a było ich na przestrzeni lat bardzo, bardzo wielu). Im oraz wszystkim innym, którzy w chwilach trudnych spieszyli z pomocą, wspierali nas dobrym słowem, z całego serca dziękujemy i na zbliżające się święta Bożego Narodzenia i Nowy Rok:

*życzymy Wam niewiele, bo niewiele potrzeba:
serdeczności, uśmiechu, wypieczonego chleba,
szacunku do bliźniego, szczerych rozmów i kolęd,
które wspólnie z bliskimi zaśpiewacie przy stole.
I zapachu lasu pod choinką zieloną, bo to jest znak,
że tradycje świąteczne kultywuje się tak
Święta przygotowano, było dużo słodkiego
A gdy Boża Dziecina ujrzy tyle dobrego,
to z głębi swego serca pobłogosławi każdego!*

Redakcja „Trzcionki”

Podziękowanie Wójtowi Gminy Świlcza w latach 2014-2023 oraz Dyrektorowi GCKSiR z/s w Trzcianie

Ten czas pozostanie z nami wraz z niezliczoną ilością historii i tych radosnych i kontrowersyjnych, a i pewnie też tych smutnych, ale są to nasze wspólne wspomnienia, które nas łączą. Doceniamy troskę o „Trzcionkę”, zainteresowanie, nakłady finansowe, na wygląd graficzny, artykuły i wspomnienia, jubileusze, radość z sukcesów, troski i kłopoty, zadowolenie oraz docenianie.

W imieniu Redakcji „Trzcionki”, redaktorów stałych i okazjonalnych, składamy niniejszym podziękowania dla Wójta Gminy Świlcza dwóch kadencji (2014-2023) za jego pracę, poświęcenie i zaangażowanie na rzecz społeczności lokalnej, w tym wzorową współpracę z redakcją kwartalnika społeczno-kulturalnego Gminy Świlcza „Trzcionka”. W innym nieco zakresie współpracowaliśmy z dyr. GCKSiR Gminy Świlcza z/s w Trzcianie.

Chcemy wyrazić wdzięczność za poważną i motywującą pozytywnie postawę, hojność objawiającą się bogatym dorobkiem wydawniczym, zainteresowanie bieżące problemami, otwartość, optymizm i uśmiech, pomoc, którymi nas Panowie obdarowywali.

Składamy najserdeczniejsze życzenia: zdrowia, pomyślności, szczęścia w życiu osobistym oraz realizacji wszelkich planów życiowych, których do tej pory nie udało się zrealizować. Podziękowanie wyrażamy za wieloletnią pracę i zaangażowanie na rzecz lokalnego środowiska.

Wójt Adam Dziedzic, mający przygotowanie teoretyczne i praktyczne w działalności samorządowej z powodzeniem kandydował do Sejmu RP, a tym samym będzie reprezentować Gminę Świlcza i Rzeszowszczyznę w Sejmie RP, najbliższej kadencji parlamentarnej.

Dziękując Państwu za współpracę, pragniemy podkreślić, że każde doświadczenie życiowe wzmacnia, jeżeli tylko wyciągnię się z niego właściwe wnioski. Życzymy Panom wszystkiego najlepszego w życiu zawodowym,

osobistym i rodzinnym, realizacji planów, wytrwałości i siły w pracy.

Wierni czytelnicy „Trzcionki” doceniali Władze Gminy, kolejnych Wójtów, Dyrektorów i Pracowników GCK oraz prezesów TPT, że od tylu lat umiała zdobyć się na własny kwartalnik o przyzwoitym poziomie intelektualnym, na to że tworzona w gminie swoista „kronika” i inne sukcesy wydawnicze zyskiwały coraz serdeczniejsze oceny w kraju.

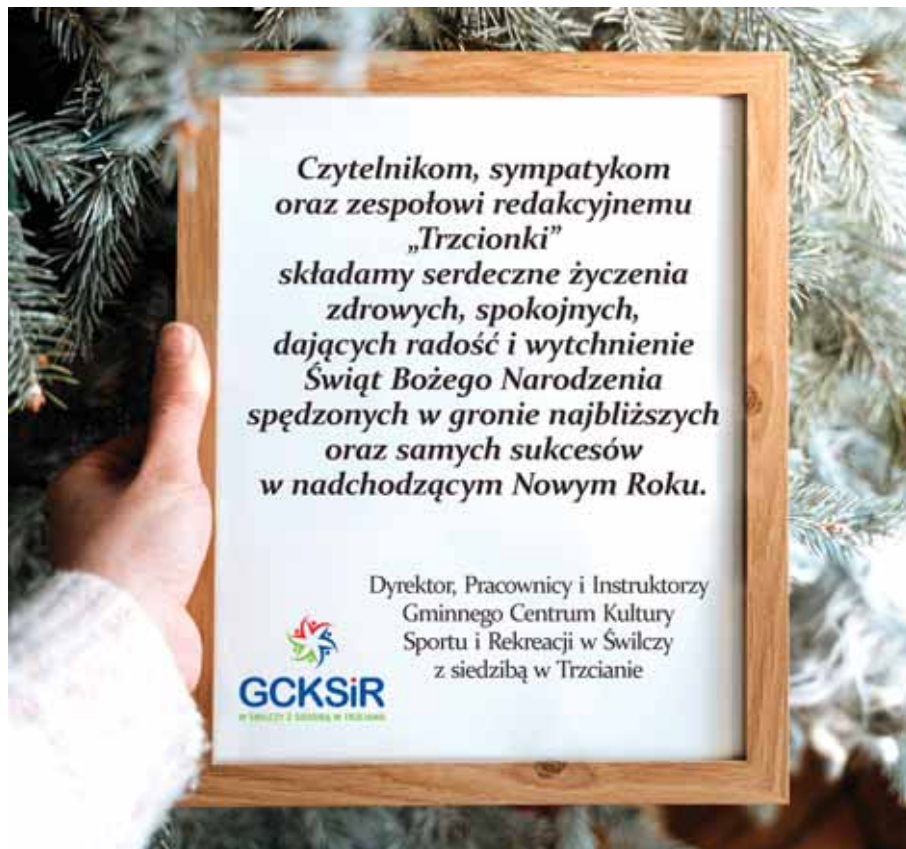
Na te niepospolite wartości ogromnie napracowali się twórcy, redaktorzy stali i okazjonalni fotoreporterzy, pani grafik komputerowa, drukarze, korespondenci. Każda „Trzcionka” we własnym, dla siebie jednolitym stylu i kolorze i chlubny obraz gminy staje się nagle obrazem typowym, nie lokalnym jedynie, ale wizerunkiem Ojczyzny.

Tak, „to Polska właśnie”. Mozolne, nieprzerwane „głuche kucie”, układanie przez tylu pracowitych ludzi dobrego losu dla ich własnych rodzin i własnej gminy własnej ojczyzny.

Zakończenie

Dziękujemy za współpracę wieloletnią. Zrezygnowaliśmy z podawania nazwisk redaktorów i fotografów, zrezygnowano w większości z pokus naukowości, przypisów, odsyłaczy, konwensu, przejmując artykuły czy zdjęcia z podpisami autorów. Czytelnicy autorów znali, może doceniali, „Trzcionka” była głoszeniem dorobku samorządowego wszystkich mieszkańców oraz miłości do rodzinnej ziemi, przypomnianie tych, którzy w pokoleniach wcześniejszych z drobnych czynów i z wielkiej wiary tworzyli Ojczyznę, tę „małą i tą dużą”. Bo przecież o tym właśnie była pisana i drukowana „Trzcionka”. Ale już żegnaj swoich Czytelników. To jest ostatni jej numer. Za nami może przyjdą inni, będą robić lepiej, nowocześniej. W dobie powszechnej digitalizacji (telefonii, informatyki) i cyfryzacji – zakup prasy w Gminie Świlcza okazał się niepotrzebny.

Redaktorzy „Trzcionki”

Stanisława Stasiej

To już ostatni numer „Trzcionki!”

To już końcówka 2023 r. czyli od roku założenia w 1997 r. – 26 lat z czasopismem „Trzcionka”. Jakże właściwa, pożyteczna i ciekawa była wówczas inicjatywa kilku osób, które zdecydowały się na absorbujące i odpowiedzialne zajęcie na rzecz społeczności trzciańskiej, a później gminnej, czyli wydawanie lokalnego czasopisma.

Pomysłów było wiele, od gazety, czyli wychodzącej codziennie, poprzez tygodnik, miesięcznik, aż do kwartalnika. I tak zostało do dziś. Jeszcze nie wdrożeni w tutejsze środowiska czy gminę, czerpać było można wiedzę o tym pięknym miejscu na ziemi, o historii regionu, życiu, problemach i dokonaniach mieszkańców itp. Do dzisiaj choć przytężała, bardzo wypiękniała, mieni się kolorami, ta przepięknie graficznie wydawana gazeta jest źródłem wiedzy.

Nasi znajomi, nawet nie mieszkający już tutaj, interesujący się naszym regionem, często proszą o wypożyczenie im czasopisma. Domyślam się, ile wysiłku wymaga redagowanie tego wydawnictwa, jak wielkie jest zaangażowanie po stronie naczelnej redaktorki, stałych redaktorów i uznanie jakie dla tego wysiłku znajduje w zainteresowanych gazetą kręgach. Dziękujemy i podziwiamy! Trzymaj się nasza Redakcjo w tak dobrej kondycji, bo sprawiasz, że Trzciana (stąd tytuł) nazwa miejsca założenia i Gmina Świlcza jawi się w szerokim świecie, jako miejsce niezwykle urokliwe pod względem przyrody, ale również historii, tradycji, muzyki poezji, folkloru, teatru, intelektu, kultury i ogólnego postępu i rozwoju.

Z okazji jubileuszu 20 lat kwartalnika „Trzcionka” Wójt Gminy Świlcza Adam Dziedzic hojny mecenas i wydawca i bieżący korespondent oraz wydawca, składa najlepsze życzenia czytelnikom. Gratulacje i podziękowania wszystkim osobom współpracującym przez trzy dekady przy tworzeniu gminnego czasopisma składali na ręce redaktora naczelnej Zofii Dziedzic (emerytowanej dyrektora SP w Trzcianie) gratulacje i podziękowania.

„Prasa lokalna wyzwoliła w obywatelach potrzebę samoorganizacji, inicjatywę, radość życia i działania na rzecz lokalnej społeczności, chęć do podejmowania kolejnych wyzwań oraz przyczyniła się do zdynamizowania działalności stowarzyszeń i fundacji oraz zachęcenia obywateli do działania w nich. Pozwoliła uwierzyć obywatelom w swoje siły i możliwości oraz stała się powiernikiem problemów i spraw nurtujących mieszkańców miast i gmin” (Jerzy Mianowski).

Słowa Jerzego Mianowskiego – Prezesa Zarządu Stowarzyszenia Prasy Lokalnej dobrze odzwierciedlają rolę, jaką w społeczności gminy od 1997 r. Pokazują również światłość umysłów osób kładących podwaliny tej inicjatywie, która jest przykładem wybitnej działalności społecznej.

Szanowna Redakcjo „Trzcionki”

Z głębokim szacunkiem i wdzięcznością pragnę wyrazić moje serdeczne podziękowania za wieloletnie zaangażowanie i wysiłek, które włożyliście w wydawanie „Trzcionki”. To niezwykle osiągnięcie, że przez wiele lat dostarczaliście naszej społeczności cenną i inspirującą lekturę, prezentując wydarzenia, historie oraz osiągnięcia naszej lokalnej społeczności. Wasza praca była ogniwem, które nie tylko utrzymywało nas wszystkich w trosce o aktualności gminne, ale także jednoczyło nas jako społeczność, da-

jąc nam możliwość poznawania się nawzajem i rozumienia naszych różnorodnych pasji, sukcesów i wyzwań.

Kwartalnik był oknem na nasz wspólny świat, nie tylko informując nas o wydarzeniach, ale także ożywiając naszą gminną tożsamość. Wasza oddana praca redakcyjna, profesjonalizm i zaangażowanie były widoczne na każdej stronie wydawanego czasopisma. To dzięki Wam mieliśmy okazję dowiadywać się o naszej lokalnej historii, sukcesach, inicjatywach społecznych i artystycznych, a także dowiedzieć się o różnorodności naszej gminy.

Dziękujemy Wam za trud, jaki wkładaliście w każdy numer „Trzcionki”. Wasza praca przyczyniła się do wzbogacenia naszej kultury, wiedzy i zrozumienia. Jestem zaszczycona, że miałam okazję być częścią tego niezwykłego dzieła.

Choć ta przygoda może dobiegać końca, pozostaną w moim sercu wspomnienia i inspiracje, które dostarczałyście mi na przestrzeni lat. Z całego serca dziękuję za Waszą dedykację, czas i pasję, które wnieśliście w tworzenie „Trzcionki”. Życzę Wam wszelkiego powodzenia w przyszłych przedsięwzięciach i mam nadzieję, że Wasza praca nadal będzie przynosić wartościowe owoce dla całej społeczności gminy Świlcza.

Z wyrazami szacunku, autorka tekstów i wierna czytelniczka.

Gmina Świlcza informuje

Urząd Gminy Świlcza informuje, że w dniu 15 października 2023 r. Wójt Gminy Świlcza **Adam Dziedzic** uzyskał mandat posła RP zdobywając 24 304 głosy. Z tego miejsca serdecznie dziękujemy mieszkańcom Gminy, Powiatu oraz Województwa za poparcie i wszystkie oddane głosy.

Adam Dziedzic pełnił zaszczytną funkcję wójta od 2014 r. do chwili obecnej. Serdecznie gratulujemy

i życzymy dalszych sukcesów w życiu zawodowym i osobistym. Do widzenia, Panie Wójtacie!

Obowiązki Wójta Gminy Świlcza od 8 listopada 2023 r. pełni Pan **Dawid Homa**. Został wyznaczony do tej funkcji przez Prezesa Rady Ministrów i będzie ją pełnił do czasu objęcia obowiązków przez nowo wybranego wójta.

(inf. UG w Świlczy)

Dawid Homa pokieruje Gminą Świlcza

Decyzją Prezesa Rady Ministrów Mateusza Morawieckiego z dnia 6 listopada 2023 r. obowiązki Wójta Gminy Świlcza z dniem 8 listopada 2023 r. przejął **Dawid Homa**.

Funkcję Wójta Gminy Świlcza będzie pełnił do czasu objęcia obowiązków przez nowo wybranego wójta w wyborach samorządowych zaplanowanych na wiosnę 2024 r.

Dawid Homa pochodzi z Bratkowic, ma wykształcenie wyższe, jest absolwentem Politechniki Rzeszowskiej, ukończył wydział Inżynierii Środowiska. W samorządzie Gminy Świlcza pracował 13 lat w Referacie Nieruchomości, Planowania Przestrzennego i Ochrony Środowiska, przechodząc przez wszystkie szczeble awansu zawodowego aż do objęcia stanowiska zastępcy kierownika referatu.

Ponadto ma doświadczenie zawodowe na stanowisku Kierownika Referatu Ochrony Środowiska w Urzędzie Miejskim w Boguchwale. Dawid Homa ponadto był bardzo aktywnym działaczem społecznym. Udzielał się w Towarzystwie Miłośników Ziemi Bratkowickiej, zasiadał w zarządzie Koła Wędkarskiego „Karaś” w Świlczy, pełnił funkcję prezesa Akademii Piłkarskiej „Bratek” Bratkowice i jednocześnie trenera najmłodszych grup dzieci zrzeszonych w AP „Bratek”, a także członka zarządu i trenera w strukturach LKS „Bratek” Bratkowice.

Pełnienie szeregu funkcji społecznych przekłada się na szerokie horyzonty myślowe nowego władarza gminy oraz pozwala spojrzeć na szereg spraw z różnych perspektyw. Swoje pierwsze kroki w Urzędzie Gminy w nowej funkcji rozpoczął od spotkania ze wszystkimi pracownikami zarówno urzędu jak i jednostek podległych, ustalając zasady współpracy. Nowy wójt Dawid Homa kontynuuje zadania rozpoczęte przez poprzednika, obecnie posła na Sejm RP Adama Dziedzica.

Małgorzata Piątek
Sekretariat UG w Świlczy

BLOGOSŁAWIONYCH ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA

Zbliża się czas świętowania narodzin Boga - Człowieka w ubogiej, betlejemskiej szopce, kiedy to sacrum staje się udziałem nas wszystkich.

Mając w pamięci piękno tych dni, przesyłamy najserdeczniejsze, bożonarodzeniowe życzenia ciągłego doświadczania obecności i mocy Narodzonego Jezusa, który niech hojnie błogosławi wszelkim trudom i staraniom.

Niech dzielenie świątecznego czasu z innymi otwiera serca, odradza zerwane więzi oraz przywołuje ciepłe wspomnienia.

Życzymy wszelkiej pomyślności, zdrowia i spokoju ducha w Nowym 2024 Roku!

Sławomir Milek
Radny Powiatu Rzeszowskiego

Tadeusz Pachorek
Wicestarosta Rzeszowski

Marek Sitarz
Starosta Rzeszowski

Tomasz Wojton
Przewodniczący Rady Powiatu Rzeszowskiego

Boże Narodzenie 2024

**Szanowni Państwo,
Mieszkańcy i Sympatycy
Gminy Świlcza**

Z okazji nadchodzących świąt Bożego Narodzenia życzę Państwu, aby tegoroczne święta zrodziły w Was potrzebę miłości oraz aby duch jedności zagościł w Waszym domu. Pragnę życzyć Państwu wiele spokoju, wzajemnej życzliwości, chwil roziskrzonych koledą, śmiechem i wspomnieniami. Niech magiczna moc wigilijnego wieczoru otoczy Was serdecznością i dobrem a Nowy Rok będzie czasem radości i nadziei, niech przyniesie wiele satysfakcji z podejmowanych wyzwań.

Najpiękniejszych świąt Bożego Narodzenia!

Dawid Homa
pełniący funkcję Wójta Gminy Świlcza

**RZĄDOWY FUNDUSZ
ROZWOJU DRÓG**

Ważna informacja samorządowa

Nowa nawierzchnia na drodze gminnej Trzciana – Kolonia Wschodnia

W ramach zadania pn.: „Przebudowa drogi gminnej 108758R na odcinku od km 0+000,00 do km 1+164,00 w miejscowości Trzciana” przebudowano drogę gminną Trzciana – Kolonia Wschodnia.

Ważne informacje:

- długość przebudowanej drogi – 1164 mb,
- szerokość przebudowanej drogi – 5 mb,
- długość chodnika o szerokości 2 mb – 1020 mb,
- dodatkowy zakres obejmuje – przebudowa kolidujących sieci energetycznych, teletechnicznych, gazowych oraz wykonanie kanalizacji deszczowej,
- wartość inwestycji – 3 386 824,83 zł,
- dotacja z Rządowego Funduszu Dróg Samorządowych – 1 790 756,00 zł.

(inf. Gmina Świlcza)

Szanowni Państwo,

Bardzo dziękuję za oddany na mnie głos i wsparcie w niedawnych wyborach parlamentarnych. Jestem ogromnie wdzięczny za zaufanie, jakim mnie Państwo obdarzyliście, a także za uznanie moich dotychczasowych osiągnięć. Z całych sił będę się starał sprostać Państwa oczekiwaniom, bo troska o sprawy lokalnych społeczności była dla mnie zawsze priorytetem.

Moja działalność w Izbie Wyższej Parlamentu Rzeczypospolitej Polskiej będzie służbą dla dobra naszej Ojczyzny. Pozostanę jednak zawsze blisko społeczności, z której się wywodzę. Będę podejmował wszelkie wysiłki i starania, by moja praca przyniosła wiele dobrych rozwiązań oraz jak najwięcej korzyści temu regionowi i jego mieszkańcom.

Niebawem świętować będziemy narodziny Bożego Dziecięcia, kiedy to w gronie najbliższych zasiądziemy do wspólnego stołu, by w geście łamania się opłatkiem przekazać sobie moc jak najlepszych życzeń.

Z tej okazji życzę wszystkim Państwu, by Nowo Narodzony udzielił Swego błogosławieństwa i obdarzał licznymi łaskami w każdym dniu Nowego 2024 Roku.

Niech Boże Dziecię przyniesie dobrą nowinę całemu światu!

Józef Jodłowski
Senator Rzeczypospolitej Polskiej

Wojna w Ukrainie

To już ponad 615 dni rosyjskiej krwawej wojny (wg Putina „Specjalna Operacja Wojskowa”) z Rosją, najeżdżcą na Ukrainę. 31 października br. armia ukraińska podała, że straty Rosji tylko – w żołnierzach – wynoszą 302 tys. zabitych. Również straty w sprzęcie wojennym są ogromne; 5,2 tys. czołgów, 9,8 tys. pojazdów opancerzonych, 7,2 tys. sztuk artylerii, 844 – wyrzutnie rakiet, 321 samolotów, 324 helikoptery, 20 okrętów i łodzi oraz 1 okręt podwodny. Potężne straty nie zniechęciły Putina do dalszych zbrodni, np. w ciągu 24 godzin Rosjanie potrafili ostrzelać 118 miejscowości. Ile jest zniszczeń w infrastrukturze mieszkalnej i cywilach – nie wiadomo. Obecnie Rosja szykuje się do zimowych ataków na ukraińską infrastrukturę krytyczną.

Dane wg Gazety Polskiej, 3-5 XI 2023 r., s. 8, „Rosja straciła...”

* * *

5 listopada 2023 roku jest 620. dniem wojny. Trwają ciężkie walki na południu i wschodzie Ukrainy. Rosjanie nadal ostrzeliwiają cele cywilne. Ukraiński Sztab Generalny podaje, że w ciągu ostatniej doby wojska rosyjskie przeprowadziły 24 bombardowania osiedli, 64 ostrzały z broni raketowej i użyły siedmiu rakiet manewrujących. Są zabici i ranni cywile.

Monika Piątek

Gmina Świlcza ponownie doceniona!

„Lider Rozwoju Regionalnego 2023” dla Gminy Świlcza!

Podczas trwającego X Polskiego Kongresu Przedsiębiorczości w Krakowie, w imieniu całej społeczności Samorządu Gminy Świlcza nagrodę odebrał pełniący funkcję wójta gminy Świlcza – Dawid Homa.

X Polski Kongres Przedsiębiorczości to dwudniowy cykl debat, przestrzeń spotkań i wymiany doświadczeń między światem nauki, biznesu i administracji. Tegoroczna, jubileuszowa edycja wydarzenia odbyła się w Krakowie w dniach 13-14 listopa-

Nagrody, wyróżnienia to tylko sympatyczny dodatek do satysfakcji z pracy. Uświadamia, dlaczego to robimy i po co.

(Magda Umer)

da. W ramach kongresu zaplanowano ponad 30 paneli dyskusyjnych, obejmujących najistotniejsze tematy z punktu widzenia polskiej gospodarki. Była to dziesiąta edycja tego wydarzenia, podczas którego spotykają się przedstawiciele środowiska naukowego, polskiego biznesu, przemysłu oraz samorządów. Było ono okazją do wymiany doświadczeń i poznania nowych trendów w życiu społecznym i gospodarczym.

Nagrody przyznano w 10 kategoriach odpowiadających różnorodnym aspektom prowadzenia biznesu. Wśród laureatów znaleźli się przedsiębiorcy działający m.in. w branży finansowej, prawnej, inwestycyjnej, energetycznej, transportowej, turystycznej, nieruchomości oraz usług. Nagrody otrzymały także samorządy i jednostki naukowe.

Nagroda „Lidera Rozwoju Regionalnego” to duże wyróżnienie dla Gminy na tle całego kraju. Sukces ten nie byłby możliwy bez ciężkiej pracy i zaangażowania pracowników urzędu, jednostek podległych, radnych oraz mieszkańców Gminy, a także partnerów i przedsiębiorców, którzy włączyli się w tworzenie klimatu sprzyjającego rozwojowi Gminy Świlcza. Nagroda „Lidera Rozwoju Regional-

nego 2023” – to wyróżnienie i uznanie dotychczasowej pracy samorządu a także motywacja do dalszej wyężonej pracy, która przynosi wymierne korzyści.

Odbierając nagrodę Dawid Homa podkreślał osiągnięcia w dziedzinie planowania przestrzennego, aktywności gospodarczej a także zwrócił uwagę na walory przyrodnicze gminy. Właśnie te działania zostały zauważone i nagrodzone podczas tegorocznego Polskiego Kongresu Przedsiębiorczości.

Grupa Obrzędowa im. Marii i Józefa Dziedziców z wyróżnieniem na Gali „Nasze Dobre Podkarpackie 2023”

15 listopada 2023 r. w Hotelu Prezydenckim w Rzeszowie odbyła się uroczysta Gala wręczenia wyróżnień i nagród w konkursie „Nasze Dobre Podkarpackie” organizowanym cyklicznie od 20 lat przez Gazetę Codzienną NOWINY.

Gmina Świlcza zgłosiła do konkursu Grupę Obrzędową im. Marii i Józefa Dziedziców działającą przy GCKSiR w Świlczy z/s w Trzcionce.

W imieniu Gminy Świlcza wyróżnienie odebrał poseł na Sejm RP Adam Dziedzic, który był inicjatorem zgłoszenia do konkursu artystów z naszej gminy. Prestiżową nagrodę wraz voucherem odebrał w asyście przedstawicieli grupy, Doroty Drozd i Andrzeja Tarnowskiego. Na gali obecni byli również Dawid Homa – pełniący funkcję wójta gminy Świlcza oraz Adam Majka – dyrektor GCKSiR.

Od ponad 50 lat Grupa Obrzędowa kultywuje tradycje i obyczaje naszych przodków. Podczas widowisk prezentowane są obrzędy i zwyczaje z życia dawnej podkarpackiej wsi.

Każdy występ jest źródłem wiedzy i inspiracji dla widzów, którzy w ten sposób poznają bogatą kulturę naszego regionu. Grupa jest strażnikiem tradycji, którą przekazuje kolejnym pokoleniom oraz uczestniczy w kształtowaniu lokalnej tożsamości.

Szczególne podziękowania należą się instruktorowi i kierownikowi zespołu Andrzejowi Świstara oraz wszystkim artystom tworzącym amatorski ruch artystyczny. To ich pasja, praca i zaangażowanie sprawiają, że Grupa Obrzędowa z Trziciany została laureatem wspaniałego konkursu.

W imieniu Grupy Obrzędowej im. Marii i Józefa Dziedziców oraz całej społeczności Gminy Świlcza dziękujemy Kapitulie konkursu za przyznane wyróżnienie, które motywuje Zespół do dalszej pielęgnacji tradycji i dziedzictwa kulturowego naszej lokalnej społeczności.

Gmina Świlcza wśród najlepszych w Polsce! Laureat nagrody Symbol 2023

Podczas gali finałowej organizowanej przez Monitor Biznesu w dn. 16 XI br. Gmina Świlcza, została uhonorowana nagrodą Monitor Rynkowy Symbol 2023.

Symbol to ogólnopolski program medialny, w którym wyróżniane są firmy, samorządy, uczelnie, instytuty PAN, spółki komunalne i inne liczące się podmioty, które w swojej branży

funkcjonują najlepiej, znacząco przyczyniają się do rozwoju Polski, a ich funkcjonowanie staje się wzorem do naśladowania – Symbolem. Jest nagrodą za wysiłek, jaki codziennie podejmują firmy, instytucje, a przede wszystkim stojący za nimi ludzie, aby osiągać sukcesy i zdobywać najwyższe cele.

„Symbol 2023” dla Samorządu Gminy Świlcza to nagroda za najwyższe standardy zarządzania, innowacyjność, sprawność w pozyskiwaniu i dysponowaniu środkami unijnymi ale przede wszystkim to dbałość o szeroko pojęte dobro swoich mieszkańców.

Nagrodę odebrał Sekretarz Gminy Wojciech Słowik oraz poseł na sejm RP Adam Dziedzic, który w ciągu dwóch kadencji wójtowania rozwinął potencjał gminy, pozyskał środki na realizację szeregu projektów oraz strategicznych inwestycji.

Nagrody, jakimi wyróżniona została Gmina Świlcza w ostatnim czasie są miernikiem podejmowanych działań i wynikających z nich wymiernych korzyści dla mieszkańców, na co składa się poprawa infrastruktury drogowej, budowa chodników, rozbudowa oświetlenia oraz inwestycje w szeroko pojętą kulturę i oświatę.

Wyróżnienia i nagrody jakie otrzymał samorząd Gminy w ostatnich czasach motywują i mobilizują pracowników samorządowych do podejmowania się nowych zadań, projektów, podnoszenia kwalifikacji. Są też sygnałem dla mieszkańców, że Samorząd działa skutecznie, jest ukierunkowany na zadania służące mieszkańcom i inwestorom.

(...) my, jako ludzie, ostatnio rzadko sobie dziękujemy, co nie sprzyja rozwojowi, kulturze życia codziennego. A mówiąc „dziękuję”, zauważamy nie tylko samego człowieka czy instytucję, ale dobro, które z ich działań wynika. A nadanie tytułu czy wyróżnienia jest właśnie takim „dziękuję” za dobro, pamięć, przekazywanie tradycji. Warto w taki sposób doceniać się wzajemnie.

(Zygmunt Malacki)

Monika Piątek

Projekt „ESKA – razem przeciw depresji” z Gminą Świlcza

Gmina Świlcza przystąpiła do projektu realizowanego wraz z radiem ESKA „Odnaleźć sens życia – walczymy z depresją wśród dzieci i młodzieży”. Projekt skierowany jest do dzieci, młodzieży, rodziców oraz przedstawicieli szkół, urzędów, Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej oraz wszystkich instytucji, które w realny sposób mogą pomóc w walce z depresją wśród dzieci i młodzieży.

Ambasadorami akcji są dziennikarze Radia Eska – Janek, Kama i Rudy. Na stronie radia dostępne są podcasty psychologa i psychotraumatologa Mai Pisarek, w których pokazuje jaką jest rola nauczyciela, rodzica a także rówieśników w dostrzeganiu sygnałów i symptomów depresji. Podpowiada jak sobie radzić z emocjami, gdzie szukać pomocy. Gmina Świlcza podjęła współpracę ze względu na istotność tematu i jego wielką wagę. Depresja wśród dzieci i młodzieży staje się coraz szerszym problemem, a pogłębiła go jeszcze pandemia koronawirusa i idąca za nią izolacja społeczna. Projekt pozwoli także rozprawić się z szeregiem mitów, które są związane z depresją. Na temat depresji pokutuje wiele nieprawdziwych przekonań. Ponieważ chorobę charakteryzuje obniżony nastrój, łatwo pokusić się o fałszywą opinię, np. że depresja dotyczy ludzi słabych, którzy po prostu nie potrafią poradzić sobie z emocjami albo prowadzi do niej trudna sytuacja życiowa. Takie fałszywe przekonania mogą niestety uśpić czujność osób chorych i ich bliskich, a przez to zaniechania leczenia.

Fakty i mity o depresji.

- Mit: depresja nie jest prawdziwą chorobą (fakt: depresja jest klasyfikowana w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób ICD10).
- Mit: dotyczy ludzi słabych i leniwych (fakt: może dotknąć każdego).
- Mit: prawdziwi mężczyźni nie mają depresji (fakt: na depresję chorują zarówno mężczyźni jak i kobiety).
- Mit: jeśli twoi rodzice mieli depresję, ty też zachorujesz (fakt: skłonność do wystąpienia depresji może być uwarunkowana genetycznie, jednak nie ma 100 proc. pewności, że zachorujesz).
- Mit: podłożem choroby jest zawsze trudna sytuacja życiowa (fakt: przyczyn choroby jest wiele, wśród nich np. zmiany hormonalne lub zaburzenia funkcjonowania układu nerwowego).
- Mit: wir pracy leczy depresję (fakt: w leczeniu stosuje się psychoterapię i farmakoterapię).
- Mit: depresji zawsze towarzyszy smutek (fakt: pacjenta mogą dotyczyć różne objawy).
- Mit: antydepresanty zmieniają osobowość (fakt: leki przywracają równowagę organizmu i poprawiają stan wielu pacjentów).

- Mit: depresja jest wymysłem firm farmaceutycznych (fakt: depresja jest chorobą, rzeczywistym problemem, z którym zmagają się pacjenci).

Nie zawsze obniżony nastrój czy brak energii do działania są powodem do niepokoju. Specjalista diagnozuje chorobę po dokładnym wywiadzie, bierze pod uwagę współistniejące objawy. W typowej depresji mogą wystąpić wszystkie poniższe oznaki albo pojawia się tylko część z nich.

- obniżony nastrój,
- utrata zainteresowań i zdolności cieszenia się,
- zmniejszona energia,
- osłabienie koncentracji i uwagi,
- niska samoocena i mała wiara w siebie,
- poczucie winy i małej wartości,
- pesymistyczne widzenie przyszłości,
- myśli i czyny samobójcze.

Oznaki depresji wysyła także nasz organizm. U osób chorych mogą pojawić zaburzenia somatyczne takie jak:

- bóle głowy, karku, brzucha,
- nieprawidłowe funkcjonowanie układu pokarmowego,
- zmniejszony apetyt,
- zaburzenia snu (bezsennność lub nadmierna senność).

Depresja może być zdiagnozowana, jeśli powyższe objawy utrzymują się przez czas dłuższy niż 2 tygodnie. Właściwym specjalistą jest psychiatra, ale z symptomami depresji można się udać na początek nawet do internisty, który pokieruje nas dalej.

Na stronie internetowej można znaleźć telefon zaufania – 116 111, a także artykuły i wskazówki gdzie szukać pomocy. Gmina dysponuje punktem konsultacyjnym, w którym można szukać wsparcia, Gminną Komisję Rozwiązania Problemów Alkoholowych, w której prowadzone są procedury walki z uzależnieniami m.in. od alkoholu, narkotyków, mediów społecznościowych, smartfonów, zakupów i in., które w sposób często bezpośredni przyczyniają się do problemów natury psychicznej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej dysponuje Zespołem Interdyscyplinarnym rozwiązującym problemy przemocy w rodzinach. A jak wiemy przemoc rodzi poważne skutki dla zdrowia psychicznego i w dużej mierze przyczynia się do powstawania stanów depresyjnych.

Zachęcamy do zapoznania się z projektem, gdyż zawiera wiele rad i wskazówek, które można wykorzystać w szkole, w pracy czy w domu, by lepiej zrozumieć mechanizmy tej choroby i sposoby radzenia sobie z nią. ■

<https://www.eska.pl/razemprzeciwdepresjigminaswilcza/>

2023 – rokiem jubileuszowym Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Świlczy

Sercem każdej społeczności jest woda: wielka jak morze albo mała jak źródełko.

(S. Meyer)

19 maja 2023 r. odbył się Jubileusz 30-lecia istnienia Zakładu Wodociągów w Świlczy. Uroczystość była okazją do spotkania obecnych i emerytowanych pracowników Zakładu, wymiany wspomnień i doświadczeń. Wśród zaproszonych gości znaleźli się: ówczesny wójt Gminy Adam Dziedzic, obecnie poseł na Sejm RP, Zastępca Wójta Sławomir Styka, były dyrektor ZWiK Tadeusz Pachorek – obecnie Wicestarosta rzeszowski, Sekretarz Wojciech Słowik, Skarbnik Gminy Natalia Gawron oraz dyrektorzy jednostek organizacyjnych – P. Eliza Oleszak, p. Benedykta Piątek oraz p. Adam Majka.

W latach 1990-1992 wodociągi w Gminie Świlcza obsługiwane były przez Wojewódzki Zakład Usług Wodnych w Rzeszowie. Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Świlczy zaczął funkcjonować od 1993 r., powołany uchwałą Rady Gminy Świlcza Nr XIV/73/92 z 27 lutego 1992 r. Kierownikiem, a później dyrektorem został Tadeusz Pachorek, który pełnił tę funkcję do 2022 r., kiedy to na tym stanowisku zastąpił go dyr. Piotr Misiewicz.

Podstawowym zadaniem ZWiK w Świlczy jest:

- bilansowanie potrzeb w zakresie gospodarki wodnej i ściekowej oraz zapewnieniem ciągłości dostaw wody i odbioru ścieków na terenie miasta i gminy Skawina,
- kontrola gospodarki wodno-ściekowej oraz jakości wody i ścieków,
- oczyszczanie ścieków przed ich wprowadzeniem do wód otwartych,
- naprawa, legalizacja i montaż wodomierzy,
- wydawanie warunków technicznych, podłączenia do sieci wod.-kan. oraz opinie projektów,

**ZAKŁAD WODOCIĄGÓW I KANALIZACJI
W ŚWILCZY**

- odbiór nieczystości płynnych.
- Obecnie Gmina Świlcza posiada kompletną infrastrukturę wodno-kanalizacyjną. Każda miejscowość gminy zaopatrywana jest w wodę poprzez system sieci wodociągowej, oparty na poborze wód podziemnych ze studni głębinowych. Głównym zbiornikiem wód podziemnych jest GZWP-425 zlokalizowany na głębokości 20-40 metrów. Cała sieć wodociągowa wykonana jest z rur PCV, uzbrojona w zasuwę odcinającą sieciowe, węzły oraz hydranty przeciwpożarowe. Sieć wodociągowa gminy oparta jest o trzy ujęcia wody:
2. Ujęcie wody „Świlcza-Woliczka” zaopatrująca właśnie te sołectwa, pobierana z trzech odwiertów.
  3. Ujęcie „Przybyszówka-Bzianka”, w którym woda niewymagająca uzdatniania pobierana jest z dwóch studni głębinowych i zaopatruje część Świlczy.

Sieć wodociągowa jest na bieżąco modernizowana. W okresie od lipca 2008 r. do czerwca 2010 r. realizowany był projekt unijny pt.: „Poprawa jakości wody pitnej poprzez wykonanie modernizacji sieci wodociągowej na terenie Gminy Świlcza”. Operacja była współfinansowana z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach osi priorytetowej 4 „Ochrona Środowiska i zapobieganie zagrożeniom” Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013. Wartość projektu wyniosła 3.802.329,32 zł w tym dofinansowanie 2.661.382,31 zł. Przedmiotem tego projektu była kompleksowa modernizacja systemu wodociągowego Gminy Świlcza.

Wykonano następujące zadania:

1. Stacja uzdatniania wody Bratkowice-Dąbry istniejąca od 1992 r., w której woda pobierana jest z czterech odwiertów, oczyszczana, dezynfekowana i odżelazniana. Ujęcie to zaopatruje Bratkowice, Mrowlę, Trzcianę, Rudną Wielką, Dąbrowę, częściowo Świlczę oraz Klęczany w Gminie Sędziszów Małopolski.
2. Remont i modernizacja technologii uzdatniania wody w SUW Bratkowice, obejmujący systemy filtracji, płukania, napowietrzania, dezynfekcji, odprowadzania popłuczyn, pomp sieciowych, osuszania pomieszczeń, zdalnego monitoringu i nadzoru.
3. Remont przyłączy wodociągowych na terenie miejscowości Trzciań, obejmujący wykonanie 600 przyłączy o łącznej długości 14173 m.
3. Remont pompowni sieciowych, obejmujący 4 funkcjonujące na terenie gminy pompownie (Dąbrowa, Trzciań, Trzciań-hydrofornia, Trzciań-Polichemia) – za instalowanie nowych pomp,

dwóch zestawów dezynfekujących, prace remontowe na budynkach kubaturowych oraz wymianę jednego zbiornika rezerwowego wody uzdatnionej w miejscowości Trzciana-Słotwinka.

W 2019 roku Zakład dokonał wymiany wodomierzy tradycyjnych na wodomierze z odczytem radiowym w miejscowości Mrowła. Zakończyła

nie oczyszczonych ścieków do wód płynących – potoku Wężówka, zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym. Oczyszczalnia oczyszcza 650 tys. m³ ścieków na rok. W ramach monitoringu są one okresowo sprawdzane i badane.

W chwili obecnej (dane na 30 czerwca 2023 r.) ilość przyłączy wody w Gminie wynosi 5525 sztuk,

renie oraz pojazdy typu: ciągnik Case z osprzętem czy samochód asenizacyjny IVECO. Nowym nabytkiem jest również ubijarka-skoczek Bella, która umożliwi lepsze zagęszczenie gruntu wykopów po usuwaniu awarii i na nowych odcinkach sieci wodociągowych bądź kanalizacyjnych. Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Świlczy dysponuje odpowiednim zestawem sprzętu technicznego niezbędnego do prowadzenia prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej. Posiada samochody dostawcze, agregaty prądowłórcze, motopompy, zamrażarki do rur stalowych, samochód ciężarowy, samochód asenizacyjny a także sprzęt niezbędny do udrażniania kanalizacji oraz minikoparki i koparko-ładowarki.

Historię Zakładu tworzą jednak przede wszystkim ludzie.

Za nami 30 lat współpracy i wymiany doświadczeń. Szczególne podziękowania kieruję więc do obecnych i byłych pracowników Zakładu za trud wkładany w rozwój Spółki, za mobilizację, zaangażowanie i ciężką pracę. Przed nami do zrealizowania wiele ważnych inwestycji. Jubileusz w obecnym roku był doskonałą okazją do podsumowań, analiz oraz planów dalszej modernizacji zakładu, aby jeszcze lepiej służyła mieszkańcom naszej gminy.

się również modernizacja sieci wodociągowej w miejscowości Mrowła i Rudna Wielka wraz z wykonaniem przepompowni wody, co pozwala na poprawienie funkcjonowania sieci wodociągowej, szczególnie w zakresie ciśnienia wody w sieci w niektórych rejonach miejscowości Rudna Wielka.

W latach 2020-2021 rozpoczęła się realizacja projektu dotyczącego tranzytu ścieków do oczyszczalni miasta Rzeszowa.

Integralną częścią sieci wodociągowej jest system kanalizacji. Przed wybudowaniem sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków większość nieczystości wylewana była w grunty, na łąki, pola czy też do kanałów odwadniających i rowów. Aby zapobiec degradacji środowiska podjęto szereg działań, aby powstała sieć kanalizacyjna. Pierwszą oczyszczalnię oddano do użytku w 1992 roku w Kamyszynie następnie sukcesywnie rozbudowywano i modernizowano sieć kanalizacyjną na terenie gminy. W latach 2009-2011 gruntownie przebudowano i zmodernizowano oczyszczalnię, która dobowo oczyszcza 1940 m³ nieczystości na dobę. Działania te pozwoliły na uzyskanie właściwego efektu ekologicznego, wprowadze-

kanalizacji 5142 sztuk, ilość sprzedanej wody w m³ – 308.071,94 natomiast oczyszczonych ścieków – 254.418,00 m³.

W ostatnich latach dzięki wypracowanym nadwyżkom budżetowym i dotacjom z Gminy udało się zakupić sprzęt niezbędny do prac w te-

Czy należycie chronimy zasoby wodne w naszej Gminie?

Dokąd zmierzamy?

Mamy świadomość, że obecnie żyjemy w środowisku silnie zdegradowanym i zanieczyszczonym naszą działalnością. Dotyczy to szczególnie zasobów wodnych.

Woda jest najcenniejszą wartością, bez której nie istniałoby życie. Potrzebujemy jej nie tylko my ludzie, ale wszystkie organizmy.

Czy jednak o nią dbamy, czy myślimy o tym, że może jej zabraknąć i czy mamy świadomość, że o dostęp do niej będzie coraz trudniej. W coraz mniejszym zakresie będziemy mogli korzystać z powierzchniowych ujęć wody (rzek) jako źródeł wody pitnej, ale i z tych podziemnych. Kluczem, aby do tego nie doszło jest zadbanie o jakość środowiska na poziomie społeczności wiejskich, gminy czy starostwa.

Aby woda była ciągle dostępna, musimy na poważnie potraktować zmiany klimatyczne – szczególnie widmo coraz częstszych i długotrwałych okresów suszy

Brak deszczu powoduje, że nie przybędzie wód podziemnych i nasze wodociągi pozostaną bez wody.

W Gminie chlubimy się dynamicznym przekazywaniem terenów dla inwestorów, rozbudową infrastruktury technicznej i niebiańską wizją Gminy jako przyszłego, prężnego ośrodka przemysłowego, a nie widać troski i założeń perspektywicznego, kompleksowego zapewnienia bezpieczeństwa długofalowego dostępu do wody. Wprawdzie w „Wiadomościach samorządowych” przewijały się mgliste, bliżej nie określone wizje zamkniętego obwodu zasilania w wodę, tylko skąd ją czerpać do tej infrastruktury technicznej. Mówi się, że przecież jest wodociąg,

Strategiczny staw na torfowisku „Olszyny” w Trzcionie – siedlisko chronionych prawem europejskim gatunków ptaków, wymierającego karasia i piskorza, systematycznie złośliwie osuszany, czego nie wolno robić.

ale nikt nie dopuszcza myśli, że jego zasobność może się skończyć i to niedługo jeśli będą rosnać susze, braki deszczu, opadów śniegu.

Wody podziemne zasilane są przecież opadami deszczu, z topnienia śniegu, a tego coraz mniej

Na świecie znane są przypadki, że rzekomo nieprzebrane, niewyczerpalne podziemne zasoby wodne jednak dość szybko wyczerpano nieograniczonym, nierozsądnym poborem wody przede wszystkim do celów infrastruktury technicznej.

Wracając do naszej Gminy zauważmy, że ta „zbawienina” rozbijała infrastruktura techniczna, chaotyczna zabudowa lokowana gdzie popadnie (na lessowych polach, torfowiskach, łąkach) prowadzi do zniszczenia zasobów wodnych. Nie zwraca się uwagi na potrzebę właściwego gospodarowania zasobami przyrodniczymi, zwłaszcza terenami wodonośnymi (torfowiska, tereny podmokłe, zadrzewienia krajobrazowe, doliny potoków śródpolnych i śródwiejskich). Nie tylko priorytetem ma być rozwój infrastruktury technicznej, a przede wszystkim gospodarka zasobami wodnymi i ochrona terenów, gdzie te zasoby jeszcze są, ochrona nie fikcyjna, ale skutecznie czynna.

Ciągle jeszcze tkwi i funkcjonuje zasada, że dla nas wody wystarczy, ale pytanie co pozostawiamy dla przyszłych pokoleń zrywamy „a co nam zrobią”.

Coraz częstsze susze to nie tylko efekt zmian klimatycznych, postępującego ocieplenia, ale i nasz udział w postaci osuszania na potęgę wszelakich mokradła, bagien, torfowisk, kompleksu leśnego

– słowem środowisk będących „gąbką” zatrzymującą i magazynującą wodę. Jest takie pojęcie jak susza glebowa, rolnicza. Może to trudne, ale właśnie te okoliczne, przyległe „gąbki”, przede wszystkim torfowiska i bagna stymulują wodę na przyległych obszarach rolniczych.

Taką „gąbką” w Gminie są torfowiska i mokradła w dolinie rzeczki Mrowli na odcinku od Kłęczan po Rudnę Wielką. To tam znajdują się podziemne zapasy wody. A co się dzieje w tej zatorfionej dolinie? Nikt nie czuje się zobowiązany do zatrzymania chaotycznego, bezwzględnie osuszania tej „perełki” wodnej. Trwają niekontrolowane wycinki drzew, zakrzewień, zaorywanie łąk torfowych, kopanie siatki rowów osuszających zamiast przywrócenia tamtejszej „melioracji” sprawności technicznej i prawdziwej jej roli. Dla przypomnienia pochodzące z francuskiego określenie *melioracja* oznacza ulepszenie stosunków wodnych na danym obszarze, tzn. przemyślane odprowadzanie nadmiaru wód,

Tama bobrowa koło stawu „Olszyny”, również regularnie niszczone koparką zamiast założenia rury przepływowej, regulującej poziom wody. Utrzymuje odpowiednie nawodnienie przyległego stawu, chroniąc tym samym jego ekosystem.

a zatrzymywanie jej w okresach niedoborów, suszy. Czyni to się różnymi zaporami, zastawkami i małą retencją krajobrazową w postaci zbiorników kaskadowych, przepływowych. A u nas na rzece Mrowli i Osinie na północnych obrzeżach Bratkowic z otaczającą siatką rowów osuszających tworzymy i utrzymujemy całkowicie odwrotny typ gospodarki – osuszania terenów zasobnych w wodę sprowadzając do roli pustyni środowiskowej. Od lat zastawki zdewastowane, nieczynne nie regulują zasobów wód, a spełniają rolę tylko ciągłego odpływu wody.

Tu nadzieja i ukłony do powołanego przez Państwo Polskie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie o skuteczne zajęcie się zabezpieczeniem zasobów wodnych w tej dolinie...

i przywrócenie właściwego funkcjonowania melioracji w kierunku magazynowania tamtejszych zasobów wodnych, aby melioracja nie służyła tylko i wyłącznie do osuszania, ale regulacji stosunków wodnych. To dla naszego, wspólnego dobra. Zaraz usłyszymy, że to koszty i tylko koszty. A jak to się odnosi do wizji braku wody, która jest warunkiem życia. To też zadania i dla samorządów. To my nie będziemy mieć wody.

Wysychający staw na torfowisku „Olszyny” wskutek zaniedbań w utrzymaniu zastawek. Powinien spełniać rolę łańcuchowej, małej retencji.

W niedługiej przyszłości będziemy jednak musieli ponosić te koszty i wyrównać te zaniedbania, zadbać o bezpieczeństwo wodne, odsunięcie wizji niedoborów wody. W Gminie to przede wszystkim ochrona wodna torfowisk w dolinie rzeczki Mrowli poprzez renaturyzację jej ekosystemu wodnego i zatrzymanie procesów osuszania i degradacji tamtejszych torfowisk i bagien. Wymaga to także odpowiedniego wykorzystania i pokierowania naturalną retencją bobrów, jako klucza do zmniejszenia kosztów retencji. W chwili obecnej sprowadza się to tylko do regularnego niszczenia tamy bobrowej przy dużym stanie na torfowisku „Olszyny” w Trzcianie w połączeniu z bezmyślnym jego osuszaniem bez przestrzegania ochrony ptaków wodnych, płazów, ryb. Ktoś usilnie rozrywa tamę bobrową koparką, zamiast założyć mało kosztowną rurę przepływową pod tamą, regulującą stan lustra wody w rzece i stawie. Ta tama stymuluje wraz ze stawem i całym obszarem torfowisk oraz stawami na *pastwisku pod Dyndami* nawodnienie doliny i jej zadaniem jest pełnienie funkcji kaskadowej i korytowej retencji. Potrzebny jest tylko gospodarz tego przedsięwzięcia. W pobliżu tamy i stawu została założona fotokomórka, pytanie czy ktoś z Urzędu Gminy zgodnie z ustaleniami sprawdza kto osusza staw i niszczy tamę.

I na koniec słowa podziwu i ukłonów dla właściciela pola przyległego do potoku polnego *Średnie* w Trzcianie, na którym założył zastawkę i utworzył uroczy stawek retencyjny wody. Da się więc zrobić. Trzeba dodać, że w okresie okupacji Niemcy założyli stawek retencyjny na sąsiednim potoku *Granice*. Nawet wróg potrafił zadbać o retencję wód na obszarze polnym, my tylko bezmyślnie osuszamy.

A co ze śródwiejskim potokiem w Trzcianie, który w okresie nawałnic zmienia się w górską rzeczkę spływową. Dawne przybory wody były niwelowane przez liczne zastawki, więc może czas odpowiednio zagospodarować zasób wody znajdujący się w tym potoku i przede wszystkim przywrócić mu właściwą rangę. Nie jako miejsce wyrzucania śmieci, nawet składowiska opon, bo do tego służą w Gminie odpowiednie pojemniki i istnieje właściwe rozwiązanie gospodarki odpadami.

Czas przestać traktować nasze środowisko przyrodnicze jak wroga.

Bez przyrody nie będzie i nas

Nie spychajmy wszystkiego na wójta, sołtysów, bo oni są przede wszystkim wykonawcami naszych potrzeb, inicjatyw i to na nas ciąży zaangażowanie się w proces ochrony środowiska. W każdej miejscowości działa Rada Sołectka, Radni i to wspólne nasze zaangażowanie pozwoli na realizację działań w kierunku ochrony terenów wodonośnych w każdej wsi i Gminie. Wpisując się w państwowy program gospodarowania zasobami wodnymi w kraju włączmy się do opracowania i wdrożenia w Gminie planu zagospodarowania i ochrony zasobów przyrodniczych. Czas, aby torfowiska w dolinie rzeczki Mrowli stały się strefą ochronną wód podziemnych, unikatowego ekosystemu, a nie rezerwuarem nawozowo-rolnym w połączeniu z degradacją torfowisk. Aby ta dolina, traktowana jako nieużytek stała się użytkiem ekologicznym. Takie właśnie były w Gminie dawne plany ochrony wód.

St. asp. Mateusz Jarosz

POLICJA informuje, przypomina, ostrzega

Na przełomie września i października 2023 r. w Szkołach Podstawowych na terenie gminy Świlcza policjanci – dzielnicowi z Posterunku Policji w Świlczy, Komisariatu Policji II w Rzeszowie prowadzili działania informacyjno-edukacyjne pt. „Bezpieczna droga do szkoły”.

„Bezpieczna droga do szkoły”

Stałym elementem tych działań są spotkania policjantów z dziećmi poświęcone bezpieczeństwu w drodze do i ze szkoły. Policjanci omawiali na nich zagadnienia dotyczące obowiązujących zasad poruszania się po drodze oraz wskazywali najbardziej niebezpieczne miejsca w rejonie szkoły. Przypominali również o potrzebie noszenia elementów odblaskowych. Dzielnicowi przypominali również, że powrót do szkoły, szczególnie po długiej przerwie, to wyzwanie nie tylko dla uczniów, ale też dla dorosłych. Nie zapominajmy rozmawiać ze swoimi pociechami o elementarnych zasadach bezpieczeństwa. Dawajmy też dzieciom przykład, jak bezpiecznie i rozważnie korzystać z drogi.

Przypomniano najmłodszym podstawowe zasady bezpieczeństwa:

- Przez ulicę przechodźcie w miejscach wyznaczonych. Zanim przej-

dziecie przez jezdnię, zatrzymajcie się na brzegu chodnika. Spójrzcie, czy nic nie nadjeżdża z lewej, a potem z prawej strony. Jeszcze raz upewnijcie się i spójrzcie w lewo, jeśli droga jest wolna – przejdźcie na drugą stronę.

- Poza miastem, jeżeli nie ma chodników, zawsze idźcie poboczem z lewej strony jezdni, tak żebyście widzieli nadjeżdżające pojazdy.
- Omijajcie miejsca niebezpieczne, w których może spotkać Was coś

złego. Lepiej unikać ryzykownych skrótów, grożących przykrymi wypadkami.

- Pamiętajcie, aby nigdy nie przebiegać przez jezdnię, a przez tory kolejowe przechodzić tylko na wyznaczonych przejściach, wyposażonych w zapory i sygnalizację świetlną.
- Jeśli nieznajomy zapyta Was o drogę, pod żadnym pozorem nie wsiadajcie z nim do samochodu, którym jedzie.

23. Dzień Papieski

„Św. Jan Paweł II. Cywilizacja życia”

W niedzielę **15 października** 2023 r. poprzedzającą 44. rocznicę wyboru w Rzymie kard. Karola Wojtyły na papieża, wówczas – po trzydniowym conclave, obchodzony był XXIII Dzień Papieski. To niebywałe wydarzenie religijno-kulturalne w naszym kraju, który w tym roku przebiegał pod hasłem „Św. Jan Paweł II. Cywilizacja życia”. Organizatorem wydarzenia była Fundacja „Dzieło Nowego Tysiąclecia”.

Św. Jan Paweł II przestrzegał, że losy naszej cywilizacji zależą od wyniku trwającej konfrontacji między kulturą życia a kulturą śmierci. Przy czym ta druga „kultura” zasługuje na ujęcie w cudzysłów, gdyż jest dokładnym przeciwieństwem tego, co to słowo oznacza.

Kultura życia tworzy cywilizację miłości. Są nimi: rodzina, dzieci i młodzież

Jakże to ważne dzisiaj, kiedy za naszą wschodnią granicą w Ukrainie od lutego toczy się walka o ocalenie życia, o prawo do życia w wolności i w pełni właściwej dla miłości. Św. Jan Paweł II przestrzegał, że losy naszej cywilizacji zależą od wyniku trwającej konfrontacji między kulturą życia a kulturą śmierci. Przy czym ta druga „kultura” zasługuje na ujęcie w cudzysłów, gdyż jest dokładnym przeciwieństwem tego co to słowo oznacza.

Św. Jan Paweł II wskazał konkretne środowiska, w których cywilizacja życia znajduje swój najbardziej żyzny grunt. Rodzina jest pierwszym i najważniejszym z nich, zdaniem Papieża zdaje sobie sprawę z tego, że „dziecko oznacza dla rodziców nowy trud, nowy zasób potrzeb i kosztów. Stąd też pokusa, ażeby go nie było”. Czasem postrzega się dziecko nie jako dar, ale jako kogoś, kto przychodzi zabierać, zająć miejsce którego i tak coraz mniej jest na świecie.

Dziecko jest darem dla rodzeństwa i dla rodziców. Dar życia staje

się równocześnie darem dla samych dawców.

Przywykliśmy sądzić, że zadaniem dorosłych jest ukazywanie dzieciom sztuki życia. Tymczasem może być też odwrotnie: dzieci też mogą czegoś nauczyć dorosłych prostoty, zawierzenia, dobroci i czystości mowy i uczynków. Może to zilustrować zestawienie wiosennej pory roku i okresu dzieciństwa. O ile wiosna kojarzy się z „atmosferą pełną życia, kolorów, światła i śpiewu”, to dzieci noszą je w sobie w sposób spontaniczny i naturalny. Wiosna, jako pora rozkwitu życia, jest nośnikiem nadziei. Także dzieci są „nadzieją, która rozkwita wciąż na nowo, projektem, który nieustannie się urzeczywistnia, przyszłością, która pozostaje zawsze otwarta. Przychodząc na świat, przynoszą z sobą orędzie życia.

Po okresie dzieciństwa przychodzi młodość, a wraz z nią nowe szanse szerzenia cywilizacji życia. Młodość jest tym etapem życia, w którym szczególnie mocno dochodzi do głosu „potencjalność konkretnego człowieczeństwa, w którą wpisany jest jakby cały projekt przyszłego życia: „młodość... jest rzeźbiarką, co wykuwa żywot cały”, choć sama przeminie szparko, cios jej dłuta wiecznotrwały”.

Kształt, jaki nadaje ona konkretnemu człowieczeństwu każdego młodego człowieka utrwała się w całym życiu.

Słowem i czynem, buntować się należy przeciw cywilizacji egoizmu, która często traktuje człowieka jako narzędzie zamiast jako cel, depcząc jego godność i uczucia, w imię korzyści materialnej. Nie należy się go-

dzić na nijakie rozrywki, przelotne mody i propozycje, które w umniejszają godność człowieka.

„Wszyscy jesteśmy wezwani, aby kochać i szanować życie każdego człowieka oraz dążyć wytrwale i z odwagą do tego, by w naszej epoce, w której mnożą się zbyt liczne oznaki śmierci, zapanowała wreszcie nowa kultura życia, owoc kultury prawdy i miłości”.

Statystyki mówią, że na świecie ludzie wyznają od 4200 do 10 000

religii. Największą religią świata jest chrześcijaństwo – 33%, islam – 24%, hinduizm – 13%, buddyzm – 5%. Pozostałe religie mają poniżej 1% wyznawców. Ale religie mają swoje odłamy, sekty i jest ich bardzo dużo (np. protestanci, prawosławni, mormoni, świadkowie Jehowy, itp.) – według Instytutu Gallupa.

Jak co roku, w Dniu Papieskim odbywa się zbiórka pieniędzy na edukację i rozwój młodych zdolnych osób z małych miejscowości.

(Inf. wł.)

W bratkowickiej parafii pw. św. Jana Chrzciciela w ciągu 2023 r. wykonano wiele prac remontowych i innych, mających na celu dbałość o wygląd i estetykę kościoła.

Władysław Kwoczyński

Z parafii Bratkowice

Odnowiony cokół elewacji

W sierpniu br. odnowiono cokół elewacji wokół kościoła. Dotąd przez kilka lat cokół, obłożony był tzw. „kaszka”, na której z upływem czasu zaczęły się pojawiać zacieki i pęknię-

cia. Nie wyglądało to najlepiej, dlatego ks. Józef Książek – proboszcz, podjął decyzję o obłożeniu cokołu płytkami granitowymi. Prace te wykonali w ciągu kilkunastu dni miejscowi płytkarze M. i Ł. Siwcowie. Nowy cokół będzie trwały przez długie lata,

Płytkarze wykonywali swoją pracę dokładnie i sumiennie.

Tynkowanie cokołu dzwonnicy.

Przy usuwaniu resztek lastryka z dzwonnicy pracowali strażacy.

a ponadto znacznie upiększył elewację, nadając kościołowi estetyczny wygląd.

Czyszczenie elewacji kościoła

Elewacja kościoła w ciągu kilkuletniego okresu, uległa znacznemu zabrudzeniu na skutek zmiennych warunków atmosferycznych (deszcz,

śnieg, mróz itp.). Na elewacji pojawiły się liczne, zacieki i plamy, szczególnie od strony północnej kościoła. Wymagało to niezwłocznego oczyszczenia i umycia mocno zabrudzonej elewacji. W środę 13 września br. niezbędne prace czyszczące wykonała prywatna firma, przy pomocy profesjonalnego sprzętu. Elewacja odzyskała swój estetyczny wygląd.

Album

We wrześniu br. firma IKONA z Bydgoszczy za aprobatą JE ks. bp. Jana Wątroby – Biskupa Rzeszowskiego, wydała Album: „Kościoły Diecezji Rzeszowskiej w jubileuszu 30-lecia jej powstania”. W ponad 270-stronicowym kolorowym wydaniu, uwzględniono wszystkie parafie dekanatu Rzeszów-Zachód, z krótką historią każdej z nich, ubogaconą licznymi zdję-

ciem. W tym kolorowym i estetycznie wydanym albumie (format 32x23 cm) zawarta jest również krótka historia bratkowickiej parafii, urozma-

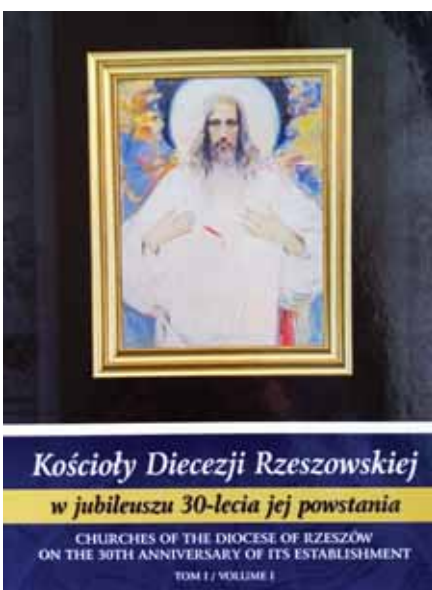
icona barwnymi fotografiami. Album zakupiło wielu parafian.

Nowe organy

We wrześniu br. Komitet Cmentarny istniejący przy bratkowickiej parafii, zakupił do kaplicy, używane (w bardzo dobrym stanie) organy cyfrowe produkcji włoskiej *Viscount Vivece 40*. Zastąpiły one dotychczasowe wysłużone „organy”, które służyły parafii przez wiele lat. Najbardziej z tego okazałego i funkcjonalnego instrumentu o przepięknym cyfrowym brzmieniu, zadowolony jest – Wojciech Pazdan – organista. I nic dziwnego, bo nowo zakupione organy zapewnią mu nie tylko komfort pracy, ale także podkreślą wzniosłość obrzędów pogrzebowych.

Organista W. Pazdan zadowolony jest z zakupionych organów.

Tekst i fotografie dot. bratkowickiej parafii, zamieszczone w albumie.

Remont dzwonnicy – krótka historia dzwonów

Ta zabytkowa dzwonnica usytuowana jest w narożu placu przykościelnego od strony południowo-zachodniej. Ma ona swoją bogatą historię. Stoi w tym miejscu od początku istnienia parafii, czyli od prawie 90. lat. W marcu 1934 r., zaledwie trzy miesiące od erygowania parafii, mieszkańcy zamówili dzwony kościelne w przemyskiej Fabryce Dzwonów Braci Felczyńskich. Dzwony ufundowali wspólnie: Rada Gminy oraz mieszkańcy Bratkowic, dzięki dużemu wsparciu finansowemu rodaków z Ameryki i Francji. Zgodnie z chrześcijańską tradycją, dzwonom nadano imiona: św. Józef (430 kg), św. Jan Chrzciciel (269 kg) i św. Stanisław (175 kg). Przez niedługi czas dzwony umieszczone były na prowizorycznej drewnianej dzwonnicy. W czerwcu 1934 r. miejscowi murarze bracia Piętowie z Czekaja, w ciągu kilku dni zbudowali z cegły okazałą dzwonnice, która przetrwała do obecnych czasów. Wkrótce umieszczono na niej nowe dzwony. Uroczystego poświęcenia dzwonów dokonał 24 czerwca 1934 r. ks. Wojciech Parysz – dziekan z Ranizowa (dekanat Głogów Młp.) w asyście ks. Juliana Bąka – pierwszego proboszcza bratkowickiej parafii. W 1940 r. podczas II wojny światowej. Niemcy zarekwirowali dzwony i prawdopodobnie przetopili je na cele zbrojeniowe armii hitlerowskiej.

Przez następne kilka lat, bratkowicka parafia pozostawała bez dzwonów. W 1946 r. parafianie przy wsparciu rodaków z zagranicy, zamówili nowe dzwony kościelne, które wykonano w rzeszowskiej Odlewni Dzwonów – inż. Józefa Miąsika. Dzwony te ważą ogółem 800 kg. Każdy z nich ma nadane imię o czym świadczą odlane na nich napisy. Dzwon największy z napisem: *Fundacja Gromady Bratkowice. Pamiętaj o śmierci. Odlewnia Dzwonów inż. Józef Miąsik – Rzeszów RP 1946*, a po przeciwnej stronie odlany jest wizerunek Matki Bożej Częstochowskiej i napis: *Imię moje Józef*. Drugi dzwon średniej wielkości z napisem: *Fundacja Gromady Bratkowice. Gotujcie drogę Panu – czyńcie pokutę, RP 1946*. Po przeciwnej stronie odlany jest wizerunek Matki Bożej Częstochowskiej i napis: *Imię moje Jan*. Dzwon najmniejszy

z napisem: *Fundacja Gromady Bratkowice. Do wyższych rzeczy jestem stworzony, RP 1946*. Po przeciwnej stronie odlany jest wizerunek Matki Bożej Częstochowskiej i napis: *Imię moje Stanisław*.

W 2004 r. w związku z trwającą od 2002 r. rozbudową kościoła, dzwony zdjęto z dzwonnicy i przekazano do gruntownej renowacji do Zakładu Elektromechanicznego w Przeworsku. Po starannym odnowieniu, dzwony umieszczono w nowej wieży kościelnej na wysokości 18,5 m. przy pomocy trzydziestotonowego dźwigu samochodowego. Dzwony wyposażone zostały w elektromagnetyczny zdalny system ich uruchamiania.

Po zdemontowaniu dzwonów w 2004 r. dzwonnica od tej pory stoi bezużytecznie, ulegając powolnemu niszczeniu (rozpadający się tarasowy cokół, zacieki na elewacji itp.) Dwa lata temu pojawił się pomysł, by zabytkową dzwonnice poddać gruntownej renowacji. W tym celu usunięto popękany i odpadający taras z dolnej części dzwonnicy. W pracach, jak zawsze pomogli miejscowi strażacy. Niszczące cegły dokładnie zabezpieczono i otynkowano. Prace te wykonał we wrześniu br. miejscowy tynkarz St. Franczyk z Dąbrów. Starannie otynkowany cokół zostanie obłożony płytkami granitowymi takimi, jak cokół kościoła. Także elewacja dzwonnicy zostanie odpowiednio odnowiona. Dzwonnice planuje się w niedalekiej przyszłości wykorzystać, jako miejsce pamięci...

Renowacja zabytkowych obrazów

W bratkowickim kościele parafialnym pw. św. Jana Chrzciciela, znajdują się dwa zabytkowe obrazy, które zdobią ścianę główną prezbiterium. Przedstawiają one postacie: św. Anny Samotrzeciej i św. Antoniego z dzieciątkiem Jezus. Obrazy namalował w 1890r. rzeszowski artysta malarz Kazimierz Hodzień. Ten pierwszy obraz otrzymano, jako dar z parafii w Mrowli, tuż po erygowaniu bratkowickiej parafii w 1934r. Tytuł obrazu jest dość osobliwy, gdyż wyraz *samotrzcęć* nie istnieje już we współczesnej polszczyźnie – jest to archaiczne określenie *sami* (same) *trzy* (troje). Tytuł

Obraz św. Anny Samotrzeciej.

oznacza, że na jednym obrazie, zostały przedstawione trzy pokolenia: św. Anna, jej córka Maryja dziewica i wnuk – dzieciątko Jezus. Warto wiedzieć, że pierwszy obraz św. Anny Samotrzeciej namalował Leonardo da Vinci w drugiej połowie XVI w. Obraz znajduje się w Luwrze. Natomiast drugi obraz przedstawiający postać św. Antoniego z dzieciątkiem Jezus, ofiarowała ówczesna Rada Gminy w Bratkowicach. Przez dłuższy okres zdobił on główną ścianę kancelarii gminnej.

Obraz św. Antoniego z dzieciątkiem Jezus.

Te dwa zabytkowe obrazy podczas przebudowy bratkovickiego kościoła na przełomie lat 1960/1970, zostały zdjęte ze ściany świątyni i przeniesione na strych plebanii. Zupełnie niezabezpieczone, przeleżały tam kilkadziesiąt lat. W 2010 r. odnaleziono je przez ks. Józefa Książka – obecnego proboszcza. Obrazy były w bardzo złym stanie (próchniejące ramy, popękane płótno pokryte warstwą kurzu). Wkrótce dzięki jego staraniom i determinacji obrazy, zostały starannie odnowione, poprzez ich staranne odkurzenie, naprawienie pęknięć i pomalowanie werniksem z połyskiem. Obrazy po tych zabiegach konserwatorskich, nabrały estetycznego wyglądu. Wprawdzie zwiększyło to głębię ich kolorów, ale niekorzystnie odbijane światło padające na obrazy sprawiło, że były one niezbyt wyraziste. Solidne dębowe ramy, wykonane przez stolarza z Kupna, znacznie przyozdobiły obrazy i nadały im odpowiedniego wyglądu. Tak odnowione obrazy od 30 marca 2010r. zdobią ścianę główną prezbiterium miejscowego kościoła parafialnego.

Z upływem lat okazało się, że obrazy pokryte warstwą werniksu z połyskiem, nie są dobrze widoczne ze względu na niekorzystnie odbijające się światło, zarówno sztuczne, jak i dzienne. Zauważył to również ks. kan. J. Książek proboszcz. W listopadzie 2023 r. podjął on decyzję o przekazaniu zabytkowych obrazów do renowacji w celu usunięcia z nich warstwy werniksu z połyskiem i zastąpienie go werniksem matowym. Tak odnowione obrazy są teraz lepiej widoczne, bez względu na padające na nie światło. Prace renowacyjne wykonał Piotr Gargas – artysta malarz ze Skołyszyna koło Jasła, właściciel firmy AIP – Artystyczne Idee Przestrzeni „Dekor”.

Makulatura na szlachetny cel

Bratkovicka parafia pw. św. Jana Chrzciciela od wielu lat, włącza się we wszelkie akcje pomocowe i charytatywne, organizowane głównie przez rzeszowski Caritas oraz inne instytucje i organizacje społeczne. Ostatnio bratkovicka wspólnota parafialna za pośrednictwem ks. kan.

Jedna ze studni w Czadzie.

Fot. Nowiny

Józefa Książka – proboszcza, włączyła się do akcji „Makulatura na Misje”. Akcja organizowana jest od 2012 r. przez Grupę Charytatywną Akcji Katolickiej z Przeworska. Dochód z zebranej makulatury, przeznaczony jest w całości na budowę studni głębinowych w Afryce, głównie w Kamerunie i Czadzie. Dotąd zbudowano już 34 studnie, które służą miejscowej ludności. Każda ze studni jest poświęcona i otrzymuje imię osoby ważnej dla Kościoła. Ponadto na wszystkich

– misjonarz, który pochodzi z Gniewczyny koło Przeworska.

Ta cenna akcja, spotkała się z pozytywnym odzewem mieszkańców Bratkowic. Na przełomie października i listopada 2023 r. na placu obok miejscowej plebanii ustawiono kontener, który w ciągu kilkunastu dni, został w całości zapełniony makulaturą. Obecnie w tym miejscu ustawiony jest drugi kontener, który jest sukcesywnie zapełniany. Mieszkańcy chętnie uczestniczą w tej szlachetnej akcji pomocowej dla afrykańskiej ludności.

Kontener na makulaturę, stoi na placu obok plebanii.

są informacje o darczyńcach z Podkarpacia. Koordynatorem takich akcji m.in. w Kamerunie jest od dłuższego czasu ks. bp. Jan Ozga, pochodzący z Woli Ranizowskiej pow. kolbuszowski, a w Czadzie ks. Edward Ryfa

– misjonarz, który pochodzi z Gniewczyny koło Przeworska.

Uczestnicząc w takiej akcji, warto wiedzieć, że Afryka cierpi na brak dostępności do świeżej czystej wody. Często jest ona dostępna tylko w ograniczonych ilościach i dostarczana nierzadko z dużych odległości. Z tego powodu budowa i otwarcie każdej studni jest dużym

wydarzeniem dla tamtejszych, lokalnych społeczności, które wyrażają wielką wdzięczność darczyńcom z Podkarpacia.

Fot. Władysław Kwoczyński

Godnie uczcili Święto Niepodległości

Mieszkańcy Bratkowic corocznie świętują kolejne rocznice odzyskania przez Polskę Niepodległości. W tym roku to już 105. rocznica, tego ważnego dla Polaków wydarzenia historycznego. Z okazji tego Narodowego Święta w miejscowych Szkołach Podstawowych, zorganizowano uroczyste akademie. Podczas nich uczniowie pod kierunkiem swoich nauczycieli, prezentowali okolicznościowe programy słowno-muzyczne, dając w ten sposób szlachetny przykład patriotyzmu i umiłowania Ojczyzny. W akcie fundacyjnym Akademii Zamojskiej, założonej przez Jana Zamoyskiego w 1600 r, napisano: „*Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie*”.

Wieczornica patriotyczna

Już w piątek 10 listopada młodzież parafialnego KSM, zorganizowała w miejscowym kościele po wieczornej Mszy św. Wieczornicą Patriotyczną z okazji Dnia Niepodległości. Młodzież przedstawiła bogaty i ciekawy program słowno-muzyczny, nawiązujący do historycznych wydarzeń związanych z odzyskaniem przez Polskę Niepodległości w 1918 r. po 123 latach zniewolenia. Młodzież poprzez przygotowany i zaprezentowany program patriotyczny pod kierunkiem ks. Józefa Buczyńskiego – wikariusza, dała świadectwo głębokiej wiary i umiłowania Ojczyzny. Bratkowickiej młodzieży z KSM należą się słowa najwyższego uznania i podziękowania za tę

godną naśladowania patriotyczną postawę. W niedzielę 12 listopada po Mszy św. młodzież rozdawała parafianom okolicznościowe ciasteczka...

Złożenie wiązanek kwiatów

W sobotę 11 listopada w dniu Święta Niepodległości około godz. 9.00 w centrum wsi przed pomnikiem pomordowanych i poległych akowców podczas akcji „Burza” w 1944 r. – złożono okolicznościowe wiązanki kwiatów i zapalono symboliczne znicze pamięci. Wiązanki złożyli: Dawid Homa – pełniący obowiązki Wójta Gminy oraz Sekretarz Gminy Wojciech Słowik, Przewodniczący Rady Powiatu Rzeszowskiego – Tomasz Wojton, Radni Gminy Świlcza reprezentujący Bratkowice: Barbara Buda, Mieczysław

Leja i Andrzej Kozdęba, przedstawiciele miejscowej Rady Sołeckiej: Ryszard Franczyk – sołtys, Monika Piątek i Wioletta Bajek, przedstawiciele Ochotniczej Straży Pożarnej: Tadeusz Bednarz, Piotr Jucha i Marek Rządeczka oraz i delegacja Seniorów Dziennego Domu Pomocy w Bratkowicach: Ewelina Panek – kierowniczka DDP oraz seniorzy – Władysław Jucha i Krysztyna Pepera.

Ponadto delegacja Towarzystwa Miłośników Ziemi Bratkowickiej na czele z Katarzyną Wdowik oraz: Cecylia Homa, Zdzisława Lesiak, Anna Trawka, Tadeusz Bednarz, Piotr Jucha i Andrzej Bednarz – złożyła wiązanki kwiatów i zapaliła znicze m.in. przed pomnikiem na obrzeżach Trzciany w miejscu bestialskiego zamordowania przez Niemców 9. żołnierzy AK

Od lewej druhowie – G. Pięta, T. Bednarz i M. Rządeczka.

Przedstawiciele DDP w Bratkowicach. Od lewej seniorzy – K. Pepera i Władysław Jucha oraz E. Panek – kierowniczka.

Młodzież KSM podczas Wieczornicy Patriotycznej.

Przed pomnikiem AK w centrum wsi. Od lewej – T. Bednarz, Z. Lesiak, K. Wdowik, C. Homa, A. Trawka, P. Jucha.

T. Wojton – Przewodniczący Rady Powiatu.

Przedstawiciele TMZB. Od lewej: Z. Lesiak, B. Wójcik i K. Wdowik.

Złożono kwiaty i zapalono znicze przed obeliskiem AK w parku podworskim.

Radni Gminy. Od lewej – B. Buda, M. Leja i A. Kozdęba.

z Bratkowic, na zbiorowej mogile pomordowanych i poległych żołnierzy AK na bratkowickim cmentarzu parafialnym oraz przed obeliskiem ku czci bohaterskich akowców w parku podworskim. To głównie dzięki członkom miejscowego TMZB, kultywowana

Przed symboliczną mogiłą śp. mjra Józefa Rzepki.

jest trwała pamięć o bestialsko pomordowanych przez hitlerowców w 1944r. żołnierzy Armii Krajowej z Bratkowic. **Przed symboliczną mogiłą śp. mjr. Józefa Rzepki.**

Śpiewali dla wolnej i niepodległej Ojczyzny

W niedzielę 12 listopada br. w bratkowickim kościele parafialnym pw. św. Jana Chrzciciela, odbył się VIII Koncert Pieśni Patriotycznych, w którym wystąpiły trzy Chóry: Chór *Deo Cantamus* z Tuczemp, Chór *Emmanuel* z Rzeszowa i Chór Męski *Resonantae* z Bratkowic. Po raz pierwszy w Koncercie wystąpił Kwartet Wokalny.

Koncert poprzedziła uroczysta Msza św. koncelebrowana w intencji Ojczyzny, której przewodniczył ks. kan. Józef Książek – proboszcz w asyście ks. Józefa Buczyńskiego – wikariusza, który wygłosił okolicznościową homilię. Podniosłą oprawę liturgii Mszy św. nadały swym śpiewem Chóry przybyłe na Koncert. W uroczystej Eucharystii uczestniczyli zaproszeni goście m.in. Tadeusz Pachorek – Wicestarosta Powiatu Rzeszowskiego, Tomasz Wojton – Przewodniczący Rady Powiatu, Sławomir Milek – Radny Powiatu, Dawid Homa – Komisarz pełniący obowiązki Wójta Gminy Świlcza, Radni Gminy Świlcza, Adam Majka – Dyrektor Gminnego Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcionce, Katarzyna Wdowik – Prezes Towarzystwa Miłośników Ziemi Bratkowickiej oraz licznie zgromadzeni mieszkańcy Bratkowic.

Bezpośrednio po Mszy św. Chór Męski *Resonantae*, zaśpiewał średnio-

wieczną pieśń *Bogurodzica*. Wszyscy wysłuchali jej z należytą powagą, wstając z miejsc. Tuż przed rozpoczęciem Koncertu ks. kan. J. Książek przedstawił w skrócie historię drogi do Wolności i heroicznej walki Polaków o odzyskanie Niepodległości. Podkreślił też, że szczególnie ważną rolę w niezłomnej walce o Niepodległość i Suwerenność Ojczyzny, odegrał również Kościół Katolicki. Dodał, że śpiewaniem pieśni patriotycznych, wyrażamy hołd wszystkim, którzy oddali swe życie za Wolność Ojczyzny. Następnie ks. proboszcz powitał wszystkich gości zaproszonych, chórzystów, parafian oraz przedstawicieli m.in. TVP Rzeszów, Katolickiego Radia Via i Radia Rzeszów.

Przebieg koncertu

Koncert prowadził Bogdan Wójcik – prezes Chóru Męskiego *Resonantae*. Podziękował on Staroście Rzeszowskiemu Markowi Sitarzowi, za objęcie honorowym patronatem VIII Koncertu Pieśni Patriotycznych w Bratkowicach oraz Telewizji Polskiej Oddział Rzeszów, Katolickiemu Radiu Via i Polskiemu Radiu Rzeszów, za objęcie patronatem medialnym Koncertu. Następnie zapowiedział rozpoczęcie występów poszczególnych Chórów, przedstawiając krótką historię ich działalności.

Jako pierwszy wystąpił Chór *Emmanuel* z Rzeszowa, który działa od 24 lat w parafii pw. św. Tadeusza Judy. Jest chórem mieszanym czterogłosowym. W swoim bogatym repertuarze posiada ponad 200 pieśni wszystkich okresów liturgicznych, jak również pieśni patriotyczne i popularne. W wykonaniu Chóru, którym dyrygo-

wał Roman Olszowy – wysłuchano trzech pieśni patriotycznych: *Moja Ojczyzna, Maszerują Strzelcy i Pieśń Obozowa – O Panie, który jesteś w niebie*.

Następnie wystąpił Chór *Deo Cantamus* z Tuczemp w pow. przeworskim. Jest to Chór amatorski mieszany, działający od ponad 10 lat przy parafii pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny w Tuczempach. Chórem dyryguje Dominika Godzień. Chórzyci wykonali cztery pieśni patriotyczne: *Białe róże, Bywaj dziewczę zdrowe, Pierwsza kadrowa, Serce w plecaku*.

Po raz pierwszy w Koncercie Pieśni Patriotycznych w Bratkowicach, wystąpił Kwartet Wokalny w składzie: Dominika Godzień, Jakub Pięta, Małgorzata Glesman i Tomasz Kwoka. W ich wykonaniu wysłuchano dwie pieśni – *Marsz, marsz Polonia* i *Modlitwa do Bogurodzicy*. To było bardzo piękne wykonanie, które publiczność nagrodziła gromkimi oklaskami.

Jako ostatni wystąpił Chór Męski *Resonantae* z Bratkowic. Chór powstał w 1996r. przy parafii pw. św. Jana Chrzciciela w Bratkowicach. Od 2019 r. działa przy Gminnym Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcionce. Posiada bogaty repertuar pieśni patriotycznych i popularnych. Chór pod dyr. Jakuba Pięty, wykonał trzy pieśni patriotyczne: *O mój rozmarynie, Wojenka, wojenka, Z dawna Polski Tyś Królową*.

Wszystkie Chóry po swoich występach, otrzymały od publiczności gromkie brawa. Finałem Koncertu był występ połączonych Chórów, które zaśpiewały wspólnie kultową pieśń *Gaude Mater Polonia*. Dyrygował

Podczas Mszy św. Od lewej ks. J. Buczyński i ks. kan. J. Książek oraz zaproszeni goście.

Kwartet Wokalny. Od lewej – D. Godzień, M. Glesman, J. Pięta i T. Kwoka.

Moment przed wręczeniem statuetek i dyplomów. Od prawej (siedzi) R. Olszowy, stoją – ks. J. Książek, K. Wdowik, D. Homa, T. Wojton, S. Miłek i T. Pachorek.

D. Homa wręcza statuetkę pani D. Godzień.

Statuetkę z rąk K. Wdowik, otrzymał J. Pięta – dyrygent

T. Wojton wręcza statuetkę R. Olszowemu – dyrygentowi przedstawicielce Chóru Emmanuel.

Roman Olszowy. Publiczność wysłuchała tej pięknej pieśni na stojąco.

Na zakończenie Koncertu ks. kan. J. Książek podziękował wszystkim osobom i instytucjom, które w szczególny sposób przyczyniły się do zorganizowania i przeprowadzenia Koncertu. Wszystkim Chórom wyraził podziękowanie za pięknie wykonanie pieśni patriotycznych, a widzom za przybycie i wysłuchanie Koncertu, przez co wyrazili swą miłość do Niepodległej Ojczyzny. Wspólnie odmówiono modlitwę w intencji Ojczyzny *Pod Twoją Obronę...* Na zakończenie Koncertu odśpiewano wspólnie hymn – *Boże coś Polskę*, przy akompaniamentie organowym Wojciecha Pazdana – miejscowego organisty.

Zakończenie koncertu – podsumowanie

VIII Koncert Pieśni Patriotycznych w Bratkowicach, zakończył się wręczeniem okolicznościowych statu-

etek dla dyrygentów poszczególnych Chórów. Ceremonii wręczenia dokonali wspólnie: ks. J. Książek, T. Pachorek, T. Wojton, S. Miłek, D. Homa i K. Wdowik. Statuetki ufundował Starosta Rzeszowski Marek Sitarz. Po tej ceremonii wszyscy udali się do pobliskiego Domu Strażaka, gdzie w sali Domu Pomocy odbyło się okolicznościowe spotkanie integracyjno-biesiadne.

Koncert został bardzo dobrze przygotowany i przeprowadzony, a jego organizatorami, jak co roku byli wspólnie: Parafia pw. św. Jana Chrzciciela w Bratkowicach, Towarzystwo Miłośników Ziemi Bratkowickiej i Chór Męski *Resonantae*. Koncert odbył się pod honorowym patronatem Starosty Rzeszowskiego Marka Sitarza. Patronat medialny sprawowali wspólnie: Telewizja Polska Oddział Rzeszów, Katolickie Radio „Via” i Polskie Radio Rzeszów. Partnerem wydarzenia było Gminne Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzciancu. Bogdan Wójcik

– prezes Chóru *Resonantae*, podziękował wszystkim sponsorom, za wsparcie i pomoc w organizacji oraz przeprowadzeniu Koncertu. Do grona sponsorów należą: Starostwo Powiatowe w Rzeszowie, Tomasz Wojton – Przewodniczący Rady Powiatu (mieszkaniec Bratkowic), firma „Kruszgeo” SA Rzeszów, Bożena i Andrzej Zabawscy, właściciele firmy „Usługi Gazowo-Sanitarne”. Prezes podziękował również Andrzejowi Bednarzowi – miejscowemu fotografowi, który udokumentował na zdjęciach przebieg VIII Koncertu Pieśni Patriotycznych. Dodał, że A. Bednarz od wielu lat z wielką pasją, uwiecznia na fotografiach ważniejsze uroczystości kościelne, patriotyczne i inne, zarówno lokalne, jak i gminne. Prezes B. Wójcik zapowiedział, że w przyszłym roku, także w Bratkowicach odbędzie się IX Konkurs Pieśni Patriotycznych, na który zaprosił wszystkich mieszkańców.

Fot. Andrzej Bednarz

Między 21 a 22 października 2023 r. w Trzcianie, w gminie Świlcza i naszej metropolii – Rzeszowie – na dobre zagościł taniec, śpiew, muzyka ludowa, radość, a w powietrzu unosiła się, jeszcze większa niż zwykle, duma i zachwyt, i miłość do naszej „małej ojczyzny”.

Zofia Dziedzic

39. Ogólnopolski Konkurs Tradycyjnego Tańca Ludowego

21-22 października 2023 r., Trzciań-Rzeszów

39. Ogólnopolski Konkurs Tradycyjnego Tańca Ludowego jest imprezą niezwykle ważną, służącą ochronie dziedzictwa kulturowego. Każdego roku skupia liczne grono uczestników i odbiorców kultury. Podtrzymywanie i popularyzacja kultury ludowej poprzez taniec jest ciekawą formą odkrywania i promowania polskiego folkloru. Pozwala zachować w pamięci to, na co pracowały wszystkie prze-

ca ludowego, bo... *Wszystko, co wzięte zostało z ludu, z wiejskiej chaty – jest w kulturze wiecznotrwale i nigdy wartości nie straci (Jan Pocełk).*

Konkurs od wielu lat wspiera finansowo Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Marszałek Województwa Podkarpackiego, a także Samorząd podrzeszowskiej Gminy Świlcza. W tym roku, po raz 39 byliśmy świadkami największego świę-

go Domu Kultury w Rzeszowie oraz Gminnego Centrum Kultury Sportu i Rekreacji Gminy Świlcza z/s w Trzcianie. – Adama Majki. Spore grono jego Pracowników i Wolontariuszy włączyło się również w organizację imprezy. W godzinach porannych w pierwszym dniu Konkursu, po krótkich i serdecznych przemówieniach powitalnych występy rozpoczęły grupy dziecięce.

Koncert otwarcia

Tego Konkursu nie trzeba przedstawiać, jego moc, renoma i sława bez wątpienia niosą się głośniejsz niż dźwięki wszystkich kapel ludowych Podkarpacia i nie tylko.

Wśród przybyłych gości nie mogło zabraknąć Dyrektora WDK Rzeszów Damiana Drąga, Dyrektora GCKSiR z/s w Trzcianie Adama Majki, Wójta Gminy Świlcza Adama Dziedzica – ustępującego już po zwycięstwie w wyborach parlamentarnych (15 X

szłe pokolenia. Cały dorobek artystyczny wszystkich zespołów jest skarbnicą tradycji ludowych z różnych regionów Polski.

Głównym celem Ogólnopolskiego Konkursu Tradycyjnego Tańca Ludowego jest ochrona przed zanikaniem tradycyjnego folkloru, a w szczególności tańca ludowego, obrzędów i obyczajów nierozzerwalnie z nim związanych.. Konkurs niezmiennie od 1984 r. gromadzi miłośników folkloru, głównie tancerzy, lecz także muzykantów i śpiewaków, którzy prezentują rodzime formy taneczne charakterystyczne dla regionu. Głównym celem Ogólnopolskiego Konkursu Tradycyjnego Tańca Ludowego jest ochrona przed zanikaniem tradycyjnego folkloru, a w szczególności tań-

ta wszystkich miłośników kultury ludowej tych naszych – podkarpackich i tych z całej Polski. Logistyka należała w obydwu dniach do dyr. Damiana Drąga i Pracowników: Wojewódzkie-

2023 r.) na Posła do Sejmu RP i miejscowych samorządowców, kierowników zespołów artystycznych, przedstawicieli mediów i widzów – którzy corocznie licznie się gromadzą na

wszystkich imprezach kulturalnych. Całość Konkursu poprowadził Stanisław Jaskułka (w góralskim stroju), aktor teatralny, zawodowo, a na emeryturze – niezastąpiony, merytoryczny, serdeczny i dowcipny konferansjer całego wspólnego święta folkloru.

Zespoły dziecięce, które występowały pozakonkursowo prezentowały zabawy i tańce dziecięce:

1. Dziecięcy Zespół Regionalny „Nowe Lotko” z Bukowca Górnego, woj. wielkopolskie,
2. Dziecięcy Zespół Pieśni i Tańca „Zaborowiaci” z Czudca, woj. podkarpackie,
3. Dziecięcy Zespół Regionalny „Małe Niskowioki” z Niskowej, woj. małopolskie,
4. Dziecięcy Zespół Folklorystyczny „Mała Okrasa” z Pawłowa, woj. świętokrzyskie.

Każdy kolejny występ to dodatkowe emocje związane z oceniającym występem Jury.

Nagrody w postaci 113 szt. zestawów gier planszowych ufundowanych przez Dyrektora WDK w Rzeszowie przeznaczono dla każdego członka zespołu sprawiły radość dzieciakom.

Prezentacje zespołów ludowych

Wypowiedzi gości na temat idei i motywów już 39. edycji tego jednego z najważniejszych wydarzeń kulturalnych w br. w Trzcionce i Rzeszowie, pochwał i uwag znawców folkloru i amatorów przeplatane były występami zespołów. A z wypowiedzi wynikało, że organizatorzy zadbali o interesujący program. Niekiedy koncerty można było nazwać historycznymi. np. strojenie figur przydrożnych, tzw. tradycyjne majówki, kultowe przypomnienie pieśni, i piosenek, dawnych zabaw i strojów w tym i dziecięcych, czy tańców weselnych. Zadziwiły słuchaczy gwary miejscowe, śpiewki, nawoływania. okrzyki, zabawy. żarty. Tradycje zachowane do dziś – to nie tylko konkursowe przypomnienie i utrwalanie, ale i angażowanie młodych, i inspiracja ich do działań.

Był autentyzm w tych krótkich prezentacjach, a połączenie z formą widowiska (kostium, rekwizyt, ruch, tempo, zwięzłość, czyli taniec śpiew

radość, miłość, rytm), to muzyczno-taneczne – zwyczajowe opowieści o życiu człowieka i jego sensie od dzieciństwa po wiek podeszły. Występy dziecięce hojnie wynagrodzili brawami widzowie, organizatorzy – pamiątkowymi dyplomami dla zespołów i instruktorów. Reasumując – to wspaniałe dzieciaki – młodzi adepci sztuki, to potężna energia emanująca radością życia. Oby tylko ich talenty nie zostały zmarnowane. Jeśli ma się talent – można i zawodowo, i amatorsko, na ludowo, perfekcyjnie i elegancko tańczyć.

Taneczno-muzyczne opowieści o obrzędowych zwyczajach wiejskich, śpiewy, gra oryginalnych ludowych kapel, prezentacje unikatowych instrumentów – ubogacały konkursowe występy par tanecznych. Furkotały spódnice tanecznic, podskoki skomplikowane przytupy głośnie i tzw. „zakładanie” tańców – to konieczność – nie należy łamać tradycji.

Każdy kolejny występ to dodatkowe emocje – uwiecznianie w pamięci ulotnych, czarownych chwil.

Folklor wiejski – przybliżenie jego historii oraz wartości dla lokalnej kultury i gospodarki – to nasze, wszystkich Polaków, zadanie, bo czym byłyby wesela, chrzciny, pogrzeby, święta kościelne i rocznice państwa bez muzyki, śpiewu, tańca, dowcipnych lub poważnych przemówień, serdecznych gestów, potraw smakowitych, poczęstunków, przyjęć, spotkań itp.

Nie było przesady!

Organizatorzy wspólnym głosem zapewniali, że miłośnicy bogatej kultury ludowej i folkloru mogą liczyć na moc atrakcji. I nie była to przesada. Zaczynając od jubileuszowych koncertów festiwalowych, w tym, świętującego swoje sceniczne 18-lecie działalności Gminnego Centrum Kultury Sportu i Rekreacji Gminy Świlcza z/s w Trzcionce i jego zespołów: Grupy Obrzędowej im. J. i M. Dziedzic – twórców i mecenasów trzcionkijskiej kultury ludowej, którzy sięgnęli po ogólnopolskie nagrody im. Oskara Kolberga oraz Zespół Tańca Ludowego „Pułanie” i młode zespoły taneczne, kapele, chóry dziecięce i chóry dorosłych, po główne tytuły i oceny Komisji Oceniającej na obecnym – dla GCKSIR już 20 wspól-

nym partnerskim organizowaniu Konkursu.

Komisja Konkursowa pracowała wytrwale i żmudnie. Trzeba było mieć wiedzę merytoryczną o polskim folklorze, dostrzec walory estetyczne grupy tanecznej i indywidualnych solistów być sprawiedliwym i ciut wyrozumiałym, aby oceniać i chwalić. To bardzo absorbująca praca.

Koncert Galowy – WDK Rzeszów

Komisja Konkursowa w składzie: dr hab. Tomasz Nowak – etnomuzykolog, antropolog tańca, przewodniczący jury, prof. dr hab. Paweł Paluch – muzyk, kierownik muzyczny, kapelmistrz, dr Jadwiga Bär – pedagog, instruktor-choreograf ZPiT UR „Resovia Saltans”, Piotr Jop – instruktor-choreograf ZPiT „Przemysł” – miała trudne zadanie.

Należało, bowiem, obejrzeć uważnie ok. 500 tancerzy dorosłych z zespołów regionalnych, 18 par tanecznych i 4 grupy artystyczne dziecięce. Emocje i doświadczenia sceniczne grup dziecięcych, które aczkolwiek występowały poza konkursem, ale zdobywały pierwsze szlify artystyczne, były wyraziste. Liczy się tu nie tylko ogólny wyraz artystyczny zespołu, czy pary tanecznej ale nade wszystko formy zachowanych tradycji ludowych np. „taniec z nogi” przyśpiewki, zachowanie gwary, tzw. „zaśpiew” i zamówienie oraz zapłata, szczegółowe elementy tańca, a nawet stroju ludowego i upięcia chustki na głowie, wykonawców. Najliczniejsza grupa zespołów z Podkarpacia prezentowała tańce, kapele ludowe a w nich oryginalne instrumenty np. cymbały, solistów-śpiewaków.

Wyimki z protokołu Komisji Oceniającej

[...] W tegorocznej edycji zaprezentowało się blisko 550 artystów. Każdy kolejny występ to dodatkowe emocje związane z oceniającym występ Jury. W konkursie wzięło udział 14 zespołów:

1. **Zespół Regionalny „Nowe Lotko”** z Bukówca Górnego, woj. wielkopolskie,
2. **Zespół Pieśni i Tańca „Wisznia”** z Wiśniowej, woj. podkarpackie,
3. **Zespół Pieśni i Tańca „Kłosowianie”** ze Strzyżowa, woj. podkarpackie,
4. **Zespół Pieśni i Tańca „Godziem-bianie”** z Pawłowa, woj. świętokrzyskie,
5. **Zespół Pieśni i Tańca „Wolany”** z Woli Zarczyckiej, woj. podkarpackie,
6. **Zespół Regionalny „Sądeczanie”** z Nowego Sącza, woj. małopolskie,
7. **Zespół Ludowy „Górniaczy”** z Kolbuszowej Górnej, woj. podkarpackie,
8. **Zespół Regionalny „Kowalnia”** ze Stróż, woj. małopolskie,
9. **Zespół Pieśni i Tańca „Leśnianie”** z Bodzentynia, woj. świętokrzyskie
10. **Zespół Regionalny „Starosądeczanie”** z Mostek, woj. małopolskie,
11. **Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „Markowianie”** z Markowej, woj. podkarpackie,
12. **Zespół Regionalny im. Jana Jędroła „Regle”** z Poronina, woj. małopolskie,

13. **Zespół Regionalny „Grodziszczoki”** z Grodziska Dolnego, woj. podkarpackie,

14. **Zespół Pieśni i Tańca „Pułanie”** z Trzciany, woj. podkarpackie). oraz 16 par tanecznych (z zespołów podanych wcześniej pary z Gaci oraz z **Zespołu „Zakukała Kukulecka”** woj. mazowieckie). Prezentowali folklor swoich regionów, charakterystyczne tańce i przyspiewki. [...]

Nikt z uczestników konkursu nie wyszedł głodny. Każdy z zespołów został zaproszony na obiad w filii GCKSiR w Świlczy, po zakończeniu prezentacji konkursowych grupy bawiły się na kolacji integracyjnej, a nocujący w hotelach zjedli pożywe nie niedzielne śniadanie.

Wszystkie posiłki zostały przygotowane przez pracowników GCKSiR, członków Koła Gospodyń Wiejskich w Świlczy oraz Grupy Obrzędowej im. Marii i Józefa Dziedziców.

Dziękujemy wszystkim zaangażowanym w przygotowanie konkursu oraz pracę podczas jego trwania. Konkurs od wielu lat wspiera finansowo Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Marszałek Województwa Podkarpackiego, a także Samorząd podrzeszowskiej Gminy Świlcza.

Konkursu nie trzeba podsumowywać, jego autentyczność, moc, renoma i sława, bez wątpienia, niosą się głośniej niż dźwięki wszystkich kapel ludowych Podkarpacia i nie tylko! W tym roku, po raz 39 byliśmy świadkami największego święta wszystkich miłośników kultury ludowej tych naszych – podkarpackich i tych z całej Polski. Dziękujemy!

W niedzielę, 22 października, w Wojewódzkim Domu Kultury w Rzeszowie, odbył się koncert galowy i ogłoszenie wyników konkursu. W kategorii par tanecznych drugie miejsce zajęli „nasi” Jolanta Majka i Piotr Drozd. Gratulujemy!

Dodatkowe atrakcje towarzyszące festiwalowi, przybliżą wszystkim miłośnikom tradycji polskich: kulturę i sztukę ludową, jej magię, złożoność i inspirację naturą. Bo jak wiedzą dorosli; trzeba pamiętać o tradycjach przodków, umacniać swoje korzenie, cieszyć się z naszego dziedzictwa i podawać je dalej, jak podkreślił mediom, Ogólnopolski KTTL jest wyjątkowym wydarzeniem na mapie Polski, jest wizytówką miasta Rzeszowa i gminy Świlcza i zaproszeniem do poznania fascynujących tradycji ludowego folkloru całego kraju. OKTTL jest festiwalem, na którym po prośbie trzeba być.

Komisja Konkursowa postanowiła przyznać następujące nagrody i wyróżnienia

W kategorii grup tanecznych:

1. Wyróżnienie w wysokości 1 000 zł płatne ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego otrzymuje Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „**Markowianie**” z Markowej, woj. podkarpackie
2. Równorzędne wyróżnienie w wysokości 1 000 zł płatne ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego otrzymuje Zespół Regionalny „**Starosądeczanie**” z Mostek, woj. małopolskie
3. Równorzędne wyróżnienie w wysokości 1 000 zł płatne ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego otrzymuje Zespół Regionalny „**Kowalnia**” ze Stróż, woj. małopolskie
4. Równorzędne wyróżnienie w wysokości 1 000 zł płatne ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego otrzymuje Zespół Ludowy „**Górniaczy**” z Kolbuszowej Górnej, woj. podkarpackie
5. Równorzędne wyróżnienie w wysokości 1 000 zł płatne ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego otrzymuje Zespół

Fot. Anna Styka

- Pieśni i Tańca „**Godziembanie**” z Pawłowa, woj. świętokrzyskie
6. Trzecią nagrodę w wysokości 2 000 zł ufundowaną przez Dyrektora Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie otrzymuje Zespół Pieśni i Tańca „**Wisznia**” z Wiśniowej, woj. podkarpackie
  7. Równorzędną trzecią nagrodę w wysokości 2 000 zł ufundowaną przez Dyrektora Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie otrzymuje Zespół Regionalny „**Nowe Lotko**” z Bukówca Górnego, woj. wielkopolskie
  8. Drugą nagrodę w wysokości 3 000 zł płatne ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego otrzymuje Zespół Pieśni i Tańca „**Kłosowianie**” ze Strzyżowa, woj. podkarpackie
  9. Równorzędną drugą nagrodę w wysokości 3 000 zł płatne ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego otrzymuje Zespół Regionalny „**Sądeczanie**” z Nowego Sącza, woj. małopolskie
  10. Pierwszą nagrodę w wysokości 4 000 zł płatne ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego otrzymuje Zespół Regionalny im. Jana Jędroła „**Regle**” z Poronina, woj. małopolskie

W kategorii par tanecznych:

1. Wyróżnienie w wysokości 300 zł ufundowaną przez Dyrektora Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie otrzymują: **Krystyna Kosior i Stanisław Kubis** para taneczna z Zespołu Regionalnego „Grodziszczoki” z Grodziska Dolnego, woj. podkarpackie
2. Równorzędne wyróżnienie w wysokości 300 zł ufundowaną przez Dyrektora Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie otrzymują: **Małgorzata Socha i Henryk Szczepaniak** para taneczna z Zespołu Pieśni i Tańca „Leśnianie”, woj. świętokrzyskie
3. Równorzędne wyróżnienie w wysokości 300 zł ufundowaną przez Dyrektora Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie otrzymują: **Ewa Leśnia i Marian Ciebiera** para taneczna z Zespołu Pieśni i Tańca „Kłosowianie”, woj. podkarpackie
4. Trzecią nagrodę w wysokości 700 zł ufundowaną przez Dyrektora Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie otrzymują: **Anna Książek i Wiesław Kopeć** para taneczna z Zespołu Ludowego Górniacy z Kolbuszowej Górnej, woj. podkarpackie
5. Równorzędną trzecią nagrodę w wysokości 700 zł ufundowaną przez Dyrektora Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie otrzymują: **Barbara Kietlińska i Stanisław Piejak** para taneczna z Zespołu „Zakukała Kukulecka”, woj. mazowieckie
6. Równorzędną trzecią nagrodę w wysokości 700 zł ufundowaną przez Dyrektora Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie otrzymują: **Barbara Dragan i Jakub Ponیزی** para taneczna z Zespołu Regionalnego „Nowe Lotko” z Bukówca Górnego, woj. wielkopolskie
7. Drugą nagrodę w wysokości 1000 zł ufundowaną przez Dyrektora Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie otrzymują: **Jolanta Majka i Piotr Drozd** para taneczna z Zespołu Pieśni i Tańca „Pułanie” woj. podkarpackie
8. Równorzędną drugą nagrodę w wysokości 1000 zł ufundowaną przez Dyrektora Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie otrzymują: **Grażyna Franus i Grzegorz Haver** para taneczna z Gaci, woj. podkarpackie
9. Równorzędną drugą nagrodę w wysokości 1000 zł ufundowaną przez Dyrektora Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie otrzymują: **Edyta Golonka i Michał Łukasik** para taneczna z Zespołu „Sądeczanie” z Nowego Sącza, woj. małopolskie
10. Pierwszą nagrodę w wysokości 1 500 zł ufundowaną przez Dyrektora Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie otrzymują: **Lucyna Skawina i Mariusz Lew** para taneczna z Gaci, woj. podkarpackie
11. Równorzędną pierwszą nagrodę w wysokości 1 500 zł ufundowaną przez Dyrektora Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie otrzymują: **Bogusława Grzywa i Jan Manowiecki** para taneczna z Zespołu „Zakukała Kukulecka”, woj. mazowieckie

W Kategorii „Taneczne zabawy dziecięce”:

nagrody w postaci 113 szt. zestawów gier planszowych ufundowanych przez Dyrektora Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie, które przeznaczono dla:

1. Dziecięcego Zespołu Regionalnego „**Nowe Lotko**” z Bukówca Górnego, woj. wielkopolskie
2. Dziecięcego Zespołu Pieśni i Tańca „**Zaborowiacy**” z Czudca, woj. podkarpackie
3. Dziecięcego Zespołu Regionalnego „**Małe Niskowioki**” z Niskowej, woj. małopolskie
4. Dziecięcego Zespołu Folklorystycznego „**Mała Okrasa**” z Pawłowa, woj. świętokrzyskie

Ponadto wszystkim uczestnikom Konkursu rozdano upominki w postaci 50 szt. ceramicznych statuetek ufundowanych przez Dyrektora Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie.

Członkowie Komisji pragną z satysfakcją podkreślić wysoki poziom prezentowanych programów tańców ukazujących specyfikę kulturową poszczególnych regionów. Na uwagę zasługują zwłaszcza te prezentacje form tanecznych, które osadzone zostały w szerszym kontekście społeczno-kulturowym. Cieszy nas coraz większe zainteresowanie tradycjami tanecznymi wśród dzieci i młodzieży. Gratulujemy serdecznie instruktorom zespołów dziecięcych interesujących programów dostosowanych do wieku i możliwości percepcyjnych dzieci. Pragniemy zwrócić uwagę na wartość prezentacji oddających charakter i tradycję własnych regionów.

Komisja artystyczna docenia ogromny wysiłek i zaangażowanie wielu osób i instytucji w przygotowanie i sprawne przeprowadzenie 39. Ogólnopolskiego Konkursu Tradycyjnego Tańca Ludowego. Dziękujemy Dyrekcji i pracownikom Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie oraz Gminnego Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy z/s w Trzcianie, a także wolontariuszom, członkom i sympatykom Zespołu Pułanie za wielką gościnność i wspaniałą atmosferę w czasie trwania Konkursu. Wyrażamy także wdzięczność prowadzącemu Konkurs Stanisławowi Jaskulce.

(Fragment Protokołu Komisji oceniającej).

7 października odbył się w Trzcinie koncert galowy z okazji 18-lecia Gminnego Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcinie.

Karolina Starzec

Koncert galowy

Na koncert przybyli zaproszeni goście – wśród nich Wójt Gminy Świlcza, Radni Rady Powiatu Rzeszowskiego, Radni Gminy Świlcza, samorządowcy, dyrektorowie placówek oświatowych, dyrektorowie jednostek organizacyjnych, sołtysi, byli pracownicy GCKSiR, przedsiębiorcy i prezesi stowarzyszeń oraz dyrektorzy sąsiadujących zaprzyjaźnionych placówek kultury.

W ciągu 18 lat działalności Gminne Centrum Kultury zorganizowało niezliczoną ilość wydarzeń – spotkań, koncertów, konkursów, festiwali. Pod ich skrzydłami w licznych grupach amatorskiego ruchu artystycznego rozwijało swoje pasje ponad 1500 osób. Trudno więc tę całą

pracę podsumować jednym koncertem galowym. Była to więc tylko drobna namiastka dorobku GCK-u zgromadzonego przez lata, rozbudowanego potencjałem i ciężką pracą grup, prezentacją szerokiego wachlarza możliwości.

Koncert galowy rozpoczęto jubileuszowym teledyskiem

Powstał on z inicjatywy instruktorów GCKSiR. To oni napisali do niego słowa i muzykę (Patrik Rak), dokonali aranżacji, stworzyli scenariusz teledysku, nagrali partie wokalne, instrumentalne oraz wideo. Utwór ten, znany już stałej publiczności

wydarzeń kulturalnych, za każdym razem wzbudza wiele emocji.

Zarówno teledysk, jak i cały koncert były podsumowaniem tego, co aktualnie dzieje się w GCK, jak działa amatorski ruch artystyczny. Obrazowały liczbę zaangażowanych osób i czasu włożonego w budowanie tej formy działalności.

Bogaty scenariusz koncertu zakładał, że pomiędzy występami kolejnych grup nie będą pojawiać się przerwy, przejścia między punktami programu były płynne, dzięki czemu nie odczuwało się upływającego czasu.

Całe wydarzenie trwało blisko 3 godziny

Chóry wystąpiły w repertuarze rozrywkowym – Chór „Cantus” zaśpiewał „Jak za dawnych lat” i „The lion sleeps tonight”, Chór „Gama” – „Bella ciao” i „Reksio”, Chór „Resonantae” – medley „Ada to nie wypada & Ach śpij kochanie” i „Zimny drań”, a Chór Dziecięcy „Kantuski” – „Miś Uszatek” i „Jak rozmawiać z psem”.

Na scenie pojawiły się także wszystkie grupy Zespołu Tanecznego „Koloret” w magicznych odsłonach z fantastycznych krain. Była Narnia, Planeta Pandora, Świat Czarodziejów, Gumiśiowa Dolina, Osada Minionków, Nibylandia, Knieja, Kraina Czarów, Królestwo Śnieżki, Kraina Aslana i Narnia.

Uczestniczki najmłodszej grupy działającej przy GCKSiR – Studia Wokalnego – wykonały 3 utwory – „My heart will go on”, „Najlepszy dzień w moim życiu” i „Wariatka tańczy”.

Łącznikami prezentacji były scenki Grupy Teatralnej „Tespis”, w któ-

Goście honorowi. Drugi od lewej wójt A. Dziejdzic z małżonką, przewodniczący Rady Gminy P. Wanat i wicewójt S. Styka, dyr. R. Olszowy.

rych z humorem nawiązano do grup GCKSiR i samego jubileuszu.

Także i grupy folklorystyczne zaprezentowały wachlarz swoich możliwości. Wszystkie grupy Zespołu Pieśni i Tańca „Pułanie” oraz Grupa Obrzędowa im. Marii i Józefa Dziedziców wytańczyły suitę tańców rzeszowskich.

Kapela GCKSiR poza akompaniamentem do tańca, zademonstrowała efekty ostatnich warsztatów muzycznych – utwory „Mamko moja” i połączone „Ej, jawor” oraz „Pilo by sa pilo”.

Część artystyczną koncertu zakończył efektowny walc w wykonaniu Zespołu Pieśni i Tańca „Pułanie”.

Na koniec przyszedł czas podziękowań

Wszyscy artyści pojawili się na wypełnionej niemal w całości scenie. Dyrektor GCKSiR podziękował im oraz ich instruktorom za trud pracy włożonej w przygotowanie wydarzenia. Skierował słowa podziękowania także do rodziców dzieci zaangażowanych w grupy artystyczne, pracowników GCKSiR oraz Samorządu Gminy Świlcza.

Głos zabrał także Wójt Adam Dziedzic, który podkreślił wagę pielęgnowania kultury i dziedzictwa w kształtowaniu się postaw społecznych.

Jubileusz jest okazją do podsumowań i przemyśleń. Jest przestrzenią na nowe pomysły, ale i na ocenę tych zrealizowanych. Dziękujemy za wszystkie miłe słowa kierowane do nas po koncercie galowym. To dla nas bardzo ważne wiedzieć, że budowana przez nas oferta trafia do Państwa i spotyka się z miłym odbiorem. Cieszy nas, że widzicie nasze zaangażowanie. Że widać, ile serca wkładamy w to, żeby przygotować każde z wydarzeń w jak najlepszej jakości. Że rozumiecie nasze potknięcia i błędy, które przecież się zdarzają. Że chcecie razem z nami tworzyć kulturę. Liczymy na dalszą współpracę.

Fot. Anna i Paweł Styka

Krystyna Łoboda

Narodowy Dzień Niepodległości Polski

obchodzony przez Grupę Obrzędową im. Marii i Józefa Dziedzic ze Trzciany wraz ze swoimi węgierskimi przyjaciółmi w Budapeszcie

Po raz trzeci Grupa Obrzędowa im. Marii i Józefa Dziedzic ze Trzciany odbyła zagraniczną podróż na Węgry. Był to w tym roku drugi zagraniczny wyjazd Grupy. Do Budapesztu udała się na zaproszenie Węgrów z Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Węgierskiej, działającej w jednej z dzielnic Budapesztu, które corocznie w listopadzie, organizuje Bal Polski z okazji Dnia Niepodległości naszej Ojczyzny.

Podróż przebiegła bezpiecznie i spokojnie

Członkowie Grupy Obrzędowej im. Marii i Józefa Dziedzic ze Trzciany wyjechali spod budynku Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w dniu 10.11.2023 r. o godzinie 15.00 w stronę Budapesztu. Podróż przebiegła bezpiecznie i spokojnie. Około północy autokar podjechał pod hotel w Budapeszcie, gdzie czekali już z posiłkiem i otwartymi ramionami przedstawiciele organizatorów Bału Polskiego. Nie było to pierwsze spotkanie z Agnes i Tiborem Gall. Wszyscy znali się już doskonale, gdyż już wielokrotnie spotykali się w Polsce i na Węgrzech. Po zakwaterowaniu w pokojach, członkowie Grupy udali się na spoczynek.

W sobotę po śniadaniu, aż do południa, był czas na spacer po Budapeszcie, ale ponieważ padał deszcz, wszyscy wybrali wizytę w budapesztańskiej Centralnej Hali Targowej w celu zakupu pamiątek oraz innych artykułów, które warto przywieźć z tego kraju, aby obdarować najbliższych. Po obiedzie i krótkim relaksie polski autokar wyruszył z trzciańskimi artystami w stronę 21 dzielnicy Budapesztu o nazwie Czepel (węg. Csepel).

Nieco o historii Budapesztu i Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Węgierskiej

Dzielnica ta znajduje się w południowej części miasta, jest w całości

położona na wyspie o tej samej nazwie, której długość wynosi 48 km, szerokość 6-8 km, zaś powierzchnia 257 km². Liczba ludności to około 165 tysięcy. Wyspa Czepel, opasana Dunajem, stała się ważnym ośrodkiem po migracji Węgrów do Panonii na początku X wieku, we wczesnym okresie panowania Arpadów. Wyspa pozostała ulubionym miejscem królów węgierskich w średniowieczu. Od 1484 roku Czepel stanowił prezent ślubny dla przyszłych królowych węgierskich. W XVI wieku Turcy osmańscy całkowicie zniszczyli istniejące także w północnej części wyspy wioski i posiadłości królewskie. Pod koniec XVI wieku na wyspie osiedlili się serbscy uchodźcy z okupowanej przez Turcję Serbii. Na początku XVIII wieku książę Eugeniusz Sabaudzki, będący wówczas właścicielem wyspy, ponownie założył osadę, w której osiedlili się niemieccy i austriaccy koloniści. Stała się ona niezależną gminą w 1742 roku. Pierwsze osiedle znajdowało się w okolicy dzisiejszego Szabadkikoto. Osada została całkowicie zniszczona przez wielką powódź z 1838 roku. Nową osadę zbudowano na wyżej położonych terenach wyspy. 1 stycznia 1950

roku północna część wyspy Czepel została włączona w skład miasta Budapeszt, jako jedna z dzielnic miasta. Obecnie stanowi ośrodek przemysłu ciężkiego i wielki wolnocłowy port rzeczny. Tu właśnie działa Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Węgierskiej

i pod budynek tego Towarzystwa dotarła nasza Grupa Obrzędowa.

11 listopada, razem z węgierskimi przyjaciółmi i Polakami mieszkającymi na Węgrzech świętowaliśmy Narodowy Dzień Niepodległości Polski

Na początku wieczoru Państwo Agnes i Tibor Gall zaprosili wszystkich do swojego domu, znajdującego się nieopodal, aby przywitać gości tradycyjną palinką i pokazać, jak na ze-

wnątrz ich domu nasi węgierscy przyjaciele z Grupy Tanecznej Torkves przygotowują dla Grupy węgierski gulasz, którego zapach czuć było na całej ulicy. Po powrocie do Domu Przyjaźni i zjedzeniu przepysznego gulaszu członkowie Zespołu Tanecz-

nego z naszej Grupy Obrzędowej odprasowali swoje stroje, aby wspaniale i godnie wyglądać. Najpierw wystąpił dziecięcy zespół taneczny „Csepp-Csepel”. Mali tancerze pokazali piękne węgierskie tańce, które Grupa Obrzędowa długo oklaskiwała. Później dała popis wielokrotnie nagradzana na różnych festiwalach węgierska Grupa seniorów „Terekves”

Obrzędowej im. Marii i Józefa Dziezdic odśpiewali wspaniale nasz hymn narodowy. Wszystkich rozpieszczała duma ze swego ojczystego, tak pięknego i ukochanego naszego kraju. Mocne i piękne głosy całej Grupy sprawiły, że Hymn Polski rozbrzmiewał cudnie na ziemi węgierskiej, a flaga polska, trzymana wysoko, górowała nad sceną.

ze swoimi narodowymi, perfekcyjnie wykonanymi tańcami. Na końcu wystąpiła nasza Grupa Obrzędowa. Zespół zaprezentował się w ilości ośmiu par wraz z kapelą i grupą flagową.

Rozbrzmiewały polskie instrumenty i śpiewy ludowe a ich echo połączone z odgłosem butów tancerzy trzczańskich niosło się daleko poza salę widowni. Po udanym występie, który sprawił w zachwyt widownię, a ta nagrodziła Zespół długimi i gromkimi brawami, przyszedł czas na Hymn Polski. Widownia powstała a wyprostowani członkowie Grupy

Publiczność węgierska była zachwycona, widząc takie umiłowanie Ojczyzny przez Polaków, które dało się zauważyć i wyczuć. Po występie całą widownię, a w szczególności dzieci Grupa Obrzędowa obdarowała pysznymi polskimi słodyczami, których przygotowała cały kosz, udekorowany biało-czerwoną wstęgą, a każda paczuszka słodyczy w koszu przewiązana była biało-czerwoną wstążeczką. Węgrzy docenili gest serdecznie dziękując, a szczególnie szczęśliwi byli mali węgierscy artyści. Również naklejki przywiezione przez Gru-

pę „Polak-Węgier dwa bratanki” z napisem w języku polskim i węgierskim wzruszały gospodarzy, którzy chętnie przyklejali je do swoich ubrań.

Po występach przyszedł czas na Bal Polski i wspólne biesiadowanie

Do tańca przygrywał polski Zespół ze Trzciiany, a na stołach postawiono potrawy węgierskie i produkty polskie, przywiezione przez członków Grupy z Polski. Wkrótce połączono stoły i Polacy wraz z Węgrami tworzyli jedną wielką rodzinę. Tańcom i wzajemnie okazywanym sobie serdecznościom nie było końca. Węgrzy podziwiali naszą jedność, radość, optymizm, koleżeństwo i szacunek do siebie, którą zauważyli w polskiej Grupie. Chętnie częstowali się polskim jadłem i towarzyszyli gościom z Polski do końca wieczoru. W Balu wzięli udział przedstawiciele samorządu dzielnicy Czepel z rodzinami a prezydent dzielnicy w swojej przemowie podkreślił, że mimo różnych sytuacji na świecie i nastrojów politycznych, samorządy krajów powinny się przyjaźnić i być ponad podziałami. Samorządowcy wzięli udział w występach Zespołów oraz Balu Polskim bawiąc się wspólnie i wymieniając na końcu prezentami. Nasza Grupa zmęczona, ale szczęśliwa z powodu udanego występu wróciła do hotelu.

W gościnie u przyjacielskich Węgrów

Następnego dnia, w niedzielę od rana świeciło słońce. Po śniadaniu organizatorzy Balu Polskiego Agnes i Tibor Gall już czekali na Grupę, aby zabrać wszystkich niedaleko na wieś na ranczo, gdzie znowu czekał kucharz ze smacznym gulaszem i gorącymi napojami. Pogoda sprzyjała i wycieczka udała się do Jaskini Szelim, położonej na zachodnim skraju Gór Gereckich, 289 m nad doliną Altal-er w pobliżu miasta Tatabánya. Tu czekała na Grupę kolejna przyjaciółka węgierska Detti Virag ze swoim przyjacielem. Odtąd spędzili z nami resztę dnia. Wnętrze jaskini ma 45 m długości i 14 m wysokości. Miejsce to było przez wieki regularnie odwiedzane i wykorzystywane jako schro-

nienie przez mieszkańców okolicznych wiosek, jest łatwo dostępne, a w jego ogromnym prostokątnym wejściu znajduje się pomnik Turula, wykonany w 1907 roku. Charakteryzuje się on 15-metrową rozpiętością skrzydeł, co czyni go największym w Europie posągami przedstawiającym ptaka. Stamtąd Grupa udała się do okazałego zamku obronnego Tata. Twierdza ta wzniesiona została już w XIV wieku i bardzo szybko stała się jedną z ulubionych siedzib ówczesnego króla węgierskiego Zygmunta Luksemburczyka (1368-1437). Za czasów Macieja Korwina zamek przekształcony został w renesansowy pałac myśliwski, a w czasach wojen z Turkami stanowił jedną z ważniejszych kresowych twierdz, skutecznie stawiających opór najeźdźcom. W XVIII wieku podupadła warownia wraz z miastem dostała się we władanie członków moźnej rodziny Esterhazyów.

W XIX wieku w związku z wizytą Franciszka Józefa zamek został częściowo odbudowany. Z pięknego średniowiecznego pałacu do czasów obecnych zachowało się jedynie wschodnie skrzydło. Dziś w murach twierdzy ma swoją siedzibę Muzeum Regionalne, w którym prezentowane są interesujące znaleziska archeologiczne oraz miejscowa XVIII i XIX wieczna ceramika. Trzciańska Grupa Obrzędowa spacerowała także brzegiem Starego Jeziora, rozciągającego się u podnóża zamku. Stare Jezioro jest to obszar chroniony o znaczeniu międzynarodowym. Jezioro przyciąga wiele różnych gatunków ptactwa wodnego. Na zakończenie tego przyjemnego dnia, spędzonego na spacerach i podziwianiu węgierskich zabytków i okazałej, często zielonej jeszcze przyrody, artyści z Gminy Świlcza zostali zaproszeni na kolację i degustację wina do miejscowości Baj

w piwnicy winiarni Weber. Tu Grupa została ugoszczona gęsina w przygotowanych kilku potrawach, co świetnie smakowało z podawanym do degustacji winem. Gęsina to jeden z najtłustszych gatunków mięsa drobiowego. Ale wbrew pozorom stanowi doskonałe źródło kwasów omega-3 i omega-6, które działają przeciwzapalnie i wspierają układ krążenia. Dodatkowo gęś zawiera znaczne ilości różnych witamin i związków mineralnych, w tym witaminy B3, selen, cynku i potasu. Polska jest największym producentem gęsi w Europie. Mimo to, w naszym kraju je się bardzo mało tego mięsa – średnio tylko 17 g rocznie na jednego mieszkańca. Większość polskich gęsi trafia na eksport, głównie do Niemiec. Szlachetne mięso najlepiej smakuje jesienią. To właśnie wtedy kończy się cykl hodowlany gęsi. Polskie przysłowie mówi, że „najlepsza gęsina jest na świętego Marcina”, a więc 11 listopada. To mięso na polskich stołach gości już od XVII wieku. Teraz niestety gęś jest nieco zapomniana. Szkoda, ponieważ jest zdrowsza od wieprzowiny. Podczas konsumpcji miło było posłuchać, jak produkuje się wino. Starszych Polaków często bardzo ogranicza nieznaną języków obcych. Trudno byłoby poznać język węgierski, natomiast Węgrzy doskonale znają język angielski. Na szczęście w Grupie Obrzędowej jest członek, który świetnie zna ten język i chętnie służy całej Grupie. Trzciańscy artyści gościli w niewielkiej winiarni, której właściciele zajmują się produkcją wina raczej hobbistycznie. Byli niezwykle gościnni i serdeczni. Na zakończenie wizyty członkowie naszej „Obrzędówki” mogli zakupić dobre wino i smalec z gęsin. Tradycyjnie tańcem i śpiewem Grupa pożegnała gospodarzy i ruszyła w stro-

nę autokaru, gdyż trzeba było pojechać pieszo ze względu na wąską drogę do winiarni. Pojedzeni, a może aż przejedzeni, z zakupionym winem i w radosnym nastroju po degustacji wszyscy powrócili na nocleg. Ale na holu w hotelu czekała chwila smutku, bo trzeba było pożegnać węgierskich przyjaciół Agnes i Tibora. Choć w oczach zakręciły się łzy to wszyscy wiedzieli, że za jakiś czas znowu się spotkają. Polska Grupa bardzo doceniła zaangażowanie i poświęcony czas Agnes i Tibora i obdarowała Ich pamiątkowymi prezentami.

Kolejny dzień był już dniem powrotu do kraju

Podróż przebiegła szczęśliwie i wieczorem wszyscy zdrowi dotarli pod budynek GCKSiR w Trzcianie.

Wyjazd należy zaliczyć do bardzo udanych. Grupa Obrzędowa im. Marii i Józefa Dziedzic ze Trziciany nie tylko pięknie wystąpiła, pokazując tradycyjne polskie tańce i śpiewy, ale dała wspaniałą lekcję polskości na ziemi węgierskiej. Pokazała, jak Polacy kochają swój kraj, jak szanują flagę narodową, tradycje, jak potrafią się bawić, być gościnni, radośni i otwarci na innych ludzi i ich kulturę. Warto dodać, że wyjazd w całości sfinansowany był przez Węgrów.

Grupa Obrzędowa im. Marii i Józefa Dziedzic ze Trziciany zawsze wspaniale reprezentuje Gminę Świlcza i ma nadzieję, że jak dotąd zawsze mogła liczyć na pomoc i zrozumienie b. wójta Adama Dziedzica, obecnie Posła na Sejm, nadal będzie miała wsparcie władarzy samorządowych.

Uznanie i podziękowanie Grupa kieruje także do dyr. Adama Majki – Dyrektora Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Trzcianie za organizację wyjazdu. Jego serdeczne nastawienie do Grupy i umiejętności nawiązywania przyjaźni z innymi zespołami polskimi i zagranicznymi umożliwiła wyjazdy grup i zespołów działających w ramach GSKSiR w Trzcianie do różnych zakątków Polski i świata. Oby nigdy nie brakło ludzi, chętnych do krzewienia kultury i podtrzymywania tradycji polskich, a także oby zawsze otrzymywali pomoc od lokalnych władz.

Fot. arch. Grupy Obrzędowej

Podkarpacka Jesień Jazzowa – koncert w GCKSiR w Trzcianie

W dniu 29 października 2023 r. w sali widowiskowej Gminnego Centrum Kultury w Trzcianie odbył się koncert w ramach Podkarpackiej Jesieni Jazzowej podczas którego wystąpił Kwartet Jazzowy z Krakowa w składzie Adam Jakubiec – klarnet/saksofon altowy, Karol Mach – gitara, Kacper Baca – kontrabas/gitara basowa, Maksym Dziedziewicz – perkusja.

Podkarpacka Jesień Jazzowa już od kilku lat jest stałym punktem w kalendarzu imprez GCKSiR. W poprzednich latach wystąpiły: Zygi Jazz Band (2017), Ted Band Jazz Music SM (2018), Slavia Dixieland Band (2019, 2021), Dominika Kindrat i Projekt Rio (2022).

Podczas tegorocznej edycji koncertu w Trzcianie zaprezentował się

kwartet młodych muzyków z Krakowa. Panowie na co dzień studiują na Wydziale Jazzu w krakowskiej Akademii Muzycznej, gdzie wspólnie odbywają zajęcia indywidualne oraz zespołowe. Aktywnie działają na krakowskiej scenie muzycznej, regularnie grając w klubach jazzowych. Występują z różnymi zespołami prezentującymi szeroki wachlarz muzycznych stylów: od muzyki ludowej z naszej części Europy, poprzez muzykę południowoamerykańską, rockową czy nawet hip hop.

Muzycy przenieśli słuchaczy w klimatyczny nastrój. Widzowie mogli usłyszeć repertuar pełen popularnych standardów jazzowych wykonywanych w stylistyce gypsy jazz. Klimat lat dwudziestych i trzydziestych to stały

element towarzyszący występom zespołu, chociaż nie brakuje również odniesień do nowojorskiego bebopu czy też wpływów muzyki latynoamerykańskiej. Koncert wypełniły brzmienia inspirowane paryskim jazz manouche zapoczątkowanym przez Django Reinhardta, a także muzyką bigbandową Counta Basiego.

Koncerty Jesieni Jazzowej współorganizowane są z Wojewódzkim Domem Kultury w Rzeszowie. Mają walory rozrywkowe i edukacyjne. Pobudzają wyobraźnię i kreatywność młodego człowieka i wzbudzają pozytywne emocje, choćby np. z innymi ludźmi. Odbywają się w różnych ośrodkach kultury na terenie całego województwa podkarpackiego. Mają na celu popularyzowanie tego gatunku muzycznego, a także promowanie różnych, w tym lokalnych, artystów.

Fot. Anna Styka

Prezentujemy dziś naszą „historię najnowszą” – lata dobrze prosperującego ośrodka, który dzięki otrzymanym możliwościom, rozwijał się, budując nowe inicjatywy i wydarzenia. Jest to ostatnia część spisanej w „Trzcionce” historii GCKSiR. Na podsumowania roku 2023 przyjdzie jeszcze czas.

Karolina Starzec

Historia Gminnego Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcianie (cz. III)

Lata 2017-2022

Budynki

Od 27.10.2017 GCKSiR administruje Gminnym Ośrodkiem Sportu w Trzcianie. Składa się on z pełnowymiarowego boiska sportowego, boisk pomocniczych (siatkówka plażowa, koszykówka) oraz pawilonu sportowego z siłownią. Przy obiekcie znajdują się także plac zabaw i siłownia plenerowa. Od tego momentu w zarządzie jednostki jest 8 obiektów: siedziba główna w Trzcianie, filie w Bratkowicach, Świlczy i Dąbrowie, a także stadion sportowy i park w Bratkowicach, Dom Strażaka w Mrowli i wspomniany Gminny Ośrodek Sportu.

W 2018 roku trzciańska siedziba GCKSiR przeszła kompleksową modernizację w ramach projektu „Zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz wsparcie instytucji kultury na terenie ROF (nr RPPK.04.06.00-18-0001/16-00). Zrealizowane zostało zadanie pn.: „Utworzenie Centrum Promocji Dziedzictwa Kulturowego w Gminnym Centrum Kultury Sportu i Rekre-

acji w Świlczy z siedzibą w Trzcianie”. Współfinansowane było ono z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Oś Priorytetowa nr IV „Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego” Działanie 4.6 Kultura – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. W ramach projektu m. in. przeprowadzono termomodernizację budynku, wykonano projekt akustyczny sceny i sali, a także zakupiono wyposażenie – okotarowanie wraz z automatyką kurtyny, multiprojektor i ekran, a także dostosowano budynek dla obsługi osób niepełnosprawnych poprzez montaż windy i przystosowanie łazienek oraz odnowiono górny i dolny hol. Całość inwestycji opiewała na kwotę 2 937 228,22 zł. Przyczyniło się to do stworzenia wizytówki gminnej instytucji kultury rozpowszechnianej przez uczestników ogólnopolskich i międzynarodowych konkursów i wydarzeń kulturalnych.

W roku 2020 rozpoczęto odświeżanie obiektów GCKSiR. W 2020 roku odmalowane zostały sale, korytarze i klatki schodowe w filiach w Świlczy i Bratkowicach, w 2021 w Dąbrowie. W roku 2021 dokonano także odrestaurowania poddasza pawilonu sportowego w Bratkowicach, w którym została otwarta siłownia. W 2022 roku nowy wygląd zyskała sala w Mrowli.

Ruch amatorski

W latach 2017-2022 amatorski ruch artystyczny rozszerzył się o kilka grup: Chór Gama (2017), Grupa Teatralna Tespis (2017), Chór Gaudeamus (2019), Chór Męski Resonantae (2019) i Koło Filmu Amatorskiego (2019).

Każda z grup organizuje własne wydarzenia bądź tworzy je z innymi grupami. W ten sposób odbywały się koncerty Zespołu Tanecznego Koloret czy zespołów folklorystycznych, spektakle Grupy Teatralnej Tespis czy okazjonalne koncerty chórów. Szczegóło-

2017-04-23 Widowisko Herody w wykonaniu Grupy Obrazkowej, MGOK w Sędziszowie Małopolskim.

2017-05-05 Koncert Zespołu Curaentura de Derecho z Walencji, GCKSiR w Świlczy.

2017-07-23 Koncert w ramach XVII Światowego Festiwalu Polonijnych Zespołów Folklorystycznych, stadion sportowy w Bratkowicach.

wy wykaz znajdziecie Państwo w zestawieniu wydarzeń z okresu 2017-2022.

Wszystkie grupy amatorskiego ruchu artystycznego brały udział w koncertach krajowych – organizowanych przez GCKSiR, ale także podczas występów gościnnych, jak np. ZPiT Pułanie w Gdyni (2017) podczas Targów Dary Ziemi czy Grupa Obrzędowa w Dąbrowie Górniczej (2018) podczas 10. Międzynarodowego Festiwalu „Zagłębie i Sąsiedzi”. Niemal każda grupa uczestniczyła w grupowaniach, podczas któ-

2017-08-23-29 Wyjazd Grupy Obrzędowej i Kapeli GCKSiR na festiwal do Włoch.

rych nie tylko ćwiczyła, ale i się integrowała. Jest to ważny aspekt rozwoju grupy, budowania zaufania, jak i dobrej zabawy.

Równie atrakcyjną formą integracji i prezentacji swoich umiejętności są wyjazdy zagraniczne. W latach 2017-2022 grupy prezentowały się we Włoszech (Grupa Obrzędowa i Kapela GCKSiR w 2017 roku oraz Grupa Teatralna Tespis i Zespół Taniecny Koloret w 2019 roku), w Czechach (Zespół

Taniecny Koloret w 2017 roku i Chór Męski Resonantae w 2019 roku), w Bułgarii (Grupa Obrzędowa w 2018 roku) oraz na Węgrzech (Zespół Pieśni i Tańca Pułanie w 2018 roku i Grupa Obrzędowa w 2019 roku).

Czas pandemii

Rokiem, który mocno zaburzył funkcjonowanie GCKSiR był rok 2020. Ogłoszony wówczas stan pandemii

2018-06-23 Widowisko Sobótki w wykonaniu Grupy Obrzędowej, ZPiT Pułanie, Kapeli GCKSiR, park w Bratkowicach.

2018 Remont GCKSiR.

2018-08-30-09-02 Wyjazd ZPiT Pułanie na festiwal na Węgrzy.

2018-11-10 Obchody Stulecia Odzyskania Niepodległości – Wieczornica Patriotyczna, GCKSiR w Trzcianie.

2019-04-28 Występ Zespołu Tanecznego Koloret, Koncert Tanecznie w świetle filmu, GCKSiR w Trzcianie.

2019-06-02 Koncert chórów, GCKSiR w Trzcianie.

2019-09-18-24 Wyjazd Grupy Teatralnej Tespis i Zespołu Tanecznego Koloret na festiwal do Włoch.

2019-12-08 Grupa Teatralna Tespis, musical Herkules, GCKSiR w Trzcianie.

zdezorganizował większość placówek kulturalnych, uniemożliwiając im normalną pracę. Tworzony kalendarz imprez musiał zostać zrewidowany, wiele wydarzeń odwołano lub przeniesiono do sieci. Podobnie zajęcia grup – ze względu na zakaz zgromadzeń musiały odbywać się w zupełnie innej formie. Dzięki kreatywności i zaangażowaniu instruktorów większość grup ani na chwilę nie zawiesiła zajęć. Odbywały się zajęcia online, choreografowie nagrywali filmy szkoleniowe z krokami i układami. W tym ciężkim czasie powstały nawet utwory chóralne stworzone w całości online oraz spektakl teatralny. Mimo tego, że udowodniliśmy, że się da, nie chcielibyśmy udowodniać tego już nigdy więcej. Odpowiedzieliśmy na postawione wymagania, stając na wysokości zadania, ale zgodnie stwierdziliśmy, że nic nie zastąpi tradycyjnych, rzeczywistych spotkań na żywo.

Wydarzenia cykliczne

W 2017 roku odbył się pierwszy Bieg ulicami Świlczy. Kolejne edycje,

już w ramach Memoriału kpt. T. Kirchnera organizowano w latach: 2018, 2019, 2021 i 2022. Uczestnicy startują w kilku kategoriach wiekowych. Zdobywcy 3 pierwszych miejsc w swojej kategorii otrzymują nagrody, wszyscy uczestnicy – poczęstunek i medale. Każda kolejna edycja cieszy się coraz większym powodzeniem, wzrasta liczba uczestników. Organizatorów szczególnie cieszy fakt zaktywizowania dzieci i młodzieży.

Stałym punktem w kalendarzu GCKSiR stały się też jesienne koncerty jazzowe, organizowane w ramach Podkarpackiej Jesieni Jazzowej. Odbyły się 4 takie koncerty w latach 2017, 2018, 2019 i 2022, a w 2021 roku koncert jazzowy odbył się poza wydarzeniem.

Kolejnym nowym wydarzeniem wpisanym w kalendarz GCKSiR jest kino plenerowe. Zorganizowane po raz pierwszy w Bratkowicach 10 lipca 2021 roku, odbyło się już do tej pory we wszystkich miejscowościach gminy. Prezentowane filmy rodzinne gromadziły licznie mieszkańców, bez względu na panujące warunki atmosferyczne.

Gminne Centrum Kultury Sportu i Rekreacji dbało w tych latach także o widowiska obrzędowe („Sobótki”, „Herody” i „W karczmie u Żyda”), religijne (plenerowe Misteria Męki Pańskiej w latach 2017, 2018, 2019 w Świlczy i w 2022 roku w Dąbrowie) oraz historyczne (obchody rocznicy Akcji „Burza” w 2021 i 2022 roku oraz wieczornica patriotyczna z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości w 2018 roku).

Po 15-letniej przerwie do kalendarza imprez powróciły w 2019 roku turnieje sołectw. Są to wydarzenia, w ramach których odbywają się utrzymane w przyjaznej atmosferze rozgrywki międzysołeckie. Koła Gospodyń Wiejskich przygotowują na tę okazję przysmaki, których można skosztować na ich stoiskach, a cała impreza kończy się zabawą taneczną.

W 2022 roku zapoczątkowano organizację jarmarków świątecznych – wielkanocnego i bożonarodzeniowego. Panie z Kół Gospodyń Wiejskich prezentują swoje wyroby kulinarne oraz ozdoby. Prowadzone są także warsztaty rękodzieła dla dzieci, podczas których mają okazję wykonać własne ozdoby.

2020-01-11 X Międzygminny Przegląd Kolęd i Pastorałek, kościół w Dąbrowie.

2020-11 Zakup Strojów Ludowych Lachów Sądeckich dla ZPiT Pułanie – projekt Etnopolska.

2021-07-11 Turniej Sołectw, stadion sportowy w Świlczy.

2021-12-05 Moralność Pani Dulskiej w wykonaniu Grupy Teatralnej Tespis, GCKSiR w Trzcanie.

W 2022 roku świętowaliśmy jubileusze trzech działających w naszych szeregach chórów. Historia wielu grup zaczęła się bowiem dużo wcześniej niż ich współpraca z GCKSiR. I tak w czerwcu swoje 25-lecie obchodził Chór Męski Resonantae, natomiast w listopadzie 20 lat działalności świętował Chór Gama, a 90-lecie obchodził Chór Cantus. Zespoły zaprosiły na swoje święta zaprzyjaźnio-

ne chóry, swoich sympatyków, byłych chórzystów oraz przedstawiciele władz gminnych.

2022 rok to także początek Podróży Artystycznej Regionami Kulturowymi (w skrócie PARK) – wydarzenia, które ma się odbywać co rok w bratkowickim parku, a które ma przybliżać kulturę poszczególnych regionów Polski – ich muzykę, regionalne jądło, zwyczaje. Pierwsza edycja skupiała się na starej Warszawie, druga (już w 2023 roku) – na Podhalu. Następne edycje i przystanki w podróży odbędą się w kolejnych latach.

damskich. Stroje te, dzięki poszerzeniu garderoby zespołu i umożliwieniu stworzenia nowych układów choreograficznych będą wpływać na prowadzenie działań kulturalnych i edukacyjnych.

- Również w roku 2020 dokonano ze środków własnych zakupu sprzętu do transmisji online. Działanie to ma znaczenie przy wdrażaniu oferty kulturalnej online – umożliwi partycypację publiczności w wydarzeniach kulturalnych, nawet przy panujących obostrzeniach co do liczby osób w zgromadzeniu. Zakupione urządzenia wykorzystywano także w pracy bieżącej – podczas realizowania zajęć zdalnych w grupach. Rozszerzenie zasobów technologicznych wpływa także na wizerunek Gminnego Centrum Kultury jako placówki silnie zaangażowanej społecznie i ciągle się rozwijającej.
- W 2022 roku uzyskano dofinansowanie ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Ballady i romanse 2022” na organizację zada-

2022-03-19 Spektakl Tańcz mnie Cohen w wykonaniu aktorów Teatru im. Wandy Siemaszkowej, GCKSiR w Trzcanie.

Projekty

- W 2020 realizowano projekt dofinansowany przez Narodowe Centrum Kultury w ramach programu „EtnoPolska 2020” – Zakup strojów ludowych Lachów Sądeckich dla ZPiT „Pułanie” (koszt zadania 92 692,80 zł, w tym dofinansowanie 61 937,00 zł, w ramach którego pozyskano stroje ludowe Lachów Sądeckich w ilości 8 kompletów męskich i 8 kompletów

nia pn. „Organizacja konkursu form sztuki wizualnej i wystawa prac – „Balladą malowane”. Konkurs objął twórczość w ramach takich mediów, jak rysunek, malarstwo, rzeźba, fotografia, film i grafika. 20 prac konkursowych, które prezentowano w ramach wystawy przedstawiało treść wybranego utworu lub utworów Adama Mickiewicza wydanych w tomie „Ballady i romanse” z 1822 roku. W dniu otwarcia wystawy odbyła się gala konkursowa, na którą zaproszeni zostali nie tylko uczestnicy konkursu, ale i uczniowie gminnych szkół oraz przedstawiciele jednostek organizacyjnych samorządu. Wygłoszony został wykład poświęcony pierwszemu wydaniu „Ballad i romansów”, a następnie ogłoszone zostały wyniki konkursu i wręczone nagrody.

- 25 czerwca 2022 roku odbyła się wspomniana wcześniej pierwsza edycja Podróży Artystycznej Regionami Kulturowymi – impreza w tematyce Starej Warszawy dofinansowana z Fundacji PZU.

W latach 2017-2022 Gminne Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcanie współpracowało przy realizacji dwóch projektów realizowanych na wniosek towarzystw działających w gminie:

- „Zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego w Gminie Świlcza poprzez zakup strojów ludowych regionu rzeszowskiego dla ZPiT Pułanie oraz wydanie publikacji” – wniosek Towarzystwa Przyjaciół Świlczy, w ramach którego zakupiono w 2019 roku 8 kompletów chłopięcych i 8 kompletów dziewczęcych strojów ludowych i wydano publikację pt. „Świlcza: czasy, ludzie, historia”.
- „Wydanie publikacji i zakup strojów ludowych regionu rzeszowskiego jako zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego w gminie Świlcza” – wniosek Towarzystwa Przyjaciół Trzcani, w ramach którego zakupiono 8 strojów ludowych damskich regionu rzeszowskiego oraz

wydano album „O kulturze i ludziach Gminy Świlcza” z okazji 15-lecia działalności placówki.

Wydawnictwa

W latach 2017-2022 wydano 9 numerów „Ziemi Bratkowieckiej” i 24 numery „Trzcionki”. Dodatkowo wydany został numer specjalny „Trzcionki” z okazji 20 lat jej wydawania. Po oba wydawnictwa sięgają chętnie mieszkańcy naszej gminy, czerpiąc z nich cenne informacje samorządowe, kulturalne, sportowe i nie tylko.

Opisana w trzech częściach osiemnastoletnia historia GCKSiR jest w pewnym stopniu subiektywna, niepełna. Każdy z czytających może pamiętać inne wydarzenia, skupić na innym aspekcie. Zachęcamy do dzielenia się z nami tymi kwestiami. Jesteśmy dla Was. Chcemy razem z Wami tworzyć kulturę gminy Świlcza, pielęgnować jej dziedzictwo i rozwijać potencjał.

Fot. archiwum GCKSiR, archiwum Agnieszka Draus

2022-04-03 I Gminny Jarmark Wielkanocny, Dom Strażaka w Mrowli.

2022-06-19 Koncert folklorystyczny ZPiT Pułanie, GCKSiR w Trzcanie.

2022-06-25 Podróż Artystyczna Regionami Kulturowymi, koncert Warszawskiej Orkiestry Sentymentalnej, park w Bratkowiecach.

2022-09-18 V Bieg ulicami Świlczy oraz Memoriał kpt. T. Kirchnera, stadion sportowy w Świlczy.

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ GCKSiR (2017-2022)

2017

2017.01.06 Jasełka w wykonaniu Grupy teatralnej i Kapeli GCKSiR w GCKSiR w Świlczy
 2017.01.08 Występ Chóru Cantus podczas spotkania opłatkowego dla podopiecznych GOPS w Bratkowicach
 2017.01.08 Koncert Chóru Cantus oraz Grupy Obrzędowej w Łące na uroczystości pn. „Wieczór kolęd”
 2017.01.14 Promocja płyty zat. „Wesele Trzciańskie” w GCKSiR w Trzcianie
 2017.01.16-18 Zespołu Tanecznego Koloret – Murzasichle woj. małopolskie
 2017.01.21 VII Międzygminny Przegląd Kolęd i Pastoralek w Świlczy z udziałem Chóru Cantus, Chóru Gama, Chóru Kantuski
 2017.01.22 Koncert w Domu Parafialnym w Rudnej Wielkiej w wykonaniu Grupy Obrzędowej, ZPiT Pułanie oraz Kapeli GCKSiR. Widowisko „Herody w karczmie u Żyda”
 2017.01.23-27 Ferie zimowe w GCKSiR Świlczy
 2017.01.26-27 Zgrupowanie grupy dziecięcej Zespołu Pieśni i Tańca Pułanie – Murzasichle k. Zakopanego
 2017.01.29 XXIV Dzień Seniora w GCKSiR w Trzcianie z udziałem Chóru Kantuski, Grupy Obrzędowej, ZPiT Pułanie i Kapeli GCKSiR
 2017.01.29 Koncert Kolęd i Pastoralek w Bratkowicach
 2017.02.05 Dzień Seniora w GCKSiR w Świlczy
 2017.02.09-11 Zgrupowanie – warsztaty tańców Pogórza Sądeckiego ZPiT Pułanie i Zespołu Lipniczanin w Lipnicy Wielkiej
 2017.02.12 II Karnawałowy Koncert „Dzieci – Rodzicom” zat. „W Krainie Baśni” z udziałem zespołów Koloret i Silver Tone
 2017.02.19 Koncert Zespołu Pieśni i Tańca Pułanie oraz Kapeli GCKSiR w Dąbrowie
 2017.02.24 Jubileusz 20-lecia „Trzcionki” w GCKSiR w Trzcianie
 2017.03.03-05 Zgrupowanie Kapeli GCKSiR w Olchowcu
 2017.03.08 Gminny Dzień Kobiet w Trzcianie
 2017.03.10 XIII Podkarpackie Forum Kobiet Wiejskich w Trzcianie – Koncert Kapeli GCKSiR
 2017.03.17 Wyjazd ZPiT Pułanie oraz Zespołu Koloret do Sędziszowa Młp. na spektakl zat. „Czarnoksiężnik w krainie Oz”
 2017.03.22 XIV Gminny Konkurs Sztuki Recytatorskiej
 2017.03.26 Udział Chóru Cantus II Koncercie Pieśni Pasyjnej „Któryś za nas cierpiał rany” w Kościele Miłosierdzia Bożego w Rzeszowie/Białej
 2017.04.05 XIV Edycja Gminnego Konkursu Regionalnego „Moje Gniazdo”
 2017.04.09 Wielkanocne śniadanie dla osób samotnych
 2017.04.09 Misterium Męki Pańskiej z udziałem Grupy Teatralnej
 2017.04.23 Ludowe obrzędy i zwyczaje w MGOK w Sędziszowie Młp. z udziałem Grupy Obrzędowej – Grand Prix
 2017.04.29 Gminne Obchody Dnia Strażaka w Trzcianie
 2017.05.03 Gminne obchody rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja

2017.05.05 Koncert Zespołu Cuarentuna de Dercho Uniwersytetu z Walencji oraz Kapeli GCKSiR i Kapeli Muzykanty
 2017.05.16 V Przegląd Poezji dla Osób Niepełnosprawnych w Trzcianie
 2017.05.28 Udział Kapeli Muzykanty w VI Festiwalu Żywej Muzyki na Strun Dwanaście i Trzy Smyki – I miejsce
 2017.05.28 VII Ponadregionalny Konkurs Pieśni Maryjnej „Matuchnie Pieśń Niesiemy” w Mrowli z udziałem Chóru Kantuski
 2017.06.04 Wojewódzkie Spotkania Kapel Ludowych w Błazowej – II miejsce Kapeli GCKSiR
 2017.06.04 Zielone Świątki Gminy Świlcza w Trzcianie
 2017.06.04 Uroczystość otwarcia Gminnego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Trzcianie z udziałem Zespołu Koloret, Chóru Cantus, Grupy Obrzędowej, Kapeli GCKSiR, Kapeli Muzykanty, Zespołu Silver Tone
 2017.06.11 Udział ZPiT Pułanie oraz Kapeli GCKSiR w XXVI Ogólnopolskim Przeglądzie Kapel i Zespołów Ludowych Stylizowanych w Szydłowcu – II miejsce
 2017.06.11 Koncert Kapeli Muzykanty w Górnicy
 2017.06.11 Parafiada w Mrowli
 2017-06-14 Jubileusz 10-lecia Środowiskowego Domu Samopomocy w Woliczce
 2017.06.18 Występ Zespołu Koloret w konkursie zat. „Roztańczona Wiosna” w Głogowie Młp.
 2017.06.19 Występ grupy dziecięcej ZPiT Pułanie oraz Kapeli GCKSiR w Chorzelowie – II nagroda
 2017.06.24 Zawody Sportowo-Pożarnicze w Dąbrowie
 2017.07.02 Jubileusz 50-lecia pożycia małżeńskiego – Park w Bratkowicach
 2017.07.06-10 I Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne z udziałem Grupy Obrzędowej, ZPiT Pułanie, Kapeli GCKSiR, Kapeli Muzykanty, Zespołu Toplan ze Słowacji, Zespołu Turekwez z Węgier oraz Zespołu Magurzanin
 2017.07.16 Puchar Wójta Gminy Świlcza w piłce nożnej
 2017.07.23 XVII Światowy Festiwal Polonijnych Zespołów Folklorystycznych w Bratkowicach z udziałem Grupy Obrzędowej, Kapeli GCKSiR, Kapeli Muzykanty, Zespołu Olza z Czech
 2017.07.31-08.11 Półkolonia Akademii Piłkarskiej Bratek
 2017.08.05 Jubileusz Chóru Gama
 2017.08.06 Jubileusz 600-lecia Parafii w Trzcianie
 2017.08.12 Gminny Turniej Siatkówki Piłkowej w Trzcianie
 2017.08.13 Koncert Kapeli GCKSiR i Grupy Obrzędowej podczas Jubileuszu Zespołu Markowianin
 2017.08.15 Koncert Kapeli Muzykanty oraz Grupy Obrzędowej na Dożynkach w Błędowej Zgłobieńskiej
 2017.08.23-29 Wyjazd Grupy Obrzędowej oraz Kapeli GCKSiR na Festiwal „Zamki w Barcciano” we Włoszech
 2017.09.03 Dożynki Gminy Świlcza w Mrowli z udziałem Grupy Obrzędowej, Kapeli GCKSiR i Kapeli Muzykanty
 2017.09.04 Gminna inauguracja roku szkolnego w Rudnej Wielkiej
 2017.09.10 Piknik Rodzinny w SP nr 2 z udziałem Zespołu Koloret

- 2017.09.22-24 Wyjazd ZPiT Pułanie oraz Kapeli GCKSiR na targi zat. „Dary Ziemi” w Gdyni
- 2017.09.24 Powiatowe Zawody Sportowo Pożarnicze w Bratkowicach
- 2017.10.01 I Bieg ulicami Świlczy
- 2017.10.12 Gminny Dzień Edukacji Narodowej w SP w Rudnej Wielkiej
- 2017.10.14-15 33. Ogólnopolski Konkurs Tradycyjnego Tańca Ludowego z udziałem Grupy Obrzędowej i Kapeli GCKSiR – II miejsce
- 2017.10.22 Koncert Zespołu Zygi Jazz Band w ramach Podkarpackiej Jesieni Jazzowej w Trzcianie
- 2017.10.26 Wizyta Komendy Głównej PSP w Trzcianie
- 2017.10.28 Udział Chóru Cantus we mszy świętej z okazji przyjęcia relikwii Świętego Jana Pawła II
- 2017.10.26-29 8. Międzynarodowy Festiwal Pieśni i Tańca „Praga Fest” z udziałem Zespołu Tanecznego Koloret
- 2017.11.09 Koncert Chóru Kantuski na akademii w ZS w Trzcianie
- 2017.11.09 II Przegląd Piosenki Patriotycznej dla przedszkoli Gminy Świlcza
- 2017.11.10 Wieczornica patriotyczna – GCKSiR w Świlczy z udziałem Grupy Teatralnej Tęspis
- 2017.11.11 Gminne obchody Narodowego Święta Niepodległości w Bratkowicach
- 2017.11.12 Koncert Patriotyczny w Bratkowicach z udziałem Chóru Gama
- 2017.11.15 X Podkarpacka Konferencja Rolnictwa Ekologicznego w Trzcianie
- 2017.11.17-19 Zgrupowanie Grupy Obrzędowej w Olchowcu
- 2017.12.02 Koncert ZPiT Pułanie i Kapeli GCKSiR w Lipnicy Wielkiej
- 2017.12.03 Spotkanie z Mikołajem w Trzcianie
- 2017.12.16 Wigilia Gminnych Kół Wiejskich w Dąbrowie
- 2017.12.28 Samorządowa Wigilia z udziałem Chóru Kantuski i Kapeli Olsza
- 2018**
- 2018.01.06 Występ Chóru Cantus w Zgłobniu podczas koncertu pn. „III Wieczór Kolęd”
- 2018.01.07 Koncert Noworoczny zat. „Dnia jednego o północy...” w wykonaniu ZPiT Pułanie, Kapeli Dziecięcej i Kapeli Ludowej w GCKSiR w Trzcianie
- 2018.01.07 Spektakl jasełkowy w wykonaniu Grupy Teatralnej Tęspis w Świlczy
- 2018.01.13 Koncert Grupy Obrzędowej w Wielopolu Skrzyńskim
- 2018.01.14 Koncert Grupy Obrzędowej, ZPiT Pułanie oraz Kapeli GCKSiR w Grodzisku Dolnym
- 2018.01.20 Koncert Grupy Obrzędowej, ZPiT Pułanie oraz Kapeli GCKSiR w Błazowej
- 2018.01.21 Dzień Seniora w Trzcianie z udziałem Chóru Kantuski
- 2018.01.21 Srebrne Bożonarodzeniowe Spotkania Senioralne w Trzcianie
- 2018.01.26 „Opowieść wigilijna” K. Dickensa w GCKSiR w Trzcianie
- 2018.01.27 VIII Międzygminny Przegląd Kolęd i Pastorałek w Mrowli z udziałem Chóru Cantus, Chóru Gama
- 2018.01.28 Dzień Seniora w Świlczy z udziałem Zespołu Koloret, Grupy Obrzędowej, ZPiT Pułanie, Grupy Teatralnej Tęspis, Kapeli GCKSiR
- 2018.01.28 VI Koncert Kolęd i Pastorałek w Bratkowicach z udziałem Chóru Kantuski
- 2018.01.30 Spektakl teatralny „Żółta cizemka” w wykonaniu teatru Blaszyński Bębenek w Świlczy
- 2018.02.01-03 Zgrupowanie Zespołu Koloret w Rudkach
- 2018.02.04 Koncert orkiestry dętej z Gminnego Ośrodka Kultury w Błazowej w Dąbrowie
- 2018.02.05-06 Zgrupowanie grupy średniej ZPiT Pułanie w Gliczarowie Górnym
- 2018.02.09-11 Zgrupowanie grupy reprezentacyjnej ZPiT Pułanie w Rudkach
- 2018.02.10 Występ Zespołu Koloret na hali sportowej w Świlczy
- 2018.02.01-11 Ferie zimowe członków amatorskiego ruchu artystycznego działającego przy GCKSiR w Trzcianie
- 2018.03.08 Gminny Dzień Kobiet w Świlczy
- 2018.03.12 Spektakl teatralny „Józef Błogosławiony” w Trzcianie w wykonaniu Sceny Propozycji URZ
- 2018.03.17-18 Koncert pieśni pasyjnych Zespołu Magurzańskie z Ładygowic w Trzcianie i Dąbrowie
- 2018.03.20 XV Konkurs Recytatorski dla młodzieży szkół Gminy Świlcza
- 2018.03.21 XV Gminny Konkurs Regionalny „Moje Gniazdo”
- 2018.03.25 Misterium Męki Pańskiej w Świlczy z udziałem Chóru Gama, Grupy Teatralnej Tęspis
- 2018.04.08 Koncert Zespołu Koloret oraz Grupy Teatralnej Tęspis zat. „Cztery Pory Roku” w Świlczy
- 2018.04.21 Gminny Dzień Strażaka w Świlczy
- 2018.04.22 X Międzykulturowy Festiwal Folklorystyczny „Zagłębie i Sąsiedzi” z udziałem Grupy Obrzędowej i Kapeli GCKSiR
- 2018.05.01 Obchody Święta Strażaka w Woliczce
- 2018.05.03 Gminne Obchody Święta Konstytucji w Dąbrowie
- 2018.05.06 II Bieg ulicami Świlczy
- 2018.05.06 Odświeżenie pamiątkowej tablicy kpt. Tadeusza Kirchnera
- 2018.05.08 Wyjazd Grupy Teatralnej Tęspis do Chorzowa na musical Jezus Chris Superstar
- 2018.05.11 Wykład Prof. Dr. Hab. Andrzeja Nowaka poświęcony Niepodległości Polski w Świlczy
- 2018.05.11-13 Zgrupowanie Grupy Obrzędowej w Rudkach
- 2018.05.17 Uroczystości poświęcone ppor. Wiktorowi Błazewskiemu w Świlczy
- 2018.05.20 VIII Ponadregionalny Konkurs Pieśni Maryjnej w Mrowli
- 2018.06.01 Dzień Działacza Kultury w Świlczy
- 2018.06.03 Koncert chórów działających przy Gminnym Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy z udziałem Chóru Cantus, Chóru Gama, Chóru Kantuski w GCKSiR w Świlczy
- 2018.06.03 XII Regionalny Przegląd Zespołów Tańca Ludowego „GACOK” w Gaci z udziałem ZPiT Pułanie i Kapeli GCKSiR – II miejsce
- 2018.06.09 Występ Zespołu Koloret na Rzeszowskim Rynku – II bieg świadomości o chorobach rzadkich
- 2018.06.09 Występ Zespołu Koloret na Pikniku Rodzinnym w Rudnej Wielkiej
- 2018.06.09 Występ ZPiT Pułanie na Pikniku Rodzinnym w Mrowli
- 2018.06.14 Uroczyste posiedzenie Gminnej Komisji Heraldycznej – Herb Gminy Świlcza

- 2018.06.17 Jubileusz Par Małżeńskich w Bratkowicach
 2018.06.18 III Gminna Olimpiada Sportowa dla Przedszkolaków
 2018.06.23 Sobótka w Bratkowicach z udziałem Grupy Obrzędowej, Kapeli GCKSiR i ZPiT Pułanie
 2018.06.24 Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze w Bratkowicach
 2018.06.24 VI koncert chórów w Wielopolu Skrzyńskim z udziałem Chóru Cantus
 2018.06.29-07.01 Zgrupowanie Chóru Cantus w Bystrem
 2018.07.16-27 Półkolonia Akademii Piłkarskiej Bratek
 2018.07.19-26 Udział Grupy Obrzędowej i Kapeli GCKSiR w XXIV Międzynarodowym Festiwalu „Balkan Folk Fest” w Bułgarii
 2018.07.21 Akcja Burza w Bratkowicach
 2018.07.29 Puchar Wójta Gminy Świlcza w Piłce Nożnej
 2018.08.09-11 Zgrupowania Grupy Teatralnej Tęspis w Rudkach
 2018.08.15 Występ Kapeli GCKSiR oraz Grupy Obrzędowej na Dożynkach w Grodzisku Dolnym
 2018.08.18 VII Gminny Turniej Piłki Piłkowej o Puchar Wójta Gminy Świlcza
 2018.08.19 Dożynki Gminne w Bratkowicach z udziałem Kapeli GCKSiR i ZPiT Pułanie
 2018.08.30-09.02 Udział ZPiT Pułanie w „VIII Val Valley Folk Festiwal” na Węgrzech
 2018.09.15-16 Wyjazd Grupy Obrzędowej i Kapeli GCKSiR na festiwal Tatrzańskie Wici – XIII Festiwal Bacowski
 2018.10.13-14 34. Ogólnopolski Konkurs Tradycyjnego Tańca Ludowego z udziałem Grupy Obrzędowej, ZPiT Pułanie i Kapeli GCKSiR
 2018.10.14 Otwarcie Środowiskowej Świątlicy Socjoterapeutycznej w Świlczy
 2018.10.15 Dzień Komisji Edukacji Narodowej
 2018.10.28 Wyjazd Chóru Cantus na „I Przegląd Piosenki Biesiadnej Chórów” do Wiercan
 2018.11.10 Gminne obchody Narodowego Święta Niepodległości – Wieczornica Patriotyczna z udziałem Zespołu Koloret, Chóru Cantus, Chóru Gama, Chóru Kantuski, Grupy Obrzędowej, Grupy Teatralnej Tęspis, Kapeli GCKSiR, ZPiT Pułanie w GCKSiR Trzcie
 2018.11.11 Apel pamięci oraz złożenie kwiatów pod tablicą kpt. Franciszka Wątroby w Świlczy – udział Chóru Cantus, Chóru Gama, ZPiT Pułanie
 2018.11.15 XI Podkarpacka Konferencja Rolnictwa Ekologicznego w Trzcie
 2018.11.15 Z kart historii... Szkolnictwo w Świlczy w drodze ku niepodległości
 2018.11.18 Koncert zespołu jazzowego Ted Band Jazz Music SM w Trzcie
 2018.11.25 Dzień Pluszowego Misia dla dzieci i Rodziców z Przedszkola i Żłobka Gminnego w Trzcie
 2018.12.02 Musical „Grease” na scenie GCKSiR w Trzcie w wykonaniu Grupy Teatralnej Tęspis – premiera
 2018.12.07 Spotkanie z Mikołajem
 2018.12.02 Musical „Grease” w wykonaniu Grupy Teatralnej Tęspis w Trzcie
 2018.12.15 Wigilia Kół Gospodyń Wiejskich z terenu Gminy Świlcza w GCKSiR w Świlczy
 2018.12.23 Wigilia dla osób samotnych w Świlczy
 2018.12.29 Koncert Kapeli Olsza na opłatku gminnym w Trzcie
- 2019.01.06 XI Koncert zat. „Chwalmy Boże Dziecię” we Frysztaku z udziałem Chóru Resonantae
 2019.01.13 II Festiwal Kolęd i Pastorałek w Bielińcu koło Niska z udziałem Chóru Resonantae
 2019.01.05 Musical „Grease” w wykonaniu Grupy Teatralnej Tęspis w GCKSiR w Trzcie
 2019.01.13 I edycja konkursu „Szopki Bożonarodzeniowe w Świlczy” z udziałem Zespołu Koloret, Chóru Gama
 2019.01.20 Koncert noworoczny zat. „Silver Tone i Przyjaciele” gościnnym z udziałem Chóru Kantuski oraz ZPiT Pułanie w Trzcie
 2019.01.26 IX Międzygminny Przegląd Kolęd i Pastorałek „Dzieciątka się narodziło” w Błędowej Zgłobieńskiej z udziałem Chóru Cantus, Chóru Gama, Chóru Resonantae
 2019.01.27 VII Koncert Kolęd i Pastorałek w Bratkowicach
 2019.01.27 Występ Grupy Obrzędowej, ZPiT Pułanie i Kapeli GCKSiR z widowiskiem „Herody w karczmie u Żyda” w Bratkowicach
 2019.02.03 Dzień Seniora w Świlczy
 2019.02.07 Musical „Grease” w wykonaniu Grupy Teatralnej Tęspis w GCKSiR w Trzcie
 2019.02.10 Dzień Seniora w Trzcie z udziałem Zespołu Koloret, Chóru Cantus, Grupy Obrzędowej, Grupy Teatralnej Tęspis, Kapeli GCKSiR, Kapeli Olsza, ZPiT Pułanie
 2019.02.21-23 Zgrupowanie Zespołu Koloret, ZPiT Pułanie, Zespołu Silver Tone, Grupy Teatralnej Tęspis, Kapeli GCKSiR, w Rudkach
 2019.03.01 Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych
 2019.03.03 Koncert folklorystyczny w GCKSiR w Trzcie z udziałem Grupy Obrzędowej, Kapeli Dziecięcej GCKSiR, Kapeli GCKSiR, ZPiT Pułanie
 2019.03.05 Gminne obchody Dnia Kobiet w Trzcie
 2019.03.07 Obchody 100. rocznicy śmierci płk. Leopolda Lisa-Kuli w Świlczy
 2019.03.14 Narada roczna kadry kierowniczej Państwowej Straży Pożarnej powiatu rzeszowskiego w Trzcie
 2019.03.16-17 Występ Grupy Obrzędowej i Kapeli GCKSiR w Rymanowie Zdroju
 2019.03.24 Teatr Rozalia Celakówna w GCKSiR w Trzcie
 2019.03.29 Wyjazd Grupy Teatralnej Tęspis, ZPiT Pułanie do Sędziszowa Małopolskiego na musical „Madame Butterfly”
 2019.03.29 Spektakl Pozytywka w wykonaniu Grupy Teatralnej Tęspis w przedszkolach Gminy Świlcza
 2019.04.03 XVI Gminny Konkurs Regionalny „Moje Gniazdo”
 2019.04.14 Misterium Męki Pańskiej w Świlczy w wykonaniu Grupy Teatralnej Tęspis, Chóru Gama
 2019.04.23 XVI Gminny Konkurs Sztuki Recytatorskiej
 2019.04.28 Koncert Wiosenny Zespołu Tanecznego Koloret w Trzcie
 2019.04.28 III Bieg ulicami Świlczy
 2019.05.05 110-lecie Ochotniczej Straży Pożarnej w Trzcie, występ Chóru Cantus
 2019.05.10-12 Zgrupowanie Chóru Gama ze Świlczy w Groniu
 2019.05.18 Występ Chóru Resonantae na Romajówce w Kobylu

- 2019.05.19 IX Ponadregionalny Konkurs Pieśni Maryjnej w Mrowli
- 2019.05.19 Koncert Grupy Obrzędowej oraz Kapeli GCKSiR w Tyczynie
- 2019.05.26 Finał projektu pt.: „Zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego w gminie Świlcza...” występ ZPiT Pułanie
- 2019.05.29 VII Ponadregionalny Przegląd Poezji w Wykonaniu Osób Niepełnosprawnych w GCKSiR w Trzcianie
- 2019.06.01 Koncert Zespołu Koloret na Rynku w Rzeszowie
- 2019.06.02 Koncert Zespołu Koloret w Wiercanach oraz NSP w Bratkowicach
- 2019.06.02 Koncert Chórów GCKSiR w Trzcianie z udziałem Chóru Cantus, Kantuski, Gama, Resonantae
- 2019.06.06 I Gminny Konkurs Piosenki „Co mi w duszy gra” w Dąbrowie
- 2019.06.16 Finał projektu „Muzyka dobra dla wszystkich” w Trzcianie
- 2019.06.17-18 Zgrupowanie grup dziecięcych zespołów Koloret i Pułanie w Rudkach
- 2019.06.21 Zakończenie roku artystycznego w GCKSiR z udziałem Zespołu Koloret, Chóru Kantuski, Kapeli Dziecięcej GCKSiR, Kapeli „Coś z niczego”, ZPiT Pułanie
- 2019.06.22 Koncert Zespół Pieśni i Tańca Pułanie oraz Kapeli GCKSiR w Pilźnie
- 2019.06.23 Koncert Zespołu Koloret w Kupnie
- 2019.06.23 Odpust parafialny w Bratkowicach, występ Chóru Resonantae
- 2019.06.23 Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze w Bratkowicach
- 2019.06.30 Koncert Kapeli „Coś z niczego” w Lubeni
- 2019.07.06 Koncert ZPiT Pułanie w Nowej Dębce
- 2019.07.07 Jubileusz Par Małżeńskich w Bratkowicach
- 2019.07.07 Puchar Wójta Gminy Świlcza w piłce nożnej w Świlczy
- 2019.07.13-14 II Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne w Trzcianie z udziałem Zespołu Bibor z Węgier, Zespołu Przyszowianie, Grupy Obrzędowej, Kapeli „Coś z niczego”, Kapeli GCKSiR, Zespołu Silver Tone, ZPiT Pułanie
- 2019.07.21 Koncert Światowego Festiwalu Polonijnych Zespołów Folklorystycznych z udziałem Grupy Obrzędowej, Kapeli GCKSiR, ZPiT Pułanie, Zespołu Mazury z Brazylii, Międzynarodowego Zespołu Miodula
- 2019.07.28 Występ Grupy Obrzędowej i Kapeli GCKSiR w Będziemyślu,
- 2019.07.28 Turniej Sołectw Gminy Świlcza w Woliczce z udziałem Kapeli „Coś z niczego”
- 2019.08.02-04 Wyjazd Chóru Resonantae do Czech
- 2019.08.10 Gminne Zawody Siatkówki Piłkowej o Puchar Wójta Gminy Świlcza
- 2019.08.18 Dożynki Gminne w Błędowej Zgłobieńskiej z udziałem Grupy Obrzędowej, Kapeli GCKSiR, ZPiT Pułanie
- 2019.08.29-09.01 Wyjazd Grupy Obrzędowej i Kapeli GCKSiR na Festiwal do miejscowości Val na Węgrzech
- 2019.09.08 Koncert ZPiT Pułanie na uroczystości pn. „Ziemniaczane Harce” w Straszylu
- 2019.09.14 Występ Chóru Gama w Przeglądzie Podkarpackich Chórów – Twórczość Stanisława Moniuszki w Jarosławiu
- 2019.09.18-24 Wyjazd Zespołu Tańca Nowoczesnego Koloret i Grupy Teatralnej Tęspis na festiwal „Le spiagge d’Italia” we Włoszech
- 2019.09.26 Występ ZPiT Pułanie na uroczystości z okazji 20-lecia Powiatu Rzeszowskiego w WDK w Rzeszowie
- 2019.09.27 Koncert Zespołu Bastet Soul w GCKSiR Trzcianie
- 2019.10.06 Koncert musicalowy i wokalny Jakuba Wociała w GCKSiR w Trzcianie
- 2019.10.20 Koncert w hołdzie Janowi Pawłowi II w Dąbrowie z udziałem Chóru Cantus, Chóru Gama, Chóru Gaudeamus, Chóru Resonantae
- 2019.10.26-27 35 Ogólnopolski Konkurs Tradycyjnego Tańca Ludowego, występ Grupy Obrzędowej, Kapeli GCKSiR, ZPiT Pułanie, Kapeli „Coś z niczego”
- 2019.10.27 Przegląd piosenki biesiadnej „Biesiada Moniuszkowska” w Wiercanach, występ Chóru Gaudeamus
- 2019.10.31 Poświęcenie odnowionych nagrobków i kaplicy w Świlczy
- 2019.11.03 Koncert zespołu jazzowego Slavia Dixieland Band w ramach V Podkarpackiej Jesieni Jazzowej w Trzcianie
- 2019.11.09 Wyjazd Kapeli GCKSiR i ZPiT Pułanie na wspólny koncert z Zespołem Lipniczanin w Lipnicy Wielkiej
- 2019.11.11 Gminne obchody Narodowego Dnia Niepodległości w Trzcianie
- 2019.11.14 XII Podkarpacka Konferencja Rolnictwa Ekologicznego w Trzcianie
- 2019.11.17 Występ Młodzieżowego Kółka Teatralnego działającego w Zespole Szkół Elektronicznych w Rzeszowie. Spektakl „Kandydatki na żonę”.
- 2019.11.23 I Ogólnopolska Gala Bokserska w Świlczy
- 2019.11.27 Koncert Pieśni Maryjnych w Rzeszowie z udziałem Chóru Resonantae
- 2019.12.06 Mikołaj w Gminnym Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcianie
- 2019.12.07 Koncert Chóru Resonantae na uroczystościach 25-lecia PSM I st. w Nowej Wsi
- 2019.12.08 Musical „Hercules” w wykonaniu Grupy Teatralnej Tęspis w GCKSiR w Trzcianie
- 2019.12.14 Gminna Wigilia KGW w Mrowli
- 2019.12.21 Wigilia GOPS
- 2019.12.30 Spotkanie oplatkowe w GCKSiR w Trzcianie

2020

- 2020.01.11 X Międzygminny Przegląd Kolęd i Pastorałek „Dzieciątko się narodziło” w Dąbrowie z udziałem Chóru Cantus, Chóru Gama, Chóru Gaudeamus, Chóru Resonantae, Kapeli GCKSiR
- 2020.01.18 Kolędowanie z Chórem Dziecięcym Kantuski i Grupą Teatralną Tęspis
- 2020.01.19 II Edycja Konkursu „Szopki Bożonarodzeniowe” w Świlczy z udziałem Chóru Gama
- 2020.01.19 Koncert ZPiT Pułanie i Kapeli GCKSiR w Sędziszowie Małopolskim
- 2020.01.20-24 Ferie zimowe w GCKSiR w Trzcianie dla grup dziecięcych amatorskiego ruchu amatorskiego w GCKSiR w Trzcianie
- 2020.01.26 Musical Hercules w wykonaniu Grupy Teatralnej Tęspis w GCKSiR w Trzcianie
- 2020.02.02 Koncert kolęd w Bratkowicach, występ Chóru Kantuski i Chóru Resonantae
- 2020.02.09 Dzień Seniora w Trzcianie
- 2020.03.02 Obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych w Trzcianie

2020.03.07 Nagranie melodii ludowych przez Kapelę Ol-
sza w GCKSiR w Trzcianie
2020.03.06 Wyjazd Grupy Teatralnej Tęspis do Warszawy
2020.03.06 Koncert Chóru Gaudeamus podczas drogi krzy-
żowej w Dąbrowie
2020.03.08 Spektakl „Muzyka kładzie się w ciszy” w wyko-
naniu Sceny Propozycji Uniwersytetu Rzeszowskiego
w GCKSiR w Trzcianie
2020.03.10 Warsztaty florystyczne w Świlczy
2020.09.20 Występ Chóru Gaudeamus na koncercie uwiel-
bienia „Ciebie Boga wysławiamy” w Dąbrowie
2021.09.30 Zakup Strojów ludowych Lachów Sądeckich
dla ZPiT Pułanie w ramach programu Etno Polska
2020.10.17-18 36. Ogólnopolski Konkurs Tradycyjnego
Tańca Ludowego
2020.11.17 Udział Kapeli GCKSiR w przeglądzie kapel „Do
Korzeni” w RDK w Rzeszowie – konkurs On Line
2020.12.11 Realizacja nagrania teledysku „Tobie Mały Pa-
nie” w wykonaniu Chóru Resonantae

2021

2021.02.26 Droga krzyżowa w Dąbrowie z udziałem Chó-
ru Gaudeamus
2021.03.05 I Wojewódzki Konkursu Monodramu w Trzcia-
nie
2021.03 Realizacja teledysku „Otche nash” w wykonaniu
Chór Resonantae
2021.05.31 Ponadregionalny Konkursu Norwidowski „Do
kraju tego...”
2021.06.06 Udział ZPiT Pułanie w XIV Podkarpackim Festi-
walu Zespołów Tańca Ludowego GACOK – konkurs onli-
ne – II miejsce
2021.06.20 Udział ZPiT Pułanie w XIII Podkarpackim Jar-
maku Ludowym zat. „Roztańczony Chorzelów” – konkurs
online – III miejsce
2021.06.20 Występ Chóru Resonantae w Bratkowicach
2021.06.26 Otwarcie stadionu w Rudnej Wielkiej
2021.06.27 Jubileusz Par Małżeńskich w Bratkowicach
2021.06.27 Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze
w Trzcianie
2021.06.30-07.01 Zgrupowanie Grupy Obrzędowej w Su-
chym k. Zakopanego
2021.07.06-08 Zgrupowanie Grupy Teatralnej Tęspis i Ze-
społu Tanecznego Koloret w Suchym k. Zakopanego
2021.07.10 I Kino Plenerowe w Bratkowicach – seans fil-
mu „Lato w Prowansji”
2021.07.11 Turniej Sołectw Gminy Świlcza w Świlczy
z udziałem Zespołu Koloret
2021.07.17 Święto Tradycji w Rudnej Wielkiej
2021.07.17 Warsztaty muzyczne Młodzieżowej Kapeli GCKSiR
2021.07.24-25 77. rocznica Akcji „Burza” w Bratkowicach
z udziałem Chóru Resonantae
2021.07.25 Puchar Wójta w piłce nożnej
2021.08.07 II Kino Plenerowe na stadionie w Mrowli
– seans filmu „Moje Wakacje z Rudym”
2021.08.06-08 Zgrupowanie Chóru Męskiego Resonantae
w Suchym k. Zakopanego
2021.08.06-08 Zgrupowanie Kapeli GCKSiR w Rudnej Małej
2021.08.22 Gminne Dożynki w Rudnej Wielkiej z udziałem
Grupy Obrzędowej, ZPiT Pułanie, Kapeli Ludowej
GCKSiR
2021.08.29 III Kino Plenerowe w Trzcianie – seans filmu
„Mia i biały lew”

2021.09.11 XII Zjazd Oddziału Gminnego Związku Ochot-
niczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej w Świl-
czy
2021.09.12 Występ ZPiT Pułanie oraz ZT Koloret na uro-
czystości pn. „Z tańcem przez świat” w Boguchwale
2021.09.12 IV bieg ulicami Świlczy w ramach Memoriału
kpt. T. Kirchnera
2021.10.10 X Ponadregionalny Konkurs Pieśni Maryjnej
w Mrowli
2021.10.16-17 37. Ogólnopolski Konkurs Tradycyjnego
Tańca Ludowego z udziałem ZPiT Pułanie i Kapeli Ludo-
wej GCKSiR – III nagroda
2021.10.23 Koncert „Z miłości do muzyki” w wykonaniu
kwartetu smyczkowego Simple Quartet w GCKSiR
w Trzcianie
2021.10.24 Wyjazd Kapeli Ludowej GCKSiR na konkurs
zat. „Wykopki 2021” w Głogowie Małopolskim
2021.10.31 Koncert w hołdzie św. Janowi Pawłowi II, Wy-
stęp Chóru Gaudeamus
2021.11.06 Koncert „Bajkowa nuta” największe przeboje
Disneya w GCKSiR w Trzcianie
2021.11.14 Koncert patriotyczny w Bratkowicach z udziałem
Chóru Resonantae
2021.11.18 Wyjazd Chóru Kantuski na konkurs patriotycz-
ny do Sokołowa Młp. – I miejsce
2021.11.20 Warsztaty taneczne Grupy Obrzędowej, Kape-
li GCKSiR oraz Zespołu Regionalnego Lipniczanie
2021.11.28 Koncert Jazzowy Zespołu Slavia Dixiland Band
w Trzcianie
2021.12.05 Premiera przedstawienia „Moralność Pani Dul-
skiej” w wykonaniu Grupy Teatralnej Tęspis w Trzcianie
2021.12.06 Mikołaj na próbie ZPiT Pułanie
2021.12.15 I Ponadregionalny Konkurs Nowoczesnych
Form Tanecznych w Trzcianie
2021.12.17 Koncert kolęd na rzeszowskim Rynku (Wigi-
lia Miejska) z udziałem Chóru Resonantae
2021.12.29 Spotkanie oplatkowe w GCKSiR w Trzcianie

2022

2022.01.06 Koncert Chóru Resonantae „O mili Królowie”
w Bratkowicach
2022.01.08 Koncert „Unplugged Christmas” w GCKSiR
w Trzcianie
2022.01.09 Koncert Kapeli GCKSiR w Ropczycach-Witko-
wicach
2022.01.16 Koncert Kapeli GCKSiR w Błędowej Zgłobień-
skiej
2022.01.16 Koncert kolęd w Mrowli z udziałem Chóru
Cantus
2022.01.29 Międzynarodowy Festiwal Kolęd i Pastorałek
w Rzeszowie z udziałem Chóru Gaudeamus
2022.03.05 Zjazd Oddziału Wojewódzkiego ZOSP RP
w GCKSiR w Trzcianie
2022.03.9-11 Pobyt delegacji straży pożarnej z Niemiec,
która przyjechała do Świlczy w ramach pomocy humani-
tarnej przekazując sprzęt strażacki dla Ukrainy
2022.03.11 Droga Krzyżowa dla rodzin z pieśniami pasyj-
nymi w Dąbrowie w wykonaniu Chóru Gaudeamus
2022.03.13 Spektakl „Moralność Pani Dulskiej” w wyko-
naniu Grupy Teatralnej Tęspis
2022.03.19 Spektakl „Tańcz mnie. Cohen” w wykonaniu
Sceny Wędrownego Teatru im. W. Siemaszkowej

- 2022.03.22 Spektakl dla szkół „Moralność Pani Dulskiej” – Grupa Teatralna Tęspis
- 2022.03.23 Spektakl dla szkół „Moralność Pani Dulskiej” – Grupa Teatralna Tęspis
- 2022.03.26-27 Pobyt delegacji straży pożarnej z Niemiec, która przyjechała do Świlczy w ramach pomocy humanitarnej przekazując sprzęt strażacki dla Ukrainy
- 2022.03.29 Występ ZPiT Pułanie w SSOW w Mrowli na uroczystości zat. „Taneczna podróż po Podkarpaciu”
- 2022.04.03 I Gminny Jarmark Wielkanocny w Mrowli
- 2022.04.03 Koncert „Tribute to Astor Piazzolla” w GCKSiR w Trzycianie
- 2022.04.24 Spektakl „Na pokuszenie” w wykonaniu Sceny Wędrownej Teatru im. W. Siemaszkowej
- 2022.04.29-30 Nagrania płyty Jubileuszowej przez Chór Resonantae
- 2022.05.03 Koncert Pieśni Maryjnych w Dąbrowie w wykonaniu Chóru Gaudeamus
- 2022.05.03 Występ Chóru Cantus w Kościele w Trzycianie
- 2022.05.13-15 Zgrupowanie Chóru Resonantae w Groniu koło Zakopanego
- 2022.05.20 Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Pożarniczej „Młodzież zapobiega pożarom” w GCKSiR w Trzycianie
- 2022.05.28 Koncert ZPiT Pułanie w Rzeszowie
- 2022.05.29 Koncert Grupy Obrzędowej i Kapeli GCKSiR w Górnicy na uroczystości pn. „Smaki Podkarpacza”
- 2022.05.31 Nagranie płyty przez Chór Kantuski w GCKSiR w Trzycianie
- 2022.06.04 Jubileusz 25-lecia Chóru Resonantae w Bratkowicach
- 2022.06.05 Występ Zespołu Koloret w Bratkowicach
- 2022.06.11 Koncert zat. „W podróży dookoła świata” w wykonaniu Zespołu Taneczny Koloret w GCKSiR w Trzycianie
- 2022.06.10-12 Zgrupowanie Chóru Gama w miejscowości Suche koło Zakopanego
- 2022.06.12 Piknik rodzinny dla członków ruchu amatorskiego w Parku w Bratkowicach
- 2022.06.16 Koncert Pieśni Eucharystycznych w wykonaniu Chóru Gaudeamus w Dąbrowie
- 2022.06.19 Koncert folklorystyczny ZPiT Pułanie i Kapeli Ludowej w GCKSiR w Trzycianie
- 2022.06.22 Zakończenie roku artystycznego występ dla rodziców w wykonaniu Grupy Teatralnej Tęspis
- 2022.06.22 Występ Zespołu Koloret w Przedszkolu w Bratkowicach
- 2022.06.25 Podróż Artystyczna Regionami Kulturowymi w Parku w Bratkowicach z udziałem Grupy Obrzędowej, ZPiT Pułanie, Kapeli Ludowej GCKSiR, Grupy Teatralnej Tęspis, Warszawskiej Orkiestry Sentymentalnej.
- 2022.06.26 Zawody Sportowo-Pożarnicze w Rudnej Wielkiej
- 2022.07.02 IV Kino plenerowe w Trzycianie – seans filmu „Jak zostać kotem”
- 2022.07.16 V Kino plenerowe w Woliczce – seans filmu „Piotruś Pan i Alicja w Krainie Czarów”
- 2022.07.23-24 78. Rocznica Akcji „Burza” w Bratkowicach z udziałem Chóru Resonantae
- 2022.07.24 Finał Pucharu Wójta w piłce nożnej w Świlczy
- 2022.07.31 Jubileusz Par Mażeńskich w kościele w Bratkowicach oraz GCKSiR w Trzycianie
- 2022.08.06 VI Kino plenerowe w Świlczy – seans filmu „Wakacje Mikołajka”
- 2022.08.06 Koncert Chóru Gaudeamus na trasie Rzeszowskiej Pieszej Pielgrzymki z Rzeszowa na Jasną Górę
- 2022.08.21 Gminne Dożynki w Trzycianie z udziałem Grupy Obrzędowej, Kapeli Ludowej GCKSiR
- 2022.08.25-28 Zgrupowanie Grupy Obrzędowej w Groniu koło Zakopanego
- 2022.08.28 Obchody 150-lecia OSP Świlcza
- 2022.09.03 Jubileusz 110-lecia OSP Błędowa Zgłobieńska
- 2022.09.04 Turniej Sołectw oraz Parafiada w Mrowli z udziałem Zespołu Koloret
- 2022.09.06 Finał konkursu form sztuki wizualnej „Balladą malowane” w Trzycianie
- 2022.09.11 Występ Zespołu Koloret na stadionie w Bratkowicach na uroczystości zat. „Zakończenie wakacji”
- 2022.09.18 V Bieg ulicami Świlczy
- 2022.09.30-10.02 Zgrupowanie Chóru Gaudeamus w Groniu koło Zakopanego
- 2022.09.30-10.02 Zgrupowanie ZPiT Pułanie w Suchym koło Zakopanego
- 2022.10.04 Koncert profilaktyki uzależnień zat. „Droga Do Nikąd” w GCKSiR w Trzycianie
- 2022.10.09 XI Ponadregionalny Przegląd Pieśni Maryjnej „Matuchnie pieśń niesiemy” w Mrowli
- 2022.10.15 II Festiwal Chóralny „Resovia Sings” w Rzeszowie z udziałem Chóru Gaudeamus
- 2022.10.15-16 38. Ogólnopolski Konkurs Tradycyjnego Tańca Ludowego w Trzycianie oraz Rzeszowie z udziałem Grupy Obrzędowej (par tanecznych), Grupy Dziecięcej ZPiT Pułanie oraz Kapeli Ludowej GCKSiR
- 2022.10.23 Koncert „W hołdzie Świętemu Janowi Pawłowi II” w Dąbrowie z udziałem Chóru Gaudeamus
- 2022.10.28 Zebranie Delegatów Stowarzyszenia ROF w Trzycianie
- 2022.11.05 Spektakl „Następna do raju” w wykonaniu Sceny Wędrownej Teatru im. W. Siemaszkowej w Rzeszowie
- 2022.11.06 Koncert „W bajkowym rytmie” w GCKSiR w Trzycianie
- 2022.11.11 Obchody Święta Niepodległości w Świlczy
- 2022.11.13 VII Koncert pieśni patriotycznych w Bratkowicach z udziałem Chóru Gaudeamus, Chóru Resonantae
- 2022.11.19 Jubileusz 20-lecia Chóru Gama w Świlczy
- 2022.11.19 Koncert w ramach Podkarpackiej Jesieni Jazzowej w GCKSiR w Trzycianie, występ Dominiki Kindrat i Projektu Rio
- 2022.11.19 Występ ZPiT Pułanie na Jubileuszu KGW w Ropczycach (Brzyznej)
- 2022.11.20 Jubileusz 90-lecia Chóru Cantus w Trzycianie
- 2022.11.23 II Konkurs obcojęzyczny w GCKSiR w Trzycianie
- 2022.11.29 Koncert Zespołu Koloret na hali sportowej w Świlczy – inauguracja rozgrywek w piłce siatkowej pań
- 2022.12.05.08.14 Mikołajowy wyjazd ZPiT Pułanie, Zespołu Koloret, Chór Kantuski do kina w Sędziszowie Młp.
- 2022.12.06 Mikołaj w GCKSiR w Trzycianie
- 2022.12.09 I Konkurs Teatrów Szkolnych Plaudite w GCKSiR w Trzycianie
- 2022.12.11 I Jarmark Bożonarodzeniowy w Mrowli
- 2022.12.13 Spektakl „Od wiosny do wiosny” w wykonaniu Sceny Propozycji URz w GCKSiR w Trzycianie
- 2022.12.18 Gminna Wigilia KGW w Trzycianie
- 2022.12.18 Koncert Chóru Kantuski w Sanktuarium Matki Boskiej Rzeszowskiej w Rzeszowie
- 2022.12.29 Spotkanie oplatkowe pracowników UG oraz samorządowców i jednostek organizacyjnych Gminy Świlcza z udziałem Chóru Kantuski

Jest w orkiestrach dętych jakaś siła...

Tak śpiewała niegdyś Halina Kurnicka w znanej piosence *Orkiestry Dęte*. Jest siła, bo donośne brzmienie Orkiestr Dętych OSP z Podkarpacia, maszerujących ulicami Bratkowic, przyciągnęły mieszkańców na miejscowy plac targowy, by podziwiać występy orkiestr dętych i pięknych mażorettek. To właśnie tu w deszczowej aurze, odbywał się po raz pierwszy w tej miejscowości XII Wojewódzki Przegląd Orkiestr Dętych Ochotniczych Straży Pożarnych woj. podkarpackiego – Bratkowice 2023.

Organizatorami tej plenerowej strażackiej imprezy byli wspólnie: Zarząd Oddziału Wojewódzkiego Związku OSP RP w Rzeszowie oraz Wójt Gminy Świlcza Adam Dziedzic (obecnie Poseł na Sejm RP z KW „Trzecia Droga”, a współorganizatorami: Zarząd Oddziału Gminnego Związku OSP RP w Świlczy i Gminne Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcionce. Tegoroczny Przegląd Orkiestr Dętych prowadził dh Tomasz Kwoka – prezes Zarządu Oddziału Gminnego ZOSP RP w Świlczy. Zaszczytną rolę Dowódcy Przeglądu pełnił dh Bogdan Cioch – wiceprezes Zarządu Oddziału Wojewódzkiego ZOSP RP w Rzeszowie, a jednocześnie Komendant Gminny ZOSP RP w Świlczy. Złożył on meldunek dh. Stani-

ślawowi Świąchowi – wiceprezesowi Zarządu Oddziału Wojewódzkiego Związku OSP RP w Rzeszowie o gotowości Orkiestr do Przeglądu. Po tej uroczystej ceremonii dh St. Świąch, dokonał oficjalnego otwarcia Przeglądu, życząc wszystkim orkiestrom udanych występów. Następnie A. Dziedzic w swoim krótkim wystąpieniu, powitał wszystkich członków Orkiestr, zaproszonych gości, strażaków i mieszkańców. Powiedział, że w orkiestrach dętych jest jakaś siła, która przyciągnęła do Brat-

kowic wielu mieszkańców gminy, strażaków i miłośników orkiestr dętych, by podziwiać kunszt muzyczny orkiestr dętych i towarzyszących im pięknych mażorettek. To pierwsza tego typu impreza plenerowa rangi wojewódzkiej w Bratkowicach, ale po rozmowie z przedstawicielami ZOSP RP w Rzeszowie, mam nadzieję – dodał Wójt, że kolejny Przegląd Orkiestr odbędzie się także w tej pięknej miejscowości.

Tuż przed rozpoczęciem przeglądu, połączone Orkiestry Dęte ode-

Zaproszeni goście podczas Przeglądu Orkiestr. Od lewej - ks. kan. J. Książek, A. Kozdęba, M. Leja, B. Buda, S. Styka, A. Dziedzic z małżonką, dh E. Szlichta i dh St. Świąch

Dh B. Cioch, składa meldunek dh. St. Świąchowi o gotowości Orkiestr do Przeglądu.

Jury Przeglądu Orkiestr Dętych.

grały hymn Związku OSP RP – *Rycerze Floriana*. Wszyscy wysłuchali go z należą powagą, na stojąco.

Przebieg przeglądu

W tegorocznym XII Wojewódzkim Przeglądzie Orkiestr Dętych OSP woj. podkarpackiego – Bratkowice 2023, zaprezentowały się kolejno orkiestry:

1. OSP Besko pow. sanocki
2. OSP Majdan Sieniawski pow. przeworski
3. OSP Husów pow. łańcucki
4. OSP Brzozów pow. brzozowski
5. OSP Gać pow. przeworski

Przemarsz ulicami Bratkowic Młodzieżowej Orkiestry Dętej i mażorettek z OSP Tryńcza.

Publiczność z przyjemnością podziwiała kunszt muzyczny Orkiestr Dętych OSP.

Występ mażorettek z OSP Besko.

6. OSP Tryńcza pow. przeworski
7. OSP Miejsce Piastowe pow. krośniński
8. OSP Ropczyce pow. ropczyko-sędziszowski (wystąpiła poza konkursem).

W składzie komisji jurorskiej XII Przeglądu Orkiestr Dętych OSP zasiadali: dh Edward Guzik – przewodniczący i członkowie: dh Krzysztof Ogorzelec, dh Andrzej Kufel i Paulina Gruszko. Podczas występów poszczególnych Orkiestr jury oceniało „grę musztrową”. Ocenie konkursowej podlegały trzy pierwsze utwory koncertowe, natomiast czwarty był już utworem, przy którym prowadzono ocenę parady marszowej – pokazy mażorettek. Zgodnie z Regulaminem Przeglądu, Orkiestry powinny występować w jednolitych strojach. Ponadto każda orkiestra zobowiąza-

na była przez jury do przedstawienia jednego egzemplarza partytury

wykonywanych utworów koncertowych. Podczas występów, zarówno Orkiestry Dęte, jak i towarzyszące im mażoretki, nagradzani byli gromkimi brawami przez publiczność.

Mażoretki i Orkiestra Dęta OSP Ropczyce.

Klasyfikacja generalna przeglądu

Po zakończonych występach Jury Przeglądu, wyraziło podziękowanie wszystkim Orkiestrom Dętym, za uczestnictwo w przeglądzie oraz za przygotowanie i zaprezentowanie na wysokim poziomie programów konkursowych. W klasyfikacji generalnej przeglądu, laureatami XII Wojewódzkiego Przeglądu Orkiestr Dętych OSP woj. podkarpackiego – Bratkowice – 2023, zostali:

Grand Prix Przeglądu – Orkiestra OSP w Tryńcy,

I miejsce – Orkiestra OSP Besko,

II miejsce – OSP Brzozów,

III miejsce OSP w Gaci.

Jury przyznało wyróżnienie Orkiestrze z OSP w Tryńcy, za najlepsze wykonanie musztry paradnej.

Najlepszym dyrygentem Przeglądu został dh Jakub Duda – kapelmistrz Orkiestry OSP w Tryńcy.

Widać po klasyfikacji, że Orkiestra Dęta OSP w Tryńcy, okazała się najlepszą na Podkarpaciu. Najlepszym tamburmajorem Przeglądu, został dh Stanisław Zając – Orkiestra OSP w Gaci. Warto wiedzieć, że tamburmajor to dyrygent orkiestry, który w marszu przekazuje sygnały buławą.

Jury przyznało też wyróżnienia dla najmłodszego muzyka Przeglądu, którym została Nela Pisarczyk z Orkiestry OSP w Majdanie Sieniawskim oraz dla najstarszego muzyka dh. Jana Febela z Orkiestry Dętej OSP w Brzozowie. Ponadto Jury Przeglądu, zgodnie z decyzją władz krajowych

Orkiestra Dęta OSP Majdan Sieniawski

Występ Orkiestry Dętej podczas Przeglądu.

Orkiestra Dęta OSP Miejsce Piastowe.

Związku OSP RP, wytypowało Orkiestrę Dętą OSP w Tryńcy do udziału w przyszłorocznym ogólnopolskim przeglądzie orkiestr dętych.

Na zakończenie przeglądu w Bratkowicach, organizatorzy wręczyli wszystkim laureatom okolicznościowe puchary i statuetki.

Fot. A. Bednarz

II Jarmark Bożonarodzeniowy

W niedzielę 10 grudnia odbył się w Domu Ludowym w Błędowej Zgłobieńskiej II Jarmark Bożonarodzeniowy.

Bombki, wianki, stroiki i inne ozdoby świąteczne przygotowane przez Koła Gospodyń Wiejskich miały się przeróżnymi kolorami na stołach. Rozchodził się zapach świątecznych ciast i ciasteczek, a w tle rozbrzmiewały bożonarodzeniowe melodie.

Przystrojona we własnoręcznie wykonane bombki choinka potęgowała atmosferę zbliżających się świąt. Udzieliła się ona także i dzieciom, które podczas warsztatów wykonywały ekolo-

giczne choinki z gazety i tworzyły kolorowe świąteczne obrazki.

Wszystkie prezentujące swoje wyroby panie poczęstowane zostały ciepłym posiłkiem przez gospodynie z Błędowej Zgłobieńskiej.

Nie brakło także rozgrzewającej kawy i herbaty. Uśmiechy na twarzach wszystkich obecnych – zarówno sprzedających, jak i kupujących udowadniają, że takie wydarzenia nie tylko wzmacniają więzi społeczne, ale i budują zaangażowaną kulturalnie wspólnotę.

Do zobaczenia na kolejnych jarmarkach!

„Gmina Świlcza – wierna dziedzictwu”

(wyd. październik 2023 r.)

Intensywnie trwały prace nad książką, której prezentacja miała miejsce w październiku 2023 r. tuż przed wyborami parlamentarnymi w naszym kraju.

Przeczytacie w niej, drodzy Czytelnicy – ciekawe opowieści o samorządowej gminie Świlcza k. Rzeszowa w latach 2014-2023. W książce prześledzić można żmudną codzienność samorządowej gminy i jej mieszkańców oraz rolę przywódców samorządowych instytucji. Może w przyszłości posłuży ona do ukazania okresu rozkwitu i trudności, sposobów zwalczania, ogólnie mówiąc – zła lub tworzenia dobra?

Jak powstała Gmina Świlcza?

W 1934 r. rozporządzeniem ministra spraw wewnętrznych (z dn. 14 lipca) utworzono w powiecie rzeszowskim 11 gmin wiejskich. Jedną z nich była gmina Świlcza, w skład której weszły: Bratkowice, Bzianka, Dąbrowa, Mrowła, Pogwizdów Nowy, Przybyszówka, Rudna Mała, Rudna Wielka, Świlcza, Trzciana i Woliczka. Obecną gminę stanowi 8 miejscowości: Błędowa Zgłobieńska, Bratkowice, Dąbrowa, Mrowła, Rudna Wielka, Świlcza, Trzciana i Woliczka. Wydawnictwo jest

kolejnym z serii wydawnictw Gminy Świlcza, bowiem jej władze samorządowe zawsze doceniały wartości mediów pisanych i elektronicznych. Jest to pozycja adresowana do społeczności gminy Świlcza i jej sympatyków, opatrzona ciekawym wstępem wójta gminy dwóch kadencji Adama Dziedzica. To kompendium wiedzy o gminie i jej mieszkańcach, ich życiu, warunkach życia samorządowego, zawierają zawartą w tytułach rozdziałów wiedzę merytoryczną. Autorami rozdziałów są głównie wieloletni teoretycy i praktycy w swoich wyuczonych dziedzinach po latach doświadczeń własnych. Są to pracownicy UG i jej podległych instytucji, stowarzyszeń, organizacji.

Książka jest idealna dla osób zainteresowanych działalnością samorządową społeczną i polityczną

Wierzmy, że to zasługuje na opowiedzenie, bo wciąż pozostaje inspiracją dla kolejnych pokoleń. Polska i nasza gmina to fascynująca mozaika tradycji i nowoczesności, wielowiekowych zabytków i nowatorskich rozwiązań architektonicznych.

Multum fotografii i krótkie omówienia ukazywanych zagadnień zawartych w 2 rozdziałach obejmuje 9 lat.

Wydawnictwo „Gmina Świlcza – wierna dziedzictwu” zabierze czytelników w podróż po tej różnorodnej gminie. Fotografie ukazują kalejdoskop pejzaży: od mapy gminy w powiecie rzeszowskim i galerii zasłużonych w w/w okresie samorządowców, później analizy demograficzne, po rozwój społeczno-ekonomiczny i kulturalny oraz nagrody wyróżnienia i medale. Wiejskie zabudowania budownictwo użytkowe i sakralne przeplatają się z majestatycznymi okazami drzew. Bogata, usystematyzowana oprawa literacka – głównie dyr. GBP mgr Doroty Madej, ozdobiona niezliczoną ilością fotografii wykresów, zestawień, tabel itp. kończy zakończenie – od Wydawcy – czyli wójta gminy mgr inż.,

już posła do Sejmu RP, Adama Dziedzica. We wstępie pisał – „Chcemy być wśród najlepszych”... w zakończeniu: „Dziękuję wszystkim Mieszkańcom gminy za wsparcie [...] zrozumienie [...] i życzliwe słowa doceniające nasz samorządowy trud [...] dziękuję za długoletnią współpracę i łączę wyrazy szacunku”.

Ta, gmina Świlcza stanowi także jedną z najważniejszych instytucji kulturalnych i w regionie. Miała i ma świetnie zaopatrzone biblioteki i czytelnie, szkoły, instytucje nauki i kultury, w ich murach kursy taneczne, teatralne, językowe, muzyczne – zarówno dla dorosłych, jak i dla dzieci – prowadzili specjaliści i artyści, kultura ludowa np. Trzciany wychodziła poza standardy wsi galicyjskich inspirując również mieszkańców sąsiednich wsi i gmin.

Bardzo dziękuję więc wszystkim Autorom za poświęcony czas i zaangażowanie pod kier. dyr. Doroty Madej.

Takie dążenie do poznania prawdy o otaczającym nas świecie, jakie Państwo wykazaliście, jest szczególnie cenne w obecnych czasach

Okazuje się, że jest to książka naprawdę do czytania, nie tylko dostojny, zdobny wolumin. Ma również na obwołucie krótkie biogramy dwóch osób najbardziej zajętych jej powstawaniem i zawartością. Każde gminne wydawnictwo to coś więcej niż biuletyn z dziejów, np. szkolnictwa, drogownictwa, rolnictwa, bibliotekarstwa itd. i nawet więcej niż pochwała pokoleń aktywnych. Wójtów, urzędników, sołtysów czy radnych, lub artykuł prasowy czy wpis na stronie gminy. Bo to są cenne sprawozdania z walki samorządów i samorządowców gminy o ich współczesną normalność. Zależało im na tworzeniu warunków, aby inni mogli uzyskiwać dobro, piękno, zadowolenie. Tworzyli Ojczyznę, tę „małą i tę dużą”. Bo przecież o tym właśnie jest ta wydrukowana niedawno książka. ■

Wielkoformatowy i popularnonaukowy album o historii i przyrodzie Gminy Świlcza

– Czego można się było spodziewać po tym albumie, który ukazał się w niewielkim nakładzie w październiku 2023 r. i składa się z 2 głównych części, pierwsza – Przyroda – ma 7 rozdziałów, druga – Wędrówka przez Gminę Świlcza śladami zabytków przeszłości – ma 3 rozdziały?

Jest to przewodnik w formie książkowej i albumowej. Wydawnictwo prezentuje bogactwo przyrodnicze i bioróżnorodność gminy, jest tam i charakterystyka środowiska przyrodniczego oraz form ochrony przyrody, do których należą np. obszary „Natura 2000”, pomniki przyrody, ścieżki przyrodniczo-ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, gdzie pojawiają się urokliwe krajobrazy, rzadkie lub niespotykane nigdzie indziej gatunki roślin czy zwierząt.

Wewnątrz znajdziecie, uporządkowane opisy: budynków sakralnych, kaplic, kapliczek, wolnostojących krzyży, figur przydrożnych. Niektóre są stare, z bardzo bogatą własną historią. Mogą to być atrakcje turystyczne regionu.

Oddzielną tematyką są fotografie ukazujące zachowane pejzaże: od wydm piaszczystych na terenach Woliczki, przez równiny płaskie w Bratkowicach, czy torfowiska, łąki i sieć kanałów oraz stawów po północnej stronie magistrali kolejowej Polski, aż po południowej – wzniesienia, wąwozy, urwiska strumyki, dróżki.

– A wieś polska w naszym regionie? Jak wygląda?

Wiejskie budynki mieszkalne, w większości willowe i niewiele budynków gospodarczych, obór, stodół, piwnic, zastępują garaże. chodniki z betonowej kostki, ogródki kwiatowe, place zabaw dla dzieci i... w ogóle brak chat pod strzechą. To dobrze i źle. Dobrze – bo bezpieczniej, źle, bo nie ma albo jest mało – widoków np. gniazd bocianich, psich bud, miedz, koni ikrów, dróg i pastwisk dla bydła i atmosfery sieliskości oraz

zadumy. Nie chałupami krytymi strzechą imponują wsie XXI w.!

Każdy z dziewięciu rozdziałów prezentujących poszczególne regiony historyczno-geograficzne został opatrzony interesującym wstępem. Znalazły się w nim informacje na temat historii danego obszaru, jego najważniejszych atrakcji oraz cech środowiska przyrodniczego. Dopełnieniem tekstów są mapy regionów przedstawiające lokalizację opisywanych miejsc. Album wzbogacają dodatkowe rozdziały poświęcone najciekawszym gatunkom zwierząt występujących w Polsce i na Podkarpaciu.

– To pierwsze tego typu wydawnictwo opracowane dla konkretnego regionu i szerokiego grona czytelników z cichą prośbą – obejrzyj, i chroń przyrodę...

Przecież słyszymy ciągle o konfliktach społecznych na płaszczyźnie człowiek – przyroda, wpływ człowieka na kształtowanie i utrzymywanie bioróżnorodności np. niewłaściwa gospodarka parkami podworskimi, człowiek a zasoby wody, rolnictwo tradycyjne czy tzw. ekologiczne. Ukazywanie skali zagrożeń dla zbiorowisk roślinnych i gatunków a także siedlisk ptactwa i innej zwierzyny

narażonych nawet na wyginięcie to nie bagatela. Jest to wszakże nasz wpływ na dziedzictwo przyrodnicze nie tylko gminy, czy Polski, ale i Europy. W materiale krajoznawczym znajdują się informacje dotyczące położenia, budowy geologicznej, fauny, flory, klimatu oraz historii.

Taka różnorodność informacji pozwala na szersze spojrzenie na dany region. Kto pozna teren gminy ten wie, że kryje on w sobie moc atrakcji przyrodniczych, historycznych i kulturowych. Samo wydawnictwo – to przykład – ambitnych projektów uniijnych gminnych samorządów. Najbardziej obszerną część tego przewodnika stanowi rozdział z atrakcjami przyrodniczymi regionu. O ile rozdział sam w sobie jest bardzo bogaty w informacje i urozmaicony kolorowymi fotografiami, które zachęcają do odwiedzin, tematyka jest trudna.

– Album o historii i przyrodzie to popularnonaukowa książka dla wszystkich.

To jeden z kilku w serii o ziemskich żywiolach. Jak mało która edukacyjna publikacja o przyrodniczym charakterze z akcentem ekologicznym pozbawiona jest katastroficznych wizji końca świata.

Pomimo szerokiej perspektywy ujęcia tematu album dostarcza wyczerpującej porcji informacji o wszystkich poruszanych zagadnieniach – od właściwości fizykochemicznych wody, przez obieg w przyrodzie, bogactwa skrywane w jej wnętrzu, wodną faunę, po kwestie ekologiczne oraz nieokreślony, bo żywiolowy charakter wody.

– Album, czyli obraz i słowo.

Tu podkreślę staranność o prawdę przyrodniczą, Szkoda, że tylko jeden z autorów – Józef Ciosek, redaktor „Trzcionki”, ornitolog i przyrodnik z pasji podpisywał swe pejzaże, martwe natury, abstrakcyjne ujęcia, wystrzegając się miernoty, zdjęcia uwodzą kolorami, formą i prawdą.

Publikację można czytać i oglądać jak atrakcyjny graficznie i niezwykle przystępny podręcznik do przyrody, czyli strona po stronie. Narracja następujących po sobie zagadnień nie jest ściśle ze sobą powiązana.

Można więc będzie bardziej konkretnie i szczegółowo w nowej formie – ukazać kiedyś zalety i wady działań z zakresu ochrony zabytków przyrodniczych i historycznych i przyrodniczych Gminy Świlcza. Oprawa estetyczna jest wymowna, wyklejki przepiękne, bibliografia, streszczenie i podsumowanie – tylko potwierdzają wartość wydawnictwa. Warto przestudiować i zachwycić się pięknem naszych „małych ojczyzn”.

Elegancki album autorstwa znanych i zasłużonych miłośników – głównie przyrody i historii Gminy Świlcza: Józefa Cioska (teksty i foto),

Zbigniewa Lisa i Leszka Sądka (foto) warte są nie tylko zachwyty, ale zastanowienia. Kalejdoskop pejzaży, ptaków, zwierząt, kwiatów przeplata się z majestatycznymi staroświeckimi figurkami przydrożnymi willami i zabudowaniami.

Wydawcy i Autorom, Pani grafik komputerowej i Wydawnictwu-Drukarni „Duet” w Boguchwale serdecz-

nie dziękujemy. To dzięki inicjatywom samorządowym, którym przewodniczył ówczesny wójt Gminy Świlcza Adam Dziedzic, działaniom wydawniczym Towarzystwa Przyjaciół Trzciany oraz projektom unijnym mogła ukazać się tak wartościowa i potrzebna pozycja wydawnicza. ■

– Co to jest Polska? – spytał Jaś w przedszkolu.

*Polska – to wieś i las, i zboże w polu,
i szosa, którą pędzi do miasta autobus,
i samolot, co leci wysoko, na tobą.*

*Polska – to miasto, strumień i rzeka,
i komin fabryczny, co dymi z daleka,
a nawet obłoki, gdy nad nami mkną.
Polska to jest także twój rodzinny dom.*

(Cz. Janczarski)

Artur Szary

Działania Towarzystwa Przyjaciół Świlczy jesienią 2023 r.

VI Bieg Ulicami Świlczy. Memoriał kpt. T. Kirchnera (1.10.2023 r.)

Kolejny już raz na płycie stadionu sportowego w Świlczy odbyła się główna część sportowego i patriotycznego wydarzenia poświęconego kpt. Tadeuszowi Kirchnerowi, żołnierzowi i sportowcowi, którego losy związane były ze Świlczą.

W kościele w Świlczy Tadeusz Kirchner, a także jego starsza siostra Józefina, zostali ochrzczeni 1891 r. W tym czasie dwór w sąsiedniej Woliczce, w parafii Świlcza, był domem rodzinnym Kirchnerów. Na miejscowym cmentarzu znajduje się kaplica grobowa, w której spoczęli rodzice Kapitana, Franciszek i Maria oraz siostra Józefina, znana ówczesna malarka. W 2018 r. na frontowej ścianie kaplicy ufundowana została tablica pamięci kpt. Kirchnera, którego prochy spoczywają na wojskowym cmentarzu Ofiar Totalitaryzmu w Charkowie-Piatichatkach, wraz z innymi polskimi oficerami zamordowanymi w tzw. „zbrodni katyńskiej”.

Kpt. T. Kirchner był zapalonym sportowcem. Uprawiał wiele lekkoatletycznych dyscyplin sportowych oraz kolarstwo i narciarstwo. Jego największe sportowe osiągnięcie to zdobycie złotego medalu w skoku wzwyż podczas pierwszych Mistrzostw Polski w lekkoatletyce, rozegranych w Lwowie w lipcu 1920 r. Podczas tych mistrzostw Tadeusz Kirchner zdobył srebrny medal w rzucie oszczepem oraz dwa brązowe: w rzucie dyskiem i pchnięciu kulą.

Jak co roku, VI Bieg Ulicami Świlczy. Memoriał kpt. T. Kirchnera rozpoczął się na parafialnym cmentarzu. Tam, w imieniu organizatorów Biegu, Tomasz Biały w asyście najmłodszych uczestników złożył wiązanek kwiatów. Przed memoratywną tablicą kpt. Kirchnera honorową wartość zaciągnęli strzelcy III Kompanii Związku Strzeleckiego JP.

W tegorocznym biegu wzięło udział ponad 170 uczestników. Startowali oni w 5 kategoriach. Poniżej prezentujemy wyniki rywalizacji:

Kategoria – Przedszkolaki (dystans 100 m)

Dziewczynki:

I miejsce: Julia Wolańska

II miejsce: Lena Kania

III miejsce: Maja Kałucka

Chłopcy:

I miejsce: Szymon Baran

II miejsce: Olek Ingot

III miejsce: Piotr Stawarz

Kategoria – Dzieci, klasy 1-3 SP (dystans 300 m)

Dziewczynki:

I miejsce: Oliwia Socha

II miejsce: Liwia Ingot

III miejsce: Maja Zięba

Chłopcy:

I miejsce: Kacper Lis

II miejsce: Patryk Gieron

III miejsce: Nikodem Kot
Kategoria – Dzieci starsze, klasy 4-6 SP (dystans 600 m)

Dziewczynki:

I miejsce: Beata Pomianek

II miejsce: Aleksandra Nawłoka

III miejsce: Wiktoria Delikat

Chłopcy:

I miejsce: Antoni Nawłoka

II miejsce: Patryk Kania

III miejsce: Kacper Rzepka

Medale i statuetka zwycięzców biegu.

Zwycięzynie kategorii klas 7-8 szkoły podstawowej.

Przed tablicą pamięci kpt. Tadeusza Kirchnera.

Uczestnicy biegu z pamiątkowymi medalami.

Najmłodsi uczestnicy biegu.

Pamiątkowa fotografia organizatorów biegu.

Zwycięcy kategorii OPEN.

Zacięta rywalizacja młodzieży.

Fot. A. i P. Styka

Kategoria – Młodziki, klasy 7-8 SP, szkoła średnia, osoby niepełnoletnie (dystans 600 m)

Dziewczynki:

I miejsce: Daria Gieroń

II miejsce: Patrycja Kuter

III miejsce: Julia Kornak

Chłopcy:

I miejsce: Bartosz Szpunar

II miejsce: Przemysław Winiarz

III miejsce: Szymon Żańczak

Kategoria OPEN – osoby pełnoletnie (dystans 5 km)

Kobiety:

I miejsce: Sabina Zięba

II miejsce: Julia Piekarczyk

III miejsce: Maria Wróbel

Mężczyźni:

I miejsce: Tomasz Dąbrowski

II miejsce: Grzegorz Kaczmarski

III miejsce: Adrian Walat

Gratulujemy zwycięzcom osiągniętego sukcesu, a wszystkim zawodnikom udanego startu i dobrych wyników!

Organizatorami VI Biegu Ulicami Świlczy. Memoriału kpt. T. Kirchnera było Gminne Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcianie, Towarzystwo Przyjaciół Świlczy oraz Ochotnicza Straż Pożarna w Świlczy. Patronat nad wydarzeniem objął Wójt Gminy Świlcza Adam Dziedzic.

Organizatorzy składają podziękowania jednostce OSP z Mrowli za pomoc w zabezpieczeniu trasy biegu.

Kwesta na renowację zabytków (1.11.2023 r.)

Tegoroczna, szósta już publiczna zbiórka do puszek na ratowanie zabytków i dziedzictwa kulturowego Świlczy przyniosła dobre rezultaty. Dzięki zaangażowaniu członków Towarzystwa oraz ofiarności świlczan i gości odwiedzających miejscowy cmentarz w Uroczystość Wszystkich Świętych udało się zebrać niebagatelną kwotę **5064 złotych i 30 groszy**.

W dniu kwesty dyżury ze skarbonkami pełniły następujące osoby: Sławomir Szot, Agnieszka Bułas, Robert Bułas, Anna Kielar, Jakub Ślęczka, Tomasz Biały, Tadeusz Rzucidło, Marcin Żańczak, Małgorzata Kłos, Magdalena Lisowska, Gabriela Bułas, Magdalena Bułas, Iga Szary, Ewa Szary, Karol Szary.

Zarząd TPŚ dziękuje wszystkim ofiarodawcom za wsparcie, a wolontariuszom za pomoc organizacyjną i pełnienie dyżurów w czasie kwesty.

Zarząd TPŚ dziękuje wszystkim ofiarodawcom za wsparcie, a wolontariuszom za pomoc organizacyjną i pełnienie dyżurów w czasie kwesty.

Kwesta Towarzystwa Przyjaciół Świlczy w Uroczystość Wszystkich Świętych.

Fot. archiwum

Zofia Dzedzic

Dzień Edukacji Narodowej 2023 r. – Zespół Szkół Dąbrowa

„Wyśpiewać dziś chcemy
Wam życzenia”

Takie motto, 13 października br. w Zespole Szkół im. Konstytucji 3 Maja w Dąbrowie gm. Świlcza, w przeddzień 250. rocznicy powołania Komisji Edukacji Narodowej – święta zwanego tak-

SEiR – Barbara Wróbel i członkowie Sekcji Emerytów i Rencistów, reprezentanci władz samorządowych powiatowych i gminnych na czele z Wójtem Gminy Świlcza Adamem Dzedzicem, przedstawiciele Rady Powiatu Rzeszowskiego, Tadeuszem Pachorkiem dyrektorzy jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy Świl-

torzy szkół, przedszkoli i nauczyciele – emeryci.

Całość uroczystości sprawnie prowadził dyr. K. Potocki. Rozpoczęła się ona od uroczystego wprowadzenia przez poczet sztandarowy Szkoły i wspólne odśpiewanie przez zgromadzonych uczestników w pozycji na baczność 4 strof Hymnu Państwowego. To niezwykle podniosły i ważny wstępny moment patriotyczny. Wystąpienia okazjonalne wszystkich zabierających głos mówców, które nastąpiły po tym fakcie, dotyczyły zawodu nauczycielskiego, roli i znaczeniu oświaty i edukacji oraz etosu zawodu nauczycielskiego, jak również nawiązania do mających się odbyć 15 października ważnych wydarzeń państwowych – wyborów parlamentarnych.

– *Każdego roku, obchodzimy uroczyste gminny Dzień Edukacji Narodowej zwany popularnie Dniem Nauczyciela. To nie tylko kolejna data w kalendarzu, ale symboliczny gest wdzięczności i szacunku społeczności gminnej wobec tych, którzy kształcą przyszłe pokolenia. naszych mieszkań-*

Od lewej: dyr. K. Potocki, wójt A. Dzedzic, dyr. J. Różańska i dyr. M. Mazepa.

że Dniem Nauczyciela, przyświecało podniosłym i serdecznym uroczystościom gminnym. Zorganizowane zostały przez dyrektora tejże placówki Krzysztofa Potockiego, Radę Pedagogiczną, Radę Rodziców i miejscowy aktyw społeczny przy współpracy z Wójtem Gminy Świlcza Adamem Dzedzicem.

Przybyła tu nie tylko licznie zgromadzona młodzież szkolna, ale i spore grono dorosłych, w tym liczne grono niecodziennych gości z terenu gminy, powiatu i miasta wojewódzkiego – Rzeszowa. Na uroczystość przybyli szacowni Goście z Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, st. wizytator Beata Szal, Związku Nauczycielstwa Polskiego, Zarządu Wojewódzkiego – prezes Stanisław Kłak i Oddziału Gminnego ZNP, Janusz Biliński, przedstawiciele duchowieństwa – parafii w gminie, Kapelan Nauczycieli ks. Ryszard Tokarz – proboszcz parafii Mrowla oraz ks. katecheta Stanisław Szcząchor, przewodnicząca

Od lewej Dyr. dyr.: K. Potocki, K. Kubas, D. Rusin, wójt A. Dzedzic.

cza, dyr. Jadwiga Oleszak, przedstawiciele związków zawodowych ZNP i NSZZ „Solidarność” Oświata, dyrektorzy i nauczyciele placówek oświatowych z terenu gminy oraz dyrek-

ców. Witam wszystkich serdecznie w murach naszej pięknej szkoły i życzę w imieniu własnym i całej społeczności szkolnej przyjemnych wrażeń – mówił m.in. dyr. Potocki.

Część oficjalna uroczystości

Zaproszeni goście w swoich wystąpieniach podkreślali, jak ważną rolę w procesie edukacji odgrywa nauczyciel. Do czynnych zawodowo nauczycieli oraz do licznie przybyłych emerytowanych pedagogów kierowali oni słowa podziękowania za zaangażowanie i serce, za entuzjazm, dzielność i cierpliwość w przekazywaniu wiedzy młodemu pokoleniu. My pedagodzy, mamy poczucie, że to nie tylko wykonywany zawód, ale także bardzo ważna i odpowiedzialna społecznie misja.

ZS Dąbrowa. Widok ogólny na salę gimnastyczną.

– *Edukacja odgrywa kluczową rolę w budowaniu społeczeństwa opartego na wiedzy, tolerancji i otwartości. To nauczyciele są głównymi architektami tego procesu. Poprzez przekazywanie wartości, promowanie rozwoju intelektualnego oraz kształtowanie umiejętności społecznych, wspierają budowanie lepszego jutra. Tegoroczne obchody – nie sposób tego pominąć – odbywają się w toku dość brutalnej kampanii wyborczej do Parlamentu RP – mówił w swoim rzeczowym wystąpieniu wójt Adam Dziędzic.*

Skromny kwiatek, krótki wierszyk i serc tyle – ile nas!

Programy artystyczne, szczególnie spotkania w klasach, kwiaty i życzenia dla pedagogów, koncerty muzyczne zespołów szkolnych, prezentacje indywidualnej i zespołowej gimnastyki akrobatycznej – tak wyglądał piątek w ZS w Dąbrowie. – *Czysty profesjonalizm, choć dopiero na starcie i w młodym wieku – oby tylko nie zmarnował się, w połączeniu*

z trudną pracą i talentem, było to nie tylko piękno dla odbiorcy ale i dało satysfakcję wykonawcy, ukazywało priorytety ZS w Dąbrowie: kultura, śpiew, muzyka, taniec, rekreacja i sport – padały określenia zauroczonych widzów.

– Oto kilka konkretnych repertuarowych. Muzyczka: „Koncert życzeń”. Piosenka: „Wyśpiewać dziś chcemy Wam życzenia...” w wykonaniu chóru i dwóch uczennic Karoliny Krypy i Oliwii Czech, piosenka: „Wszystko się może zdarzyć” zespół „Pasja” wokali: Dawid Kwaśny i Natasza Wójcik, taniec uczennic z 2 klasy do piosenki

wa, komentarze serdeczne i także rozmowy kulturalne.

Smakował wybornie obfity, elegancki, smakowity poczęstunek złożony z zestawu koktajli i napojów, dania obiadowego, sałatek i pysznych ciast przygotowany przez Radę Rodziców. Zadowolenie, podziękowania, uśmiechy wszystkich uczestników wyrażały zadowolenie i podziękowania gości.

Nauczyciel to jest instytucja. Nauczyciel to jest autorytet. W systemie oświaty najważniejszy jest uczeń, ale na terenie szkoły najważniejszy jest nauczyciel. To nauczyciele są niezastąpionymi budowniczymi naszego społeczeństwa. To oni kształtują umysły, rozbudzają pasje i inspirują do odkrywania wiedzy. Dzień Edukacji Narodowej jest okazją, aby wyrazić wdzięczność za ich trud i poświęcenie. To nauczyciele są głównymi architektami tego procesu. Poprzez przekazywanie wartości, promowanie rozwoju intelektualnego oraz kształtowanie umiejętności społecznych, wspierają budowanie lepszego jutra.

Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie

„Baby shark”, taniec akrobatyczny w wykonaniu: Nadii Wojnowskiej-Zab, Zuzanny Trali i Karoliny Krypy do piosenki „You Are The Reason”, przerwa na rapowaną reklamę szkoły „Nasza szkoła jest extra” w wykonaniu Ignacego Barana, piosenka: WF, WF... i dwóch siatkarki. Na zakończenie: „Wszystkiego najlepszego” chór i Natasza Wójcik. A potem gorące bra-

Poniżej podajemy wykazy szkół i nauczycieli nagrodzonych przez Wójta Gminy Świlcza w br. z okazji Dnia Edukacji Narodowej (materiał UG Świlcza)

Nagrodę Wójta Gminy Świlcza otrzymali:

1. **Krystyna Kubas** – Dyrektor Przedszkola im. Jana Pawła II w Bratkowicach otrzymuje nagrodę za:

Śpiew i poezja – dla NAUCZYCIELI!

- wysokie osiągnięcia w pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej,
  - dbałość o doposażenie przedszkola w sprzęt i pomoce dydaktyczne m.in. w pomoce do zajęć dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
  - udział w ogólnopolskich projektach edukacyjnych promujących działalność placówki,
  - współpracę z Radą Sołectką, Fundacją „Mam marzenie” oraz „Podkarpackim Hospicjum dla Dzieci”.
2. **Danuta Rusin** – Dyrektor Przedszkola w Świlczy otrzymuje nagrodę za:
- podejmowanie przedsięwzięć na rzecz szkoły, środowiska lokalnego i Gminy Świlcza,
  - utworzenie gabinetu specjalistycznego z atrakcyjnymi pomocami dydaktycznymi dla dzieci do prowadzenia zajęć rewalidacyjnych i logopedycznych,
  - udział w licznych projektach i programach ogólnopolskich, podnoszących poziom edukacji w przedszkolu,
  - organizowanie Gminnej Olimpiady Sportowej dla Przedszkolaków.
3. **Krzysztof Potocki** – Dyrektor Zespołu Szkół w Dąbrowie otrzymuje nagrodę za:
- wybitne osiągnięcia w pracy dydaktyczno-wychowawczej,
  - zaangażowanie w poszerzanie oferty edukacyjnej szkoły,
  - udział w licznych programach i projektach, m.in. w „Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój”,
  - wieloletnie koordynowanie i organizowanie gminnej imprezy wokalnoinstrumentalnej pt. „Co mi w duszy gra”.
4. **Diana Hodyr** – Wicedyrektor Szkoły Podstawowej im. Stanisława Dąbskiego w Rudnej Wielkiej otrzymuje nagrodę za:
- wysokie osiągnięcia w pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej,
  - przygotowanie i osiągnięcia uczniów w konkursach wiedzy – dwukrotne uzyskanie przez ucznia tytułu Laureata I stopnia „Ogólnopolskiego konkur-
- su informatycznego InstaLogic”,
- wieloletnie koordynowanie i organizowanie Wojewódzkiego Konkursu Ekologicznego,
  - zaangażowanie w pracę na rzecz projektów „Dzień Nowych Technologii” oraz „Laboratoria przyszłości”.
5. **Elżbieta Bąk** – nauczyciel w Szkole Podstawowej nr 1 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Bratkowicach otrzymuje nagrodę za:
- udział w wielu projektach i akcjach ekologicznych np. „Dzień Czystego Powietrza”, „Z ekologią na Ty”, „Dzień Ziemi”,
  - przygotowanie i osiągnięcia uczniów w konkursach wiedzy,
  - współpracę z czasopismami samorządowymi „Trzcionka”, „Ziemia Bratkowicka”,
  - organizowanie akcji charytatywnych w szkole,
  - współpracę z Ligą Ochrony Przyrody i Polskim Związkiem Łowieckim.
- Bony Edukacyjne otrzymali:**
1. **Szkoła Podstawowa im. Stanisława Dąbskiego w Rudnej Wielkiej** – bon edukacyjny w wysokości 12 000,00 zł za:
- wysokie wyniki uczniów na egzaminie ośmioklasisty,
  - udział w międzynarodowym projekcie Erasmus+,
  - wieloletnie koordynowanie i organizowanie Wojewódzkiego Konkursu Ekologicznego,
  - aktywny udział szkoły w wielu projektach m.in. „Dzień Nowych Technologii”, „Laboratoria przyszłości”.
2. **Szkoła Podstawowa nr 1 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Bratkowicach** – bon edukacyjny w wysokości 12 000,00 zł za:
- wysokie wyniki uczniów na egzaminie ośmioklasisty,
  - przygotowanie uczniów i osiągnięcia przez nich sukcesów w Wojewódzkim Konkursie z języka angielskiego,
  - aktywny udział szkoły w ogólnopolskich projektach edukacyjno-społecznych,
  - zaangażowanie placówki w akcje wolontariackie.
3. **Zespół Szkół w Dąbrowie** – bon edukacyjny w wysokości 6 000,00 zł za:
- realizację projektu POWER 2023 r. (Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój) – „Ponadnarodowa Mobilność uczniów” pod tytułem „Wspólny język przy stole”,
  - wieloletnie koordynowanie i organizowanie gminnej imprezy wokalnoinstrumentalnej pt. „Co mi w duszy gra”,
  - realizowanie w studiu nagrań własnych projektów muzycznych oraz utworów muzycznych zaprzyjaźnionych szkół m.in. realizacja i nagranie Hymnu Szkoły Podstawowej im. Rodziny Ulmów w Markowej.
- Nagrodę Podkarpackiego Kuratora Oświaty otrzymali:**
1. **Agnieszka Szostak**, Nauczyciel Szkoły Podstawowej im. Stanisława Dąbskiego w Rudnej Wielkiej,
2. **Marta Urban**, Nauczyciel Szkoły Podstawowej im. Stanisława Dąbskiego w Rudnej Wielkiej.
- Medal Komisji Edukacji Narodowej otrzymała:**
1. **Iwona Woźniak** – Nauczyciel Szkoły Podstawowej nr 1 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Bratkowicach.
- Medale za Długoletnią Służbę otrzymali:**
1. **Danuta Rusin**, Dyrektor Przedszkola w Świlczy – Medal Złoty za Długoletnią Służbę,
2. **Janusz Ostrowski**, Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 1 im. Marii Kopnickiej w Mrowli – Medal Złoty za Długoletnią Służbę.
- Gratulujemy!**
- Gromkie brawa zgromadzonych, gratulacje i uśmiechy, indywidualne życzenia dla nagrodzonych były dowodem sympatii wzajemnej. Było wspaniale. Było wyjątkowo. Będziemy wracać do tych wspomnień z ogromną radością, przeżywając jeszcze raz te cudowne emocje, które towarzyszyły nam przez ostatnie Odchody Dnia KEN. Uroczystość pod kierunkiem dyr. K Potockiego przygotowali nauczyciele koordynujący: Żaneta Kalita – scenariusz, układy taneczne, Marta Bachta – scenografia, przygotowanie sali, Sławomir Matera – strona muzyczna.

Fot. Zbigniew Lis

Dzień Edukacji Narodowej 2023 – święto szkolnictwa i nauczycieli

**Szanowni Państwo,
Nauczycielki i Nauczyciele
wszyscy Pracownicy oświaty
i edukacji – pracujący i emerytowani**

Dzień Edukacji Narodowej, który gromadzi polskie święto oświaty i szkolnictwa wyższego ustanowione 27 kwietnia 1972 roku, określone ustawą – Karta praw i obowiązków nauczyciela jako Dzień Nauczyciela. Od 1982 roku na mocy ustawy Karta Nauczyciela obchodzone jako Dzień Edukacji Narodowej. Jego korzenie sięgają roku 1773, kiedy to powstała Komisja Edukacji Narodowej (KEN) – pierwsze w Europie ministerstwo oświaty. Zadaniem KEN było reformowanie szkolnictwa w Polsce oraz podnoszenie jego poziomu. Przez te lata Komisja wprowadziła szereg zmian, które przyczyniły się do unowocześnienia i usprawnienia systemu oświatowego

Upamiętnia ono rocznicę powstania Komisji Edukacji Narodowej, która została utworzona z inicjatywy króla Stanisława II Augusta Poniatowskiego i zrealizowana przez Sejm Rozbiorowy w dniu 14 października 1773 roku. Minie właśnie 250 lat.

Historia Dnia Nauczyciela w Polsce

Dzień Edukacji Narodowej jest uroczyscie obchodzony w instytucjach związanych z oświatą. Jest okazją do nagradzania wyróżniających się nauczycieli i pracowników niepedagogicznych. Minister Edukacji Narodowej wręcza nauczycielom złote, srebrne, brązowe Krzyże Zasługi, medale Komisji Edukacji Narodowej oraz nagrody Ministra Edukacji Narodowej za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze. Odznaczenia i wyróżnienia dla nauczycieli, wręczane są przez kuratorów oświaty, władze samorządowe oraz dyrektorów szkół na uroczystych galach.

W większości instytucji oświatowych uroczystości z racji tego święta odbywają się wcześniej, nas w br. zmobilizowały niedzielne wybory parlamentarne – niewątpliwie – ważny obowiązek obywatelski.

Z okazji Dnia Edukacji Narodowej życzę wszystkim zebrany: w Zespole Szkół w Dąbrowie, a za ich pośrednictwem wszystkim Pedagogom i niepedagogicznym Pracownikom instytucji oświatowych gminy:

- odwagi, by stawiać czoła trudom tego świata,
- mądrości, by radzić sobie w sytuacjach bez wyjścia,
- miłości, by kochać ludzi, którzy są blisko,
- cierpliwości do życia, bo nic nie przychodzi od razu.

Obchody Dnia Edukacji Narodowej mają na celu uhonorowanie pracy nauczycieli, którzy wkładają mnóstwo wysiłku, pasji i zaangażowania w edukację kolejnych pokoleń. W tym dniu uczniowie i rodzice wyrażają wdzięczność swoim nauczycielom za trud i poświęcenie, składając życzenia, wręczając kwiaty czy pisząc podziękowania. To również okazja do podkreślenia roli oświaty w kształtowaniu społeczeństwa oraz przypomnienie o znaczeniu ciągłego doskonalenia zawodowego.

Dzień Edukacji Narodowej to także czas na refleksję nad aktualnymi wyzwaniami, przed jakimi stoi oświata. Współczesne społeczeństwo stawia przed nauczycielami nowe zadania, jak dostosowanie się do zmieniających się potrzeb uczniów, wykorzystanie technologii w procesie nauczania czy rozwijanie kompetencji miękkich i kształtowanie postaw obywatelskich.

Warto zatem uczcić ten dzień, przede wszystkim poprzez docenienie pracy nauczycieli, ale także przez aktywne uczestnictwo w dyskusjach na temat przyszłości oświaty. Wspólnie możemy pracować nad rozwojem systemu edukacji, który pozwoli na wykształcenie społeczeństwa gotowego stawić czoła wyzwaniom XXI wieku. Dzień Edukacji Narodowej to ważne święto, które przypomina nam o osiągnięciach i sukcesach polskiej oświaty, a także o zaangażowaniu nauczycieli w edukację młodego pokolenia.

Historia nauczycieli i nauczycielek w Polsce spleta się z Kartą Nauczyciela...

tj. ustawą regulującą pragmatykę zawodową. Prababką dzisiejszej ustawy jest ustawa o stosunkach służbowych nauczycieli z 1926 roku, a obecnie funkcjonująca Karta jest jedną z najczęściej nowelizowanych ustaw w Polsce. Karta jest ustawą regulującą kwestie związane z warunkami pracy, wynagrodzeniem oraz określa kwalifikacje

nauczycieli. Karta stanowi jedyny już dzisiaj właściwie w Polsce – zbiorowy układ pracy. Ustawa ta szczegółowo określa warunki pracy nauczycieli, ich obowiązki, prawa oraz precyzuje stopnie awansu zawodowego i wysokość wynagrodzenia Dzisiejszą Kartę, od tej uchwalonej w 1982 r., dzielią lata świetlne – w ciągu 30 lat dokument był zmieniany ponad 60 razy! Karta Nauczyciela, gwarantuje wysoką jakość nauczania reguluje prawa i obowiązki nauczycieli wyrównuje szanse edukacyjne

To wszystko co było i jest dobre w naszej polskiej szkole nie mogłoby zaistnieć bez zaangażowania i wysiłku naszych drogich pedagogów i pracowników szkoły. Dziękujemy za wszystkie starania, które wkładacie w wychowanie i edukację. Wierzmy, że wasz wysiłek uczyni z uczniów ludzi mądrych i szlachetnych.

Dziękujemy za codzienne, niezwykle trudne i mozolne budowanie naszych wnętrz. Zdajemy sobie sprawę, że na efekty Waszej pracy trzeba będzie czekać długo i cierpliwie, ale przyjdzie czas, kiedy stanie się ona widoczna. Niech Wam nie zabraknie nigdy zdrowia, niech szkoła się w dom wspólny zmienia. Trzeba dużo zdrowia, dużo czasu stracić, aby umysł ucznia rozwinąć, wzbogacić który gdy dorośnie, dopiero zrozumie, jak jest w życiu ciężko, gdy się mało umie!

Edukacja jest najważniejsza, bo dzięki niej zmienia się świat!

Chcemy edukacji: na miarę XXI, a nie XIX wieku z odchudzoną podstawą programową, 20-osobowymi klasami i wsparciem specjalistów, edukacji dobrze i racjonalnie finansowanej, w tym realnej poprawy sytuacji materialnej nauczycieli edukacji z profesjonalną i dowartościowaną kadrami, edukacji ukierunkowanej na kluczowe kompetencje, a nie szczegółowe wiadomości edukacji opartej na autonomii i samodzielności szkół, a nie centralnie sterowanej edukacji równych szans postulaty zostały ujęte w treści POROZUMIENIA NA RZECZ EDUKACJI. ZNP i ugrupowania opozycji demokratycznej stwierdzają, że edukacja i nauka są naszym wspólnym dobrem.

(Fragment przemówienia wójta Gminy Świlcza A. Dziedzica)

Dąbrowa, 13 X 2023 r.

Świątowy Dzień Pluszowego Misia w Bibliotekach Publicznych gminy Świlcza

25 listopada swoje święto obchodzi najmilsza zabawka, najlepszy przyjaciel dzieci i niezastąpiona przytulanka przy zasypianiu – Pluszowy Miś. Misie często są bohaterami powieści, bajek, filmów i piosenek tak jak m.in. Kubuś Puchatek, Coralgol, Paddington, Miś Uszatek, Yogi, Mój Brat Niedźwiędź, Mały Miś, Troskliwe Misie czy Gumisie itp. Święto Pluszowego Misia jest bardzo młode – pierwszy raz obchodzone było w 2002 roku. Ale pluszowy miś ma o wiele dłuższą historię: „*Historia Pluszowego Misia rozpoczęła się w 1902 roku, kiedy to prezydent Stanów Zjednoczonych Teodor Roosevelt, wybrał się na polowanie. Po kilku godzinach bezskutecznych łowów, jeden z towarzyszy prezydenta postrzelił małego niedźwiadka i zaprowadził go do Roosevelta. Prezydent ujrzawszy przerażone zwierzątko, kazał je natychmiast uwolnić. Jeden ze świadków tego zdarzenia uwiecznił historię niedźwiadka na rysunku w waszyngtońskiej gazecie, którą czytał producent zabawek... Od tego momentu zaczęto wykorzystywać zdrobniałe imię prezydenta i sprzedawać maskotki pod nazwą Teddy Bear, która dziś w języku angielskim jest określeniem wszystkich pluszowych misiów.*”

Filia Biblioteczna w Bratkowicach

otrzymały dyplom Przyjaciela Pluszowego Misia. We wtorkowy poranek na bibliotekarki czekały dzieci z oddzia-

czas których dzieci zaprezentowały swoje tak bardzo zróżnicowane kolorystycznie wizje papierowych misiów. Panie bibliotekarki były pod wrażeniem kreatywności dzieci. Na zakończenie spotkania dzieci pięknie zaśpiewały piosenkę dla pań, a w zamian otrzymały słodką niespodziankę, czyli to co misie lubią najbardziej – miód! Te dni były pełne uśmiechu oraz wspólnej zabawy.

Sabina Wójcik

Filia Biblioteczna w Dąbrowie

W tym roku uroczyste obchodiliśmy Dzień Pluszowego Misia 24 listopada. W ten wyjątkowy dzień Bibliotekę Publiczną w Dąbrowie odwiedziły dzieci z klasy „0” oraz przedszkolaki z pobliskiego Przedszkola wraz z wychowawczyniami Paniami: Martą Bachtą oraz Zofią Siembor. Tego dnia każdy przedszkolak przy-

25 listopada swoje święto obchodził najmilszy przyjaciel dzieci – Pluszowy Miś. W tym roku święto to przypadało w sobotę a bibliotekarki z filii bibliotecznej w Bratkowicach wraz z dziećmi z zajęć dodatkowych i oddziałami zerowymi Szkoły Podstawowej nr 1 w Bratkowicach celebrowały rozpoczęcie od poniedziałkowego przedpołudnia. Na zajęciach dodatkowych przygotowały dla dzieci liczne niespodzianki. Tym razem to dzieci dzieciom zaprezentowały historię pluszowego misia i pochodzenie słowa „teddy bear”. Przeczytały opowiadanie M. Kownackiej „Stary zielony miś”, rozwiązywały zagadki i rebusy, świetnie się przy tym bawiąc. Plastycznym wyzwaniem, którym dzieci musiały stawić czoła, było wykonanie papierowego wielkoformatowego misia z wykorzystaniem wełny i sznurka. Najaktywniejsze i najbardziej zaangażowane dzieci na zakończenie

łów zerowych. Dla nich została przygotowana prezentacja książkowa najpopularniejszych bajek i opowiadań ze zbiorów biblioteki, tak jak i starsze dzieci dowiedziały się, komu zawdzięczamy powstanie ulubionej przez wszystkie dzieci na świecie pluszowej maskotki. Oczywiście takie spotkanie nie mogło odbyć się bez głośnego czytania – tym razem było to opowiadanie o niesfornym misiu, a potem nastąpiły miłe rozmowy z dziećmi o misiach, które są z nimi od najmłodszych lat. Kolejną atrakcją, którą przygotowały panie bibliotekarki, były zajęcia plastyczne, pod-

niósł ze sobą swojego misia – pluszaka. Maskotki były różne od bardzo małych do bardzo, bardzo dużych. Dzieci wysłuchały historii powstania maskotki, poznały sylwetki misiów – bohaterów literackich i filmowych oraz zapoznały się z wyglądem i warunkami życia prawdziwych niedźwiedzi, które były inspiracją dla twórców maskotek. Szczególnym zainteresowaniem maluchów cieszyła się czytana opowieść o dwójce misiów i ich przygodach dnia codziennego. Dzieci chętnie i bardzo aktywnie rozwiązywały krzyżówkę, kolorowały postać misia według własnego pomysłu oraz pozowały do zdjęć w przygotowanej misiowej „fotobudce”. Całe spotkanie upłynęło w bardzo miłej i sympatycznej atmosferze. Wszyscy przypomnieli sobie o swoich przyjaciółch, może troszeczkę zapomnianych a my dorośli powróciliśmy pamięcią do swojego dzieciństwa a na zakończenie każdy uczestnik otrzymał misiowe słodkości.

Dorota Madej

Filia Biblioteczna w Rudnej Wielkiej

Pluszowy miś to kultowa zabawka na całym świecie i mimo upływającego czasu oraz pojawiania się coraz bardziej nowoczesnych rozrywek dla dzieci, bywa największym przyjacielem dziecka. Ponadczasowość pluszowych misiów sprawiła, że bajki w których w roli głównej występują misie

są chętnie oglądane przez kolejne pokolenia dzieci.

Filia biblioteczna w Rudnej Wielkiej okazji dnia Pluszowego Misia zorganizowała konkurs plastyczny pt. „Pluszowy Miś”. Do Biblioteki wpłynęło 21 prac, a 12 z nich otrzymało nagrody główne. Pozostałe prace otrzymały nagrody pocieszenia. Każdy uczestnik konkursu otrzymał pamiątkowy dyplom. Uroczyste rozdanie nagród odbyło się w 28 listopada w Bibliotece, podczas którego nie zabrakło degustacji miodu, słodczy, dużą atrakcją dla dzieci była foto budka w której każdy maluch mógł zrobić sobie zdjęcie.

Dziękuję Panom z oddziałów przedszkolnych za zaproszenie do przedszkola na wspólne świętowanie Dnia Pluszowego Misia, podczas którego nie zabrakło zabaw zarówno ru-

chowych, plastycznych jak i muzycznych, oraz słodkich niespodzianek. Ten czas z pluszowym misiem przebiegł w bardzo miłej i sympatycznej atmosferze, dostarczył wielu wrażeń naszym uczestnikom.

Joanna Gwizdak

Filia Biblioteczna w Świlczy

Z okazji Dnia Pluszowego Misia do wspólnej zabawy Biblioteka Publiczna w Świlczy zaprosiła dzieci z klas najmłodszych wraz z wychowawczyniami Panią Weroniką Kruczek, Lucyną Woźniak i Anną Sidor ze Szkoły Podstawowej im. Św. J. Kantego w Świlczy. Jak co roku, w „misiowe święto” włączyły się również dzieci z zajęć dodatkowych wraz z opieku-

nem Agnieszką Goclon. Każde z dzieci przyniosło na spotkania swojego ulubionego Pluszowego Misia lub inną przytulankę. Nie zabrakło wielu „misiowych” atrakcji takich jak: głośne czytanie bajki pt. „Dzień Misia” autorstwa Wiesława Drabika i wielu innych bajek, przypomnienie historii powstania pluszowego misia, zagadki z bohaterami bajkowymi oraz quizy. Zorganizowana została również sesja zdjęciowa. Dużą atrakcją było malowanie misia z zamkniętymi oczami oraz wytwarzanie misia z różnych elementów. Dzieci bardzo aktywnie uczestniczyły w zajęciach za co zostały nagrodzone misiowym przysmakiem. Dziękujemy wszystkim za wspólną zabawę.

Anna Zakrzewska

Anna Madej, Sylwia Adamus

Promowanie czytelnictwa w Przedszkolu w Trzcianie

Narodowy
Program
Rozwoju
Czytelnictwa
2.0

W roku szkolnym 2023/2024 Przedszkole w Trzcianie po raz kolejny realizuje założenia Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0, który jest największym i jednym z najważniejszych z uwagi na skalę oddziaływania i budżet programów wieloletnich Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Jego celem jest wsparcie, promocja i rozwój czytelnictwa w Polsce, kształtowanie postaw czytelniczych, zwiększanie dostępu do wszelkich formatów książek oraz wzmacnianie kompetencji posługiwania się językiem ojczystym.

W naszej placówce odbyły się różnorodne zajęcia edukacyjne oraz konkursy promujące czytelnictwo wśród najmłodszych.

Kącik książek zakupionych w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa

Zakupione w programie książki mają w naszym Przedszkolu swoje stałe miejsce. Nauczyciele ze wszystkich grup wiekowych korzystają z nich na co dzień: czytają dzieciom podczas odpoczynku jak również prezentują je jako pomoc w zajęciach dydaktyczno-wychowawczych.

Obcowanie z książką już od najmłodszych lat rozbudza wyobraźnię i aktywność dziecka, pomaga poznawać świat oraz samego siebie, zachęca do działania na wielu płaszczyznach oraz do podejmowania wyzwań.

Czytając, poznajemy świat

Czytanie jest jednym z najważniejszych sposobów poznawania świata. Dzięki temu dzieci zdobywają wiedzę na temat różnych dziedzin, rozwijają wyobraźnię i poszerzają

swoje horyzonty. Częste czytanie wspomaga rozwój słownictwa, gramatyki i umiejętności komunikacyjnych.

Dzieci uczą się nowych słów, zdań i struktur językowych, co pomaga im wyrażać myśli i uczucia. Ponadto obcowanie z książką rozwija i umysł i serce, poszerza wiedzę ale też uczy jak ją zastosować, jak dostrzegać potrzeby własne i innych osób. Książka pomaga przeżyć pewne problemy, utożsamić się z różnymi sytuacjami jakie są lub mogą być naszym udziałem.

Konkurs plastyczny pt. „Misie znane i lubiane – miś z mojej ulubionej bajki”

W październiku 2023 r. w ramach Programu Rozwoju Czytelnictwa został zorganizowany wewnątrzprzedszkolny konkurs plastyczny „Misie znane i lubiane – miś z mojej ulubionej bajki”. Głównym celem konkursu było propagowanie idei głośnego czytania oraz inicjowanie zainteresowań czytelniczych wśród najmłodszych poprzez przedstawienie sylwet misiów jako bohaterów literackich.

Nagrodami były, oczywiście, książki zakupione w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa.

Wizyty w bibliotece

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 stał się również inspiracją do aktywnych comiesięcznych spotkań i pod-

trzymywania współpracy ze środowiskiem lokalnym Gminną Biblioteką w Świlczy z siedzibą w Trzcanie.

Podczas wizyt przedszkolaki poznają zwyczaje i potrzeby otaczającego świata, oglądają barwne ilustracje w ciekawych książkach oraz słuchają bajek czytanych przez panią Dorotkę.

Narodowy Program Czytelniczy pełni klu-

czową rolę w kreowaniu społeczeństwa czytającego, rozwija nie tylko umiejętności czytelnicze, ale również kulturę czytelniczą oraz świadomość społeczną na temat znaczenia czytania dla rozwoju jednostki i społeczeństwa jako całości.

Elżbieta Domoń

Międzynarodowy miesiąc bibliotek szkolnych

Biblioteka ma w sobie coś magicznego. Jest niczym portal do wielu różnych światów.

(Amo Jones)

Międzynarodowy Miesiąc Bibliotek Szkolnych, który jak co roku obchodzimy w październiku był doskonałą okazją do promowania działalności biblioteki szkolnej, działającej w Zespole Szkół Techniczno-Weterynaryjnych w Trzcanie.

Hasło tegorocznego MMBS – „Tu kwitnie wyobraźnia” umożliwiło pokazanie ważnej funkcji biblioteki

szkolnej jako miejsca, które nie tylko wspiera edukację szkolną, ale też dzięki swojej ofercie i atmosferze pokazuje inne horyzonty, ułatwia kontakt z różnymi gatunkami piśmiennictwa, pozwala na rozwój zainteresowań, sprzyja refleksji, spokojnemu, bezstresowemu wykorzystaniu czasu. To swoistego rodzaju dom kultury, klub dyskusyjny, miejsce spotkań, integracji rówieśniczej, inspiracji, zachęty do obcowania z kulturą i dostosowaną do wieku rozrywką.

W tym roku wraz ze społecznością szkolną, zarówno nauczycielami jak i uczniami podjęliśmy wyzwanie i zorganizowaliśmy w ramach akcji MMBS:

Ciekawe lekcje, różnorodne pokazy, wystawy oraz atrakcje

- „Nie samą edukacją żyje człowiek” dlatego też w naszej bibliotece 10 października 2023 roku fani gier obchodzili Dzień Gier Planszowych aby się zrelaksować i nabrać dystansu do obowiązków szkolnych.

- W październiku wzięliśmy także udział w Ogólnopolskiej Akcji Czytelniczej „Czytamy z Sercem”, która łączyła świętowanie Ogólnopolskiego Dnia Głośnego Czytania i Światowego Dnia Serca. Celem wystawy była promocja wśród młodzieży literatury

oraz czytelnictwa, a także propagowanie wiedzy o sercu. Akcja skupiała się na rozwijaniu wrażliwości na cierpienie i potrzeby osób chorych oraz propagowaniu zdrowego stylu życia jako jednej z form przeciwdziałania chorobom układu sercowo-naczyniowego.

- Ponadto uczestniczyliśmy w Ogólnopolskiej Akcji pt.: „Podaruj wiersz”, której intencją było budowanie sieci relacji międzyludzkich. Osnową przedsięwzięcia było słowo znaczące, niosące sens oraz dające oparcie, jako forma życzliwej współobecności.

- Wszystkim towarzyszyło przekonanie, iż ABSURD NIE CZYTAĆ, dlatego też zainteresowane osoby mogły uczestniczyć w pełnej tajemnicy IX Ogólnopolskiej Nocy Bibliotek.

Działania naukowe i integracyjne

- Odbyło się spotkanie naukowe zorganizowane przez sekcję wolontariatu Samorządu Uczniowskiego pt.: „Świetliste życie”. Nauczyciel biologii przygotował prezentację multimedialną pod hasłem: „Dlaczego zwierzęta i rośliny potrafią świecić?” z fragmentami filmu edukacyjnego zgodnego z tematem. Członkowie sekcji wolontariatu przygotowali pokaz pt.: „Co świeci w ciemności?” i przy użyciu lampy UV zaprezentowali zgromadzonym efekty swojej pracy. Ponadto uczniowie we współ-

pracy z nauczycielem biblioteki mieli za zadanie wyszukać książki, w których przedstawiono zjawisko bioluminescencji.

- Do świętowania Międzynarodowego Miesiąca Bibliotek Szkolnych włączyła się także młodzież Technikum Usług Fryzjerskich. Pod czujnym okiem nauczycieli odkrywała swój potencjał i wykonywała kreatywne uczesania oraz „fantazyjne” makijaże – aż magia zagościła na ich twarzach.

- Maria Skłodowska Curie powiedziała kiedyś: „Niczego w życiu nie należy się bać, należy to tylko zrozumieć”. Większość uczniów słyszała o suchym lodzie – widzieli piękny dym, który imitował chmury podczas pierwszego tańca lub dymiące napoje i dania w programach kulinarnych. Podczas zajęć pokazowych nauczyciel chemii wykonał szereg doświadczeń,

które wyjaśniły uczniom czym jest sublimacja i jak można ją przyspieszyć. Były bańki mydlane, dmuchaliśmy balony bez pomocy ust i stworzyliśmy wybuchającą butelkę poprzez szybkie zwiększenie ciśnienia w jej wnętrzu. Dzięki temu, że doświadczenia były spektakularne, wzbudzały zaciekanie naukami ścisłymi wśród młodzieży.

- Uczniowie klasy I Technikum Żywności i Usług Gastronomicznych stawiając swoje pierwsze kroki w szkolnej pracowni wykonali fantazyjne formy z owoców i warzyw tzw.: „Stworki – potworki”. Z kolei starsi uczniowie z klasy III pod okiem nauczyciela w pracowni technologii gastronomicznej wykonali „Jesienne słodkości”. Zajęcia dostarczyły wiele pozytywnych wrażeń i smakowały równie dobrze jak wyglądały.

Dla rozrywki i tężyzny fizycznej

W ramach obchodów MMBS wyobraźnia zakwitła również podczas zajęć z wychowania fizycznego, gdzie nauczyciele przygotowali pomysłowe tory przeszkód. Rewelacją okazały się wyścigi na miotłach z niespodziankami w tle oraz niestandardowe jedzenie jabłek. Wrażeń było moc, dlatego niniejszym składamy serdeczne podziękowania dla Dyrekcji Szkoły oraz wyjątkowo zaangażowanej kadry nauczycieli:

- Kreatywnych nauczycieli wychowania fizycznego: mgr Daniel Pająk i mgr Leszek Gunia

- Pasjonatek gastronomii: mgr Aleksandra Bieszczad-Ochał i mgr Kinga Szeliga

- Fantastycznych stylistek fryzur oraz makijażu: mgr Agnieszka Majka oraz mgr Ewa Pancerz

- Inspirującej nauczycielce chemii: mgr Sylwia Peszke

- Energetycznej nauczycielce biologii: mgr Kinga Włoch

- oraz młodzieży szkolnej biorącej udział w akcji.

Jan Brzechwa

Listopad

Złote, żółte i czerwone
Opadają liście z drzew,
Zwędłe liście w obcą stronę
Pozanosił wiatru wiew.

Nasza chata niebogata,
Wiatr przewiewa ją na wskroś,
I przelata i kołata,
Jakby do drzwi pukał ktoś. (...)

Strach na wróble wiatru słuca,
Sam się boi biedny strach,
Dmucha plucha-zawierucha,
Całe szyby stoją w łzach.

Jakiś wątył wóz na szosie
Ugrzął w błocie aż po oś,
Skrzypią, jęczą w deszczu osie,
Jakby właśnie płakał ktoś.

Mgły na polach, ciemność w lesie,
Drga jesieni smutny ton,
Przyjdzie wieczór i przyniesie
Sny i mgły, i stada wron.

Wyjść się nie chce spod kożucha,
Błądki promyk światła zgasł,
Dmucha plucha – zawierucha,
Jest bardziej niż cicho.

Święto Patrona Szkoły Podstawowej im. hr. S. Dąbskiego w Rudnej Wielkiej

*Dwie rzeczy pragnę:
dojść kiedyś do Boga
I życie moje poświęcić ojczyźnie.
(Izydora Dąbska)*

Jak co roku w listopadzie społeczność Szkoły Podstawowej im. Stanisława Dąbskiego w Rudnej Wielkiej spotkała się, aby przypomnieć życie i dokonania swojego Patrona.

17 listopada 2023 r. Święto Patrona Szkoły poświęcone zostało upamiętnieniu rocznicy urodzin i śmierci córki Stanisława Dąbskiego, profesor Izydory Dąbskiej, wybitnej uczzonej, filozof, żołnierza Armii Krajowej.

Organizatorem uroczystości był samorząd Gminy Świlcza oraz grono pedagogiczne szkoły. Patronat honorowy nad wydarzeniem objął Uniwersytet Rzeszowski. Uroczystość szkolną poprzedziła msza święta w kościele pw. św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Rudnej Wielkiej odprawiona przez ks. dr Wacława Soplę, proboszcza parafii. W swojej homilii ks. Proboszcz przypomniał sylwetkę niezłomnej Izydory Dąbskiej oraz wydarzenia towarzyszące ceremonii pogrzebowej p. Profesor w 1983 r. W uroczystości uczestniczyła elita intelektualna Polski, m. in. poeta Zbigniew Herbert (1924-1998), a mszę świętą celebrował ksiądz profesor Józef Tischner (1931-2000).

Część oficjalną uroczystości odbywającej się w Domu Parafialnym im. św. Jana Pawła II rozpoczęło wprowadzenie sztandaru Szkoły Podstawowej w Rudnej Wielkiej oraz odśpiewanie Hymnu Państwowego. Dyrektor szkoły Małgorzata Mazepa powitała licznie zgromadzonych gości. W tym ważnym dniu swoją obecnością zaszczylicili nas:

- Adam Dziedzic – poseł na Sejm X kadencji,
- Dawid Homa – Wójt Gminy Świlcza,
- Prof. dr hab. Aleksander Bobko – senator IX kadencji oraz rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego w latach 2012-2015,

- Małgorzata Rauch – Podkarpacki Kurator Oświaty,
- Piotr Wanat – Przewodniczący Rady Gminy Świlcza,
- Ks. dr Wacław Sopol – proboszcz parafii pw. św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Rudnej Wielkiej,
- Tadeusz Pachorek – Wicestarosta Rzeszowski,
- Tomasz Wojton – Przewodniczący Rady Powiatu,
- Sławomir Miłek – Radny Powiatu Rzeszowskiego,
- Prof. dr hab. Barbara Judkowiak – nauczyciel akademicki Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, prawniczka Stanisława Dąbskiego,
- Prof. dr hab. Jan Woleński – członek Polskiej Akademii Nauk, Polskiej Akademii Umiejętności oraz Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, nauczyciel akademicki Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie,
- Dr hab. Krzysztof Bochenek – Dyrektor Instytutu Filozofii, profesor Uniwersytetu Rzeszowskiego,
- Prof. dr hab. Tadeusz Pólichłópek – pracownik naukowego Instytutu Polonistyki i Dziennikarstwa Uniwersytetu Rzeszowskiego,
- Tadeusz Kensy – działacz opozycyjny,
- Eliza Oleszak – dyrektor Centrum Usług Wspólnych Gminy Świlcza,
- Dorota Madej – Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Świlczy z siedzibą w Trzcianie,

Msza św. w Kościele Parafialnym pw. św. Teresy od Dzieciątka Jezus.

Występy uczniów szkoły.

- Zbigniew Lis – Kustosz Regionalnego Domu Tradycji Ludowych w Trzcanie,
- Dyrektorzy jednostek organizacyjnych oraz placówek oświatowych Gminy Świlcza oraz Dyrektor Ze-

społu Szkolno-Przedszkolnego nr 12 w Rzeszowie,

- Radni Rady Gminy Świlcza,
- Ewelina Krasoń – Przewodnicząca Rady Rodziców Szkoły Podstawowej im. Stanisława Dąbskiego w Rudnej Wielkiej,
- Olga Rusin-Przywara – Prezes Stowarzyszenia „Wspólnie dla Rudnej Wielkiej”,
- Członkowie Stowarzyszenia „Wspólnie dla Rudnej Wielkiej”,
- Anna Brzęk-Szela – prokurent Podkarpackiego Centrum Hurtowego Agro-Hurt SA w Rzeszowie,
- Rodzice uczniów Szkoły Podstawowej im. Stanisława Dąbskiego w Rudnej Wielkiej,
- Prezesi oraz Przewodniczący organizacji społecznych,
- Nauczyciele, pracownicy i uczniowie Szkoły Podstawowej im. Stanisława Dąbskiego w Rudnej Wielkiej.

Dyr. M. Mazepa podziękowała zgromadzonym gościom za potwierdzenie swoją obecnością wyjątkowości Dnia Patrona Szkoły połączonego z upamiętnieniem 120. rocznicy urodzin oraz 40. rocznicy śmierci Izydory Dąbskiej, najmłodszej córki Stanisława Dąbskiego. Zaznaczyła, że szkolna społeczność z dumą wypełnia powinność pielęgnowania pamięci i szerzenia wiedzy o prof. Izidorze Dąbskiej i jej niezłomnej służbie dla Polski.

Przemówienia i wystąpienia okazjonalne Gości

Następnie głos zabrał poseł na Sejm X kadencji, Adam Dziedzic, który odwołał się do rodzinnych korzeni Izydory Dąbskiej oraz podkreślił rolę dworu w Rudnej Wielkiej w procesie kształtowania świadomości narodowej. Osobowość uczoney rozwijała się wśród ludzi gotowych na poświęcenie swego życia dla spraw kraju, gdzie umiłowanie tradycji i obowiązku przekazywane było z pokolenia na pokolenie. Rodzina Dąbskich na trwałe wpisała się w historię Rudnej Wielkiej i Polski, a nauka patriotyzmu oraz wierność wartościom będą stale żywe dzięki działaniom podejmowanym przez lokalną społeczność, szkołę, a także władze Gminy Świlcza. Poseł Adam Dziedzic, do 8 listopada br., Wójt Gminy Świlcza, przypomniał o trwającym remoncie

Prowadzący uroczystość Filip Nowicki.

Wystąpienie Wójta Gminy Świlcza, Dawida Homy.

Wystąpienie Posła na Sejm X kadencji, Adama Dziedzica.

grobowca Dąbskich na cmentarzu w Świlczy oraz wyraził nadzieję na przyszłość – zainteresowanie odpowiednich instytucji i pracę na rzecz ocalenia miejsca, „gdzie się to wszystko

Zaproszeni goście.

zaczęło, a gdzie powinno powrócić życie”.

Wójt Gminy Świlcza Dawid Homa podkreślił znaczenie Stanisława Dąbskiego oraz jego rodziny dla uczniów, pracowników oraz lokalnej społeczności zgromadzonej wokół szkoły w Rudnej Wielkiej. Członkowie starego rodu senatorskiego herbu Godziemba, który na przełomie XVIII i XIX osiedlił się w Rudnej Wielkiej, świadomie i z pełnym zaangażowaniem przyjmowali obowiązki obywatelskie, społeczne, państwowe i polityczne, a historia senatora Stanisława Dąbskiego jest ściśle związana z Rudną Wielką.

Wykład prof. dr hab. Barbary Judkowiak – prawnuczki fundatora i patrona szkoły

Część wykładową uroczystości rozpoczęła prawnuczka fundatora i patrona szkoły, prof. dr hab. Barbara Judkowiak, która jako gość honorowy obchodów, wprowadziła zebranych w Domu Parafialnym w miniony świat wykładem pt. „Panie z dworu w Rudnej”. Mówczyni przedstawiła sylwetki kobiet z otoczenia Izdydry Dąbskiej, którą niewątpliwie przygotowywano do roli matki, żony i pani

Wystąpienie dyrektora szkoły Małgorzaty Mazepy.

Wystąpienie prof. dr hab. Barbary Judkowiak.

Wystąpienie prof. dr hab. Aleksandra Bobko.

Wystąpienie dr. hab. Krzysztofa Bochenka.

Wystąpienie prof. dr hab. Jana Woleńskiego.

Wystąpienie Tadeusza Kensego.

Prof. dr hab. Barbara Judkowiak z prof. dr hab. Tadeuszem Póchlópkim

domu, a która wymykała się z powszechnie utrwalonego obrazu kobiety we dworze początków XX w. Izydora – myśliciel i filozof, pozostała jednak wierna wartościom opartym na dekalogu, poszanowaniu pracy, przyrody i przywiązania do ojczyzny wyniesionym z „gniazda rodzinnego”.

Dr hab. Krzysztof Bochenek mówił o filozofii

Zaproponował zebranych na uroczystości mierzenie się z trudnymi pytaniami podczas wykładu na temat: „Czy komuś jeszcze jest potrzebna filozofia?”, a tym samym sprowokował słuchaczy do refleksji nad podstawowymi problemami i ideami. Padło wiele pytań filozoficznych, a rozważania o siłach napędzających każde działanie człowieka tłumacząc miejsce filozofii w dzisiejszym dynamicznie zmieniającym się świecie.

„Izydora Dąmbska – rola autorytetu w społeczeństwie”

– to tytuł wykładu, który wygłosił prof. dr hab. Aleksander Bobko. Pro-

fesor zwrócił uwagę słuchaczy na niezmienną potrzebę istnienia autorytetów, które odgrywają inspirującą, integrującą i regulującą rolę w życiu społecznym. Zmieniają się czasy, ale nadal większość ludzi w różnych momentach swojego życia potrzebuje wsparcia w zdobywaniu doświadczenia, dlatego wciąż szukamy oparcia w rodzicach, nauczycielach, mistrzach, mentorach. Prof. Aleksander Bobko odwołał się do autorytetu Izydory Dąmbskiej, doskonale łączącej wiedzę z konsekwencją i życiem w zgodzie z określonymi wartościami.

Wspomnienie o Izydorzcie Dąmbskiej jako o filozofce – prof. Jan Woleński

Znamienity gość obchodów Dnia Patrona Szkoły w Rudnej Wielkiej profesor Jan Woleński podzielił się ze słuchaczami rozważaniami na temat wielkości i niezłomności najmłodszej córki Stanisława Dąmbskiego w wystąpieniu pt. „Wspomnienie o Izydorzcie Dąmbskiej jako o filozofce”. Uczeń i magistrant p. Profesor

przywołał obrazy z przeszłości i zaprezentował osobę niezwykle, która w środowisku filozoficznym, w bardzo trudnym okresie, odegrała ważną rolę oraz pozostawiła spuściznę w postaci ogromnego dorobku naukowego.

Podsumowanie części merytorycznej uroczystości

Na zakończenie części wykładowej głos zabrał Tadeusz Kenseg, który w swojej prelekcji zatytułowanej: „Co to jest prawda według Izydory Dąmbskiej?” podkreślał niezłomność charakteru wielkiej filozofki, jej nieustanne dążenie do rozwoju, wolności i niezależności. Profesor I. Dąmbska nie ustawała w swej pracy wychowawczej, walczyła o wolność myśli w badaniach i nauczaniu filozofii, pomimo wielu trudności, dotyczących ją w powojennej rzeczywistości naszego kraju.

Na zakończenie oficjalnej części wykładowej delegacja przedstawicieli społeczności szkolnej udała się na cmentarz parafialny, aby złożyć kwiaty na grobie rodziny Dąmbskich.

*Zimowy wieczór:
W starym polskim dworze,
Jasny płomień na kominku górze.
Ogień, przyjaciel polskiego domu,
Który nie szczędzi
swych darów nikomu”...*
(Izydora Dąbmska)

Hołd tym, co odeszli,
lecz zawsze są naszym
pozytywnym przykładem

W drugiej części obchodów zaproszono zebranych na spotkanie z młodzieńczą poezją Izydory Dąbmskiej w montażu słowno-muzycznym przygotowanym przez Agatę Micał, Martę Urban oraz Filipa Nowickiego. W swoich utworach, nastoletnia wówczas autorka, pozwoliła zobaczyć dom i środowisko ziemiańskie, rodzinę o pięknych wartościach i kultuwującą tradycje patriotyczne. „*Ileż to razy tej komnaty ściany / widziały życie i śmierci i rany / Tych, którzy ufni w jutrzeńkę swobody / szli na bój krwawy, jak weselne gody (...)*” – tak pisała młoda dziewczyna, mieszkanka dworu w Rudnej Wielkiej, a kolejne pokolenia uczą się od niej wielkiego umiłowania ojczystego kraju. To w dworku w Rudnej Wielkiej narodziły się zainteresowania literackie Izydory, dlatego wdzięczni jesteśmy za możliwość wejrzenia w obowiązki, obyczaje, kulturę, które kształtowały charakter Izydory i stanowiły fundament do formowania wartości, którym była wierna przez całe życie.

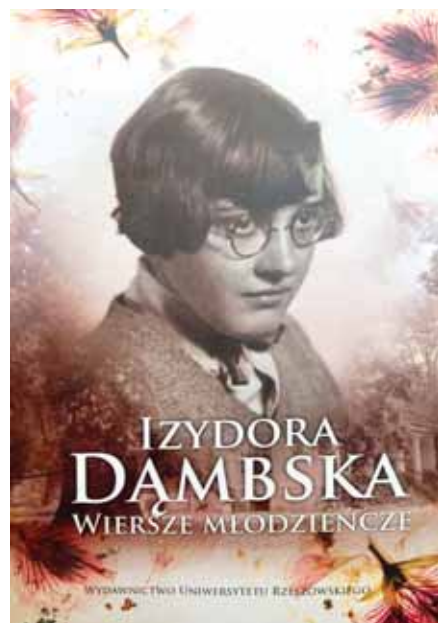
Prezentacja utworów Izydory Dąbmskiej w wykonaniu uczniów i uczennic rudniańskiej szkoły to hołd dla tych, którzy przyczynili się do odzyskania przez Polskę niepodległości, a w szczególności wyraz podziwu dla wielkiej polskiej uczonej, Profesor Izydory Dąbmskiej. Tłem dla poezji był śpiew patriotycznych pieśni, układ baletowy z biało-czerwonymi flagami oraz tradycyjny polski i dworski taniec – polonez.

Przez całe swoje dorosłe życie Izydora oddana była sprawie polskiej, a w trudnych czasach, w jakich przyszło jej żyć, pozostała wierna wer-som, które zapisała jako młoda mi-strzyni pióra:

*Nie wystarczy zapal wiary.
Nie wystarczy dobra wola,
By ze złotych strun Eola,*

*Zabrzmiął śpiew nasz, prosty, stary,
Co ugina wojsk sztandary.
Nie wystarczy zapal wiary,
Żeby zostać czymś w narodzie.
Nie wystarczą martwe słowa.
Nie wystarczy szumna mowa,
O jedności i o zgodzie,
Żeby zostać czymś w narodzie!
Na to musisz stwierdzić czynem,
Że się naród ukochało,
Pod sztandarem wiary stało,
Polski wiernym było synem.
Choć nie klękło się przed gminem,
Na to trzeba stwierdzić czynem.*
(Izydora Dąbmska)

Kończąc tę wyjątkową uroczystość szkolną, dyr. M. Mazepa zacytowała słowa Jerzego Perzanowskiego, polskiego filozofa i logika, który tak pisał o Izydorzce Dąbmskiej: „Ci, co odeszli – pozostają. Żyją w sercach bli-

skich oraz w pamięci tych, którzy zetknęli się z dziełem ich pracy i życia. I nieraz, paradoksalnie wtedy, gdy już ich nie ma, zyskują nowych przyjaciół. Zyskują ich poprzez swe dzieło oraz dobrą pamięć o sobie.”

Przytoczone fragmenty utworów piętnastoletniej Izydory Dąbmskiej pochodzą z tomiku opublikowanego przez Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego pt. „Izydora Dąbmska. Wiersze młodzieńcze” wydane go z okazji 40. rocznicy jej śmierci oraz 120. rocznicy urodzin. Nakład książki dofinansowany został przez Fundację im. Zofii i Jana Włodków w Krakowie i Stowarzyszenie „Wspólnie dla Rudnej Wielkiej”. W dniu poprzedzającym Dzień Patrona Szkoły im. Stanisława Dąbmskiego w Rudnej Wielkiej, 16 listopada 2023 r., na Uniwersytecie Rzeszowskim, odbyło się zebranie poświęcone życiu i pracy Izydory Dąbmskiej oraz Galerii Dąbmskich pozostającej w zbiorach rzeszowskiego Muzeum Okręgowego. Gospodarzem konferencji był rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego, prof. dr hab. Sylwester Czopek.

W spotkaniu uczestniczyła prof. dr hab. Barbara Judkowiak, prof. dr hab. Aleksander Bobko, dr hab. prof. UR Tadeusz Pólichłopek oraz dyrektor Wydawnictwa UR dr Mateusz Hołojuch. Społeczność Rudnej Wielkiej reprezentowała podczas tego wydarzenia dyrektor Szkoły Podstawowej im. Stanisława Dąbmskiego w Rudnej Wielkiej Małgorzata Mazepa.

Fot. Zbigniew Lis

Spotkanie na Uniwersytecie Rzeszowskim.

Fot. Michał Świącicki

Rok z życia Środowiskowego Domu Samopomocy w Woliczce

Witaj wśród ludzi. Nikt nie steruje własnym życiem, Ender. Najlepsze, co można zrobić, to pozwolić sobie kierować tym, którzy są dobrzy, którzy cię kochają.

(Orson Scott Card „Gra Endera”)

W tym krótkim reportażu opowiem Czytelnikom „Trzcionki” historię o niesamowitych ludziach, którzy odnaleźli swoje miejsce w Środowiskowym Domu Samopomocy w Woliczce.

Ośrodek powstał w 2006 r. i od tego czasu w jego murach piszą się historie, pisze się życie jego uczestników. Wszystko to, co się tutaj dzieje, gdzieś ma swój początek, swoją iskrę. W naszym Ośrodku staramy się tę iskrę podsycać, aby jaśniej płonęła, a inną, by powolutku wygasła, aby nadmierny ogień nikogo nie poparzył. Będzie to historia nie tylko o ludziach, ale przede wszystkim o miejscu, które uczy, daje wsparcie i nadzieję, odkrywa talenty i... tworzy historię.

Każdy rok pacy zaczynamy od planowania

Na początku każdego roku na spotkaniu pracowników, tzw. Zespołu Wspierająco-Aktywizującego, robimy podsumowanie minionego roku, sprawozdanie z działalności, a także planujemy prace na rok bieżący. W planach oprócz ustalenia kierunku działania pracowni, ustalamy także harmonogram planowanych wydarzeń. Zaplanowane z początkiem roku imprezy, wyjazdy, zazwyczaj udaje nam się zrealizować, chociaż czasami przesunięciu ulega ustalony wcześniej termin.

W styczniu zawsze mamy w planie wybór samorządu uczestników, koncert kolęd, przy sprzyjającej pogodzie jest to także kulig lub lepienie bałwana. W tym roku ponad plan udało nam się również wziąć udział w rozgrywkach sportowych w kręgle „Kręgle na szóstkę”, gdzie nasza terapeut-

ka Justyna wywalczyła pierwsze miejsce, w konkurencji dla pracowników ŚDS. Ponadto byliśmy w Kielanówce, gdzie mogliśmy zobaczyć najpiękniejszą, największą na Podkarpaciu ruchomą szopkę bożonarodzeniową.

W tym roku kontynuowaliśmy cykl spotkań z ciekawymi ludźmi „Zwyczajni – Niezwyčajni”. Naszym pierwszym gościem, był światowej sławy ekstremalny rowerzysta Krystian Herba. Jego pojawienie się w Ośrodku wzbudziło wiele emocji. A prezentacja jego umiejętności, u nie jednego widza zaparła dech.

Prezentacje naszych uczestników

W tegorocznej informacji o działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Woliczce, oprócz sprawozdania z bieżącej działalności Ośrodka, chciałabym przybliżyć Państwu naszych uczestników.

zastępcy i skarbnika, którzy są wybierani co roku. Daniel, już w listopadzie rozpoczął swoją „kampanię”. Rozmawiał z innymi uczestnikami, rozwiązywał spory, częstował cukierkami. W wyborach dostał najwięcej głosów. Spełnił swoje marzenia. Niejeden kandydat mógłby się od niego uczyć. Prezes musi mieć atrybut swojej funkcji. U Daniela jest to aktówka, z którą się nie rozstaje. Jako prezes „załatwił” pomalowanie Sali rehabilitacyjnej, organizując ekipę malarzy (byli to wujek i szwagier Daniela). Daniel to też artysta. Jego prace niejednokrotnie wygrywały konkursy plastyczne. nasze lokalne, między ośrodkowe, ale i te ogólnopolskie m. in. organizowane przez PFRON. Daniel to portrecista naszych terapeutów. Wykonane przez niego portrety pracowników zdobią pracownię. Brała dla Daniela.

Luty to był miesiąc „rozpusty”. Mieliśmy bal karnawałowy, na którym pojawiło się wiele niespodziewanych

W styczniu – będzie to Daniel. Jest on naszym uczestnikiem od 2006 r. Jest z nami od samego początku. W tym roku po raz kolejny został Prezesem w Ośrodku. Prezes to tytuł honorowy, bo w ŚDS działa samorząd złożony z przewodniczącego, jego

gości. Były postacie z bajek, filmów, czarodzieje i czarownice. Jednym słowem, zabawa pełna ognia. A skoro był ogień to musiała być i miłość. A kolor miłości to czerwień. U nas ta czerwień dominowała w „Walentynki”. I dobrze, że były tańce walentynko-

we, bo można było spalić kalorie, jakie mam zostały po Tłustym Czwartku. Tegoroczny Tłusty Czwartek był bardzo tłusty. Luty poświęciliśmy nie tylko zabawie. Mieliśmy kilka dni tematycznych. Był Dzień Chorego, Dzień Piękna, Dzień Walki z Depresją i Dzień Pozytywnego Myślenia. Zrobiliśmy też challenge dla Izy.

Marysia, w listopadzie skończyła 80 lat. Oprócz życzeń „Stu lat” był pyszny tort i tańce. Nie jeden z nas chciałby mieć tyle siły i radości, co ma Marysia. Jest z nami od 2019 r. W Ośrodku zawsze jest pierwsza i wychodzi ostatnia. Nie ma czasu na nudę, bo już w drzwiach informuje, że „dzisiaj będę robić na drutach”, albo „dzisiaj będę rysować”. Każdy z uczestników, i pracowników ma coś, co Marysia zrobiła na drutach, albo szalik, albo opaskę. Marysiu – jeszcze raz: „Sto lat” – dla Ciebie!

Jaki pan – taki kram
– u nas czysto, zdrowo,
pięknie i serdecznie

Dzień zrobił się dłuższy, dni weselejsze i nasz Ośrodek też wyszedł z zimowego letargu. Marzec i zbliżająca się wiosna zmobilizowały nas do zwiększenia aktywności fizycznej. Wyremontowaliśmy salę rehabilitacyjną – siłownię. Wstawiliśmy nowe sprzęty do ćwiczeń, zwiększyliśmy częstotliwość spacerów w terenie, a to wszystko z myślą o naszym zdrowiu, o poprawie kondycji fizycznej. Ten miesiąc również wykorzystaliśmy na promocję zdrowia. Była pogadanka o chorobach zakaźnych oraz przegląd stomatologiczny. Razem świętujemy Dzień Kolorowej Skarpetki, podkreślając wyjątkowość uczestników z Zespołem Downa. Zbliżające się Święta Wielkanocne dopingują nas do zwiększenia produkcji ceramiki, z przeznaczeniem do stroików wielkanocnych. W tzw. międzyczasie jeszcze porządki wiosenne, bo u nas ma być czysto i pięknie. W pracy – chwila wytchnienia na spotkanie z innymi Ośrodkami, podczas Drogi Krzyżowej w bratkowickim lesie i udział w Przeglądzie Palm i Jajek Wielkanocnych w Woli Raniżowskiej.

Bohaterem marca jest Józef. Może i nie święty, ale dla nas niezastąpiony. Jedni uważają, że to drań, że to, że tamto. Ale Józek, jak chce to potrafi być taki „do rany przyłóż”. Moż-

na go poprosić o pomoc – pomoże, można go zaangażować do spektaklu – zagra. Wystarczy, że się pojawi, a nasza Klaudia od razu jaśniej z radości. Z Józkiem to jak z tym żubrem z wiersza Brzechwy. Jak chce to potrafi pokazać uprzejmą minę.

Przerwa świąteczna szybko minęła i mamy już kwiecień. Kontynuujemy wiosenne porządki i spacerujemy. W Dzień Ziemi wraz z Nadleśnictwem Głogów sadziliśmy las. W Dzień Czekolady pojechaliśmy na warsztaty czekoladowe do Fabryki Czekolady. I zaczęliśmy przygotowywać się do występu na Dzień Rodziny.

Naszym kwietniowym bohaterem będzie Robert. Robert podobnie jak i styczniowy Daniel, jest z nami od początku działalności Ośrodka. Jest to bardzo skromny, cichy uczestnik. Nie wychyla się, nie stoi w pierwszym szeregu, ale nigdy nie odmówi pomocy. Zawsze jest pierwszy, gdy trzeba komuś pomóc, coś przynieść, wynieść, pozamiatać. A jak nie ma już nic do roboty – to chodzi i pyta, co może zrobić. Nie jest artystą, ale bez niego nasza grupa teatralna straciłaby dobrego aktora.

Maj – majowe ma obowiązkowo, oprócz kwiatów przynosi nam miłość i książki!

Maj, umknął nam za szybko. Może dlatego, że było bardzo dużo zajęć związanych z kręceniem filmu na konkurs filmowy do Spie „Boso przez świat” i przygotowywaniem się do

Dnia Rodziny. Pomimo natłoku zajęć filmowo-teatralnych znaleźliśmy czas na spotkanie integracyjne przy ognisku, poprzedzone odprawieniem nabożeństwa majowego przy figurce Matki Bożej w Bratkowicach i kolejny już raz w Woliczce.

Dzień Rodziny to jedna z najważniejszych uroczystości w życiu naszego Ośrodka. To czas kiedy chcemy zwrócić uwagę, na niesamowitych Rodziców i opiekunów osób z niepełnoprawnościami. Ich siła i determinacja stanowią wzór dla innych. Uczestnicy wraz z terapeutami przygotowują występ, piosenki, kierow-

niczka pisze i kreśli przemówienie, aby powiedzieć coś mądrego, a niezaangażowani do przedstawienia dwoją się i troją w kuchni. Ten dzień to taka nasza „wisienka na torcie”. Zawsze wzbudza zachwyt i gromkie brawa.

W maju nie możemy zapomnieć o Matce. Mimo, że do Ośrodka uczęszcza kilka matek, naszą majową bohaterką będzie Kasia. Kasia jest z nami od 2011r. Ma 4 dzieci, kilka kotów i kilka psów. Dla wszystkich ma czas i otwarte ramiona. Mimo, że są okresy, gdy nie ma jej Ośrodka, to czas kiedy jest u nas, stara się dobrze użytkować.

Jak ten czas szybko leci. Mamy już czerwiec. Dzień dłuższy od nocy. Mnóstwo pomysłów i okazji do zrobienia czegoś nowego. Nasza „Kierowniczką” poleciała w Świat zwiedzać inne Środowiskowe Domy Samopomocy. A co przeżyła (to cud, że przeżyła i wróciła) to pokazała w fil-

mie „Boso przez Świat”, który na Festiwalu Filmowym w Polskim Cannes, czytaj Wilcza Wola, uzyskał wyróżnienie, a Dorotka nagrodę dla najlepszej Aktorki.

Świat-światem, a tu mamy nasze sprawy

W Kolbuszowej, na zawodach w ping-ponga nasza Andżelika, w kategorii kobiet, zdobyła III miejsce, a konkurencja była, naprawdę, duża.

Praca nad filmem poruszyła we wszystkich ducha zdobywcy i podróżnika. Wykorzystaliśmy te nastroje i pojechaliśmy na wycieczkę do Przemysła, po drodze zaglądając do Fortu „Duńkowiczki” w kompleksie Twierdzy Przemysł. Miasto położone na 7 wzgórzach, co niektórym dało „w kość”, więc konieczna była regeneracja przy lodach i innych słodkościach. Przecież nic nie podnosi tak samopoczucia jak cukier.

Przyjemności w tym miesiącu było wystarczająco, pora na jakiś konkurs. A jedyny, jaki nam przychodzi do głowy, to konkurs „piosenki świętojańskiej”. Bo na Miłość zawsze jest pora.

Miłość miłością, a wypada się jeszcze czegoś nauczyć. Treningi odbywają się regularnie, ale informacje przekazywane w innym miejscu, szybciej i łatwiej wchodzi do głowy. Niesamowitym miejscem, który odwiedziliśmy, i jeszcze pojedziemy, było Centrum Nauki „Łukasiewicz” w Jasionce. Jeden dzień – to za mało, aby wszystko zobaczyć, dotknąć, po- wachać.

W czerwcu bohaterką była. oczywiście, Dorotka. Kobieta wielu talentów. Nie tylko niesamowita aktorka, ale również niezrównana artystka, która tworzy cuda ze zwykłej gliny. Jej prace corocznie zajmują pierwsze miejsca na konkursach w PFRON, zdobią nasze pracownie i wiele innych miejsc, do których zostały подарowane. Dorotka śpiewa, tańczy i gotuje. Żadnej pracy się nie boi, co udowadnia od 2006 r. A co najważniejsze – dla wszystkich znajdzie czas i dobre słowo.

Lipiec, okres wakacyjny, ale jeszcze nie dla nas. My mamy swój plan, który musimy, chcemy zrealizować. Zbieramy zioła, na jesienną niepodgodę, wsłuchujemy się w nasze wnętrza i słuchamy, co do nas mówią. Mamy słuchać, nie tylko słyszeć. W gorące dni szukamy ochłody na basenach w Boguchwale lub na plaży na „Słonecznym Brzegu”. Porządkujemy Ośrodek przed przerwą wakacyjną i robimy pożegnalnego grilla. I idziemy na wakacje. Pobyt

w Ośrodku, niektórzy uczestnicy traktują jak pobyt w szkole.

Jest czas nauki i czas na odpoczynek

Szkolny rytm pracy jest szczególnie bliski Marcinowi. Dla Marcina pobyt w Ośrodku to czas nauki. Ma swoje książki, ćwiczenia, które regularnie wykonuje podczas zajęć indywidualnych. Marcinowi nie jest potrzebny dzwonek na lekcje. Kiedy przychodzi jego pora na naukę sam podjeżdża pod drzwi, gdzie czeka na kolejną porcję wiedzy. Możemy sobie tylko życzyć więcej takich pilnych „uczniów” jak Marcin.

Gdy wracamy po urlopie, bierzemy się z nową siłą do pracy. Tej jest szczególnie dużo. Podczas gdy my wypoczywaliśmy, w Ośrodku trwały prace remontowe. Ekipa p. Ryszarda Chmaja, z Urzędu Gminy w Świlczy, dwoiła się i troiła, aby zdążyć przed naszym powrotem nie tylko pomalować, ale przede wszystkim zabezpieczyć i wyremontować korytarze i świetlicę. Efekt wyszedł świetnie. Jedna grupa uczestników brała się za porządki wewnątrz Ośrodka, a kolejna na zewnątrz, bo tam nam trochę pozarastało. Musimy mieć ładnie i czy-

sto, bo szykują się liczne wizyty. Odwiedzają nas dzieci ze Środowiskowej Świetlicy Socjoterapeutycznej w Świlczy i Seniorzy z Dziennego Domu Pomocy w Bratkowicach. My też nie zapuszczamy korzeni. Jedziemy z re-wizytą do Świetlicy, maszerujemy z kijkami podczas zawodów w Nordic Walking w Kolbuszowej, bierzemy udział w prezentacji twórczości Wisławy Szymborskiej w Bibliotece w Trzcianie i robimy nasze „Woliczkowe Anioły”. Jedyny, niepowtarzal-

ny „przeгляд Anielski”, w tym roku pod hasłem „Anielskie Pienia”, odbył się w Domu Ludowym w Błędowej Zgłobieńskiej. Spotkanie z uczestnikami z 10 innych Ośrodków wzbudziło w naszych uczestnikach uczucia szczęścia, radości, tudzież miłości. A przecież o to chodzi w tej pracy.

Rafał, podobnie jak Daniel, Robert i jeszcze kilku uczestników w Ośrodku jest od 2006 r., czyli od początku. Czasami mamy wrażenie, że bez niego nasz Ośrodek nie funkcjonowałby tak dobrze. Rafał, jako jeden z niewielu wie, gdzie co leży, wie, który klucz do których drzwi. Latem nie pozwala trawie urosnąć, a zimą pilnuje, aby śnieg nie leżał na chodniku czy podjazdach. Chętny nie tylko do pracy fizycznej, ale również do występów aktorskich, podczas których „daje z siebie wszystko”.

Czyżby uciekł nam już kolejny miesiąc? Wygląda na to, że tak. Sierpień przeszedł we wrzesień, nie wiadomo kiedy. Może to utrzymująca się piękna słoneczna pogoda, może to, że czas mamy wypełniony zajęciami, a już jesteśmy we wrześniu. Miesiąc ten, to miesiąc pełen zaproszeń. Dzienny Dom Senior Wigor z Bud Głogowskich zaprosił nas do kina, ŚDS w Nowej Wsi na Ranczo do Pstrągowej, Caritas Diecezji Rzeszowskiej na Olimpiadę dla Osób z Niepełną Sprawnością, Powiat Rzeszowski – na Dzień Jedności do Kamienia, SDS w Nowym Żmigrodzie na Spartakiadę Środowiskowych Domów Samopomocy Województwa Podkarpackiego, SDS w Tarnobrzegu – na Przegląd Artystyczny. Z własnej inicjatywy pojechaliśmy na wycieczkę do Obserwatorium w Niepołomicach i do Porąbki Uszewskiej. We wrześniu nie mogło nie być grzybobrania połączonego z grillem w Leśniczówce Podgorzałka. A na zakończenie, oczywiście, był Dzień Chłopaka.

We wrześniu przyszła do naszego Ośrodka – Janina, babcia Janinka, bo inaczej nie można o niej powiedzieć. Janinka przy swoich 94 latach, patrzy na otoczenie z ufnością, wdzięcznością, ale i pewnym strachem, obawą. Przy każdej rozmowie, czasem codziennie zadaje pytanie „a nie wyrzucicie mnie stąd”, „będę mogła do Was chodzić cały czas”. Janina potrzebuje kontaktu z innymi osobami, potrzebuje zapewnienia, że jest potrzebna, że ją chcemy. I to od nas dostaje. Tu

czuje, że jest w dobrym miejscu, które nie kategoryzuje osób na lepsze i gorsze, miejscu, które daje poczucie przynależności i rodzinnego ciepła.

Pobył w naszym Domu, to nie tylko zabawa, czy rozrywka

Piękną mamy jesień. Jest ciepło, złoto, kolorowo. Nawet nie chodzi o to, że zaoszczędzimy na ogrzewaniu, ale cieszymy się, że możemy wyjść na spacer po okolicy, zintegrować się z Seniorami z Dziennego Domu Pomocy w Bratkowicach i Klubu Seniora z Trziciany podczas wspólnego grillowania. Październik dostarczył nam moc

wrażen podczas spotkania z artystą Michałem Wiśniewskim, czy podczas seansu filmu „Ulmowie. Błogosławiona Rodzina”. Udział w „Jesiennym Pikniku” zorganizowanym przez ŚDS w Radomyślu nad Sanem pozwolił nam wykazać się kreatywnością, jaką było przygotowanie „jesiennego kapelusza”. Oczywiście nie mogło zabraknąć „Dyniowego Dnia” i przeglądu piosenki jesiennej.

Pobył w naszym Domu, to nie tylko zabawa czy rozrywka. Regularnie prowadzone treningi i inne zajęcia pozwalają naszym uczestnikom rozwijać ukryte umiejętności, które później możemy wykorzystać podczas konkursów, zawodów, przeglądów. Często w rozwijaniu tych umiejętności pomagają nam środki unijne i firmy zewnętrzne organizując różne szkolenia czy projekty. W tym roku grupa naszych uczestników wzięła udział w Kursie Florystycznym, podczas którego nasze kursantki miały okazję nauczyć się techniki wiązania bukietów, tworzenia kompozycji ni-

skich i wysokich, wicia przepięknych wianków, wiązanek i wieńców.

Nasz Ośrodek, który działa w kierunku samorozwoju, samopomocy uczestników, ukierunkowany na wsparcie i pomoc może być dumny z efektów swojej pracy. Najlepszym tego przykładem jest Jola. Jola podczas pobytu u nas niesamowicie się rozwinęła. Przyszła do nas osoba zamknięta w sobie, która wszystkiego się bała, a dzisiaj bierze udział w każdym przeglądzie, konkursie, występuje w filmach. Nauczyła się gotować, uwielbia sprzątać, podróżować. Jest otwarta na innych i chętna do pomocy innym uczestnikom. Możemy ją stawiać za wzór dobrze wykonanej pracy terapeutycznej.

W listopadzie wspominamy uczestników, którzy „odeszli”. Podczas 16 lat działalności pożegnaliśmy wielu Przyjaciół. Pamiętamy o wszystkich podczas wspólnej modlitwy i wizyt na okolicznych cmentarzach. Nasze światło, zawsze będzie się dla nich świecić. Listopad, mimo nostalgii, krótszych dni, nie może być okresem depresyjnym. Nasze działania ukierunkowane są antydepresyjnie. Przykładem może być udział w Przeglądzie Tanecznym „Tańce, tupanki, swawole” w góralskim stylu, a także – zabawa andrzejkowa – i to nie jedna. Andrzejkowo bawiliśmy się w Kielnarowej, Wilczej Woli i oczywiście u siebie.

W cyklu historii o naszych uczestnikach nie może zabraknąć wzmianki o Kasi. W sumie w Ośrodku jest cztery Kasi, a każda z nich jest inna i zasługuje na swoje 5 minut. Ta Kasia, którą przedstawię w listopadzie – to Kasia G. Kasia mimo znacznego stopnia niepełnosprawności ma wyższe wykształcenie. Jest oczytana i elo-

kwentna. Jak nie ma się dobrych argumentów, lepiej nie wchodzić z nią w dyskusję. Potrafi „poustawiać swoich oponentów po kątach”. Kasia uwielbia podróżować oraz spektakle teatralne. Ma swojego bloga i myśli o wydaniu książki. Brawo Kasiu!

W grudniu oprócz Mikołaja i tradycyjnego spotkania wigilijnego mamy w planach wyjazd do kręgielni i koniecznie zabawę sylwestrową. Nie zabraknie kolejnych wyzwań i pięknych prac. Ośrodek zacznie pachnieć lasem, gdy będziemy przygotowywać stroiki świąteczne, piec ceramiczny będzie czerwony z gorąca podczas wypalania szopek i Aniołów, a nożyczki zaczną się tępić, gdy będziemy kończyć wycinaczkę motywów do świątecznych kartek. W grudniu czeka nas Gala Laureatów etapu wojewódzkiego XXI edycji Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego „Sztuka Osób Niepełnosprawnych”, w tym roku pod hasłem „Życie jest podróżą”. W tym roku nasze prace w kategorii rzeźba i fotografia zajęły zaszczytne II miejsca, a kolejne zostały wyróżnione.

W grudniu będzie o Darku. Mija rok, jak Darek, z obawą, zaczął przyjeżdżać do Ośrodka. Obawą, z jaką każdy z nowych uczestników rozpoczynał swoją historię. Początkowa nieufność Darka, bardzo szybko ustąpiła miejsca oddaniu i radości. Dzisiaj, po roku współpracy z Darkiem nie wy-

obrażamy sobie Ośrodka bez jego obecności, a on czuje się tu” jak ryba w wodzie”. Jest otwarty nie tylko na udział w obowiązkowych treningach, ale chętnie udziela się w przedstawieniach. Jak przygotowujemy, wygrywa dla nas wysokie miejsca na zawodach, tworzy ciekawe prace rękodzielnicze. Takich uczestników jak on możemy życzyć sobie więcej.

Odkrywanie tajemnic krajów z różnych stron świata

W mijającym roku w naszym Ośrodku, chcieliśmy zapoznać uczestników z historią, zwyczajami, atrakcjami, ulubionymi potrawami ludzi mieszkających w różnych krajach. Postęp technologii stwarza szereg możliwości poznawczych, pozwalając nam wkroczyć do wielkiego świata. Jak za dotknięciem czarodziejskiej różdżki możemy przenieść się do miejsc i krajów, o których tylko słyszeliśmy lub widzieliśmy na filmach. Biorąc pod uwagę narastający „głód” wiedzy naszych uczestników postanowiliśmy wyjść naprzeciw ich oczekiwaniom i pomóc zaspokoić ich ciekawość, umożliwiając odkrycie tajemnic krajów z różnych stron świata. „Podróżując” po całym świecie uczestnicy przekonali się na własnej skó-

rze, co sprawia, że niektóre kraje zajmują czołówkę najchętniej odwiedzanych miejsc. Odkryli atrakcje turystyczne, poznali tradycje i zwyczaje, kulturę oraz najpiękniejsze i najcenniejsze miejsca, zabytki i budowle. Mogli delektować się przysmakami narodowej kuchni, która zaskakuje, ale i dostarcza rozkoszy podniebienia. Zabieraliśmy uczestników w różne miejsca. Byliśmy w USA, gdzie spróbaliśmy hamburgerów, w Meksyku, mogliśmy poczuć smak chili con carne, a we Włoszech pizzy. Tradycyjne „ruskie pierogi” czy zupa z dyni lub cebulowa też były nie do pogardzenia. Przed nami kolejne wyzwania, bo świat jest duży i czeka na nas.

Świątecznym akcentem zakończymy kolejny rok naszej pracy, która mimo trudnych momentów, daje satysfakcję, gdy jest dobrze wykonana. W kolejnym, Nowym Roku, 2024, nasz Ośrodek będzie nadal otwarty na ludzi, na wyzwania, na pomoc i dawanie radości. Tu kończymy naszą opowieść o ludziach i wydarzeniach, jakie towarzyszyły nam w 2023 roku. ■

Człowiek jest zwierzęciem społecznym, ludzie nie są stworzeni do samotności.

(Seneca)

Fot. Woliczka Team

Ernest Bryll

Listopad

U nas w zwyczaju na mogiłki jechać, choćby najdalej było Zmarłym się pochwalić. Oni samotni przecież i dla nich uciecha wiedzieć, że gdyby tak z martwych powstałi, to nie znaleźliby swych starych domów, gadek i pieśni niezdatnych nikomu.

To zobaczyliby nas – swoje wnuki – jako stoimy odświętnie ubrani i mszy słuchamy, która idzie za nich nad grobowcem z lastryka czy pod krzyżem kutym.

U nas w zwyczaju z krewnymi się widzieć. Tymi, co żyją i tymi, co w grobie. W ten jeden wieczór powspominać sobie, pośmiać się i popłakać – jak nam w życiu idzie...

A potem w ciasny wagon siłą się wpakować, stać, spać i do siebie z powrotem wędrować.

J.A. Birkenmajer

Grudzień

Grudzień to miesiąc miły niezwykle,
Bo w nim wigilii świeci nam gwiazdka,
A w domu naszym świeci choinka
Ubrana w świeczki, orzechy, ciastka,

Zaś pod gałęzmi jasnej choinki
Leżą prezenty i upominki.
Są tu laleczki, są i żołnierze,
Co ustawili się w długi pochód:

Jest i Miś bury, jest łamigłówa
I nakręcany duży samochód:
A bywa zawsze też radość szczerą
Gdy z ładnej książeczki obrazek spoziera.

Lecz żeby to wszystko dostać,
potrzeba koniecznie
Co najmniej przez rok cały
sprawować się grzecznie

Ostatnie pożegnanie p. Danuty Bieleckiej

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że w listopadzie 2023 r. zmarła w Rzeszowie, gdzie mieszkała ostatnio, w wieku 82 lat

Danuta Bielecka,

emerytowana nauczycielka nauczania wczesnoszkolnego i j. rosyjskiego, której 13 lat życia zawodowego w latach 1970-1983 związane było ze Szkołą Podstawową w Trzcianie.

Żegnamy wspianego człowieka, panią Danusię, która żyła i pracowała jako nauczycielka, wychowawczyni, instruktor harcerski, wśród nas i z nami.

Msza Święta oraz uroczystości pogrzebowe odbyły się 16 XI 2023 r. w Kaplicy Cmentarnej Rzeszów Wilkowyja. Żegnamy wspianego Człowieka, odszedł na zawsze Człowiek dobry – prawdziwie dobry...

Z wielkim bólem w sercu i niepokodzeni z tym, co się stało. Rodzinie i najbliższym składamy wyrazy najgłębszego współczucia.

**Dyrekcja, Rada Pedagogiczna,
Emeryci Znajomi
– ze Szkoły Podstawowej
w Trzcianie**

Pani Danuta Bielecka

c. Cecylii i Aleksandra Król urodziła się 4 V 1942 r. w Sułowie, pow. kraśnicki. Pierwszą pracę nauczycielki podjęła w 1960 r. – 31.08.1961 r. w Popowie, następnie od 1.09.1961 r. do 31.09.1967 r. w Olbicieniu, a potem w rodzinnej wsi w Sułowie od 1.09.1967 r. do 31.08.1970 r.

W 1965 r. w listopadzie ukończyła w Lublinie Studium Nauczycielskie dla Pracujących. Od 1.09.1970 r. do 31.08.1983 r. rozpoczęła pracę nauczycielki kl. I-III w Trzcianie. Posiadała również przygotowanie do nauczania jęz. rosyjskiego.

Ze względu na zmianę miejsca zamieszkania od 1.09.1983 r. pracowała w Przybyszówce, aż do emerytury do 1.01.2000 r. W tzw. międzyczasie wykorzystała roczny urlop na poratowanie zdrowia.

W swej pracy pedagogicznej osiągała dobre wyniki nauczania i wychowania. Poprawnie współpracowała z rodzicami i Samorządem Uczniowskim. Swoim doświadczeniem dzieliła się z młodszymi koleżankami i kolegami. Była lubiana przez uczniów i szanowana przez rodziców oraz innych nauczycieli. Zapamiętamy Ją jako miłą, koleżeńską i zawsze uśmiechniętą osobę. Żegnaj Danusiu.

„Kto żyje w pamięci innych, ten nie umarł, lecz się tylko oddalił...”

PS. Za udostępnienie materiałów dziękuję bardzo Bartoszowi Bieleckiemu i Bożenie Sitarz – sekretarce SP w Przybyszówce.

Zofia Toś

Nie umiera ten, kto trwa w sercach i pamięci innych.

Szanowny Pan mgr Aleksander Trawka
emerytowany nauczyciel i dyrektor Szkoły Podstawowej w Trzcianie w latach 1962-1973

Ze smutkiem i niedowierzaniem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

Pana Żony, Małgorzaty.

Była Ona nie tylko Pana Żoną, ale również naszą wieloletnią Znajomą i Przyjacielem. Bardzo trudno nam znaleźć słowa pocieszenia wobec ogromu tragedii, jaką niesie śmierć Osoby Bliskiej. Życzymy dużo siły w zniesieniu żalu, który tylko czas może złagodzić.

Jesteśmy głęboko zasmuceni Jej odejściem. Była wspianym Człowiekiem i zawsze można było na Nią liczyć. Pozostawiła w Waszej Rodzinie pustkę, w naszych sercach wiele miłych wspomnień. Prosimy przyjąć wyrazy współczucia.

Składamy Panu i Córce z Rodziną najszczerze kondolencje z powodu Jej odejścia.

Szkoła Podstawowa w Trzcianie i Członkowie Sekcji Emerytów i Rencistów ZNP

Trzciana-Rzeszów, listopad 2023 r.

Obelisk Konstytucyjny w Trzcianie

Naszym zadaniem jest przywracanie pamięci historycznej...

Człowiek, który traci pamięć, nie wie, kim jest, to samo dotyczy narodu. Jeżeli naród by stracił pamięć, nie wiedziałby, skąd przychodzi i dokąd zmierza, dlatego tak bardzo ważna jest historia, jej znajomość i zachowywanie pamięci historycznej. Zwłaszcza odnosi się to do bohaterów, bo gdybyśmy zapomnieli o swoich bohaterach, którym tak wiele zawdzięczamy, to pewnie nie byłibyśmy godni tego, co mamy, zwłaszcza niepodległości, i pewnie byśmy nie rozumieli świata, w którym żyjemy. Dlatego też jesteśmy wdzięczni wszystkim, którzy pamiętają o bohaterach, którzy tę pamięć odnawiają i kultywują

Pamiętamy o ofiarach wojen – I wojna światowa (2014-2018)

Pamięć o I wojnie światowej została zdradzona. Wojnę tę wykreślono z podręczników historii. Jest to niesprawiedliwe. Przecież ludzie walczyli i umierali za ojczyznę. Na ziemi polskiej, u nas na Podkarpaciu poległo tysiące żołnierzy. Wszystkich zapomniano?

Wiekowy prawie, zrewitalizowany Pomnik Konstytucyjny stojący w obecnym Szkoły Podstawowej w Trzcianie tuż przy międzynarodowej E4 i nowo zbudowanym przy niej chodniku to wyraz szacunku dla historii i wyda-

Płyta z orłem wykonanym w okresie międzywojennym.

rzeń, które w dziejach Rzeszowszczyzny odcisnęły się niezwykle bolesnym piętnem.

W dn. 3 Maja 1936 r. odbyło się odsłonięcie i poświęcenie Pomnika Konstytucyjnego w Trzcianie wybudowanego i odsłoniętego z tablicą pamiątkową ku czci ofiar I wojny światowej (1914-1918) i polsko-bolszewickiej, mieszkańców w parafii Trzciana.

Ponad 15 lat po I wojnie światowej zrodziła się w Trzcianie inicjatywa wybudowania pomnika upamiętniającego chwalebny fakt uchwalenia Konstytucji 3 Maja i najtragiczniejszą dla Polski pożogę wojenną i masowy mord narodu polskiego. 1 września 1933 r. odbyła się uroczystość odsłonięcia pomnika obelisku. Tak czytamy w pozólkłych już – starych kronikach szkolnych. A potem okupanci niemieccy w 1939 r., prawdopodobnie – zdemontowali tablicę z nazwiskami i... przetopili na broń... przeciwko nam.

Najważniejsze jednak, aby kolejne pokolenia Trzcianian i nie tylko, pamiętały o tych, którzy zginęli za naszą ojczyznę i jej polskość. W 1991 r. staraniem Dyrekcji Szkoły – Zofii Dzedzic i Janusza Pisuli nakładem UG Świlcza i ówczesnego wójta Mariana Wójcika dokonano konserwacji Pomnika i utwardzenia placu przed szkołą.

„Nowy”, w br. zrewitalizowany pomnik to wyraz szacunku dla historii i wydarzeń, które na historii Trzciany odcisnęły się niezwykle bolesnym piętnem. Nie chcemy rozdrapywać

Orzeł wykonany w latach 90. XX wieku.

wciąż trudnych i bolesnych wspomnień, ale upamiętniamy ofiary wojny, żeby nie dopuścić, nigdy, do powtórki tych wydarzeń.

Były to lata, w których symbole narodowe i religijne nie były akceptowane. Skrywały się za bujnym kwieciami bżów zasadzonych obowiązkowo. Dlatego dopiero po wielu latach zniknęły drzewa i krzewy.

Dziś zrewitalizowany pomnik z imionami i nazwiskami ofiar został ponownie odsłonięty. Tym samym po 128 latach od wybuchu I wojny przywracamy, uzupełniamy i utrwalamy pamięć o bohaterach z Trzciany, którzy w walce o wolną i niepodległą ojczyznę oddali swoje życie.

Samorząd gminy Świlcza przeprowadził ową inwestycję dzięki i dofinansowaniu udzielonemu przez Ministerstwo Kultury w ramach programu „Miejsca pamięci i trwale upamiętnienia w kraju”.

W tym miejscu należą się słowa podziękowania za inicjatywę umieszczenia imion i nazwisk ofiar na pomniku, za zaangażowanie oraz pomoc w pozyskaniu funduszy na kolejną renowację pomnika i przygotowanie wykazu ofiar wraz z ich krótkimi informacjami.

Tablica inskrypcyjna na pomniku z lat 90. XX wieku.

Północna (niefrontowa) strony pomnika z płytą orła wykonanego w latach 90. XX wieku.

I chciałoby się powiedzieć za prorokiem Ezechielem: „Zabierz to kamienne serce i daj nowe” dla tyłu naszych obywateli, którzy zginęli w latach 1914-21, a później innych – bo bili się o niepodległość. Kilkadziesiąt lat temu zdali swój trudny egzamin z patriotyzmu. A wszyscy powinni wiedzieć, że najwyższą wartością każdego człowieka powinno być: Bóg, Honor i Ojczyzna” Codzienna dbałość o miejsca pamięci jest naszym obowiązkiem, jest też widocznym znakiem, że Polska jest w naszych sercach. Polska jest taka, jaka jest, taka jak pisali o niej poeci i ludzie pióra: „Tylko pod tym Krzyżem, tylko pod tym znakiem. Polska jest Polską, A Polak – Polakiem. Demokracja bez war-

tości przenieść się może w jawny lub zakamuflowany totalitaryzm.

Na początku września 1939 r. wybuchła II wojna światowa

*Wojna jakiej nie widział świat.
Obca przemoc nie zabierze Ojczyzny nigdy nam.
Póki my żyjemy i nasza chroni Ją zbrojna dłoń.
Śmierć i chwala polscy żołnierze.
Najlepsi z najlepszych! [...]*

Jeżeli czcicie chcecie poległych bohaterów, podarujcie swe serca ziemi, która ich kryje

Historii polskiej ziemi nie zapomnimy. Spoczywają w niej żołnierze różnych narodowości: Polacy, Austriacy, Niemcy, Rosjanie, Węgrzy, Bośniacy, Czesi, Włosi.

Cmentarze z I wojny światowej to nie tylko interesujące zabytki architektoniczne uczące humanitarnego szacunku wobec poległych na równych prawach, to także pomniki będące swoistym świadectwem minionych lat, chwila refleksji nad przeszłością.

Dziękujemy za przygotowanie projektu odnowy pomnika i jego otoczenia, i nadzór nad wykonanym remontem pomnika. byli to pracownicy UG w Świlczy, Kierownictwo stowarzyszenia Towarzystwo Przyjaciół Trzciany, Sołtys wsi i Dyrekcja i społeczność szkolna Szkoły Podstawowej w Trzcianie. za zaangażowanie i prace oraz wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do odnowienia tego miejsca.

Serca są jak z kamienia – „zabierz to kamienne serce i daj nowe”

Otoczenie pomnika po wybudowaniu w lipcu 2022 r. bezpośrednio przylegającego chodnika.

Wielka Wojna (1914-1918)

I wojna światowa (przed II wojną światową nazywana Wielką Wojną) – wojna światowa, trwająca od 28 lipca 1914 r. do 11 listopada 1918 r. pomiędzy ententą (Trójporozumieniem), tj. Wielką Brytanią, Francją, Rosją, Serbią, Japonią, Włochami (od 1915) i Stanami Zjednoczonymi (od 1917) a państwami centralnymi (Trójprzymierzem), tj. Austro-Węgrami i Niemcami, wspieranymi przez Imperium Osmańskie oraz Bułgarię.

Był to największy konflikt zbrojny w Europie od czasu wojen napoleońskich. Wojna zakończyła się klęską państw centralnych, likwidacją mocarstw Świętego Przymierza oraz powstaniem w Europie Środkowej i Południowej licznych państw narodowych. Była też jedną z głównych przyczyn rewolucji lutowej (1917) i rewolucji październikowej (1917) w Rosji. W jej wyniku zginęło ponad 14 milionów ludzi.

Mimo ogromu strat i wstrząsu wywołanego nimi, wojna ta nie rozwiązała większości konfliktów, co 21 lat później doprowadziło do wybuchu II wojny światowej. I wojna światowa była zderzeniem XX-wiecznej techniki z XIX-wieczną strategią i taktyką.

Wybuch I wojny światowej wyznaczył symboliczny koniec wieku XIX oraz koniec hegemonii europejskiej na świecie. Od jej zakończenia coraz większą rolę w stosunkach międzynarodowych zaczęły odgrywać Stany Zjednoczone i utworzony Związek Radziecki w 1922 r.

Potężna ofensywa rosyjska, rozpoczęta latem 1914 r.

spychała na zachód austro-węgierskie wojska, które udało się zdobyć zaciekłym szturmem 5 grudnia. Cofający się żołnierze carskiej armii dostali się w ogień własnej artylerii. Zabitych liczono na setki. Stopniowo jednak gen. Dmitriew rzucał do walki dalsze siły. Przysłane na pomoc dalsze dywizje austriackie po ciężkich walkach opanowały sytuację. Nie próżnowali i Austriacy – umacniano okopy, rozlokowywano artylerię – jedno działo 105 mm wciągnięto aż pod szczyt.

Wielka Wojna w mentalności Polaków ustępuje w sławie II wojnie światowej, a przecież z każdej wioski dzisiejszej gminy Świlcza do wojska powołano kilkudziesięciu mężczyzn. Dziś już niemal niemożliwe jest ustalenie list walczących na frontach pierwszej wojny. Wyobrażenie, że działania wojenne toczyły się gdzieś pod Sommą, Verdun czy Przemyślem i nie dotknęły naszych okolic, jest zupełnie niesłuszne. To właśnie w południowej Polsce, najpierw pod Krakowem, a później między Myślenicami a Limanową, ważyły się późną jesienią 1914 r. losy frontu wschodniego, a kto wie, może losy wojny.

W październiku 1914 r. maszerowały legionowe oddziały w stronę Przełęczy Dukielskiej gdzie toczyły się walki legionistów polskich z Rosjanami. 28 X 1914 r. legionści postawili na przełęczy drewniany krzyż usypany kurhanem, na którym to ustawiono po latach tablicę z wrytą sentencją spisana przez szeregowego piechura Adama Szani.

*Młodzieży Polska,
czy widzisz ten krzyż?
Legiony polskie dźwignęły go wzwyż
Na znak potrzeby, walki i trudu
Dla sprawy Polski, dla sprawy ludu.*

*Młodzieży polska,
patrz na ten krzyż
Legiony polskie dźwignęły go wzwyż
Przechodząc góry, lasy i wały
Do Ciebie Polsko i dla twej chwały,*

Kolejne uderzenie wojsk sprzymierzonych w maju 1915 r.

pod Gorlicami – przełamało front rosyjski i pozwoliło na odzyskanie przez Habsburgów całej Galicji. Tzw. operacja łapanowsko-limanowska skończyła się sukcesem Austro-Węgier. Generał Roth za ciężko wywalczony zwycięstwo otrzymał zaszczytny tytuł von Limanowa. Straty były jednak dotkliwe.

Już od 1915 r. rozpoczęto budowę cmentarzy wojennych – od ma-

łych po gigantyczne, od monumentalnych arcydzieł po skromne, małowiczne, zagubione wśród leśnych polan cmentarzyki. W całym krakowskim okręgu wojskowym powstało ich 378.

Ciężar wojny ponosiła również ludność cywilna, brakowało rąk do pracy, bo mężczyźni poszli do wojska. Rozkaz mobilizacji ogłoszono w okolicy 2 sierpnia 1914 r. Obejmował on wszystkich żołnierzy przebywających na urlopiach i rezerwistów do lat 45. Ogółem z każdej wioski do wojska powołano kilkudziesięciu, dokładną liczbę trudno dziś ustalić.. Rekwirowano także konie, a w późniejszym okresie wozy i wszystko, co mogło przydać się wojsku. Obowiązek zbierania różnych rzeczy dla potrzeb armii spoczął również na szkołach. Na ludność nałożono kontyngenty. Jesienią 1914 r. w kościołach rozpoczęto rekwizycje dzwonów, które następnie przetapiano na działa. Trwały one przez cały rok 1915. Wcześniej inwentaryzację dzwonów prowadziła komisja wojskowa, decyzją której zachowywano egzemplarze zabytkowe.

Epidemie chorób zakaźnych

W październiku 1918 r. okolicę nawiedziła epidemia grypy zwanej hiszpanką, która pochłonęła sporą liczbę ofiar śmiertelnych. Uboga ludność wiejska, niedożywiona wskutek nakładanych przez wojsko kontyngentów, była szczególnie narażona na różnego rodzaju epidemie. Zdarzały się one i wcześniej, w latach poprzedzających I Wojnę Światową, a szczególnie tragiczne żniwo zbierały najczęściej koklusz i szkarlatyna.

Na tę ostatnią chorobę w 1903 r. zmarło niewiele osób. Mimo to epidemia hiszpanki wywarła duże wrażenie. W Kronice szkolnej zapisano: „Od dnia 13 X 1918 do dnia 11 XI zamknięta była szkoła tutejsza z powodu panującej w gminie epidemii pewnego rodzaju influenzy zwanej „chorobą hiszpańską”. W chorobie tej zawiła gość groźny o czym świadczy

gęsty pokłos śmierci. W Trzcianie zmarło wówczas na tę chorobę 12 osób”.

Pamięci chłopów i chłopców z Trziciany, którzy zapłacili najwyższą cenę za polskość

W ciągu ostatnich kilku lat ukazało się w naszej Gminie Świlcza wiele różnorodnych wydawnictw, które obrazują początki oraz dawne i współczesne dzieje sołectw Gminy.

W latach I wojny światowej, a szczególnie w 1918 r., na łamach prasy ruchu ludowego zaczęły pojawiać się teksty, w których sygnalizowano potrzebę zaspokojenia głodu ziemi na wsi. W niektórych z nich wprost sugerowano, że powinno się to odbyć

przez uszczuplenie stanu posiadania większej własności polskich ziemian (czytaj posiadłości dworskie). W okresie wojny w prasie niektórych nurtów politycznych, w tym także w pismach ruchu ludowego, spory akcent kładziono na propagowanie hasła utrzymania ziemi w rękach polskich. Krytykowano tych rolników, którzy sprzedawali ziemię, jak to określano, „w obce ręce” (czytaj – żydowskie).

„Chłop polski jest przywiązany do swej ziemi, na której siedzi od niepamiętnych prehistorycznych czasów. Miłości swej do kraju dał wyraz niejednokrotnie, podczas powstania Kościuszkowego, podczas powstania 1830 r., w walce o prawa do języka polskiego. Jego krwią zroszone zostały Racławice, Września i liczne wsie w Królestwie w 1905 r., podczas akcji o poszczepienie gminy i szkoły”.

W latach I wojny światowej o chłopach mówiono lub pisano w nastrojach chłopomańskich, a także z przekonania, że w chwili budowania zrębów państwowości konieczna jest jedność i współdziałanie całego społeczeństwa.

Większość tych, którzy poszli na wojnę (z Trziciany) to młodzi ludzie, przeważnie urodzeni ok. 1898 roku. Ginęli, często mając, albo nie dożywając 20 lat. Pozostawiali rodziny w rozpacz i żałobie. Chcemy przybliżyć nazwiska tych, którzy ruszyli do walki za wolność Ojczyzny. *„rzucając na stos, na stos swój życia los”.*

W prasie wiejskiej pisano dość często o zasługach wiejskości w podnoszeniu poziomu ekonomicznego i oświatowego wsi, ale także na polu kształtowania świadomości narodowej chłopów.

W niektórych pismach opisy mocno krytyczne wobec chłopów znaleźć możemy także w okresie przed 1918 r.

Oto przykład. *„Z małymi wyjątkami chłop jest bezgranicznie ciemny. [...] Za rubla wszystko chłop zrobi, a teraz tym bardziej,*

lecz tylko, aby nie pracować”. W dalszej części tekstu S. Napiórkowski zwrócił jeszcze uwagę na takie cechy chłopca, jak: *„mała wrażliwość na krzywdę i cierpienie innych, chciwość, wiara w zabobony”.*

Kontakty między chłopami i ziemianami miały dość powierzchowny charakter. Chłop w zasadzie nie miał wstępu do dworu, ziemianin nie odwiedzał chat chłopskich. Zaangażowanie niektórych ziemian w podnoszenie poziomu gospodarczego wsi, czy też przypadki aktywności żon i córek właścicieli ziemskich tylko częściowo niwelowały przepaść dzielącą obie grupy społeczne.

Z powodu zaszczości historycznych, ale w pewnym stopniu także w związku z bieżącymi zaniechaniami, stosunki między chłopami i ziemianami w latach I wojny światowej należy uznać, szczególnie na niektórych płaszczyznach, za nie najlepsze.

Gdy „Wojna Europejska”, rozpoczęta w lipcu 1914 roku, dochodziła do kulminacyjnego wysiłku w 1918 roku, stało się zadość sprawiedliwości i wybiła dziejowa godzina na zegarze. Naród w byłym Królestwie Polskim, pozostający od 4 lat pod okupacją bądź niemiecką, bądź austriacką przetrwał, przeżywając epidemię tyfusu płamistego w latach 1916-1917. Korzystając z chwilowego zamieszania wśród wrogów wywołanego zakładami w Brześciu Litewskim, rzucił się na okupantów i rozbroiwszy ich wypędził poza granicę byłej Galicji i Kongresówki. Działo się to dnia 11 listopada 1918 roku. Idea walki o niepodległość sprzed ponad 100 laty była obecna i w tutejszych rodzinach! Wielu z jej członków nie doczekało tych czasów. Do kwestii tej nawiązywano szczególnie często w pierwszych miesiącach po odzyskaniu niepodległości.

Wraz z końcem 1918 r. Galicja tryumfowała, a był to początek dalszych dziejowych zmagania. Przystąpiono do tworzenia władz i urzędów, aby biegu życia nie zatrzymywać.

Po wojnie idea budzenia uczuć patriotycznych poprzez obchody ważnych rocznic patriotycznych trwała nadal, aż do dziś?

PS. Fragment prelekcji historycznej A. Dziedzica, wójta gminy.

WIECZNA PAMIĘĆ BOHATEROM WALK O POLSKĘ W LATACH 1914-1920 – MIESZKAŃCOM TRZCIANY

1. Banicki Stanisław s. Edmunda	– syn ówczesnego kier. szk.
2. Doroba Józef s. Andrzeja	– ze Słotwinki, zginął bez wieści
3. Czech Antoni s. Jana	– organista
4. Draus Julian s. Józefa	– ur. w 1898 r. – zatonął w 1914 lub 1915 r.
5. Draus Józef	
6. Draus Stanisław s. Marka	– ur. w 1886 r. rodzina – 11 dzieci – on najmłodszy, zginął w 1919/20.
7. Draus Walenty	
8. Dziezic Stanisław s. Sebastiana	– ur. w 1894 r., zm. w 1919 r. w szpitalu przyfrontowym
9. Dziezic Wojciech s. Wawrzyńca	
10. Gunia Piotr s. Józefa	
11. Hul Jan s. Marcina	– zginął na Wołyniu w 1916 r.
12. Jędrych Edward s. Piotra	– zm. na froncie na malarię
13. Jędrych Stanisław s. Piotra	– brat Edwarda, zginął bez wieści
14. Kawalec Jan s. Walentego	
15. Kawalec Józef s. Walentego	– brat Jana
16. Kawalec Marcin s. Józefa	– zginął na terenie Austrii
17. Kawalec Piotr s. Antoniego	– ur. w 1896 r., zm. w 1915 r. w szpitalu przyfrontowym
18. Kawalec Władysław s. Józefa	
19. Konopka Tomasz s. Kazimierza	
20. Kozubal Jan	
21. Kozubal Nikodem	
22. Łagowski Antoni s. Mariana	– ur. w 1872 r., zm. w 1915 r. w południowym Tyrolu
23. Łasica Jan s. Antoniego	
24. Miśtak Wawrzyniec	
25. Nyzio Jan	– utopił się w Zbruczu
26. Nyzio Józef s. Jana	
27. Pisarek Wojciech s. Antoniego	– zginął w 1916 r. w Kowlu, spoczywa w Boguminie (Czechy)
28. Pisula Józef s. Tomasza	– zm. w 1920 r. w szpitalu przyfrontowym
29. Pomianek Jan s. Teodora	– poległ w Kriestynce w 1919 r.
30. Pypec Stanisław s. Marii	
31. Słupczyński Józef	
32. Smagała Andrzej s. Grzegorza	– zginął w lasach leżajskich
33. Smagała Jan s. Grzegorza	– brat Andrzeja, zm. w szpitalu przyfrontowym
34. Sumara Józef s. Tomasza	– zm. na czerwonkę w szpitalu przyfrontowym
35. Zakrzewski Stanisław	

*Ku czci pamięci Najdroższym Ojcom, Synom i Braciom z parafii Trzciana, którzy życie Ojczyźnie w ofierze oddali
Błogosław Jezu ty, którzy serce Twe kochają.*

**CZEŚĆ I CHWAŁA BOHATEROM!
ODDALI ŻYCIE ZA WOLNOŚĆ WIARĘ I OJCZYZNĘ!**

Mieszkańcy Trzciany oraz Wójt i Samorząd Gminy Świlcza

Jan Czech

Skazani na niepamięć

W hołdzie trzciańskim Bohaterom I wojny światowej

Od zakończenia I wojny światowej minęło 105 lat. Dziś w Trzcianie odbywa się skromna uroczystość odsłonięcia odrestaurowanego pomnika poświęconego poległym, wcielonym w różne zaborcze armie na frontach I wojny światowej Trzciańskich Bohaterów.

Płyta z orłem przy pomniku w Trzcianie wykonana w latach 70. XX wieku

To bardzo ważna inicjatywa Towarzystwa Przyjaciół Trzciany, Szkoły Podstawowej oraz Wójta i Rady Gminy Świlcza. Społeczność gminy w tym i Trzciany zawsze jest tam, gdzie czci się pamięć polskich bohaterów. Nie możemy nie pamiętać i tę wiedzę musimy przekazywać dalej, aby duch narodowy ciągle był żywy. To w tym duchu działając – rzeszowski oddział IPN oraz Wojewódzki Konserwator Zabytków po wydaniu zezwolenia zaakceptował jego renowację.

Pomnik Konstytucyjny w Trzcianie na którym znajdowała się tablica z nazwiskami mieszkańców Trzciany poległych w walkach I wojny światowej i tzw. Wojny Bolszewickiej został postawiony w tym celu już w 1936 r.

„Wolność, wszakże
nie została nam dana
– ale zadana”

Wszelkie powstania, pobudzają ducha narodu, nawet w przypadku klęski. Ale w przyszłych zrywach wolnościowych przyczyniają się do zwycięstw. Akty desperacji mimo politycznych nawet klęsk budzą powiew wolności. Przypomnę daty:

Trzciana, budowa i odsłonięcie pomnika – 1 IX 1936 r.

Podczas II wojny światowej – kradzież i zniszczenie przez okupanta niemieckiego tablicy pamiątkowej z nazwiskami poległych mieszkańców wsi Remont pomnika i placu pomnikowego – 3 V 1990 r.

Rewitalizacja – lato/jesień 2023 r.

Dla ciebie Polsko
i dla twej chwały!

Kiedy w 1914 r. rozpoczynała się wojna (nazwana później I wojną światową) wielu naszych rodaków – mieszkańców Trzciany zostało zmobilizowanych do armii austriackiej. Młodzi gimnazjaliści, studenci szli do armii organizowanej przez Józefa Piłsudskiego – Legionów Polskich. Inni wstępowali do innych polskich formacji obronnych, a inni przydzieleni byli do armii zaborczej – austriackiej. Dziś chcemy przybliżyć nazwiska i postaci Trzcianian, którzy walczyli o wolność ojczyzny, poświęcając swoje zdrowie i życie.

Dziś niewielu młodych mieszkańców wsi Trzciany zdaje sobie sprawę z wielowiekowej historii naszej miejscowości. Choć w ostatnich latach naszych dziejów ukazało się wiele, chyba najwięcej z wszystkich sołectw gminy, wydawnictw o historii i dziejach współczesnych – historyczne – bohaterskie wyrwy nie zostały w pełni usunięte ani ze świadomości społeczeństwa, ani badań naukowych historyków. Uroczystość dzisiejszą traktować należy jako ważne uzupełnienie dotychczasowej wiedzy o lu-

Adolf Sowiński

„Pieśń wojenna”

Tak mała jest wieczność,
że w serce żołnierza
zapada się cała,
gdy strzał je uderza,
lecz Polska nie zmieści się
nawet w serc górach,
to my z niej wstajemy,
jak ogień, w mundurach.

Mierzmy ojczyznę
tętnami miłości,
bez Polski nie chcemy
znać żadnej przyszłości,
rodziny stron dzwony
ucichły w pamięci,
bo podły wróg przytroczył
nawet śmierć koniom do pęcín...

dziach nasze „małej ojczyzny”. Tablica pamiątkowa przypomni nazwiska ludzi, którzy za najważniejszy i najdroższy cel życia – postawili Polskę – Ojczyznę i polskość. Pozostawili po sobie wyraźne i znaczące ślady, a ich czyny trwale wpisały się na kartkach historii naszej „Małej Ojczyzny”. Mam nadzieję, że będzie to zachęta do dalszego odkrywania i zgłębiania dziejów konkretnych miejscowości i ludzi zacnych kiedyś tu żyjących i pracujących.

Zachęcam do zgłębiania wiedzy o naszych Bohaterach, wyrażając podziękowania wszystkim, którzy przyczynili się do naszej wspólnej lekcji z historii i polskości oraz patriotyzmu lokalnego. Część i chwała naszym BOHATEROM! Oby nigdy i nikomu nie przyszło dzielić ich losu.

Nie myśmy sprawili,
że miłość się zmienia
na kule, bagnety i ciosy ramienia.
Zatrzasnąć granice!
Czy ciemny czy modry
jest wszechświat: stoimy czołgami
czy starszy, czy młody

Po prawej na hełmach
odbija się morze,
po lewej Karpaty,
więc dusza nam „gorze”
i oręż nam będzie obrońcą miłości
do Polski, bez której
nie chcemy przyszłości.

Józef Ciosek, wnuk Antoniego Łagowskiego

Skazani na zapomnienie?

Dotyczy poległego w I wojnie światowej mieszkańca Trzciany – Antoniego Łagowskiego, syna Marcina i Marianny z Kawalców. Ur. 13.06.1872 r. w Trzcianie, zm. 10.03.1915 r. w południowym Tyrolu, region Trydent (Włochy). Pochowany na austriackim, przyfrontowym cmentarzu wojennym Nasswand koło Toblach (wł. Dobbiaco) w Trydencie – Górna Adyga w północnych Włoszech.

Pod koniec sierpnia 1914 roku został zmobilizowany do służby wojskowej w Armii Austro-Węgierskiej i wysłany na front austriacko-włoski w Alpy Wschodnie na południu Tyrolu. Miało to związek z wojskową konfrontacją Armii Austro-Węgierskiej i Królestwa Włoch na podłożu militarnego odzyskania przez Włochy Trydentu należącego do Monarchii Austriackiej. Działania wojenne obu tych armii toczyły się na obszarze Alp Karwskich i w północnych Dolomitach. Wojska austriackie zajmowały pozycje obronne i stacjonowały w dolinie Pusteral w pobliżu Toblach, gdzie założono przyfrontowy, wojskowy szpital polowy u podnóża góry Nasswand (wł. Croda Bagnata).

Antoni Łagowski zmarł w tym szpitalu 10 marca 1915 roku i został pochowany na tamtejszym, przyszpitalnym cmentarzu wojennym w dolinie Höhlensteintal u podnóża góry Nasswand.

Na cmentarzu Nasswand grzebano w latach 1914-1915 żołnierzy Monarchii Austro-Węgierskiej różnej, nieaustriackiej narodowości.

Po wojnie, w 1918 roku region południowego Tyrolu (Trydent) został przyłączony do Włoch. Cmentarz Nasswand pozostając na obszarze Włoch, wrogiemu dla Austrii państwu, pozbawiony opieki popadał w ruinę.

Jedyna, zachowana fotografia Antoniego Łagowskiego z okresu przed I wojną światową (ok. 1900 r.)

Pod koniec II wojny światowej cmentarz Nasswand był całkowicie opuszczony i zaniedbany. Dopiero w latach 50. XX wieku przy pomocy lokalnych społeczności udało się go zachować w dobrym stanie do dziś.

* * *

Zapamiętane z przekazu rodzinnego

Z relacji mojej babci, Wiktorii Łagowskiej (żona Antoniego Łagowskiego, który nie wrócił z I wojny światowej) wynikało, że w budowie pomnika przy szkole podstawowej w Trzcianie zaangażowany był ich syn, Władysław Łagowski. Był wykonawcą orla na przypomnikowej płycie. Okrągłe, polodowcowe kamyczki krzemienia były zbierane przez niego na bratkowickich piaskach podczas „kopania” pniaków na opał w lesie. Nie było mówione, kto budował bryłę pomnika, jedynie, że jest ona z kamieni pozyskiwanych w trzciańskiej *Baduni* i niewielkiej ilości polodowcowych otoczków morenowych z Bratkowic. Tyle z rodzinnego przekazu.

Ważne jest, aby zachować ten oryginalny symbol pamięci po tych, co nie wrócili z wojny, gdzie zginęli przymuszeni do udziału w niej przez austriackiego zaborcę i dla jego interesów.

Austriacki szpital wojenny koło góry Nasswand (wł. Croda Bagnata) w dolinie Valle di Landro, niedaleko Toblach (wł. Dobbiaco) w Dolomitach, gdzie 10 marca 1915 r. zmarł Antoni Łagowski [Źródło: Internet]

Austriacki cmentarz wojenny Nasswand koło Toblach (wł. Dobbiaco), gdzie jest pochowany Antoni Łagowski [Źródło: Internet]

Marek i Teresa Łagowscy – wnukowie

Józef Pisula – obrońca Twierdzy Przemyśl w 1914 r.

Po przegranej bitwie wojsk austro-węgierskich z rosyjskimi we wrześniu 1914 roku pod Lwowem oraz Rawą Ruską, wycofują się one za linię Sanu. Załoga Twierdzy Przemyśl w sile ok. 131 tys. żołnierzy miała zadanie powstrzymanie ataku wojsk rosyjskich i ochronę wycofujących się wojsk austro-węgierskich. Wśród obrońców był Józef Pisula – s. Tomasa ur. w 1880 r. zm. w 1916 r. – nasz Dziadek, polski żołnierz 2-giego Batalionu 90-tego Galicyjskiego Pułku Piechoty wchodzącego na skład 3-ciej Brygady Piechoty należącej do 2-giej Dywizji Piechoty.

Po odrzuceniu przez dowództwo twierdzy żądania jej poddania, trzykrotnie szturmując ją ok. 90 tys. żołnierzy rosyjskich, jednak bezskutecznie. Straty po obu stronach szacuje się na około 10 tys. ludzi. 5 listopada następuje drugie oblężenie ale już w innej formie. Wojska rosyjskie odcinają wszelkie możliwości dostarczenia do twierdzy dostaw żywności, broni, amunicji. Panuje głód, zimno, szerzą się choroby, między innymi, cholera. Twierdzy bronią „snujące się ludzkie cienie”. Zjedzono wszystkie konie, nie gardzono mięsem psów,

mysz, szczurów a nawet uprzężą końską. Panowała atmosfera smutku, tęsknoty za bliskimi i poległymi towarzyszami broni. Próby przerwania pierścieni oblężniczych, tzw. „wypadki” przynosiły klęski i trupy zabitych od gradu rosyjskich kul karabinów maszynowych. Obrońcy byli na granicy wyczerpania fizycznego i psychicznego. W ostatniej bitwie na przedpolu padło tysiące rannych i zabitych, inni dostali się do niewoli. Ci, którzy przeżyli „padali sobie w płaczem w objęcia mówiąc, że wrócili z piekła. W tej sytuacji sztab podjął decyzję poddania twierdzy 21 marca 1915 r. Obrona trwała 137 dni.

Dziadek wraz z przyjacielem Michałem Rogalą rozważał kwestię dalszego działania. Michał namawiał Dziadka, aby poddali się do niewoli i w ten sposób przeżyli, choćby w głębi Rosji. Dziadek nie zgodził się twierdząc, że nie złamie żołnierskiej przysięgi złożonej Polsce. (Rogala, który przeżył w niewoli, powróciwszy do kraju w szczegółach opowiadał o tragediach w twierdzy Przemyśl i bohaterskiej oraz patriotycznej postawie naszego Dziadka).

Na zdjęciu bracia Józef i Stanisław Pisula, Józef obrońca Twierdzy Przemyśl.

Przedarł się przez linię rosyjską i wrócił do domu. Ważył 36 kg. Był zawszony, chory, z ropiejącymi ranami na ciele. Gdy wreszcie dzięki troskliwej opiece żony i leczenia odzyskał siły, postanowił wrócić na front. Nie zmienił decyzji, mimo usilnych próśb żony. Dotarł do swojej jednostki. Po kilku miesiącach został ciężko ranny w jednej z bitew pod Kowlem. Umierającego wieziono do szpitala wojskowego w Czechach, któremu podlegała jednostka. Niestety, zmarł nie wiedząc, że urodzi mu się córka. Spoczywa w zbiorowej mogile na cmentarzu wojskowym w Bohuminie na terenie Czech.

Andrzej Kozubal

Jan Hul – telegrafista/telefonista Legionów Polskich

Jan Hul ur. się w 1894 r. Ojciec jego Tomasz Hul, matka Agnieszka z domu Pomianek byli mieszkańcami Trzciany. Wg „Listy strat Legionów Polskich” wydanej w Piotrkowie 1 X 1916 r. Hul Jan – to żołnierz 4 pułku piechoty oddział telefoniczny III Brygady Legionów Polskich. Został ranny dnia 3 VIII 1916 r., zmarł 27 VIII 1916 r. w szpitalu lubelskim.

Wg daty na nagrobku – zmarł 25 VIII 1916 r. W źródłach historycznych pojawia się miejscowość Sitowice jako miejsce walk legionistów zmarłych lub rannych dn. 3 VIII. Jeśli chodzi o informację o oddziale telefonicznym, do którego należał podana jest data śmierci, ale nie odnotowano nazwy miejscowości. Rodzina do tej pory nie wie i nie zna żadnych szczegółów śmierci i pochówku. Miał 22 lata.

Odślonięcie odnowionego Pomnika Konstytucyjnego w Trzcianie

Równi w prawach i w powinnościach wobec dobra wspólnego – Polski, wdzięczni naszym przodkom za ich pracę, za walkę o niepodległość okupioną ogromnymi ofiarami...

(fragment preambuły Konstytucji RP)

Przed Szkołą Podstawową w Trzcianie wznosi się niezwykle monument – świadectwo naszej historii, który pochodzi z 1936 roku. Pomnik pierwszy raz odsłonięto 3 maja 1936 r., na nim została wmurowana tablica z 39 nazwiskami mieszkańców Trzciany, poległymi w czasie I wojny światowej. Niestety tablica zaginęła w okresie okupacji hitlerowskiej.

Tablica pamiątkowa wróciła na swoje miejsce.

Pomnik składa się z obelisku zwieńczonego krzyżem, wykonanego z kamieni rzeki Trzcianka, które przynosili uczniowie ówczesnej szkoły oraz wizerunku orła w koronie – symbolu polskiej państwowości. Szmat czasu sprawił, że monument został zniszczony, potrzebował renowacji. Pomysłodawcami kolejnego odnowienia pomnika byli: Towarzystwo Przyjaciół Trzciany oraz Urząd Gminy Świlcza, którzy postarali się o fundusze na ten szczytny cel. Prace konserwatorskie trwały kilka miesięcy, a wykonywała je krakowska firma zajmująca się odnawianiem zabytków.

W końcu 8 października br. miało miejsce ponowne odsłonięcie pomnika. W wydarzeniu uczestniczyli

Oficjalna część uroczystości.

Ten pomnik jest świadectwem historii Trzciany.

m.in. wójt Gminy Świlcza – Adam Dziezic, prezes Towarzystwa Przyjaciół Trzciany – Jan Czech, ksiądz-Mateusz Pęcherek, radni Gminy Świlcza – Sławomir Miłek, Marcin Czech oraz Paweł Piel, Dyrekcja Szkoły Podstawowej w Trzcianie – Agnieszka Małozieć, uczniowie Szkoły Podstawowej w Trzcianie w asyście pocztu sztandarowego, Zbigniew Lis, fotograf i administrator miejscowego RDTL, przedstawiciele związku strzeleckiego oraz społeczność trzciańska.

– Ten pomnik jest świadectwem naszej historii. Jest on ważny dla uczczenia pamięci ofiar I wojny światowej – mówił pod pomnikiem wójt Gminy Świlcza – Adam Dziezic.

Na zakończenie uroczystości Dyrekcja Szkoły Podstawowej w Trzcianie – Agnieszka Małozieć z wójtem Gminy Świlcza – Adamem Dziezicem oraz prezesem Towarzystwa Przyjaciół Trzciany – Janem Czechem złożyli kwiaty pod nowo odsłoniętym pomnikiem.

Dziękujemy wszystkim, którzy przyczynili się do odnowienia tego monumentu, gdyż jak pisał Cyprian Kamil Norwid: *Ojczyzna to wielki zbiorowy obowiązek.*

105 lat Niepodległości Polski (1918-2023)

Obchody 105. rocznicy odzyskania niepodległości narodowej na Rzeszowszczyźnie, w gminie Świlcza odbyły się, tym razem 10 listopada 2023 r. – w Szkole Podstawowej w Trzcionce.

**„Ojczyzny zmartwychwstanie!
Patria Nostra Rediviva!
(Ojczyzna nasza zmartwychwstała!)**

Taki głos radości niósł się sto pięć lat temu w domach Polaków na całym świecie. Odbijał się echem stokrotnym w ludzkich sercach i zwielokrotniony przez mniejsze i większe

przy Pomniku Konstytucyjnym, znajdującym się w centralnym miejscu południowego frontonu szkoły.

Czas radości i zadumy

Gminna uroczystość rocznicowa w wypełnionej po brzegi jej uczestnikami – sali gimnastycznej rozpoczęła się uroczystym wprowadzeniem przez Poczest Sztandarowy – Sztandaru Szkoły, oddaniu mu hołdu i wspólnym uroczystym odśpiewaniu przez młodzież oraz publiczności Hymnu Państwowego.

nie postaw patriotycznych to naturalna potrzeba i powód do dumy.

Pierwszym mówcą był nowo wybrany w wyborach parlamentarnych 5 X 2023 r. dotychczasowy pełniący swą funkcję II kadencji wójt Gminy Świlcza obecnie poseł do Sejmu RP mgr inż. Adam Dziedzic (poseł z ramienia PSL). W krótkim, ale treściwym przemówieniu oprócz wątku historycznego i osobistego związanego z 8 latami ciężkiej pracy dla dobra ogółu i wypromowania Gminy Świlcza do grupy gmin wzorcowych i najlepszych w naszym regionie stwierdził: „Narodowe Święto Niepodległości to dzień, kiedy jednoczymy się jako naród, pomimo różnic politycznych, światopoglądowych, kulturowych, aby wspólnie celebrować naszą dumę z bycia Polką czy Polakiem. Kampania wyborcza się skończyła, przyszedł czas na trudną i rzetelną, ale twórczą pracę każdego wg jego zdolności, umiejętności i woli. Wszak, pracując dla innych, pracujemy i dla siebie”. Poseł RP Adam Dziedzic gorąco podziękował zgromadzonym, młodzieży i opiekunom za zaproszenie, przygotowanie imprezy, a także nawiązał do historii odzyskania przez Polskę niepodległości i przywołał postaci wybitnych mężów stanu i tzw. Ojców Niepodległości. Przywołał postać wybitnego męża stanu R. Dmowskiego, który mawiał: „Polakiem jestem i muszę działać po polsku”. „Sztuką jest umierać dla Ojczyzny, ale największą sztuką jest dobrze żyć dla niej” te słowa wypowiedział I. J. Paderewski. Przemawiający podkreślił, że dbałość o wolność, o tradycję, wartości duchowe, patriotyczne i religijne jest naszym obowiązkiem i jesteśmy to winni ludziom, którzy za tę wolność oddali życie.

Z kolei głos zabrał nowo mianowany 8 XI 2023 r. na stanowisko Wójta Gminy Świlcza – Daniel Homa (bezpartyjny). W swym patriotycznym wystąpieniu nawiązał także do roli Polski w Unii Europejskiej i NATO. Patriotyzm nie jedno ma imię, nie ma lepszego i gorszego patriotyzmu. Dzisiejszy patriotyzm składa się

Uroczyste odśpiewanie Hymnu Państwowego.

miasta oraz wsie ówczesnej Galicji – od Krakowa przez Rzeszów, Przemyśl – aż po Lwów. Ogłaszał reszcie ziem polskich: „Jeszcze Polska nie zginęła”. Nieco wcześniej, 5 listopada 1918 r. w Rzeszowie z Ratusza miejskiego strącono austriackie orły – symbole uciśku i podległości obcemu państwu.

Tak panujące 105 lat temu nastroje towarzyszące odzyskaniu niepodległości opisywali dawni świadkowie tych wydarzeń.

11 listopada 1918 r. zapisał się na kartach historii Polski jako dzień szczególny. Dzień, w którym po 123 latach niewoli Polska na powrót znalazła się na mapie świata. Polacy, odzyskując niepodległość, udowodnili, że są jednym z najbardziej niestrudzonych i najbardziej dumnych narodów świata.

Tegoroczne uroczystości poprzedziło uroczyste złożenie kwiatów

Po odśpiewaniu hymnu dyrektor SP w Trzcionce Artur Szary, prowadzący całość uroczystości zabrał głos, witając wszystkich przybyłych i zaproszonych gości, a także dzieci oraz młodzież szkolną. Mówił m.in. „Dzień Niepodległości to czas radości i nadziei z odzyskanej wolności, ale też zadumy i refleksji nad ofiarą, jaką ponieśli Polacy. Gdyby nie bohaterstwo naszych przodków, dziś nie moglibyśmy pewnie demonstrować dumy z naszych narodowych symboli, a wielkie czyny dokonane przez Rodaków na przestrzeni wieków, zostałyby zapomniane” [...].

Mieszkańcy Gminy i Samorządowcy oraz wszystkie organizacje i stowarzyszenia samorządowe, uczniowie, a nawet przedszkolaki, obecni – przeżywający niecodzienną uroczystość udowodnili, że przeszłość naszej Ojczyzny jest im bliska, a manifestowa-

Przemawia wójt Dawid Homa.

z dni codziennych, z rzetelnie przeżytego każdego dnia, każdego Polaka. Apelem – *Szanujmy narodową kulturę i pamięć* – zakończył swe wystąpienie.

Przewodniczącą Rady Gminy Świlcza i dyr. I LO w Rzeszowie Piotr Wanat, zabierając głos w 105. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości oprócz okazjonalnych życzeń poddał analizie literackiej pojęcie patriotyzmu, historia i kultura polska towarzyszyły heroicznej walce w obronie Ojczyzny – narodu polskiego.

Radosne pozdrowienia z okazji świętowania Niepodległości Ojczyzny przekazała zgromadzonym na uroczystości wizytator Podkarpackiego Kuratora Oświaty mgr Ewa Jakubas.

Patriotyczna i artystyczna część uroczystości

Oprawę artystyczną uroczystości przygotowali uczniowie Szkoły Podstawowej w Trzcionie pod opieką swych nauczycieli. Jej motywem przewodnim były słowa: „Wolność jest w nas na zawsze...”. 11 listopada przypomina nam, że wolność raz zdobyta i niepodległość raz osiągnięta nie są dane na zawsze, lecz należy wciąż dbać o te wartości i stale je pielęgnować, bo taka jest miara współczesnego patriotyzmu – Poległym winniśmy cześć i pamięć, a Polsce nasze serca, myśli i czyny.

Całość programu wzbogacona została odpowiednią narracją, patriotyczną pieśnią i poezją, wymowną estetyczną dekoracją oraz tematycznie powiązaną prezentacją multimedialną. Program był wyrazem naszej radości. Wspólnie cieszyliśmy się, że żyć nam przyszło w kraju nad Wisłą. Duże poruszenie na widowni wywoływały występy małych artystów, którzy pięknie zaśpiewali o swych białoczerwonych myślach i sercu. Było bardzo radośnie, choć nie zbrakło także zadumy nad poświęceniem naszych Rodaków w walce o Wolność. Starsi

uczniowie w symbolicznych strojach odegrali dramatyczną etiudę – pantomimę, obrazującą rozbiory Polski, sceny nawiązujące do walki o wolność Ojczyzny oraz scenę wyprowadzenia Polski z niewoli. Zwieńczeniem spektaklu był piękny taniec z flagami ukazujący odradzającą się Ojczyznę.

Atmosfera wzruszenia i radości spotęgowana została przez uroczyste odśpiewanie pieśni, która wprawiły nas w zadumę nad losem przodków walczących za kraj oraz wzbudziły w nas dumę, że nasz naród jest waleczny i wierny swojej ojczyźnie. Była to piękna lekcja kształtowania wrażliwości, narodowej dumy i patriotyzmu.

Szkolna uroczystość wywarła ogromne wrażenie na wszystkich obecnych, co podkreślili w swym wystąpieniu poruszeni znamienici Goście. Historyczne uroczystości rocznicowe organizowane na terenie szkoły poprzez przypomnienie uczniom w ciekawy sposób istotnych faktów z naszej historii mają budować miłość, przywiązanie i gotowość do poświęceń dla naszej Ojczyzny, ukazywać wzorce do naśladowania, kształtować patriotyczne postawy. Przypominamy uczniom, że to dzięki naszym

Nasz śpiew, taniec i miłość – Tobie Polsko!

pradziadom mogły przetrwać w tych dawnych trudnych czasach najcenniejsze nasze wartości narodowe, takie jak: historia, język, tradycja, kultura.

Dyr. szkoły A. Szary kończąc uroczystość, dziękując wszystkim za przybycie, powiedział: „*Dbalność o naszą wolność, o tradycję, wartości duchowe, patriotyczne i religijne jest naszym obowiązkiem i jesteśmy to winni ludziom, którzy za tę wolność oddali życie*”.

Dyrektor podziękował uczniom i nauczycielom za wysiłek twórczy

i artystyczny „za piękną lekcję historii”, za kreatywność, trud i wkład pracy włożony w przygotowanie wspianej uroczystości. Podziękował również za zaangażowanie nauczycielom. Słowa podziękowania skierowała także do Rady Rodziców, za poświęcenie swojego cennego czasu dla dobra wspólnego.

105 lat temu Polska powróciła na mapy świata. Po 123 latach zaborów odzyskaliśmy swoje państwo i możliwość decydowania o jego losie. Ten ważny moment w naszych dziejach świętujemy co roku w całym kraju

11 listopada, w Narodowe Święto Niepodległości. O godzinie 11.11, w ramach akcji „Niepodległa do Hymnu”, w całym kraju wybrzmiał polski Hymn Państwowy również w Szkole Podstawowej w Trzcinie.

„*Ojczyzna jest naszą matką ziemską. Polska jest matką szczególną. Nielatwe są jej dzieje, zwłaszcza na przestrzeni ostatnich stuleci. Jest matką, która wiele przecierpiała i wciąż na nowo cierpi. Dlatego też ma prawo do miłości szczególnej*”.

Te piękne słowa Jana Pawła II – pamiętajmy!

Opowiedz nam, nasza Ojczyzno... 11 XI 2023 r.

Są chwile w życiu narodu, kiedy powracamy do kart historii i do bohaterów którzy walczyli o wolność w imię swoich przekonań i miłości Ojczyzny.

Niech przemówią dziś do nas; „urok jesieni, wkrótce – biel śniegu, barwy naszej flagi narodowej – i orły dawne, piastowskie... trawstując nieco wiersz Janusza Szczepkowskiego pt. „Opowiedz nam nasza Ojczyzno”.

Dziś w przededniu rocznicy 105. rocznicy Odzyskania Niepodległości Polski w szczególny sposób uświadamiamy sobie, że są wartości ponadczasowe, którym powinniśmy być wierni do końca.

Narodowe Święto Niepodległości to największe święto dla każdego kraju. W Polsce na przestrzeni dzieśnięcioleci nie zawsze było łatwo je czcić. W okresie międzywojennym według tamtoczesnej literatury trwały spory kiedy i czy w ogóle się go powinno obchodzić. Później przyszedł czas, że zamiast świętowania odzyskania po 125 latach niewoli przyszło Polakom znów walczyć o niepodległość. Po II wojnie światowej reżim komunistyczny nakazał czcić w lipcu rocznicę podpisania manifestu PKWN – ze względów propagandowych.

Dopiero 21 lutego 1989 r. Sejm IX kadencji przyjął ustawę przywracającą obchody Narodowego Święta Niepodległości w dn. 11 listopada.

Drodzy Słuchacze!

Narodowe Święto Niepodległości – to dzień radości, honoru i dumy Polaków. Mimo, że my znamy tylko z historii ten bardzo ważny dzień musimy pamiętać, że Polska powstała po latach rozbiorów nie tylko dzięki sprzyjającym warunkom międzynarodowym. Odradzająca się Ojczyzna wspierana była powszechnym entuzjazmem, ale i... ofiarą krwi...

Każdego roku – więc uświadamiamy sobie nasze obowiązki wobec Ojczyzny. Czujemy ciężar odpowiedzialności za ojczyznę, którą nasi przodkowie potrafili obronić. Józef Piłsudski w pierwszych dniach niepodległości uznał za najważniejsze – ułatwienie ludowi pracę organizowania się. To był rok 1918. Polscy patrioci różnych nurtów, po doświadczeniach wieku XVIII i XIX ustalili: „Polska, aby się ostać, musi stać się sprawą najważniejszą najszerzych warstw społecznych, wspólną sprawą wszystkich orientacji stronnictw, wszystkich dzielnic i regionów” to było wizjonerskie pojmowanie przyszłości w jedność. Dziś składamy cześć powstańcom, obrońcom, wizjonerom, pozytywistom, realistom, naszym narodowym wieszczom.

Pozwólcie, że przypomnę: Musimy być silni świadomością duchowej jedności! Świadomi naszej tragicznej i dumnej przeszłości historycznej, odpowiedzialności za losy państwa musimy być godnymi spadkobierca-

Adam Dziedzic, poseł do Sejmu RP.

mi i następcami najlepszych tradycji naszego narodu oraz przyszłych pokoleń Polaków.

Oddajemy szacunek naszym Założycielom II RP: Józefowi Piłsudskiemu, Romanowi Dmowskiemu, Wincentemu Witosowi, Ignacemu Daszyńskiemu, Ignacemu J. Paderewskiemu. Ich testamenty powinniśmy spełniać – najlepiej jak potrafimy. Historia to ciąg zdarzeń przypomina to dzisiejsze święto.

Były w naszej historii i odwaga, męstwo, bohaterstwo, zwycięstwo ale i zaniechania, słabości, prywatna, kłęska. Były zwycięskie powstania: Wielkopolskie, Śląskie, bitwa warszawska 1920 r. ale i tragedia II wojny światowej, był heroizm Powstańców Warszawy, jest i była odbudowa stolicy i kraju ze zniszczeń, zagospodarowanie ziem odzyskanych, likwidacja analfabetyzmu, rozkwit gospodarczy, Solidarność, samorządność i wśród tego – my – szczęśliwi i dumni?

Polskie losy pełne są też chwalebnych czynów i znoonej codziennej pracy. Mamy z czego być dumni. Z osiągnięć gospodarczych, naukowych, kulturalnych, medycznych, sportowych, samorządowych, ko-

smicznych – ich bogactwo nie pozwala na dalsze wymienianie. Mamy bohaterów dnia codziennego, o nich też pamiętamy.

Kończąc i dziękując Opatrzności za dar wolności miejmy na uwadze na-

sze dalsze obowiązki wobec Ojczyzny Polaków. Obdarzmy ją dalszą twórczą, zgodną pracą, solidarnością, praworządnością, odwagą i miłością.

Niech Norwidowski cytat: „Ojczyzna – to wielki zbiorowy obowiązek”

będzie źródłem naszego sensu życia, radością tworzenia, nadzieją lepszego jutra dla obecnych i przyszłych pokoleń Polaków!

(Fragment przemówienia z okazji Dnia Niepodległości)

Współczesny patriotyzm – niejedno ma imię

Szanowni Państwo, zaproszeni Goście według piastowanych funkcji, zajmowanych stanowisk i godności.

W przeddzień Święta Niepodległości wato pokusić się o kilka refleksji na temat patriotyzmu. Pozwólcie Państwo, że podzielę się z Wami moimi przemyśleniami na ten temat

Jaki patriotyzm: narodowy czy obywatelski, deklaracyjny, w działaniu, a może rozwrzeszczany? Patriotyzm wyraża się w różnych postawach i różnym działaniu.

Dzisiaj na szczęście już nie musimy walczyć o wolność tylko ją pielęgnować! Dlatego Ojczyzna nie wymaga od nas ofiary krwi, cierpienia, umierania i stałej gotowości do wyrzeczeń, co jest dzisiaj udziałem naszych wschodnich sąsiadów Ukraińców.

Czego więc wymaga? Uczciwej pracy, nauki, zaangażowania w życie społeczne, aktywnej postawy obywatelskiej.

Kto jest lepszym patriotą, ten, który ma bezkrytyczny stosunek do historii, jest nieufny wobec sąsiadów, ma poczucie naszej wyjątkowej krzywdy i cierpienia, czy ten który dostrzega błędy, niepowodzenia, zaniedbania, obiektywnie ocenia dokonania Polaków? Jako przykład mogę podać rok 1939, gdzie przekonani o własnej sile poszukiwaliśmy przyjaciół daleko, gdy wrogów mieliśmy blisko! Wiemy jaką cenę zapłaciliśmy za ten brak rozważań.

Czy można mówić o patriotyzmie lepszym i gorszym, czy jest on mierny?

Trzeba odróżnić patriotyzm od nacjonalizmu, szczególnie tego skrajnego. Nacjonalizm, czyli narodowy egoizm, który przybiera formę skrajną bywa „przeciwno”, patriotyzm jest natomiast „za”.

Patriotą jest tolerancyjny, otwarty na inne nacje, religie i kultury, myśli i działa w interesie państwa, narodu, wspólnoty. W tym kontekście warto przywołać czasy XVI- i XVII-wiecznej Rzeczypospolitej; wieloletniej, wieloreligijnej, wielokulturowej, która w swej historii święciła największe triumfy.

Musimy się nauczyć myśleć i działać w kategoriach wspólnotowych, nie tylko przez pryzmat interesu osobistego.

Współczesny patriotyzm możemy realizować na różnych płaszczyznach; rodzinnej, obywatelskiej, gospodarczej, zawodowej.

Co więc robić? Wypełniać dobrze swoje role rodzinne, zawodowe, społeczne. Wymagać od siebie, chociażby inni od Ciebie nie wymagali. Osiągać jak najlepsze wyniki w nauce, zwracam się do Was Młodzi, bo przecież to wasza praca. W przyszłości doradzam założyć rodzinę i wychować przyszłych obywateli Rzeczypospolitej.

Starajcie się angażować na miarę swoich możliwości w działania społeczne, wolontariackie, pomagajcie potrzebującym, wspierajcie rodziną gospodarkę, w przyszłości nie wstydzicie się bogacić, pomagajcie biedniejszym od siebie, dbajcie o swój wszechstronny rozwój intelektualny, zdobądźcie zawód, aktywnie poszukujcie pracy.

W tym miejscu, aż prosi się przypomnieć słowa wypowiedziane przez społecznika, lekarza, pioniera pracy organicznej Karola Marcinkowskiego wypowiedziane w połowie XIX wieku, który radził „zaniechajmy liczyć na oręż na zbrojne powstanie, na pomoc obcych ludów i narodów. Kształmy się, pracujmy, bogacmy, a i z nami liczyć się będą”. Są

Piotr Wanat, przewodniczący Rady Gminy Świlcza.

one aktualne w dużej mierze po dziś dzień.

Bądźmy dumni z własnego kraju, szanujmy prawo, tolerujmy demokratycznie wybrane władze, pomimo, że mamy inne poglądy i w wyborach poparliśmy inne ugrupowanie.

Czy w XXI wieku trudniej być patriotą, niż w poprzednich stuleciach, kiedy to trzeba było bronić ojczyzny, oddać za nią życie? Być może paradoksalnie tak, ponieważ dzisiejszy patriotyzm realizuje się w postawach dnia codziennego.

Współcześnie patriotyzm składa się więc z wielu codziennych zadań; podtrzymywaniu tradycji narodowej, pamięci o przodkach, szacunku dla symboli narodowych, dbania o swój rozwój moralny i duchowy, niezgadzaniu się na bylejakie i korupcję, solidaryzm społeczny w trakcie klęsk żywiołowych, posługiwanie się poprawną polszczyzną i wiele innych działań.

Witold Lutosławski, wybitny polski kompozytor XX wieku apelował „nie ten jest nowoczesny, który się odcina od przeszłości, ale ten, który na niej buduje”.

Pielęgnujcie więc własną tradycję, język, gwara, zwyczaje, potrawy, bo to również przejaw patriotyzmu.

Niech się święci Niepodległa! Dziękuję bardzo za uwagę.

(Fragment przemówienia z okazji Dnia Niepodległości)

Monika Piątek

Obchody Narodowego Święta Niepodległości w Gminie Świlcza

Oto po 123 latach niewoli odrodziło się Państwo Polskie. Piłsudski, Dmowski, Paderewski, Daszyński, Witos, Korfanty – wszystkie główne nurty polskiej polityki zjednoczyły się dla niepodległości.

*(generał dywizji
Stanisław Czosnek)*

Święto odzyskania Niepodległości obchodziliśmy w Gminie w dniach 10-12.11.2023 r.

10 listopada odbywała się uroczysta akademia okolicznościowa w Szkole Podstawowej w Trzcianie. Uroczystości Gminne zaszczylicili swoją obecnością m.in. poseł elekt Adam Dziezic, wicestarosta Powiatu Rzeszowskiego p. Tadeusz Pachorek, Pełniący funkcję wójta gminy Świlcza p. Dawid Homa oraz Radni z terenu Gminy. Wieczorem w bratkowickim kościele Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży zorganizowało Wieczornicę Patriotyczną, w trakcie której przedstawili montaż słowno-muzyczny o tematyce niepodległościowej. Młodzież z KSM przygotowała do rozdania patriotyczne ciasteczka własnoręcznie zrobione.

11 listopada – Narodowe Święto Niepodległości. W tym niezwykle ważnym dla nas Polaków dniu, szczególnie żywy jest lokalny patriotyzm. W 105. rocznicę odzyskania przez Polskę Niepodległości przedstawiciele samorządu oraz organizacji społecznych Bratkowic złożyli kwiaty pod Pomnikiem Poległych. W imieniu samorządu gminnego kwiaty złożył Pan Dawid Homa pełniący funkcję wójta gminy Świlcza wraz z Panem Wojciechem Słowikiem – sekretarzem gminy, a także Radni Sołectwa Bratkowice p. Barbara Buda, p. Mieczysław Leja i p. Andrzej Kozdęba. Starostwo Powiatowe reprezentował Pan Tomasz Wojton – przewodniczący Rady Powiatu. W imieniu Sołectwa wiązankę złożył sołtys, Pan Ryszard Franczyk w asyście Moniki Piątek i Wioletty Bajek.

Organizacje społeczne Bratkowic – Towarzystwa Miłośników Ziemi Bratkowickiej, Ochotniczej Straży Pożarnej oraz Dziennego Domu Pomocy również wydelegowały swoich przedstawicieli do złożenia hołdu poległym za wolność Naszą i Waszą. Zwieńczeniami obchodów było wspólne odśpiewanie Hymnu Państwowego. Dodatkowo przedstawiciele Towarzystwa zapalili świece na Mogile Poległych na bratkowickim cmentarzu, pod

krzyżem upamiętniającym Akcję Burza w Trzcianie oraz pod obeliskiem w parku podworskim.

Obchody Narodowego Święta Niepodległości zakończył VIII Koncert Pieśni Patriotycznych w Bratkowicach. Koncert zorganizowało TMZB oraz Chór Męski *Resonantae* pod patronatem honorowym Starosty Rzeszowskiego p. Marka Sitarza. W koncercie wystąpił Chór *Emmanuel* z Rzeszowa pod dyrekcją p. Romana Olszo-

Złożenie kwiatów pod Pomnikiem Poległych w Bratkowicach.

Pamiątkowe zdjęcie przed pomnikiem AK w Bratkowicach – 11 listopada 2023 r.

wego z repertuarem „Moja Ojczyzna”, „Pieśń Obozowa – o Boże, któryś jest na niebie”, „Maszerują Strzelcy”. Chór *Deo Cantanus* z Tuczemp pod dyrekcją p. Dominiki Godzień prezentując „Białe Róże”, „Bywaj dziewczę zdrowe”, „Pierwszą kadrową” i „Serce w plecaku” oraz gospodarz Chór Męski *Resonantae* pod dyrekcją p. Jakuba Pięty, który tradycyjnie rozpoczął koncert od średniowiecznego monumentalnego hymnu „Bogurodzica”, później prezentując jeszcze utwory „Wojenko, wojenko”, „O mój rozmarynie” oraz „Z dawna Polski Tyś Królową”. Dodatkowo po raz pierwszy wystąpił *kwartet wokalny* w składzie: P. Dominika Godzień – sopran, p. Małgorzata Glesma – alt, p. Jakub Pięta – tenor oraz p. Tomasz Kwoka – bas, wykonując „Modlitwę do Bogurodzicy”, „Jest taki kraj” oraz „Marsz, marsz Polonia”. W wydarzeniu udział wzięli starosta Marek Sitarz, wicestarosta Tadeusz Pachorek, przewodniczący Rady Powiatu Tomasz Wojton oraz pełniący funkcję wójta Dawid Homa. Patronat medialny nad wydarzeniem objęło Polskie Radio Rzeszów, Radio Via oraz Telewizja Polska TVP 3 Rzeszów. Całość wydarzenia prowadził p. Bogdan Wójcik

Koncert patriotyczny.

– prezes Chóru *Resonantae* oraz członek TMZB.

Wśród obecnych byli również sponsorzy wydarzenia, czyli p. Tomasz Wojton, Firma Kruszgeo, Firma Agroma, Bożena i Andrzej Zabawscy. Pamiątkowe statuetki, podziękowania i kwiaty wręczali przedstawiciele powiatu p. Tadeusz Pachorek, p. Tomasz Wojton, p. Sławomir Miłek oraz proboszcz Józef Książek, prezes TMZP Katarzyna Wdowik oraz p. Dawid

Homa – pełniący funkcję wójta. Koncert był pięknym zwieńczeniem gminnych obchodów Święta Niepodległości w Gminie Świlcza.

Kto nie szanuje i nie ceni swojej przeszłości, ten nie jest godzien szacunku, teraźniejszości ani prawa do przyszłości. (Józef Piłsudski)

Fot. Andrzej Bednarz

Michał Lityński

Pieśń Legionów 1914/1915 roku

Zbudź się narodzie ze snu niewoli,
Wiekowe potargaj pęta,
Jak burza leci głos po roli
Hej! Orły! Orlice! Orłęta!
Zatopcie szpony w wrogów krwi,
Niech miecz wasz w sercu wroga tkwi

Niech zginie podła zdrajców zgraja,
Co niewolniczy jad w nas wpaja!
Tyś ludu niepodległej Polski syn
Dziś tylko Twoja wola, moc i czyn.
Od fal Bałtyku po Karpat szczyty,
Gdzie tylko żyje polski lud,
Już biały orzeł w niebo wzbity
Woła na bój, na wielki trud

Strzelecka trąbka rażno gra,
Serdecznym echem w sercu drga.
To Polska woła swoje dzieci,
Głos jej rozbrzmiewa po całym świecie.
Zwycięskie pułki formuj ludu lwi,
Walcz mężnie do ostatniej kropli krwi!

Jan Lechoń

Hymn Polaków na obczyźnie

Jedna jest Polska, jak Bóg jeden w niebie,
Wszystkie me siły jej składam w ofierze
Na całe życie, które wzięłem z Ciebie,
Cały do Ciebie, Ojczyzno, należę.

Twych wielkich mężów przykład doskonały,
Twych bohaterów wielbię święte kości,
Wierzę w Twą przyszłość pełną wielkiej chwały,
Potęgi, dobra i sprawiedliwości.

Wiem, że nie ucisk i chciwe podboje,
Lecz wolność ludów szła pod Twoim znakiem,
Ze nie ma dziejów piękniejszych niż Twoje
I większej chwały niżli być Polakiem.

Jestem jak żołnierz na wszystko gotowy
I jak w Ojczyźnie, tak i w obcym kraju
Czuwam i strzegę skarbu polskiej mowy,
Polskiego ducha, polskiego zwyczaju.

Z narodem polskim na zawsze związany
O każdej chwili to samo z nim czuję,
Do wspólnej wielkiej przyszłości wezwany
Wszystkim Polakom braterstwo ślubuję.

Branżowe Centrum Umiejętności

10 mln złotych dla Szkoły z Krajowego Planu Odbudowy z dodatkowymi trzema milionami wkładu własnego Powiatu Rzeszowskiego to niebagatelna kwota.

Wywiad z Dyrektorem Zespołu Szkół Techniczno-Weterynaryjnych w Trzcianie mgr inż. Januszem Jakubkiem przeprowadziła Ludwika Oleksak.

– Pani Dyrektorze, czym będą Branżowe Centra Umiejętności?

Zgodnie z założeniami MEiN w kraju powstanie 120 Branżowych Centrów Umiejętności po jednym z każdej branży. Jedną z branż jest „Technika Weterynaryjna” i to właśnie w tej branży powstanie Centrum w Trzcianie. Będzie ono łączyć szkołę, uczelnie wyższe, przedstawicieli branży i przedsiębiorstw do współpracy w zakresie kształcenia kadr dla gospodarki.

Na ogłoszony nabór projektów Starosta Rzeszowski Pan Józef Jodłowski zareagował jak zawsze pozytywnie. Powiatowe Biuro Projektów wraz z Dyrektorem oraz nauczycielami uczącymi w Technikum kształcącym w zawodzie Technik Weterynarii opracowali projekt w branży technika weterynaryjna. Nadmienię, że był to bardzo trudny projekt, zwłaszcza, że na jego sporządzenie było niespełna 2 miesiące czasu.

– Na co zostaną przeznaczone te niebagatelne środki?

Założenia projektu są następujące: 70% środków przeznaczone zostanie na rozbudowę istniejącej infrastruktury lub budowę nowych obiektów. Pozostała kwota, tj. ok. 30% wykorzystana ma być na funkcjonowanie Centrum w okresie dwóch lat, jak również na realizację szkoleń dla uczniów, studentów, nauczycieli akademickich oraz innych osób dorosłych w szeroko rozumianym obszarze technika weterynaryjna.

– Rozumiem, że powstaną przy szkole nowe obiekty?

Dobrze Pani rozumie. Zostanie wybudowany obiekt skupiający w sobie laboratoria, sale zabiegowe, sale lekcyjne, rentgen, sale wykładowe. Reasumując, bardzo nowoczesne zaplecze, które uzupełni obecną bazę dydaktyczną szkoły.

– Czy szkoła samodzielnie, mam na myśli kadrę dydaktyczną, realizować będzie zadania wymagane projektem?

Oczywiście, że nie. Szkoła jest liderem przedsięwzięcia, natomiast w założeniach projektu prowadzenie szkoleń, kursów, sympozjów, konferencji przebiegać będzie z wykorzystaniem partnerów branżowych, w tym jednego głównego realizującego statutowe zadania w cytowanym wcześniej obszarze. Jest nim działające na terenie całego kraju Stowarzyszenie Verus Związków Hodowców Zwierząt i Producentów Sektora Rolno-Spożywczego. Kolejni partnerzy to Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Małopolskie Centrum Biotechniki w Kraśnem. W realizacji kursów i szkoleń uczestniczyć będą również inni partnerzy, np. Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale.

– Czy mam rozumieć, że uczniowie Technikum Weterynarii będą również korzystać z bazy, która powstanie?

Tak, poza kursami i szkoleniami dla osób z zewnątrz znajdzie się czas na prowadzenie zajęć w tych obiektach dla uczniów naszej szkoły. Już dzisiaj szkoła boryka się z problemami lokalowymi. Tylko w tym roku do Technikum Weterynarii przyjęliśmy młodzież w liczbie 4 oddziałów po 35 uczniów w każdym. Może będzie nieskromny, ale od lat z dobrym skutkiem nasza szkoła pretenduje do grona najlepszych szkół w kraju kształcących w tym zawodzie, o czym mogą świadczyć wyniki olimpiad branżowych, czy też egzaminów zawodowych.

– Serdecznie dziękuję p. Dyrektorowi za poświęcony, na rozmowę, czas i rzeczowe, optymistyczne informacje. Dla takich przeżyć warto pracować. Dziękuję Wszystkim Państwu, którzy wspierają różnorodnie naszą działalność edukacyjną i wpływają na jej ciągły i stabilny rozwój.

MISJON PROJEKTOWY		BRANŻA		DATA		POSIAD			
<p>Branżowe Centrum Umiejętności w dziedzinie: technika weterynaryjna w Trzcianie Powiat Rzeszowski Zespół Szkół Techniczno-Weterynaryjnych im. Bohaterów Westerplatte w Trzcianie Verus Związek Hodowców Zwierząt i Producentów Sektora Rolno-Spożywczego - Stowarzyszenie</p> <p>9 999 922,78 zł</p>		<p>Nadbudowa i przebudowa części budyńki ZST-W w Trzcianie (klatka wjeżdżalnia z przeznaczaniem na cele oświetlenia (laboratorium weterynaryjne) wraz z zewnętrzną instalacją kanalizacyjną sanitarną bytowej i instalacją technologiczną z zew. zbiornikiem na nieczystości.</p> <p>36-071 Trzciânia 193 dz. nr 904 i dz. dz. 903/7 obr. 0009 Trzciânia</p>		<p>BRANŻA</p> <p>INŻYNIER mgr inż. arch. JADYNA MATYJASZEWSKA mgr inż. arch. Katarzyna Zamojska mgr inż. arch. Anna Stępczyńska</p>		<p>MAJ 2023 MAJ 2023 MAJ 2023</p>		<p>SEALA NR BYTUNKI A-11</p>	
<p>TYTUŁ BYTUNKI</p>		<p>WZUSZALIZACJA</p>		<p>PEB</p>		<p>PEB</p>		<p>PEB</p>	

Jak pomóc nastolatkom z zaburzeniami nastroju?

Identyfikacja objawów zaburzeń nastroju nastolatków może być trudna. Dzieje się tak dlatego, że większość nastolatków jest nastrojowa i emocjonalna w czasie intensywnych zmian fizycznych i psychicznych. Każdy może czasami czuć się smutny lub przygnębiony. Jednak zaburzenia nastroju są bardziej intensywne. Są trudniejsze do zniesienia niż normalne uczucie smutku.

Co powoduje zaburzenia nastroju u nastolatków?

To, co powoduje zaburzenia nastroju u nastolatka, nie jest jeszcze dobrze znane. Niektóre substancje chemiczne w mózgu są odpowiedzialne za pozytywne nastroje. Inne substancje chemiczne w mózgu (neuroprzekazniki) kontrolują substancje chemiczne w mózgu, które wpływają na nastrój. Zaburzenia nastroju mogą być spowodowane brakiem równowagi chemicznej w mózgu. Może się to zdarzyć samoistnie. Może też wystąpić wraz z czynnikami środowiskowymi, takimi jak nieoczekiwane wydarzenia życiowe lub długotrwały stres.

Jakie są objawy zaburzeń nastroju u nastolatków?

Nastolatki nie zawsze mają lub wykazują takie same objawy jak dorośli. Trudniej jest dostrzec zaburzenia nastroju u dzieci i młodzieży. Dzieje się tak dlatego, że nie zawsze są w stanie powiedzieć, jak się czują. Najczęstsze objawy u nastolatków to: ciągłe uczucie smutku, rozpacz, bezradności lub winy, niska samoocena, poczucie bycia niewystarczająco dobrym, kłopoty z relacjami, utrata zainteresowania normalnymi czynnościami, które kiedyś wykonywano, problemy ze snem (takie jak bezsenność), zmiana apetytu lub masy ciała, spadek energii, problemy z koncentracją lub podejmowaniem decyzji, częste dolegliwości fizyczne, takie jak ból głowy, ból brzucha, lub skrajne zmęczenie (znużenie), wrażliwość na

niepowodzenia lub odrzucenie, ucieczka lub groźba ucieczki z domu, myśli lub próby samobójcze, bycie zrzędlwym, wrogo nastawionym lub złym. Inne objawy możliwych zaburzeń nastroju u nastolatków mogą obejmować: słabe wyniki w nauce, ciągły gniew, zachowania buntownicze, kłopoty z rodziną, kłopoty z przyjaciółmi i rówieśnikami.

Jak diagnozuje się zaburzenia nastroju u nastolatków?

Lekarz przeprowadza pełne badania fizykalne, aby wykluczyć jakiegokolwiek inne schorzenia. Natomiast lekarz ze specjalizacją zdrowia psychicznego może zdiagnozować zaburzenia nastroju. Opiera się na pełnej ocenie zdrowia psychicznego. Może również ocenić rodzinę i pozmawiać z nauczycielami oraz szkolnymi specjalistami.

Jak leczy się zaburzenia nastroju u nastolatków?

Leczenie będzie zależało od objawów, wieku i ogólnego stanu zdrowia nastolatka. Będzie to również zależało od tego, jak poważny jest stan. Kluczowe znaczenie ma jednak wczesne wykrycie i leczenie.

Jak można pomóc swoim dzieciom (nastolatkom) żyć z zaburzeniami nastroju?

Rodzice odgrywają kluczową rolę w leczeniu nastolatków. O czym należy pamiętać, aby pomóc swojemu dziecku: należy dbać o realizację wszystkich wizyt lekarskich: w razie potrzeby należy wziąć udział w terapii rodzinnej; poszukać jeszcze innych świadczeniodawców (którzy mogą objąć opieką dziecko/nastolatka – pracownicy socjalni, terapeuci, pedagodzy, psychologowie); współpracować ze szkołą, do którego uczęszcza dziecko/nastolatek; sięgnąć po wsparcie (pomocne może być nawiązanie kontaktu z innymi rodzicami, którzy mają nastolatka z zaburze-

niami nastroju); zadzwonić do lekarza od razu, kiedy Twoje dziecko/nastolatek odczuwa skrajną depresję lub złość wobec siebie lub innych, słyszy głosy, których inni nie słyszą, widzi rzeczy, których inni nie widzą, nie może spać ani jeść przez 3 dni z rzędu, ma nowe objawy lub obecne objawy nasilają się, wykazuje zachowanie, które dotyczy przyjaciół, rodziny, nauczycieli, a inne osoby wyrażają zaniepokojenie tym zachowaniem i proszą o szukanie pomocy.

Poza zaburzeniami opisanymi powyżej warto wspomnieć o innych również bardzo ważnych.

Depresja u nastolatków

Depresja to aktualnie jedno z najczęstszych zaburzeń psychicznych wśród młodzieży. Duży epizod depresyjny to okres co najmniej dwóch tygodni obniżonego nastroju, który występuje w większości sytuacji. Objawy obejmują niską samoocenę, utratę zainteresowania normalnie przyjemnymi czynnościami oraz problemem ze snem, energią i koncentracją. Młodzi ludzie z dużą depresją mają trudności lub nie są w stanie wykonać codziennych czynności takich jak praca, nauka, jedzenie, spanie. Osoby, które miały jeden poważny epizod poważnego zaburzenia depresyjnego, są narażone na wysokie ryzyko wystąpienia kolejnego.

Lęk u nastolatków

Nie zawsze można stwierdzić, kiedy typowy stres nastolatków przechodzi w lęk. Jednak młodzież z zaburzeniami lękowymi doświadcza szczególnie wysokiego poziomu lęku. Co więcej, uczucia te pogarszają się z czasem, zamiast poprawiać się same.

Uogólnione zaburzenia lękowe są najczęstszym zaburzeniem lękowym nastolatków. Ten rodzaj lęku wiąże się z nadmiernym niepokojem lub zamartwianiem się codziennymi wydarzeniami. Co więcej, lęk utrzymuje się przez dłuższy czas. Nastolatki z lękiem uogólnionym doświadczają

intensywnego stresu emocjonalnego, a także szeregu objawów związanych z lękiem. Zakłócona on zdolność nastolatka do nawiązywania kontaktów towarzyskich z przyjaciółmi. Lęk może również zakłócać edukację. Ciężkie przypadki lęku mogą nawet uniemożliwić młodemu człowiekowi opuszczanie domu. Te osoby doświadczają także niskiej samooceny.

Zaburzenia odżywiania u nastolatków

Zaburzenia odżywiania obejmują anoreksję, bulimię i zaburzenia z napadami objadania się. Zaburzenia odżywiania nastolatków powodują ekstremalne zaburzenia zachowań żywieniowych, a tym samym zdrowia psychicznego. Zaburzenia odżywiania prawie zawsze współistnieją z innymi problemami zdrowia psychicznego. Młodzież z zaburzeniami odżywiania jest również bardziej narażona na nadużywanie substancji psychoaktywnych i zachowania samookaleczających.

Zaburzenia związane z używaniem substancji

Nastolatki używają narkotyków i alkoholu do samoleczenia depresji, lęku, traumy, niskiej samooceny i innych podstawowych schorzeń. Używanie substancji staje się niezdrowym i niebezpiecznym mechanizmem radzenia sobie z objawami zaburzeń psychicznych nastolatków.

Długie stosowanie przeradza się w uzależnienie.

Trauma nastolatków i zespół stresu pourazowego

Po tragicznych wydarzeniach ci, którzy zostali dotknięci – bezpośrednio lub pośrednio – mogą doświadczyć trwałych skutków. Taka trauma może prowadzić do zespołu stresu pourazowego (PTSD). Przyczyny PTSD u nastolatków obejmują wypadki, klęski żywiołowe, pożary, przestępstwa, doznanie znęcanie się w dzieciństwie, utratę rodzica lub innego członka rodziny oraz inne tragedie i traumy z dzieciństwa. Pojedyncze traumatyczne wydarzenie nazywa się „ostrą traumą”, która może doprowadzić do zaburzeń psychicznych nastolatków. Stres traumatyczny może trwać kilka dni, tygodni lub kilka miesięcy po zdarzeniu. „Przewlekła trauma” może wystąpić u osoby, która była narażona na przemoc w dzieciństwie, przemoc domową lub przemoc grup młodzieżowych (np. gangów).

Ilość zaburzeń psychicznych u nastolatków szybko rośnie. Wpływ na taką sytuację ma wiele czynników. Nadmierne korzystanie przez nastolatków z technologii zabiera czas i energię z dala od związków, edukacji i zajęć pozalekcyjnych. Ponadto media społecznościowe są głównym źródłem niepokoju i presji wśród młodzieży. Nastolatki popadają w depresję, gdy porównują swoje życie z ludźmi, których obserwują na Facebooku, Twitterze i Instagramie. Dzi-

siejsi nastolatki posiadają mniej umiejętności radzenia sobie z trudnościami. Rodzice starają się uchronić swoje dzieci przed doświadczeniem porażki i rozczarowania. Dlatego młodzież ma mniejsze szanse na budowanie odporności. Z tego też powodu nie uczą się, jak radzić sobie z wyzwaniem życia codziennego. Należy pamiętać, że mózg nastolatka ciągle się rozwija. Nastolatki mają niedojrzałą korę przedczołową, która kontroluje samoregulację, dlatego mają ograniczoną zdolność do kontrolowania swoich impulsów. W konsekwencji prowadzi to do ryzykownych zachowań nastolatków, takich jak nadużywanie substancji psychoaktywnych i niebezpiecznych wyborów seksualnych.

Nastolatki doświadczają wielu takich samych problemów ze zdrowiem psychicznym jak i dorośli. Niestety wielu młodych ludzi pozostaje niezdiagnozowanych i nieleczonych, mimo że większość schorzeń można wyleczyć.

Podsumując, zaburzenia emocjonalne nastolatków są powszechne i obejmują całą gamę od krótkich okresów stresu po przewlekłe choroby psychiczne. Leczenie ma kluczowe znaczenie. Wcześniejsze leczenie skutkuje lepszymi wynikami.

Źródła:

Encyclopedia Britannica

<https://www.healthline.com/health/emotional-disorders>

<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/adolescent-mental-health>

Małgorzata Syrda

Podkarpacka Konferencja Rolnictwa Ekologicznego z udziałem uczniów kl. III i IV TŻiUG z ZST-W w Trzcianie

15 listopada 2023 roku w Gminnym Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Trzcianie odbyła się już XIV edycja Podkarpackiej Konferencji Rolnictwa Ekologicznego.

W jej programie znalazły się wystąpienia związane z tematyką nawozów organicznych, gleby będącej miejscem produkcji roślinnej, biologicznych środków ochrony roślin. Zwrócono również uwagę na prak-

tyczne aspekty funkcjonowania gospodarstw ekologicznych, a przede wszystkim na rozwiązania powodujące wzrost ich konkurencyjności.

Z historią tej konferencji już od 12 lat związani są uczniowie Technikum Żywności i Usług Gastronomicznych w Trzcianie. To na ich barkach spoczywał obowiązek przygotowania stołu bankietowego dla około 150 osób. Znalazły się na nim słodkości,

ale również sałatki, zakąski czy dania gorące. Uczniowie pracowali pod kierunkiem nauczycieli gastronomicznych przedmiotów zawodowych: Aleksandry Bieszczad-Ochał i Agaty Paśko. Konferencja stała się dla młodych adeptów gastronomii pretekstem do doskonalenia swojego warsztatu pracy, pogłębiania wiedzy, nabywania doświadczeń w zakresie sztuki kulinarnej, a także sztuki kelnerskiej.

Opiekunowie i uczniowie TŻiUG z Trzciany.

Oto lista potraw przygotowanych przez uczniów i przepisy na niektóre z nich.

SŁODKOŚCI

1. Ciastka maszynkowe
2. „Oreo”
3. Wiatraczki
4. Ciasto marchewkowe
5. Ciasto dyniowe
6. Bezy
7. Ciasto „Dziwak” z jabłkami
8. Krucho ciasteczka z marmoladą

ZAKĄSKI, SAŁATKI

1. Sałatka jarzynowa
2. Sałatka jesienna z dynią
3. Sałatka szpinakowa
4. Kulki serowe
5. Rolady: serowa, szpinakowa, marchewkowa
6. Półmiski wędlin i deska serów
7. Tradycyjny smalec z ogórkiem kiszonym
8. Proziaki
9. Jajka w sosie majonezowym ze szczypiorkiem

DANIA GORAĆCE

1. Gulasz z jagnięciny.
2. Pieczony udziec jagnięcy.

Poniżej zamieszczone zostaną przepisy na niektóre bardziej oryginalne i smaczne dania. Mamy nadzieję że urozmaicią stoły czytelników „Trzcionki”.

Jesienna sałatka z dynią

Składniki:

500 g dyni, 100 g sera feta, 20 g nasion słonecznika, 20 g liści rukoli, 40 ml miodu, 20 ml oliwy z oliwek, sól i pieprz.

Przygotowanie:

1. Rozgrzej piekarnik do 200°C. Obierz dynię, usuń pestki i pokrój ją w grubą kostkę. Rozłóż kawałki dyni

na blasze do pieczenia, skrop oliwą z oliwek i posyp solą i pieprzem. Piecz dynię przez około 25-30 minut, aż stanie się miękka i lekko zrumieniona.

2. Na suchej patelni delikatnie podpraż nasiona słonecznika przez kilka minut, aż staną się aromatyczne. Odstaw na bok, aby ostygły. W dużej misce połącz upieczoną dynię z pokruszoną fetą. Dodaj nasiona słonecznika i liście rukoli.

3. W małej miseczce wymieszaj miód z oliwą z oliwek. Polej sałatkę przygotowanym dressingiem. Dopraw sałatkę solą i pieprzem wedle uznania. Jesienną sałatkę dyniową podawaj od razu, aby cieszyć się jej świeżością i smakiem.

Ciasto dyniowe na oleju, bez nabiału

Ciasto dyniowe na oleju, bezmleczne. Puchate, mięciutkie, absolutnie przepyszne! Przyjemnie wilgotne za sprawą puree z dyni.

Do ciasta możecie wykorzystać gotowy mus z dyni, jeśli macie jeszcze jakieś zapasy w zamrażarce. Jeśli nie, to zróbcie szybko nowe puree. To naprawdę bardzo proste. Potrzebujecie tylko dynię. I nic poza dynią.

Jak zrobić puree z dyni?

Dynię razem ze skórą wystarczy pokroić na mniejsze kawałki. Wydrążyć ze środka pestki. Najłatwiej zrobić to po prostu łyżką. Kawałki dyni ułożyć skórką do dołu na blaszce piekarnika, wyłożonej folią do piecze-

nia. Wstawić do piekarnika nagrzanego do 200 stopni C i piec ok. 30 min., aż miąższ będzie miękki. Można to sprawdzić wbijając w środek widelec. Długość pieczenia zależy od rodzaju dyni i wielkości kawałków. Po jej upieczeniu i ostudzeniu, obierz skórkę i zmiksuj na gładkie puree.

Składniki:

250 g mąki pszennej, niepełna łyżeczka proszku do pieczenia, 3/4 łyżeczki sody, 180 g cukru drobnego do wypieków, szczypta soli, 3 jajka, 130 g oleju o neutralnym smaku, np. rzepakowy, 180 g puree z dyni (wykonanie powyżej),

Lukier cytrynowy

łyżka soku z cytryny, ok. 40 g cukru pudru.

Wykonanie:

Wszystkie składniki koniecznie powinny być w temperaturze pokojowej. Piekarnik nastawić na temperaturę 180 stopni C, grzanie góra – dół, bez termoobiegów. Tortownicę o średnicy 21 cm wyłożyć na dnie papierem do pieczenia, boków niczym nie smarować.

Potravy wykonane przez uczniów TŻiUG z ZST-W w Trzcianie.

Do miski przesiać przez sitko mąkę, proszek do pieczenia i sodę oczyszczoną. Dodać sól i cukier. Wymieszać. Do suchych składników wbić jajka, wlać olej i dodać puree z dyni. Jak najkrócej i delikatnie, ale jednak dokładnie wymieszać.

Do przygotowanej tortownicy wlać ciasto i wyrównać z wierzchu. Blaszkę wstawić do nagrzanego piekarnika. Piec 20 minut, po czym obniżyć temperaturę do 170 stopni i piec jeszcze ok. 10 min (lub troszkę dłużej), do tzw. suchego patyczka.

Po upieczeniu, ciasto wyjąć na blat i zostawić do lekkiego ostudzenia. Wykonać lukier. Cukier puder przesypać do miseczki, wlać sok wyciśnięty z cytryny i utrzeć dnem łyżki, do upłynnienia. Jeśli lukier wyjdzie za rzadki, dodać soku, jeśli za gęsty, dodać cukru. Jeszcze ciepłe ciasto polukrować. Nabierać łyżeczką i wylewać ciekłą strużką, tworząc dowolne esy-floresy.

Smacznego!

Ludwika Oleksak

Fryzura dla seniora

Uczniowie wraz z nauczycielami proponują oraz zapraszają Seniorów i nie tylko, do pracowni fryzjerskich i kosmetycznych, aby wykonać bezpłatne zabiegi: strzyżenie damskie i męskie, koloryzację globalną, pasemka, baleyage, stylizację włosów, hennę i regulację brwi, hennę rzęs, manicure, malowanie paznokci. Ta forma współpracy zyskała bardzo dużą akceptację w środowisku bliższym i dalszym. Liczba chętnych przekroczyła najśmielsze oczekiwania naszych uczniów i nauczycieli. Pod hasłem „Technikum Usług Fryzjerskich otwarte dla wszystkich”, uczniowie pod kierunkiem nauczycieli wykonali zabiegi dla Domu Seniora w Trzcia-

bo uczennice uczą się zawodu i muszą na kimś te zabiegi przećwiczyć. One mają praktykę, a my rozrywkę, że jedziemy. Jesteśmy ładnie uczesane, kolory nałożone, paznokcie pomalowane. Po prostu odmładzają nas. Jesteśmy zadowoleni.

Pani Władzia: Ja odmłodziłam o 10 lat jak mi dziewczęta zrobiły fryzurę. Czujemy się takie dowartościowane, tym że o nas pamiętacie a w szczególności młodzież.

– Czy to Pani pierwsza taka forma współpracy ze szkołą?

Pani Władzia: W ZST-W w Trzcianie kilka z nas było już drugi raz, bo pierwsze zaproszenie otrzymaliśmy

wały paznokcie, czesały włosy itd. Profesjonalna obsługa, właściwie to czuliśmy się jak w prawdziwym salonie a nie w szkole. A nawet i lepiej, bo atmosfera bardzo przyjazna i superowo spędziliśmy czas.

– A co Panowie o tym sądzą? (rozmówcy – to dwaj panowie o tym samym imieniu)

Pan Tadeusz: Super sprawa. Należy powtórzyć takie spotkania. Włosy szybko rosną, możemy jeździć częściej.

Pan Tadeusz: Kontynuujemy takie spotkania. Są pozytywne. Strzyżenie „pierwsza klasa” – profesjonalna robota. Fajnie też było po prostu porozmawiać z młodzieżą. Chodzimy trochę dłużej po tym świecie niż ona, niejedną historię mamy w zanadrzu. Co wiemy, to jej chętnie przekazemy. Młodzież ma ciekawe spostrzeżenia, możemy nawzajem się od siebie

Seniorzy DPS-u w Rzeszowie i DPS w Bratkowicach oraz uczniowie i nauczyciele z TUF w Trzcianie.

nie (27.09.2023 r.), Dziennego Domu Pomocy w Bratkowicach (23.10.2023 r.), Domu Pomocy Społecznej w Rzeszowie, ul. Sucharskiego oraz filii DPS w Rzeszowie przy ul. Łabędziej, oraz Środowiskowego Domu Samopomocy z Woliczki (27.11.2023 r.).

Dla potwierdzenia jakości wykonywanych usług przeprowadziłam kilka rozmów z podopiecznymi z Bratkowic, którzy mieli wykonane zabiegi przez uczniów w Technikum Usług Fryzjerskich w Trzcianie.

– Jak Pani ocenia taką formę współpracy z uczniami i szkołą w ZST-W w Trzcianie?

Pani Krysia: Oceniam bardzo dobrze, podoba nam się taka forma współpracy. Myślę, że jest potrzebna,

w maju. Każdy kto był za pierwszym razem wrócił zadowolony, dlatego teraz było nas dużo więcej na tych zabiegach.

– Czy podobało się takie spotkanie z ZST-W w Trzcianie i czy skorzystałaby Pani z zaproszenia jeszcze w przyszłości?

Pani Krysia: Tak, oczywiście, podobało nam się bardzo i chętnie skorzystamy z kolejnych zaproszeń.

– Proszę opowiedzieć o tych spotkaniach.

Pani Krysia: Od razu poczułyśmy się zaopiekowane. Każdym ktoś się zajął. Panie nauczycielki rozdały dyspozycje a uczennice wykonywały różne czynności: farbowały włosy, malo-

uczyc. Ta młodzieńcza radość, zaangażowanie od niej emanuje. „Naładowaliśmy” się jej pozytywną energią. No, co tu dużo mówić, jak będzie jeszcze okazja, to ani chwilę nie będę się zastanawiał, chętnie zgodzę się na takie zabiegi.

Wizyta w salonie fryzjerskim dla każdej kobiety i mężczyzny to wyjątkowy czas!

Czekamy na seniorów, aby mogli zasiąść wygodnie w szkolnych fotelach fryzjerskich i pocuć, że są wyjątkowi. Zrobimy wszystko, aby nie tylko uczestnicy czuli się dobrze podczas wizyty, ale też nasi fryzjerzy poczuli, że już są dobrzy.

Małgorzata Syrda

Od poprawnego rzemiosła po szaleństwo kreacji

25 listopada 2023 roku (po raz 21.) w największym i najbardziej spektakularnym centrum wystawowym na południu Polski, odbył się Festiwal Hair & Beauty, przyciągający tysiące osób z branży beauty.

Młodzież z Zespołu Szkół Techniczno-Weterynaryjnych (Technikum Usług Fryzjerskich) uczestniczyła w tym wydarzeniu od początku jego trwania, ale w tym roku po raz pierwszy wzięła udział w turnieju szkół dla grupy wiekowej od 15. do 20. lat. Uczennice pod okiem nauczyciela, Agnieszki Majki, bacznie szlifowały sztukę sztuki fryzjerskiej. Towarzyszyła im trema, ale tę pokonały. Mogły się sprawdzić na wielkiej scenie pod bacznym wzrokiem

jury. Dziewczęta miały wykonać następujące zadania. Pierwsze z nich dotyczyło ułożenia fryzury ślubnej, nie bez kozery określono ją jako „crazy wedding”, bo wymagała od uczennic kreatywności i bogatej wyobraźni. W tej konkurencji wzięły udział: Julia Zgódka, Klaudia Zielińska z kl. III TUF i Justyna Moskwa z kl. II TUF. Drugie zadanie związane było z ułożeniem fal. Tę pracę wykonały: Klaudia Zielińska III TUF, Zuzanna Sokołowska II TUF oraz Weronika Raś II TUF. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie młodzieży była Agnieszka Majka – nauczyciel przedmiotów zawodowych w Zespole Szkół Techniczno-Weterynaryjnych w Trzcianie.

Festiwal Hair and Beauty dedykowany jest wszystkim: tym, którzy się dopiero uczą, tym którzy posiadają salon czy pracują na etacie. Każdy znajdzie tam ogrom wiedzy z zakresu nowych trendów we fryzjerstwie czy barberingu. Program spotkań urozmaicają również autorytety z branży, dlatego uczestnictwo młodzieży z Technikum Usług Fryzjerskich w tego rodzaju imprezie (mimo że nie zdobyła w tym roku laurów) było niewątpliwym sukcesem, bo występ na wielkiej scenie, pokonanie stresu i samo zmaganie się z materiałem problemu może być również uznane za zwycięstwo, zwycięstwo w pracy nad sobą. A ta umiejętność jest nie do przecenienia.

SOBOTA 25.11

TURNIEJ SZKÓŁ FRYZJERSKICH O PUCHAR ŚLĄSKA

11:00 Kategoria FALE KLASYCZNE –
włoszanie fal na mokro 45 minut (ogólne)

12:30 Kategoria CRAZY WEDDING
Fryzury ślubne damskie 60 minut (medaliki)

W TURNIEJU SZKÓŁ MASTER SCHOOL KATOWICE 2023

DLA SZKÓŁ ZSTW W TRZCIANIE

PRZYGOTOWANEJ PRZEZ PANIĄ AGNIESZKĘ MAJKA

KOMISJA SĘDZIOWSKA

SPONSOR GŁÓWNY NAGRÓD: nah

Dotłącz do nas! FESTIWAL HAIR & BEAUTY

www.festivalhairandbeauty.pl

www.wats.pl

www.festivalhairandbeauty.pl

Uczennice klasy III TUF z Trzciany (I. Winkowska i K. Zielińska) w czasie zmagania konkursowych.

Uczennice klas II i III TUF prezentujące swoje prace (fale).

Plakat informujący o zadaniach stojących przed młodzieżą adeptami sztuki fryzjerskiej.

Małgorzata Syrda

Ośrodek jeździecki „rusza z kopyta”!

W tym roku szkolnym w Ośrodku Jeździeckim Zespołu Szkół Techniczno-Weterynaryjnych w Trzcianie jest dużo zadań do wykonania. W związku z nabyciem uprawnień do organizacji egzaminów na odznaki jeździeckie nauczyciele odpowiedzialni za szkolenie młodzieży zaplanowali wiele kursów, spotkań, egzaminów. Działania te będą służyły przede wszystkim podniesieniu poziomu wiedzy z zakresu jazdy konnej, ale także kształcenie praktycznych umiejętności w tym zakresie.

Kursy, spotkania, egzaminy

24 listopada 2023 roku zorganizowano egzamin na odznakę jeździecką – „Jeźdź konno” Polskiego Związku Jeździeckiego. Gwarantuje ona możliwość uzyskania kolejnych tego typu wyróżnień. W piątek (1.12.2023 r.) odbył się egzamin na Brązową i Srebrną Odznakę Jeździecką Polskiego Związku Jeździeckiego. Powyższe egzaminy sprawdzają umiejętności jazdy konnej zgodnie z wymaganiami klasycznej sztuki jeździeckiej oraz wiedzę o zasadach użytkowania konia. Jeźdźcy zdobywają odznaki, by można było ocenić ich umiejętności oraz poziom zaawansowania w zakresie jazdy konnej. Kursant jest zobowiązany również do zdania egzaminów teoretycznych, dotyczących bezpieczeństwa i opieki nad koniem, co podnosi świadomość jeźdźców na temat odpowiedzialnego postępowania w stajni.

System odznak może pomóc w utworzeniu spójnej struktury szkoleniowej, ułatwiającej zarówno jeźdźcom, jak i instruktorom, śledzenie postępu i rozwijanie umie-

jętności kursantów. Zdobycie odznaki jest dla wielu źródłem dumy i motywacji do dalszej pracy nad doskonaleniem się w jeździe konnej.

Kurs Naturalnych Zasad Pracy z Koniem

Nie tylko na egzaminach koncentruje się praca koła jeździeckiego. Jego instruktorzy planują również Kurs Naturalnych Zasad Pracy z Koniem, który odbędzie się w cyklu (kilka zjazdów cotygodniowych). Szkolenie naturalne koni, nazywane też horsemanshipem, opiera się na zrozumieniu naturalnych instynktów konia. Kluczowe elementy to komunikacja werbalna, niewerbalna i zrozumienie dynamiki stada. Uczniowie w czasie zajęć poznają behavior koni oraz metody komunikacji ze zwierzęciem przy pomocy subtelnych sygnałów ciała.

Kolejne działania dotyczyć będzie cyklu szkoleń z Andrzejem Sałackim, znanym jeźdźcą i trenerem, zdobywcą 12 medali Mistrzostw Polski w konkurencji ujeżdżenia, pierwszym polskim finalistą Pucharu Świata. Wprowadził on do Polski dyscyplinę woltyżerki. Prowadził także pokaz ujeżdżenia klasy Grand Prix na koniu bez ogłoszenia przed królową Elżbietą II.

Opisane powyżej przedsięwzięcia, te realizowane i planowane przez instruktorów nadzorujących pracę koła jeździeckiego, działającego przy Zespole Szkół Techniczno-Weterynaryjnych w Trzcianie, świadczą o tym, że ośrodek bujnie się rozwija i realizuje rzetelnie swoje statutowe zadania.

Uczniowie ZST-W w czasie zajęć koła jeździeckiego.

Uczniowie koła jeździeckiego doskonalący swoje umiejętności.

Władysław Kwoczyński

„Pożegnanie Lata”

W niedzielę 3 września 2023 r. bratkowicki stadion sportowy tętnił życiem. Towarzystwo Miłośników Ziemi Bratkowickiej, zorganizowało tu Piknik Rodzinny pod hasłem: „Pożegnanie Lata”.

Mimo pochmurnej aury i przelotnych opadów deszczu na stadion przybyli licznie mieszkańcy Bratkowic i sąsiednich miejscowości wraz z rodzinami. Nic więc dziwnego, bo przygotowany przez organizatora bogaty program imprezy, zapewnił liczne atrakcje, zabawy i konkursy, zarówno

Program imprezy

Był wyjątkowo ciekawy i atrakcyjny. Uczestnicy Pikniku Rodzinnego z zainteresowaniem oglądali i podziwiali m.in. udany występ Seniorek i Seniorów – podopiecznych Dziennego Domu Pomocy w Bratkowicach, a także występ Chóru Męskiego *Resonantae*, działającego przy Gminnym Centrum Kultury Sportu i Rekreacji w Świlczy z siedzibą w Trzcionce. Widzom bardzo się podobał żywiolowy występ Zespołu Tańca Nowoczesnego

Podczas pikniku rodzinnego nie brakowało publiczności.

dla dzieci, jak i dorosłych. Piknik prowadził Marek Grzesik, znany konferansjer i komentator wielu imprez plenerowych.

Koloret, działającego również przy GCKSiR. Męska część widzów z ciekawością oglądali pokaz boks w wykonaniu grupy Fox Boxing Club. Nato-

miast kibice piłki nożnej mogli delektować się pokazowymi meczami miejscowej Akademii Piłkarskiej „Bratek”, młodziej grupy „Orlik” oraz grupy „Młodzik”. Dużym zainteresowaniem publiczności cieszyły się zawody sportowe zorganizowane dla dzieci i dorosłych, prowadzone przez Klub Lekkoatletyczny GUKLA „Korzeniowski pl” oraz znaną lekkoatletkę z Bratkowic Sabinę Zięba. Dużo emocji było również podczas zawodów w przeciąganiu liny, które zorganizowała miejscowa Siłownia Fox Gym. Również strażacy bratkowickiej OSP, zorganizowali dla najmłodszych uczestników pikniku pełne emocji mini zawody pożarnicze oraz efektowny pokaz ratownictwa gaśniczego i medycznego. Z myślą o dzieciach organizatorzy przygotowali liczne atrakcje, jak: tzw. dmuchańce, stoiska ze słodyczami, kiermasz z zabawkami, wata cukrowa, popcorn, tatuaże itp. Ponadto w różnych punktach stadionu rozmieszczone były stoiska edukacyjne, informacyjne, promocyjne i inne, przygotowane m.in. przez Nadleśnictwo Głogów Małopolski, Bibliotekę Publiczną w Bratkowicach, ZUS Rzeszów, firmę „Metkom”, firmę „Sunector”, Wojskowe Centrum Rekrutacyjne w Rzeszowie i inne.

Organizatorzy zadbałi również o kulinarną oprawę imprezy. Stoisko z gastronomią przygotowały panie z miejscowego Koła Gospodyń Wiejskich, a młodzież z KSM-u oferowała słodkie ciasta. Nie zabrakło też ogródka piwnego, kielbasy z grilla i karłowki itp.

Zakończenie

Na zakończenie Pikniku ok. godz. 19.00 nastąpiło zapowiadane wcz-

Na zdjęciu od lewej: M. Grzesik – konferansjer, K. Wdowik – prezeska TMZB i A. Dziedzic – Wójt.

Panie z miejscowego KGW, zadbały o kulinarną oprawę plenerowej imprezy.

Młodzi bokserzy z Fox Gym, zaprezentowali widzom swoje umiejętności.

Pamiętkowe zdjęcie młodych piłkarzy z Akademii Piłkarskiej Bratek Bratkowice.

Pamiętkowe zdjęcie organizatorów Pikniku z zaproszonymi gośćmi i członkami Zespołu Greso. W czarnym garniturze A. Dziedzic – Wójt.

śniej przez organizatora, losowanie cennych nagród rzeczowych wśród uczestników imprezy. Po niezwykle emocjonującej ceremonii losowania nagród, odbył się koncert zespołu muzycznego „Greso”.

Podsumowanie

Tegoroczny Piknik Rodzinny – Pożegnanie Lata, został doskonale zorganizowany i przeprowadzony przez Towarzystwo Miłośników Ziemi Bratkowickiej, co niewątpliwie jest zasługą Katarzyny Wdowik – prezeski oraz wszystkich członków tego Stowarzyszenia. Należą się im za to słowa szczególnego podziękowania

Publiczność świetnie się bawiła z Zespołem Greso.

i uznania. Podziękowanie należy się również wszystkim urzędom, instytucjom, firmom, organizacjom społecznym, osobom i sponsorom, za ogromne zaangażowanie i pomoc w organizacji i przeprowadzeniu tej plenerowej imprezy. Na słowa podziękowania, zasługuje także Andrzej Bednarz – redaktor lokalnego czasopisma *Ziemia Bratkowicka*, fotograf i od niedługo czasu kronikarz miejscowej OSP, który z oddaniem i pasją, tworzy dokumentację fotograficzną z ważniejszych wydarzeń, uroczystości i imprez, zarówno lokalnych, jak i gminnych. Ponadto jego fotografie zamieszczane są od wielu lat na łamach kwartalnika „Trzcionka” oraz na stronach internetowych m.in. Urzędu Gminy Świlcza, TMZB, OSP i bratkowickiej Parafii.

Fot. A. Bednarz

Jacek Adamowicz

Konferencja „Czyste powietrze, a eko gospodarowanie”

W dniu 21 października 2023 r. odbyła się konferencja „Czyste powietrze, a eko gospodarowanie”, która miała miejsce w Hotelu Nowy Dwór w Świlczy. Inicjatorami były stowarzyszenia Kobiety Karpat oraz Ekoprzestrzeń Ekologia – Rozwój – Przestrzeń. Konferencja została zorganizowana w ramach projektu „Czyste powietrze, a eko gospodarowanie” sfinansowanego ze środków Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030.

Dzięki zaproszonym prelegentom oraz ekspertom uczestnicy wydarzenia poznali sposoby adaptacji do zmian klimatycznych, dowiedzieli się jak ważne jest znaczenie terenów zielonych w życiu codziennym człowieka oraz na czym polegają odnawialne źródła energii.

Konferencję otworzyli Prezes Stowarzyszenia Kobiety Karpat Krystyna Wróblewska oraz Jacek Adamowicz Prezes Stowarzyszenia Ekoprzestrzeń. Wśród zaproszonych gości obecna była Ewa Draus Wicemarszałek Województwa Podkarpackiego.

Dziękujemy również uczestnikom i prelegentom:

- dr Magdalenie Misiorowskiej z Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie za wykład „Rola i znaczenie terenów zielonych dla powietrza i życia człowieka”,

- Beacie Adamowicz ekspertowi stowarzyszenia Ekoprzestrzeń za wykład „Zmiany klimatyczne i możliwości adaptacji do nich”,

- Sławomirowi Kowalskiemu radcy prawnemu, ekspertowi OZE za

wykład „Odnawialne źródła energii – możliwości wykorzystania w gospodarstwach domowych oraz jak zaoszczędzić dbając o środowisko”,

– Jackowi Adamowiczowi prezesowi stowarzyszenia Ekoprzestrzeń za wykład „Jakość powietrza w Rzeszowie i powiecie rzeszowskim i jego wpływ na nasze zdrowie”.

Uczestnicy konferencji w różnym przedziale wiekowym otrzymali od organizatorów materiały promocyjne w postaci ekologicznej torby bawełnianej, zgniatarki do butelek, kalendarza trójdzielnego, eko smycz, ekologiczny długopis oraz notes. Ponadto dzięki uprzejmości Regionalnej Dyrekcji lasów Państwowych uczest-

nicy otrzymali sadzonki drzewek oraz roślin. W ramach projektu od stycznia 2024 r. dla mieszkańców powiatu rzeszowskiego będą przeprowadzone 3 szkolenia/warsztaty stacjonarne po 5 godz. dla grupy docelowej 15 – 60 lat potwierdzone zaświadczeniami dla uczestników. W ramach szkoleń będziemy uświadamiać o zagrożeniach dla zdrowia i życia spowodowanych zanieczyszczeniami powietrza powodowanych przez nie ekologiczne ogrzewanie indywidualne domów

jednorodzinnych, przedstawimy możliwości i metody utylizacji odpadów oraz ich recyklingu, zapoznamy z możliwością eliminacji powyższych problemów, tj. termomodernizacji, wym. źródła ciepła, zmiana paliwa na bardziej eko (o niskiej zawartości CO₂), zmniejszenie zapotrzebowania na energię.

Więcej informacji na stronie www.ekogospodarowanie.ekoprzestrzen.eu.

Sadzimy rośliny miododajne

W 2023 roku Samorząd Województwa Podkarpackiego po raz dziewiąty realizuje działania w ramach kampanii informacyjno-edukacyjnej pn.: „Rola pszczół miodnych w zachowaniu bioróżnorodności w rolnictwie”. Jednym z nich jest zadanie pn.: „Sadzenie drzew i krzewów miododajnych, sposobem na ochronę bioróżnorodności w województwie podkarpackim”.

Działanie prowadzone jest we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego z terenu naszego województwa, które corocznie, licznie odpowiadają na zaproszenie do udziału w akcji. W tym roku do zadania zgłosiły się 102 podmioty.

Od 2015 r. na działania w ramach kampanii przeznaczono ponad 750 tys. zł. Zakupionych i wprowadzonych do środowiska zostało łącznie ok. 56 000 szt. sadzonek roślin miododajnych, które z biegiem czasu stanowią będą cenny pożytek dla owadów zapylających.

W Gminie Świlcza nasadzenia w ramach programu przeprowadzone zostały w podległych jednostkach oświatowych.

W ramach akcji udział wzięli:

1. Przedszkole i Żłobek Gminny w Bratkowicach
2. Publiczne Przedszkole w Świlczy
3. Przedszkole i Żłobek Gminny w Trzcianie
4. Niepubliczne Przedszkole „Kolo-

5. Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Bratkowicach
6. Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Jana Pawła II w Bratkowicach z oddziałem przedszkolnym
7. Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Bratkowicach prowadzona przez: Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły „Nasza Trójka” w Bratkowicach
8. Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Marii Konopnickiej w Mrowli z oddziałami przedszkolnymi
9. Szkoła Podstawowa im. Stanisława Dąbskiego w Rudnej Wiel-

- kiej z oddziałami przedszkolnymi
10. Szkoła Podstawowa im. św. Jana Kantego w Świlczy
11. Szkoła Podstawowa w Trzcianie z oddziałami przedszkolnymi
12. Żłobek Gminny Mrowla
13. Zespół Szkół w Dąbrowie.

Dziękujemy wszystkim za wysiłek włożony w przygotowanie terenów pod nasadzenia oraz przeprowadzenie samej akcji sadzenia, szczególnie za zaangażowanie dyrektorów, nauczycieli, pracowników oraz dzieci i młodzieży z jednostek oświatowych, którym zależy na ochronie środowiska i estetyce naszej Gminy, miejsca kształcenia oraz wspólnej zabawy.

(Inf. wł.)

Rolnictwo ekologiczne w teorii i praktyce

XIV Podkarpacka Konferencja Rolnictwa Ekologicznego – Trzciana, 15 XI 2023 r.

Została ona zorganizowana przez Związek Stowarzyszeń „Podkarpacka Izba Rolnictwa Ekologicznego” w Świlczy i we współpracy z instytucjami i uczelniami zajmującymi się w/w zagadnieniami.

Jak co roku, w spotkaniu uczestniczyli szefowie instytucji sektora rolnego głównie z terenu województwa podkarpackiego, nie zabrakło także przedstawicieli z innych części kraju. Tematem przewodnim wydarzenia był program Wspólnej Polityki Rolnej na najbliższe lata (2023-2027), którego podstawę stanowią opracowane przez państwa członkowskie UE plany strategiczne. Konferencja odbywała się tradycyjnie w sali widowiskowej wraz z zapleczem GCKSiR Gminy Świlcza z/s w Trzcianie.

Konferencję otworzył nowo mianowany na stanowisko wójta Gminy Świlcza Daniel Homa, zastępując dotychczasowego wójta dwóch kadencji, Adama Dziedzica. Został on wybrany w wyniku październikowych wyborów parlamentarnych – na posła do Sejmu RP. Nowy wójt podkreślił w swym krótkim wystąpieniu znaczenie rolnictwa ekologicznego i takiej samej żywności, życzył zebranym owocnych obrad.

Konferencję prowadził prezes PIRE **Marcin Fujarowicz**. Gośćmi byli: **Adam Dziedzic** – poseł na Sejm RP, **Sławomir Styka** – Zastępca Wójta, **Wojciech Słowik** – Sekretarz UG, **Adam Majka** – Dyrektor, Gminnego Centrum Kultury Sportu i Rekreacji, doradcy i pracownicy **Podkarpackiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Boguchwale**, **Ewa Nęczyńska** – Kierownik Działu Ekonomiki i Zarządzania Gospodarstwem Rolnym Dział Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska, **Edyta Wilk** – Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Rzeszowie, **Renald Partyka** – Podkarpacki Wojewódzki Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Rzeszowie, **Tomasz Pióro** – Kierownik w Wojewódzkim Inspektoracie Jakości Handlowej Arty-

kułów Rolno-Spożywczych w Rzeszowie, **Stanisław Bartman** – Prezes Zarządu Podkarpackiej Izby Rolniczej, **Jerzy Jakubiec** – Komendant Państwowej Straży Rybackiej w Rzeszowie, **Dorota Jamrozy** – Kierownik Oddziału wielofunkcyjnego rozwoju wsi i żywności wysokiej jakości Departament Rolnictwa, Geodezji i Gospodarki Mieniem, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego wraz z Panią z oddziału, **Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Rzeszowie**: **Agnieszka Leniart**, **Małgorzata Maniewska**, **Arkadiusz Elceser**, **Prof. Jan Krupa** – Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, **Dr Oksana Balanda** – Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, **Prof. Maria Ruda**, **Dr hab. Magdalena Frąc**, **prof. IA**, – Instytut Agrofizyki PAN, **Dr Karol Skrobacz** – Uniwersytet Rzeszowski, **Dr Dagmara Migut** – Uniwersytet Rzeszowski – z grupą studentów, **Tomasz Janik**, **dr Agata Tekieła**, **dr Jan Gąsior** – Centrum Edukacji Ekologicznej Polski Wschodniej im. Św. Franciszka z Asyżu z uczniami, Telewizja Rzeszów.

Rolnictwo konwencjonalne i ekologiczne

Za rolnictwo ekologiczne uważa się ogólny system zarządzania gospodarstwem i produkcji żywności, łączący najlepsze dla środowiska metody, uwzględniające wysoki stopień różnorodności biologicznej oraz ochronę zasobów naturalnych. Należy też dbać o wysokie standardy, dotyczące dobrostanu zwierząt.

Metody produkcji powinny opierać się o używanie substancji naturalnych i naturalnych procesów. Rolnictwo ekologiczne rozwija się w różnych kierunkach, m. in. rolnictwo biodynamiczne i rolnictwo organiczno-biologiczne.

Efektom takiej działalności jest możliwość otrzymywania żywności ekologicznej.

Alternatywą dla tego rodzaju zarządzania gospodarstwem i produkcją żywności jest rolnictwo konwencjonalne. W Polsce system kontroli określony jest w ustawie z 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej.

Program konferencji obejmował m.in. następującą tematykę: **dlaczego gleba – to żywy organizm?** (prelegent S. Gacka), **Nawozy organiczne [...] i korzyści z ich stosowania** (dr Oksana Balanda). Tematyka trudna, jednakże w ujęciu teoretycznym i poparta naukowymi badaniami wzbudzała zainteresowania słuchaczy a oprawa medialna prelekcji bardzo szeroko ilustrowała teorię. Hasło „Najpierw – biologia – potem – chemia” zdawało się docierać do każdego słuchacza. Mówiono o tym w kontekście biologii jako nowoczesnemu systemowi walki z chorobami i szkodnikami. Inne ciekawe tematy wystąpięń to np. **Walory żywności ekologicznej**, **Ekologia w praktyce i in.**

Ożywiona dyskusja, ekspresowy konkurs wiedzy o ekologii i środkach ochrony roślin, wzbudzały emocje zwycięzców i promowały tematykę ekologii i rolnictwa. Obecny uczniom rolniczych szkół branżowych optymistycznie przypomniano: **Młodzi, w rolnictwie liczy się sztuka i wiedza, trzymajcie się wsi!**

Wśród licznie zgromadzonych uczestników nie zabrakło dyr. Zespołu Szkół Techniczno-Weterynaryjnych w Trzcianie **Janusza Jakubka** i młodzieży szkolnej.

Znaleźli się też wystawcy i producenci z firm i wytwórni, członkinie Kół Gospodyń Wiejskich, członkowie PIRE, z prezesem Zarządu **Marcinem Fujarowiczem** i dyr. Biura PIRE **Alicją Duliban**.

Firmy prezentujące swoją ofertę podczas Konferencji: **AGRIMPEX Sp. z o.o.**, **AGROSIMEX Sp. z o.o.**, **BIOFELD Sp. z o.o.**, **Centrum Usług Dronowych (FOTOACC)**, **Egzoszkiet**, **ICB Pharma Tomasz Świętosławski**, **Paweł Świętosławski Sp. J.**, **ProBiotics Polska Sp. z o.o.**, **Przedsiębiorstwo**

Wdrożeń i Zastosowań Biologii i Inżynierii Genetycznej BIO-GEN Sp. z o.o., Uniwersytet Rzeszowski Kolegium Nauk Przyrodniczych, Magdalena Koncewicz-Obszańska.

Rolnictwo ekologiczne

W ostatnim roku w Polsce przybyło upraw i producentów ekologicznych, jednak wciąż jest ich niewiele w porównaniu ze średnią unijną oraz założeniami strategii Zielonego Ładu. Nad perspektywami rozwoju rolnictwa ekologicznego w naszym kraju dyskutowało już wielu znawców zagadnienia na różnych szczeblach. Obecnie w Polsce jedynie ok. 4 proc. użytkowników rolnych jest uprawianych ekologicznie (średnia unijna to ok. 8,5 proc., a wśród liderów jest m.in. Austria – ok. 24 proc. czy Estonia – ok. 20 proc). Opublikowana w marcu tego roku unijna strategia Zielony Ład, zawierająca plan działania na rzecz rozwoju produkcji ekologicznej, zakłada zajęcie do 2030 roku pod uprawy ekologiczne w całej Unii Europejskiej 25 proc. użytkowników rolnych oraz znaczące zwiększenie produkcji i konsumpcji produktów ekologicznych.

Czy polskie rolnictwo jest przygotowane na takie wyzwanie?

Polskie rolnictwo ekologiczne ma potencjał. W Polsce nie obserwujemy jakiegoś dynamicznego wzrostu zainteresowania rolnictwem ekologicznym ze strony rolników. Jednak ta sytuacja ma szansę się zmienić w związku z rosnącym zainteresowaniem konsumentów żywnością ekologiczną oraz celami wyznaczonymi w unijnej strategii bioróżnorodności. Polska ma dobre warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego, jednak trzeba przemyśleć całą politykę wsparcia, aby nie trwonić środków publicznych na fikcję, czyli gospodarstwa, które nie dają żadnej produkcji. Należy wspierać tych rolników, którzy – produkując – dostarczają na rynek produkty poszukiwane przez konsumentów.

Uprawa roślin zgodnie z założeniami rolnictwa ekologicznego jest sporym wyzwaniem głównie ze względu na konieczność ogranicze-

nia stosowania środków ochrony roślin. W celu ich eliminacji pomocna jest odpowiednia działalność profilaktyczna – nawożenie naturalne, ustalenie prawidłowego płodozmiannu, zasiewy mieszane itp. – mająca na celu stworzenie korzystnego stanu fitosanitarnego gleby i zwiększenie odporności roślin.

Nadal istnieje wiele niezbadanych obszarów wiedzy. Potrzebne jest zrozumienie wszystkich aspektów, aby rozwiązania służyły pogłębianiu wiedzy o procesach ekologicznych zachodzących w środowisku, służyły podnoszeniu świadomości ekologicznej wśród społeczeństwa.

Podziękowania

Dyrektor Biura PIRE w Świlczy Alicja Duliban – organizatorka odpowiedzialna za logistykę całego pozytecznego wydarzenia podkreślała rolę współpracy i sponsoringu wszelkich inicjatyw proekologicznych środowisk związanych z sektorem rolnictwa. Mówiła: „Jesteśmy wdzięczni za zrozumienie, hojność i różnorodne wsparcie naszych inicjatyw. Dzięki naszym Sponsorom byliśmy w stanie zorganizować wielce kształcącą konferencję. Niewiele jest w dzisiejszym zmaterializowanym świecie firm, instytucji i organizacji tak hojnych i chętnych do pomocy. Dziękujemy!”.

W organizację konferencji zaangażowani byli:

1. Adam Dziezic – Poseł na Sejm RP (były Wójt Gminy Świlcza)
2. Dawid Homa – Wójt Gminy Świlcza
3. Adam Majka – Dyrektor Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Trzciance

Darczyńcy:

1. Grupa Producentów BIOFOOD – Roztocze Sp. z o.o.
2. Winnice Pradoliny Mateusz Radek

Przygotowanie poczęstunku:

1. Janusz Jakubek – Dyrektor Zespołu Szkół Techniczno-Weterynaryjnych im. Bohaterów Westerplatte w Trzciance, nauczyciele, pod których nadzorem został przygotowany poczęstunek: Aleksandra Ochał-Bieszczad i Agata Paško (czyt. oddzielny art. M. Syrdy w „Trzcionce”).
2. Roman Łazorko – właściciel gospodarstwa hodujący owce, który bierze udział w realizowanym przez PIRE Programie „Podkarpacki Wyпас Naturalny” – dostarczył pieczonego, ekologicznego barana

Firmy ekologiczne, które przekazały swoje produkty do przygotowania poczęstunku:

3. Eko-Pasje Robert Machowski
4. Leżajskie Stowarzyszenie Gospodarstw Ekologicznych
5. Stowarzyszenie Producentów Żywności Ekologicznej „EKO DAR” w Świlczy.

Czad jest bardzo groźny dla naszego życia i zdrowia

Sezon zimowego ogrzewania mieszkań w blokach mieszkalnych i budynkach jednorodzinnych, trwa każdego roku od 1 października do 31 marca. W tym okresie zwiększona jest ilość interwencji strażaków w domach i mieszkaniach, czyli tam, gdzie powinniśmy się czuć bezpiecznie. W Polsce z powodu zatrucia tlenkiem węgla czyli czadem, życie traci kilkadziesiąt osób. Dzieje się tak szczególnie w okresie późnej jesieni i zimy, kiedy temperatury spadają poniżej zera. Rozpoczynamy wówczas dogrzewanie swoich domów i mieszkań. Rzadko przed sezonem grzewczym sprawdzamy sprawność techniczną pieca c.o. i piecyków gazowych oraz drożność przewodów kominowych i wentylacyjnych. W tym celu powinniśmy skorzystać z usług oferowanych przez Zakłady Kominiarskie. Należy pamiętać, że niewłaściwa eksploatacja budynku mieszkalnego oraz znajdujących się w nim urządzeń i instalacji grzewczych mogą przynieść poważne konsekwencje. Warto zadbać o bezpieczeństwo swoje i osób najbliższych, by uniknąć zatrucia groźnym dla naszego zdrowia i życia czadem.

Tlenek węgla, popularnie zwany czadem, to bezwonny gaz o bardzo silnych właściwościach toksycznych. Ludzkie zmysły nie są w stanie go

wyczuć, szczególnie gdy unosi się on w temperaturze pokojowej. Wdychanie czadu nawet w niewielkiej ilości często powoduje silny ból głowy, wymioty, a także może doprowadzić do zatrucia, śpiączki czy zgonu.

Przyczyny zatrucia czadem

To przede wszystkim niesprawność urządzeń grzewczych (pieców c.o., piecyków gazowych), a także przewodów kominowych, wentylacyjnych, dymowych i spalinowych. Przyczyną zatrucia tlenkiem węgla może być także niedostosowanie istniejącego systemu wentylacyjnego do standardów szczelności stosowanych drzwi i okien (niedostateczna wymiana powietrza w pomieszczeniach).

Objawy zatrucia

Zatrucie może objawiać się pod postacią gorszego samopoczucia oraz bólu głowy. Te dolegliwości mogą być niepokojące wówczas, gdy towarzysza im zawroty głowy, wymioty, nudności, ogólne osłabienie organizmu oraz senność. Do objawów zatrucia czadem możemy zaliczyć również duszności, zaburzenia pamięci, problemy ze wzrokiem, kołatanie serca, brak czucia w palcach oraz pierwsze objawy parkinsonizmu, czyli drżenie mięśni. Te dolegliwości pojawiają się

zazwyczaj przy zatruciu, które zostało stwierdzone zbyt późno. W ciężkich przypadkach zatrucia czadem może dojść do uszkodzenia pnia mózgu i zaburzenia mowy. Nie wolno nigdy bagatelizować żadnych objawów zatrucia i należy jak najszybciej udać się do lekarza.

Jak zapobiegać zatruciu czadem?

- nie dokonywać przeróbek kominów na własną rękę,
- regularnie przeprowadzać kontrole techniczne kuchenek gazowych, piecyków itp.,
- sprawdzać szczelność przewodów kominowych oraz to czy w kominie jest dostateczny ciąg powietrza (np. za pomocą kartki papieru przyłożonej do kratki wentylacyjnej – jeśli kartka przywiera do kratki wentylacyjnej, ciąg powietrza jest prawidłowy),
- nigdy niczym nie zasłaniać kratki wentylacyjnych,
- wietrzyć pomieszczenia, w których dochodzi do procesu spalania (łazienki wyposażone w piecyki gazowe, kuchnie), a najlepiej zapewnić niewielkie rozszczelnienie znajdujących się tam okien,
- nie dogrzewać pomieszczeń mieszkalnych piecykami gazowymi bez atestu,
- zakupić specjalne czujniki ostrzegające przed wydobywaniem się tlenu węgla.

Jak podają statystyki Komendy Głównej PSP w sezonie grzewczym 2022/2023, czyli w okresie od 1 października 2022 r. do 31 marca 2023 r. w związku z emisją tlenu węgla, strażacy odnotowali w skali kraju 4686 interwencji, w których 68 osób uległo śmiertelnemu zatruciu czadem, a 1224 osoby uległy podtruciu. W bieżącym roku statystyki strażackie nie są aż tak dramatyczne, ale to dopiero początek sezonu ogrzewania naszych mieszkań i domów. Mimo to w kraju, w tym także na Podkarpaciu, odnotowano już kilkadziesiąt przypadków śmiertelnego zatrucia czadem i wielokrotnie więcej podtruć. Niech te niechlubne statystyki oraz liczne apele strażaków i innych służb, uświadomią nam, że tlenek węgla jest ogromnym zagrożeniem dla życia i zdrowia naszego i naszych najbliższych.

(Mat. Propag. PSP/OSP)

Paweł Rzepka

AKTUALNOŚCI PIŁKARSKIE

Podsumowanie rundy jesiennej sezonu piłkarskiego 2023/2024

Emocje piłkarskie już za nami. Walkę o ligowe punkty w klasach rozgrywkowych „A” i „B” zakończyły wszystkie gminne drużyny (12 listopada ostatnie mecze rozegrała klasa „A”, a tydzień wcześniej klasa „B”). I jak to w sporcie bywa – nie wszystkie rozstrzygnięcia były takie jakich chcieliby kibice, działacze, trenerzy czy sami zawodnicy. Czasami w sportowej rywalizacji decyduje łut szczęścia albo przypadek.

Losy poszczególnych spotkań niejednokrotnie wahały się do ostatnich minut i zdarza się, że drużyna lepsza na boisku musi przyjąć na swoje barki porażkę. Rezultaty osiągnięte przez gminne zespoły – chociaż w niektórych przypadkach były co najmniej zadowalające, a w innych wcale nie takie złe – to opinii niektórych mogłyby lub powinny być lepsze. Może i tak, ale na pewno piłkarzom nie można odmówić zaangażowania, poświęcenia i ambicji. Za to z pewnością należą się im brawa i podziękowania.

Teraz pora na zasłużoną przerwę i trochę wytchnienia. Niech piłkarze i trenerzy trochę odpoczną od piłki, bo sezon był długi i wyczerpujący. Przygotowania do drugiej części zmagani ligowych ruszą od połowy stycznia. Trzeba wyciągnąć wnioski i powinno być dobrze. Byłe do wiosny!

LKS „Bratek” Bratkowice

O tym, że o punkty w „A” klasie będzie trudniej wdziedzieli wszyscy. Większość zespołów w ligowej stawce prezentuje wysoki poziom sportowy i trzeba się dużo napocić, żeby z meczu wrócić z tarczą. Drużynie „Bratka” prowadzonej przez Dawida Homę ta sztuka udało się trzykrotnie. Szczególnie istotna wydaje się być wygrana w derbach z „Trzcionką” (2:1), która pozwoliła na dogonienie rywala w walce o utrzymanie w lidze. Do tego doliczyć trzeba dwa remisy. Łącznie jesienią ekipa z Bratkowic uzbierała 11 punktów. Pozwoliło to na zajęcie 10 miejsca w tabeli, które w obecnych warunkach (trzeba tutaj brać pod uwagę miejsca spadkowe zajmowane przez drużyny z naszego regionu w wyższych ligach – ma to wpływ na ilość zespołów typowanych do spadku w klasie „A”) gwarantuje utrzymanie. Na pewno sympatycy „Bratka” po zeszłorocznym awansie liczyli na więcej, ale sytuacja jest taka, a nie inna i trzeba już powoli myśleć o rewanżach. *„Runda jesienna dla naszej drużyny okazała bardzo wymagająca. Wyniki były niezadowalające. Gra wyglądała dobrze, ale w niektórych spotkaniach brakowało sportowego szczęścia. Nie omijały nas kontuzje, które uniemożliwiały występ podstawowych zawod-*

ników. Kadra opierała się na piłkarzach, którzy wywalczyli awans do A klasy przy wsparciu chłopaków z juniorów. Nie poddajemy się i już myślimy o rundzie wiosennej” – podsumował trener „Bratka” Dawid Homa. Najskuteczniejszym zawodnikiem zespołu był pozyskany przed sezonem z Dąbrowy – Jakub Żurek, który czterokrotnie wpisywał się na listę strzelców bramek.

LKS „Trzcianka” Trzciana

Trzy zwycięstwa, dwa remisy i osiem porażek to bilans „Trzcianki” Trzciana w rundzie jesiennej, identyczny jak „Bratka” Bratkowice. Gorszy stosunek bramkowy zadecydował o tym, że zespół trenowany przez Pawła Rzepkę znajduje się o jedno miejsce niżej w tabeli (11 lokata). Przedsezonowe plany zakładały większą zdobycz punktową o jakieś 6-10 oczek, miejsce w środku tabeli i spokojne przygotowania do wznowienia rozgrywek na wiosnę. Niestety nie udało się tego zrealizować, ale jak pokazuje klasyfikacja – dramatu jeszcze nie ma. Na wiosnę walka o utrzymanie zapowiada się bardzo interesująco, bo ścisk w dolnej połowie tabeli jest całkiem spory, a na dodatek należy dodać, że cztery zespoły, które w tej walce będą brać udział nie mają jeszcze doliczonych punktów z jednego spotkania (mecz pomiędzy Grunwaldem Połomia i TS Głogów Młp. został przerwany i czeka na weryfikację ze strony komisji dyscyplinarnej PZPN Rzeszów, a spotkanie Albatros Szufnarowa – Sokół Grodzisko już dwukrotnie był przekładany z powodu złego stanu boiska i na rozstrzygnięcie być może przyjdzie nam czekać do wiosny). „Na pewno liczyliśmy na więcej. Niestety zadanie utrudniły nam kontuzje czterech podstawowych graczy tuż przed startem sezonu. Udało się w ich miejsce wprowadzić do drużyny czterech zdolnych juniorów, ale dołączyli do nas dość późno i w zróżnicowanym poziomie przygotowania więc do właściwej formy dochodzili już w trakcie rozgrywek. Martwią wysokie porażki i bramki tracone seriami, a także gole, które straciliśmy w końcówkach. Również skuteczność napastników nie była taka jak być powinna. Przecież z trzynastu rozegranych meczów w dziesięciu lub jedenastu obejmowaliśmy prowadzenie, ale tylko w trzech przypadkach udało się dowieźć trzy punkty do końca. Najbardziej szkoda straconych punktów w Szufnarowej, gdzie do 80 minuty prowadziliśmy różnicą dwóch bramek, a także zwycięskiego derbowego pojedynku z Bratkowicami, gdzie mając okazje na podwyższenie wyniku na 2:0 – to my stra-

ciliśmy w końcówce dwa gole. Na pewno nie składamy broni i na wiosnę przystępujemy do walki o każdy punkt” – podsumował rundę trener „Trzcianki”. Spośród 22 strzelonych goli najczęściej strzelili Jan Miłek – 7 i Maksymilian Miłek – 5.

Tabela – klasa A, runda jesienna sezonu 2023/2024, grupa: Rzeszów I

Lp.	Drużyna	M	Pkt	Bramki
1.	Plantator Nienadówka	13	35	50 – 15
2.	Piast Nowa Wieś	13	31	46 – 13
3.	Novi Nosówka	13	30	35 – 12
4.	Wisłok Strzyżów	13	28	32 – 12
5.	GKS Niebylec	13	27	36 – 21
6.	Zimowit Rzeszów	13	19	37 – 28
7.	Heiro Rzeszów	13	17	29 – 25
8.	TS Głogów Małopolski	12	12	21 – 28
9.	Junak Słocina (Rzeszów)	13	12	17 – 32
10.	Bratek Bratkowice	13	11	18 – 34
11.	Trzcianka Trzciana	13	11	22 – 44
12.	Grunwald Połomia	12	8	19 – 39
13.	Sokół Grodzisko	12	7	10 – 50
14.	Albatros Szufnarowa	12	5	17 – 36

LKS „Mrowlanka” Mrowla

Broni w walce o awans do A klasy nie składa drużyna „Mrowlanki” Mrowla, która kolejny już raz w połowie

sezonu plasuje się w czołówce stawki liczącej się w walce o najwyższe cele w swojej grupie rozgrywkowej. Pod wodzą nowego trenera – Pawła Adamczyka zespół z Mrowli rundę jesienną nowego sezonu piłkarskiego ukończył na 3 miejscu w tabeli. Do drugiej w stawce Victorii Budy Głogowskie traci trzy punkty. Wygląda na to, że na wiosnę wszystko w rękach, nogach i... głowach piłkarzy oraz trenera. Bardzo ważne w kontekście awansu będzie pierwsze spotkanie w rundzie rewanżowej, bowiem zawodnicy Pawła Adamczyka zmierzą się na trudnym terenie w Budach Głogowskich (wicelider). Zwycięstwo powinno dodać pewności siebie, ale z drugiej strony rywale mają dokładnie taki sam plan. Jesienią „Mrowlanka” odniosła siedem zwycięstw, raz zremisowała w derbach gminnych w Rudnej Wielkiej i poniosła trzy wyjazdowe porażki na boiskach, na których o punkty zawsze jest trudno (Wysoka Głogowska, Budy Głogowskie, Resovia). Na wiosnę wszystkich rywali, z którymi zaliczyła wpadki – będzie gościć u siebie. To na pewno atut.

KS „Rudnianka” Rudna Wielka

Po piętach piłkarzy „Mrowlanki” deptać będzie „Rudnianka” Rudna Wielka, która traci do niej dwa punkty i zajmuje czwarte miejsce. Swoje aspiracje zawodnicy Wojciecha Brudka zaprezentowali już w poprzednim sezonie. Wtedy nie udało się wywalczyć awansu, ale teraz wszystko przed nimi. W bezpośrednim pojedynku z Mrowlą padł remis. Na wiosnę szykuje się zatem interesujący pojedynek rewanżowy. Jesienią piłkarze „Rudnianki” tylko raz doznali porażki ulegając 1:2 na wyjeździe w Borku Starym. Powróciła za to zmaza poprzednich sezonów, czyli... remisy. Aż pięć spotkań z udziałem zespołu z Rudnej Wielkiej zakończyło się podziałem punktów, a to strata 10 oczek. Chociaż z drugiej strony rezultaty remisowe na wyjazdach z Grunwaldem Budziwój i Victorią Budy Głogowskie, a także mocną Resovią u siebie – nie wydają się być złe. Jeżeli na wiosnę „Rudnianka” więcej zaryzykuje i zagra bardziej ofensywnie to jest szansa na większe zdobycze punktowe i dogonienie drugiego miejsca w tabeli. Najwięcej bramek w drużynie strzelił Dawid Czarnik – 8.

KS Świlcza

Przed inauguracją nowych rozgrywek trenerem Klubu Sportowego Świlcza przestał być Rafał Twardowski. Zastąpił go Hubert Tutak. Wraz z nowym szkoleniowcem do zespołu powróciło kilku zawodników, którzy w poprzednim sezonie z różnych przyczyn nie grali. Między innymi powrót z zagranicy zaliczył bramkostrzelny napastnik – Maciej Preneta. Wydawało się, że z nim w składzie drużyna ze Świlczy znajdzie się kilka miejsc wyżej w tabeli. Ostatecznie pięć wygranych i sześć porażek wystarczyło na zajęcie dopiero 7 miejsca. Drużyna w przekroju rundy jesiennej prezentowała się nierówno. Z jednej strony odniosła wyjazdowe zwycięstwa z Grunwaldem (jako jedyna zwyciężyła na stadionie w Budziwoju) i ze Startem Borek Stary, za to z drugiej przegrała z teoretycznie słabszymi: „Dąbem” Dąbrowa i „Rudzikiem” Rudna Mała, które to znajdują się w dole tabeli. „Czujemy niedosyt. Początek był co prawda obiecujący, bo wygraliśmy w Bu-

dziwoju. Potem jednak przyszły kontuzje i kartki. Z tego powodu wypadło nam z gry kilku ważnych zawodników. Praktycznie drugą część rundy graliśmy bez bramkarza...” – żali się trener Hubert Tutak. Najskuteczniejszym zawodnikiem w zespole był Mateusz Pizło, który zdobył 9 goli.

LKS „Dąb” Dąbrowa

Na dziesiątym miejscu zakończyli rundę piłkarze Ludowego Klubu Sportowego „Dąb” Dąbrowa, którego trenerem jest Tomasz Gdowik. Na jedenaście meczów – tylko trzy udało się wygrać. „Na brak frekwencji na treningach i meczach nie mogę narzekać. Zabrakło jednak bramkarza, który wyjechał za granicę. To kluczowa pozycja na boisku i w tej sytuacji trudno było o podjęcie skutecznej walki z silniejszymi rywalami. Do tego dodam słabą skuteczność napastników. To przełożyło się na wynik końcowy. Postaramy się o lepsze rezultaty na wiosnę” – podsumował rundę trener Tomasz Gdowik. Największym dorobkiem bramkowym może pochwalić się dwóch piłkarzy: Cyprian Gratkowski i Jakub Feret, którzy mają na swoim koncie po 7 trafień.

Tabela – klasa B, runda jesienna sezonu 2023/2024, grupa: Rzeszów I

Lp.	Drużyna	M	Pkt	Bramki
1.	Resovia III Rzeszów	11	28	47 – 11
2.	Victoria Budy Głogowskie	11	25	42 – 11
3.	Mrowlanka Mrowla	11	22	38 – 13
4.	Rudnianka Rudna Wielka	11	20	30 – 15
5.	Grunwald Budziwój	11	18	23 – 14
6.	Orzeł Wysoka Głogowska	11	18	23 – 20
7.	KS Świlcza	11	15	20 – 33
8.	Start Borek Stary	11	15	25 – 25
9.	KS Baranówka	11	13	18 – 25
10.	Dąb Dąbrowa	11	9	20 – 44
11.	Rudzik Rudna Mała	11	7	22 – 41
12.	LKS Biała	11	0	6 – 62

Monika Piątek

Z życia Akademii Piłkarskiej „Bratek” Bratkowice

W piłce nożnej jest tak, że gdy ktoś strzela do bramki, to nigdy nie ma pewności czy trafi, czy nie. Pewne jest tylko to że nigdy nie zdobędzie bramki, jeśli nie będzie strzelać. (...) Jeśli nie spróbujesz tylko dlatego, że nie jesteś pewien wyniku, to równie dobrze możesz nie grać.

(Richard Paul Evans)

Akademia Piłkarska Bratek Bratkowice zrzesza 99 zawodników w 6 grupach. Najmłodsza grupa „Skrzat” rekrutuje się spośród dzieci z rocznika 2018-2019 czyli cztero- i pięcioletków. Kolejna grupa to „Żak”, „Orlik Młodszy”, „Orlik”, „Trampkarz” i „Młodziak Młodszy”.

Orlik Młodszy z trenerem Tomkiem Reichelem i prezesem Dawidem Homą.

„Orlik Młodszy” to nazwa grupy dzieciaków z rocznika 2014/2015 w AP” Bratek”. Trenerem grupy jest Tomek Reichel. W bieżącym roku chłopcy pierwszy sparing rozegrali już w styczniu z drużyną Szkółki Piłkarskiej Grunwald Budziwój oraz brali udział w „Zimowym Festiwalu Piłki Nożnej” w Hali Sportowej w Świlczy.

Mecze, turnieje, sparingi...

W lutym chłopcy z roczników 2014, 2015, rozegrali 2 sparingi, z kolegami z drużyny Mrowlanka Mrowla,

oraz Klub Sportowy Progres Kawęczyn. Ponadto zawodnicy uczestniczyli w turnieju FulSport Cup w Tyczynie.

W niedzielny poranek 20lutego b.r. uczestniczyli w turnieju organizowanym przez Bruk Bet Termalnice Nieciecza w Dąbrowie Tarnowskiej. Turniej był prowadzony bez klasyfikacji końcowej, ale można powiedzieć, że drużyna żaków spisała się świetnie. Tylko w jednym starciu chłopcy musieli uznać wyższość rywala.

W marcu zawodnicy uczestniczyli w turnieju organizowanym przez Głogowską Akademię Futbolu „GAF”. W 6 meczach chłopcy strzelili ok.35

niemal 2 godziny na 2 boiskach. Na duży plus zasługuje na pewno wykorzystywanie przestrzeni na boisku, oraz wiele wygranych pojedynków 1vs1 w ataku, którymi stwarzali przewagę nad przeciwnikiem.

W kwietniu chłopaki rozgrywali kolejny już sparing, tym razem na hali w Świlczy. Kolejny sparing młodzi zawodnicy rozegrali z drużyną DAFu. Tym razem mecz odbywał się na sztucznym boisku na Słocinie. Kolejny raz grali przez niemal 2 godziny na 2 boiskach. Był to solidny sprawdzian przed rozgrywkami ligowymi, które ruszyły w maju 2023 r.

W Kłęczanach chłopaki z roczników 2014/2015 rozpoczynali wiosenne zmagania w lidze PZPN. Przeciwnikami tak jak na jesieni były drużyny GAFu, Stobiernej, Kłęczan i Sokółowa Ostatecznie w 4 meczach strzelili 19 bramek, przy czym stracili tylko 5.

W tzw. międzyczasie chłopcy zmierzili się z kolegami z Głogowa.

Następnie chłopcy rozgrywali 2 wiosenną kolejkę. Tym razem gościli na Stadionie TG Sokół w Sokółowie Małopolskim. Były to kolejne, niezłe zawody tej grupy, gdzie zebrała cenne doświadczenie.

W kolejny weekend chłopcy podzielili się na 2 drużyny. Pierwsza z drużyn rozegrała w sobotę sparing z drużyną Genius Akademia Piłkarska – Rzeszów. Druga z naszych drużyn pojechała do Pilzna na Wo Car Cup, organizowany przez miejscowy KS Legion Pilzno. Chłopaki spisali się świetnie zajmując wysokie 3 miejsce.

Podsumowanie wiosennej ligi Orlika:

– 5 turniejów ligowych (Stobierna Krzywe, Głogów, Kłęczany, Sokółów Młp, Bratkowice),

bramek, nie tracąc przy tym żadnej

W rywalizacji brali udział chłopcy z drużyn: GAF Głogów, Grunwald Budziwój, Wisan Skopanie

Pierwszy sparing na zewnątrz w tym roku chłopaków z roczników 2014, 2015 odbył się 20 marca. Gra toczyła się przez

Na meczu Resovia – GKS Tychy.

– 20 meczów 340 minut na boisku rozegranych przez naszą drużynę,
– 78 bramek strzelonych, 23 bramki stracone.

W każdym meczu chłopcy byli stroną dominującą na boisku. Grali bardzo odważnie w ofensywie, o czym świadczy niezliczona ilość wygranych pojedynków 1vs1 i wiele składnych zespołowych akcji. Bramki stracone przez drużynę, głównie były efektem gry prostymi środkami przez przeciwników, często długim podaniem, wykopem z ręki. Było to wartościowe granie dla zespołu a zebrane doświadczenie na pewno zapoczątkuje w przyszłości.

Półkolonia piłkarska okazją do nawiązania nowych kontaktów i doskonalenia umiejętności

Akademia Piłkarska była ponadto gospodarzem półkolonii piłkarskiej we współpracy z stowarzyszeniem BSB BILU-SPORT-BAMBINI, którego założycielem jest Pan Maciej Biliński. Półkolonia została dofinansowana przez Gminę Świlcza, ze środków przeznaczonych na wychowanie w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Półkolonię PRIME AP Bratek młodsi zawodnicy rozpoczęli 24 lipca br. i trwała tydzień. Podopieczni Akademii trenowali pod czujnym okiem Macieja Bilińskiego – kierownika, oraz Marka Surówki, Tomasza Reichela oraz Mariusza Kowala. Oprócz codziennych treningów na stadionie w Bratkowicach chłopcy mieli wyjazd na basen do Głogowa Małopolskiego, wyjazd do Fly Parku w Rzeszowie oraz wyjścia i spaceru m.in. nad zalew w Bratkowicach. Na zakończenie półkolonii chłopcy otrzymali certyfikaty i upominki, a także zabrali ze sobą piłkarskie stroje sportowe.

Zakończenie sezonu na stadionie w Bratkowicach

30 czerwca 2023 r. na murawie stadionu Klubu Piłkarskiego Bratek Bratkowice odbyło się zakończenie sezonu dla wszystkich grup Akademii Piłkarskiej. Wszystkie grupy wraz z trenerami rozegrały między sobą mecze, od najmłodszych „Skrzatów”, „Żaka”, „Orlika”, „Młodzika” aż po

najstarszą grupę „Trampkarzy”. Rozgrywki oglądali licznie zgromadzeni rodzice. Zarząd Akademii przygotował dla wszystkich poczęstunek – soki, napoje, słodkie ciasteczka oraz kiełbaski z grilla, którego obsługi podjął się Grzegorz Pałka. Po rozegranych meczach i odpoczynku każdy uczestnik AP Bratek otrzymał z rąk prezesa – Dawida Homy otrzymał pamiątkową statuetkę. Nasi młodsi zawodnicy mają za sobą intensywny sezon, udział w meczach ligowych, licznych turniejach i sparingach, a ponadto starają się nie opuszczać treningów, które są organizowane dwa razy w tygodniu. Uczestnicy wszystkich grup zapoznawali do wspólnego zdjęcia, złapali piłki i pobiegli na murawę ćwiczyć sobie we własnym gronie. Prezes podziękował wszystkim za pomoc, zaangażowanie, chłopcom za wytrwałość i dobre wyniki, trenerom za udany sezon a rodzicom za współpracę.

W sezonie jesiennym chłopcy rozpoczęli kolejne zmagania w ramach rozgrywek ligowych PZPN. Tym razem przeciwnikami AP Bratek były Trzcianka Trzcianna, Gród Będziemyśl, Grunwald Budziwój, GAF Głogów Młp. Beniaminek Rzeszów.

Podsumowanie jesiennej ligi

Chłopcy rozegrali już 6 spotkań ligowych, w których osiągnęli bardzo dobre wyniki. Na 30 rozegranych meczów 27 wygrali i 3 razy zremisowali. Na boisku spędzili 450 minut, strzelili 113 bramek stracili 15. Ostatnie rozgrywki miały miejsce 21 października na obiekcie Gminnego Centrum Sportu w Trzciannie. Chłopc

cy na zakończenie otrzymali medale i gratulacje od trenerów.

Spotkanie z „wielkim światem piłki”

W dniu 8 października 2023 r. chłopcy z grup Tomasza Reichela i Pawła Żmudy mieli możliwość wprowadzać na murawę Stadionu Miejskiego w Rzeszowie zawodników Resovii Rzeszów i klubu GKS Tychy oraz uczestniczyć w spotkaniu jako kibice. Chłopcy mają z wydarzenia pamiątkowe zdjęcia oraz autografy zawodnika Resovii Hliba Bukhala. Dzięki staraniom Prezesa AP Bratek Dawida Homy chętne dzieci z wszystkich grup mogły pojechać do Warszawy na mecz Reprezentacji Polski z Reprezentacją Łotwy, który odbył się 21 listopada 2023 r. na Stadionie Narodowym w Warszawie. Wejściówki dla dzieci na mecz były darmowe, atmosfera była niesamowita, a nawet mroźne temperatury nie zepsuły radości z tego piłkarskiego święta. W ostatnim czasie zebrał się zarząd i członkowie Akademii, aby wyłonić nowego Prezesa i członków Zarządu w związku z rezygnacją p. Dawida Homy. Członkowie Akademii, czyli rodzice zawodników jednogłośnie wybrali trenera Mariusza Kowala na nowego Prezesa, któremu serdecznie gratulujemy.

Przed nowym prezesem szereg wyzwań a pierwszym jest organizacja Turnieju Zimowego na hali sportowej w Świlczy dla dwóch grup Akademii tj. Orlika i Młodzika Młodszego. ■

(informacje własne i materiały z profilu AP Bratek na FB)

Zakończenie sezonu 2022/2023.

„Szkola – Zdrowie – Sport”

W Europejskim Dniu Sportu Szkolnego, 29 września 2023 r., odbył się Sejmik Szkolnej Kultury Fizycznej i gala 70-lecia Szkolnego Związku Sportowego.

Tym razem w Sali Bursztynowej hotelu „Nowy Dwór” w Świlczy odbył się Sejmik Szkolnej Kultury Fizycznej „SZKOŁA – ZDROWIE – SPORT”. Sejmik zgromadził ponad setkę nauczycieli, trenerów, samorządowców i działaczy sportu szkolnego.

Odbyło się Wojewódzkie Podsumowanie Współzawodnictwa Sportowego Szkół, Klubów, Gmin i Powiatów za rok szkolny 2022/2023. Na uroczystość zaproszeni zostali uczniowie klasy II Szkoły Podstawowej im. M. Konopnickiej w Mrowli, wraz z wychowawczynią. Beatą Sondej i dyr. szk. Januszem Ostrowskim.

Uczniowie klasy II jako jedyni w Gminie Świlcza uczestniczą w programie „Akademia Małych Zdobywców”

Program polega na realizacji pozalekcyjnych zajęć sportowych z uczniami klas I-III szkół podstawowych. Dzieci w trakcie roku szkolnego zdobywają po 6 sprawności sportowych. Mogą to być np. sprawności lekkoatlety, piłkarza, gimnastyka, taneczna, turysty, badmintonisty czy teni-

sisty. Szkoły otrzymują specjalny sprzęt sportowy dostosowany do wieku dziecka, a dzieci legitymacje i za zdobycie każdej sprawności wklejkę to potwierdzającą. Program finansowany jest przez Samorząd Województwa Podkarpackiego, przy wsparciu samorządów lokalnych. Zajęcia z grupą prowadzi p. Beata Sondej.

Święto sportu szkolnego rozpoczęło się od wręczenia upominków dla naszych małych zwycięskich sportowców. Wręczała je Małgorzata Rauch – Podkarpacki Kurator Oświaty, a zarazem Prezes Podkarpackiego Wojewódzkiego Szkolnego Związku Sportowego w Rzeszowie.

Po części oficjalnej na dzieci czekał słodki poczęstunek. Możliwość reprezentowania szkoły na uroczystości była dla uczniów wyróżnieniem i nagrodą za już drugi rok treningów i sportowej wytrwałości. Jeśli nie zabraknie im zdrowia, wytrwałości i miłości do sportu – wyrosną z nich tacy, którzy zdobywać będą złote medale, czego życzymy im serdecznie, a rodzicom naszych zawodników – gratulujemy!

<https://szs.rzeszow.pl/aktualnosci/wojewodzkie-podsumowanie-wspolzawodnictwa-sportowego-szkol-gmin-powiatow-i-klubow-za-ubiegly-rok-szkolny,art2396/>

Żarty i „złote myśli” grudniowe i noworoczne

– Jasio pisze list do św. Mikołaja: Przynieś mi komputer, łzy i grypę na zakończenie ferii.

– Jasiu, kim chcesz zostać, jak dorośniesz? – pyta nauczycielka

– Świętym Mikołajem – odpowiada bez namysłu Jaś.

– Pewnie dlatego, że roznosi prezenty?

– Nie, dlatego, że pracuje tylko jeden dzień w roku.

– Kiedy kochamy siebie, łatwo nam kochać innych, a innym jest łatwo kochać nas. (L. Hay)

– To co zdobyliśmy z największym trudem, najbardziej kochamy. (Seneka)

– Nie rzeczywistość sama, ale serce, z jakim ku niej przystępujemy, daje rzeczom kształty i kolory. (H. Sienkiewicz)

– Szczęście jest to taka roślina, którą warunki zewnętrzne mogą rozwinąć lub zniszczyć, ale trzeba ją zasiać i wyhodować we własnym sercu, gdyż inaczej nie ma z czego wyrastać. (H. Sienkiewicz)

– Żyj, zachowuj spokój. Wiosna przyjdzie, a kwiaty same zakwitną. (przysłowie chińskie)

Janusz Ostrowski

Zajęcia na pływalni

W październiku uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 1 w Mrowli, zainaugurowali kolejny sezon zajęć na basenie w Głogowie Małopolskim.

Powszechnie uważa się, że pływanie jest jednym z najzdrowszych sportów. I jest nim rzeczywiście, jeżeli uprawiający ten sport przestrzegają podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny. Ruch w wodzie z pokonywaniem jej oporu, harmonijnie kształtuje postawę ciała. Pływanie oraz całe środowisko wodne bardzo korzystnie wpływa na organizm ludzki. Poprawia ogólny stan zdrowia, samopoczucie i świetnie relaksuje. Przyczynia się w szczególności do usuwania nadmiernych krzywizn kręgosłupa, lepszego wysklepienia klatki piersiowej, zwiększenia jej ruchomości oraz po-

większenia pojemności płuc. Opóźnia oznaki starzenia się, hartuje i zapobiega chorobom. Zaleca się je wszystkim, którzy mają wszelkiego rodzaju wady postawy, płaskostopie, oraz cierpią z powodu nadwagi. Zalecany jest dla każdego, niezależnie od wieku czy kondycji. Zabawa w wodzie, gimnastyka, hydro-masaż oraz pływanie pomaga odprężyć się w dzisiejszych, trudnych, stresujących i wymagających czasach.

Wojciech Pelczar, Natalia Kalina

GUKLA Bratkowice Korzeniowski.pl

Sukcesy lekkoatletów z Bratkowic trenujących pod okiem Lesława Lassoty

Drugą część sezonu otworzył Patryk Marszałek. 25 czerwca podczas Warsaw Track Cup zajął 5 miejsce w stawce czołowych polskich zawodników ustanawiając równocześnie rekord życiowy na dystansie 5000 m, a wynosi on dokładnie: 14:32,67!

Lipiec rozpoczął się bardzo intensywnie dla Wojtka Pelczara. Już 2 lipca podczas Europejskiego Festiwalu Biegowego zajął 5 miejsce na dystansie 10km. Następnie 5 lipca wziął udział w biegu na dystansie 10 km w słowackim Vranovie zajmując 1 miejsce. Lipcowe zmagania zakończył zwycięstwem podczas VII Jaślińskiego Półmaratonu.

Początek sierpnia to kolejny sukces Patryka Marszałka. Siódmego dnia tego miesiąca podczas Biegu o Puchar Majora Bacy zajął 1 miejsce. Dzień wcześniej 6 sierpnia Wojciech Pelczar

zwyycięzył w biegu na 5 km podczas I Ogólnopolskiej Piastowskiej Piątki. Kolejny start Patryka Marszałka to kolejne zwycięstwo i rekord trasy podczas Łańcuckiej Piątki! Miesiąc zamknął Wojciech Pelczar, który 26 sierpnia zameldował się na mecie jako 3 podczas VII PGE Crossu Charytatywnego w Polańcyku.

Wrzesień rozpoczęli Wojciech Pelczar oraz Łukasz Jaurmiej zajmując odpowiednio 6 miejsce i 8 miejsce na dystansie 18km w Dukelskim Behu Mieru w Svidniku na Słowacji (3.09.2023 r.) Dzieńwiątego września w Grudziądzu odbyły się Mistrzostwa Polski PZLA w Półmaratonie. Na szczególną uwagę zasługu-

je występ Patryka Marszałka. Po trudnej trasie, w upale, Patryk zajął 4 miejsce długo utrzymując medalową pozycję!

Na sali gimnastycznej.

Podopieczni Lesława Lassoty zaliczyli pierwsze w sezonie zwycięstwo w dublecie podczas biegu Boguchwała-Wisłoczysko: Na 10 km zwyciężył Wojciech Pelczar przed Łukaszem Jaumieniem. 17 września bezkonkurencyjny okazał się Patryk Marszałek zwyciężając na dystansie 10 km podczas „Przemyskiej Dychy”, na tym samym dystansie 4 miejsce zajął Łukasz Jaumień. 29 września odbył się V Nocny Bieg Lotnika w Krośnie na dystansie 5km. Zwyciężył Wojtek Pelczar przed Łukaszem Jaumieniem. Panowie na mecie zameldowali się z czasami odpowiednio: 15:35 i 15:36 rywalizując do samej mety ramię w ramię.

1 października obfitował w sukcesy zawodników z Bratkowic. Zwycięstwa w tym dniu zanotowali Patryk Marszałek podczas Biegu o Puchar Pratt nad Whitney w Rzeszowie na 5 km (czas 14:44) oraz Wojciech Pelczar podczas Górskiej Jedlickiej Siódemki na dystansie 7 km. Warto nadmienić że 6 lokatę w pierwszym z wymienionych powyżej biegów zajął Łukasz Jaumień, który w ten sam dzień rano zajął również 3 miejsce podczas biegu na 1 milę. Natomiast na 10 km w rzeszowskim biegu miejsce 3 zajął Damian Tereszkiwicz.

8 października odbył się Cracovia Półmaraton, w którym wziął udział Patryk Marszałek. Z czasem poniżej 1 h 8 min zameldował się na 5 miejscu. W półmaratonie wzięło udział 7000 osób! Patryk był drugim Polakiem na mecie!

Końcówka sezonu stanęła pod znakiem imprezy docelowej: Mi-

strzostw Polski w Biegach Ulicznych na 5 km. 5 listopada na Stadionie Narodowym w Warszawie reprezentanci GUKLA Bratkowice w składzie: Patryk Marszałek, Wojciech Pelczar, Łukasz Jaumień i Damian Tereszkiwicz zajęli 7 miejsce drużynowo na 28 sklasyfikowanych klubów. Do brązowego medalu zabrakło 21 sekund. Indywidualnie zawodnicy Trenera Lesława Lassoty spisali się następująco: Patryk Marszałek miejsce 8 z czasem 14:40, Wojciech Pelczar miejsce 51 z czasem 15:37, Łukasz Jaumień miejsce 58 z czasem 15:44, Damian Tereszkiwicz miejsce 64 z czasem 15:49. Zawodnicy z Bratkowic rywalizowali w ostatniej VII serii startów liczącej 170 zawodników. Brali w niej udział wyłącznie biegacze, którzy na

W środku trener L. Lassota.

atestowanych trasach osiągnęli czasy poniżej 17 minut! Sezon tegorocznych zmagani zakończyły 11 listopada biegi niepodległościowe. W Rzeszowie na 10km z fenomenalnym czasem 30:48min 3 miejsce zajął Patryk Marszałek, który stoczył fenomenalną walkę z drugim na mecie Tiborem Sahajdą. Na miejscu 7 uplasował się Damian Tereszkiwicz z czasem 33:30. Z kolei w Krośnie 2 miejsce na dystansie 7km z czasem 22:00 zajął Wojciech Pelczar, 33 sekundy po Wojtku na 4 lokacie zameldował się Łukasz Jaumień, zamykając tym samym wyczerpujący i obfitujący w sukcesy sezon!

Aby dojść do takich sukcesów warto zacząć swoją przygodę ze sportem już od najmłodszych lat. Lekkoatletyka jest sportem wszechstronnym, który wspomaga ciało w różnych aspektach. Zajęcia skupiające się na bieganiu, skakaniu czy rzucaniu pozwalają na wspomaganie zdrowej

budowy ciała oraz pomagają mięśniom prawidłowo nabierać siły i wzmacniać je.

Gminny Uczniowski Klub Lekkiej Atletyki w lutym 2023 roku wznowił treningi dla dzieci. Zajęcia prowadzi Natalia Kalina – doświadczona zawodniczka, która przez wiele lat trenowała chód sportowy. W treningach biorą udział chłopcy i dziewczęta w wieku 4-12 lat. Zajęcia w sezonie letnim odbywały się na stadionie lekkoatletycznym w Bratkowicach, a obecnie prowadzone są na hali sportowej w Szkole Podstawowej nr 1 w Bratkowicach. Podczas zajęć dzieci poznają dyscypliny lekkoatletyczne, uczą się zasad fair play, a także współpracy w grupie. Poprzez zabawę i wykonywanie ćwiczeń podczas treningów zawodnicy w naturalny sposób rozwijają wiele cech motorycznych.

Pod koniec wakacji dzieci wzięły udział w zawodach sportowych zorganizowanych podczas festynu na stadionie w Bratkowicach. Wszyscy zawodnicy, którzy uczestniczyli w konkurencjach sportowych takich jak: bieg na 60m oraz skok w dal, zostali nagrodzeni. Najlepsi byli: Anna Trzpiecińska, Maja Jucha, Karol Bańkowski oraz Filip Lis. W grudniu podczas treningów zostanie zorganizowany tur-

Zaczynamy od zabaw ruchowych.

niej mikołajkowy, w którym dzieci będą spędzać radosny czas rywalizując ze sobą w wyścigach rzędów. Natomiast w następnym sezonie letnim chcielibyśmy, aby dzieci startowały w lekkoatletycznych zawodach sportowych, dlatego aby się do nich dobrze przygotować zapraszamy na udział w treningach. Obywają się one w piątki o godzinie 17:40 w Szkole Podstawowej nr 1 w Bratkowicach. Mile widziane dzieci młodsze jak i starsze. ■

Alina Kulczycka

Sport szkolny w Gminie Świlcza

Uczniowie szkół podstawowych naszej Gminy biorą udział w gminnym współzawodnictwie sportowym. Gminna rywalizacja sportowa w naszych szkołach rozgrywana jest w następujących kategoriach wiekowych:

- Igrzyska Młodzieży Szkolnej dla klas 7-8,
- Igrzyska Dzieci w klasach 4-6,
- „Baw się z nami” dla klas 1-3.

W roku szkolnym 2022/2023 uczniowie rywalizowali o mistrzostwo gminy w takich dyscyplinach jak: koszykówka, siatkówka, futsal, tenis stołowy, pływanie, biegi przełajowe, 3-bój i 4-bój lekkoatletyczny i piłce nożnej.

Te sukcesy to nie tylko wymierne wyniki sportowe uzyskane przez naszych uczniów, ale także duża troska nauczycieli o ich sprawność fizyczną i rozwijanie talentów

Podziękowania i gratulacje

Chcielibyśmy szczególnie podziękować dyrektorom szkół w: Świlczy, Trzcianie, Mrowli, Dąbrowie i Bratkowicach nr 1, za organizację zawodów. Nie byłoby oczywiście tych sukcesów bez wsparcia logistycznego ze strony Gminy, która zapewniła naszym sportowcom transport oraz medale i puchary.

W poprzednim roku szkolnym klasyfikacja wyglądała następująco:

I m-ce zajęła Szkoła Podstawowa w Trzcianie (164 pkt). Nauczyciele wychowania fizycznego w tej szkole to: Alicja Basznianin, Jakub Grodecki i Jacek Kisiel.

II m-ce zajęła Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Bratkowicach (110 pkt). Nauczycielem wychowania fizycznego w tej szkole jest Dawid Bańkowski.

III m-ce zajęła Szkoła Podstawowa nr 1 w Mrowli (99 pkt). Nauczycielami w tej szkole są: Janusz Ostrowski i Alina Kulczycka.

Należy też wspomnieć sukces uczennicy klasy 5 z Niepublicznej Szkoły w Bratkowicach, Pauliny Nowak, która zajęła 1 m-ce na powiatowych, 1 m-ce na rejonowych i 5 m-ce na Wojewódzkich Biegach Przełajowych. Bravo!

Rok szkolnych zmagania sportowych 2023/24 rozpoczął się pod szyldem piłki nożnej

Dzięki współpracy z GCKSiR i Akademii „Bratek” udało się, choć nie bez pewnych perturbacji, przeprowadzić Igrzyska i Mistrzostwa w piłce nożnej z następującymi wynikami.

- Igrzyska Dzieci w piłce nożnej dziewcząt klasy 4-6 odbyły się 19.09.23r. na Stadionie w Bratko-

NIECH ŻYJE SPORT!

W sumie zostały przeprowadzone 24 turnieje. Niezaprzeczalnym mistrzem okazała Szkoła Podstawowa w Trzcianie, która uczestniczyła we wszystkich zawodach. Bardzo dziękujemy za ogromne zaangażowanie i gratulujemy tak wysokich wyników w gminie jak i na szczeblu powiatowym.

Są to sukcesy całej społeczności szkolnej: zarówno uczniów, którzy z sukcesami wystartowali w zawodach sportowych organizowanych przez Gminę Świlcza, nauczycieli, którzy przygotowali zawodników do rywalizacji oraz dyrektorów, którzy umożliwili przygotowanie i start w zawodach.

wicach, wyniki: I m-ce SP Trzciana, II m-ce SP Rudna Wielka, III m-ce Świlcza.

- Igrzyska Dzieci w piłce nożnej chłopców klasy 4-6 odbyły się 28.09.23r. na Stadionie w Bratkowicach, wyniki: I m-ce SP Rudna Wielka, II m-ce SP Świlcza, III m-ce Trzciana.
- Igrzyska Młodzieży Szkolnej w piłce nożnej dziewcząt klasy 7-8 odbyły się 21.09.23r. na Stadionie w Bratkowicach, wyniki: I m-ce SP Trzciana, II m-ce SP Świlcza, III m-ce Rudna Wielka.
- Igrzyska Młodzieży Szkolnej w piłce nożnej chłopców klasy 7-8 odbyły się 26.09.23r. na Stadionie w Bratkowicach, wyniki: I m-ce SP Nr1 w Mrowli, II m-ce SP Trzciana, III m-ce Rudna Wielka.

W październiku uczniowie naszych szkół rywalizowali w tenisie stołowym

Drużynowe Igrzyska Dzieci w tenisie stołowym chłopców klasy 4-6 odbyły się 25.10.23r. w SP w Świlczy, wyniki: I m-ce SP Rudna Wielka, II m-ce NSP Nr3 w Bratkowicach, III m-ce SP Nr1 w Mrowli.

Drużynowe Igrzyska Dzieci w tenisie stołowym dziewcząt klasy 4-6 odbyły się 25.10.23r. w SP w Świlczy, wyniki: I m-ce NSP Nr3 w Bratkowicach, II m-ce SP Trzciana, III m-ce SP Nr1 w Mrowli.

Drużynowe Igrzyska Młodzieży Szkolnej w tenisie stołowym dziewcząt klasy 7-8 odbyły się 30.10.23 r. w SP w Rudnej Wielkiej, wyniki: I m-ce SP Trzciana, II m-ce NSP Nr 3 w Bratkowicach, III m-ce SP Nr 1 w Mrowli.

Drużynowe Igrzyska Młodzieży Szkolnej w tenisie stołowym chłopcy klasy 7-8 odbyły się 30.10.23 r. w SP w Rudnej Wielkiej, wyniki: I m-ce SP Nr 1 w Mrowli, II m-ce SP Nr 2 w Brat-

kowicach, III m-ce NSP Nr 3 w Bratkowicach.

Listopad i grudzień to w naszej Gminie rywalizacja w piłce koszykowej, która już od kilku lat jest rozgrywana w SP w Świlczy

Igrzyska Dzieci w piłce koszykowej chłopców klasy 4-6 odbyły się 23.11.23 r. SP w Świlczy, wyniki: I m-ce SP Świlcza, II m-ce SP Trzciana, III m-ce Rudna Wielka.

Igrzyska Dzieci w piłce koszykowej dziewcząt klasy 4-6 odbyły się 14.11.23r. SP w Świlczy, wyniki: I m-ce SP Rudna Wielka, II m-ce NSP Nr 3 w Bratkowicach, III m-ce SP Nr 1 w Bratkowicach.

Igrzyska Młodzieży Szkolnej w piłce koszykowej dziewcząt klasy 7-8 odbyły się 30.11.23 r. SP w Świlczy, wyniki: I m-ce SP Trzciana, II m-ce SP Świlcza, III m-ce SP Nr 1 w Mrowli.

Szkoły, które zdobyły Mistrza Gminy w poszczególnych konkurencjach będą nas reprezentować na zawodach powiatowych. Życzymy jeszcze większego zaangażowania i sukcesów!

Program: Narty Dzieciom

Pisząc o sporcie szkolnym w naszej Gminie należy również wspomnieć o programie „Narty Dzieciom” w którym dzięki zaangażowaniu nauczycieli wychowania fizycznego oraz wsparciu gminnym z funduszu antyalkoholowego, tylko w zeszłym roku ponad 250 uczniów skorzystało z możliwości nauki jazdy na nartach.

Obecnie nasza gminna ekipa nauczycieli w-f, która dba o tężyznę fizyczną i uczy sportowej ucziwej rywalizacji naszych uczniów, ma następujący skład: Alicja Basznianin, Jakub Grodecki, Agata Cach, Janusz Ostrow-

Zawsze z nami trener i koordynator A. Kulczycka.

ski, Grzegorz Patruś, Elżbieta Młynarczyk, Damian Trala, Anna Bogaczewicz, Iwona Woźniak, Jacek Kisiel, Dawid Bańkowski, Sławomir Waclaw, Alina Kulczycka.

Podsumowując, nasza Gmina, jak to pisała Pani Zofia Dzedzic w 2022 roku: „promuje zdrowie i tężyznę fizyczną, by pokazać jak ważny jest sport i rekreacja fizyczna w naszych szkołach...”.

Koncert galowy z okazji 18-lecia

Gminnego Centrum Kultury Sportu i Rekreacji
w Świlczy z siedzibą w Trzcianie

Trzcionka

na przestrzeni lat 1997-2023

